

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**“ ΤΟ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ
ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ”**

Υπεύθυνος Καθηγητής:

Δετοράκης Ιωάννης

Σπουδάστρια:

Ζαρμακούπη Σπυριδούλα

ΠΑΤΡΑ 2005

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΔΕΤΟΡΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1.

2.

3.

ΕΓΚΡΙΝΕΤΑΙ.....

ΜΕΡΟΣ Α

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στην προετοιμασία της πτυχιακής μου εργασίας υπήρξε πολύτιμη η βοήθεια και η συνεργασία πολλών ατόμων. Λισθάνομαι την ανάγκη να τους ευχαριστήσω σαν ομάδα αλλά και κάθε έναν από αυτούς ξεχωριστά για τη συμβολή τους στη διεκπεραίωση της εργασίας μου.

Πιο συγκεκριμένα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον υπεύθυνο καθηγητή της πτυχιακής μου κ. Δετοράκη Ιωάννη για την πολύτιμη βοήθεια του. Επίσης ευχαριστώ θερμά τον προϊστάμενο της κλειστής φυλακής Αγίου Στεφάνου Πατρών κ. Ζέρβα Κων/νο για την πολύτιμη συνεργασία του στο ερευνητικό μέρος της εργασίας. Ακόμα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον φίλο μου Νταλταγιάννη Σπύρο για την πολύτιμη βοήθεια του στην ανάλυση των στατιστικών δεδομένων. Τέλος ευχαριστώ την οικογένειά μου που στάθηκε δίπλα μου όλο αυτό το χρονικό διάστημα.

Αφιερωμένη στην οικογένεια μου!

Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ

Σαν τα κακά βοτάνια όλα τα κρίματα
Στης φυλακής αξαίνουν τον αέρα
Μονάχα ότι καλό είναι μες τον άνθρωπο
Μαραίνεται και χάνεται εκεί πέρα:
Κι' είναι η χλωμή Αγωνία ο κλειδοκράτορας
Κι' η Απελπισία φρουρός νύχτα και μέρα.

(.....)

Πάντα μέσα στο στήθος μας μεσάνυχτα
Και σούρουπο στο ξέχωρο κελί μας,
Γυρνούμε τον τροχό και δός του ξαίνουμε
Σκοινιά μες την πικρή τη φυλακή μας.
Κι' η σιγαλιά ταραίζει πιο σφιχτότερα
Κι' από βοή καμπάνας την ψυχή μας.

Κι' ούτε ποτέ φωνή σιμώνει ανθρώπινη
Να πει δυο λόγια απ' την καρδιά βγαλμένα
Και στη θύρα κοιτούν μέσ' απ' τα σίδερα
Κάτι μάτια σκληρά και παγωμένα:
Κι' απ' όλους ξεχασμένοι, όλο σαπίζουμε
Με ψυχές και κορμιά σακατεμένα.

OSCAR WILDE

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α

	Σελ.
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ.....	1
Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ.....	2
ΠΙΝΑΚΛΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	3
ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΦΥΛΛΑΚΩΝ.....	9
---	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

2.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ.....	26
2.2. ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΙΝΗΣ.....	28
2.3. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΙΝΗΣ.....	29
2.4. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΟΙΝΩΝ.....	30
2.4.Α. ΚΥΡΙΕΣ ΠΟΙΝΕΣ.....	31
2.4.Β. ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΟΙΝΕΣ.....	36
2.5. ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.....	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

3.1. ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΚΤΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΣΤΕΡΗΓΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΠΟΙΝΩΝ.....	43
3.1.1. ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ.....	43
3.1.2. ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ.....	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

4.1. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΥ.....	64
4.1.1. ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ.....	64
4.1.2. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΥ.....	67
4.1.2.α. ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΥΠΟΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΗΣ ΦΥΛΛΚΗΣ.....	69
4.1.2.β. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΑΤΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΟΜΑΔΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	71

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

5.1. ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΥΣ.....	76
5.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ.....	78

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

6.1. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΟΥ ΣΤΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ.....	79
6.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	83

ΜΕΡΟΣ Β

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	85
---------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

1.1. ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ.....	86
-----------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

2.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	88
------------------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

3.1. ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	128
--------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	130
--------------------------	------------

ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ

Κατάδικος: Αυτός που καταδικάστηκε για εγκληματική πράξη, αυτός που κάνει την τιμωρία του στη φυλακή.

Ποινικός κώδικας: Το σύνολο των νομικών διατάξεων που ορίζουν τις αξιόποινες πράξεις και τις αντίστοιχες προς αυτές ποινές.

Σωφρονιστικό κατάστημα: Το δημόσιο ίδρυμα στο οποίο εγκλείονται οι κατάδικοι για να εκτίσουν την ποινή τους (φυλακή).

Σωφρονιστικός κώδικας: Το σύνολο των νομικών διατάξεων που σχετίζονται με τον τόπο και τον χρόνο εκτίσεως ποινών οι οποίες επιβάλλουν στέρηση της προσωπικής ελευθερίας.

Σωφρονιστικό σύστημα: Το σύνολο των επιστημονικών, ηθικών και τεχνικών κανόνων που αποβλέπουν στην ψυχική βελτίωση και την κοινωνική αποκατάσταση των φυλακισμένων.

Υπόδικος: Κατηγορούμενος που δεν έχει δικαστεί τελεσίδικα.

Χρεοφειλέτης: Οφειλέτης χρέους.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία πραγματοποιήθηκε με σκοπό να μελετηθεί το σωφρονιστικό σύστημα στην Ελλάδα.

Το πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει την ιστορική αναδρομή των φυλακών και συγκεκριμένα αναλύει τις αρχαίες φυλακές, τις ρωμαϊκές φυλακές, τις φυλακές στο Βυζάντιο και την εξέλιξη των φυλακών από την τουρκοκρατία μέχρι σήμερα. Επίσης περιλαμβάνει ένα χρονολόγιο με τα σημαντικότερα γεγονότα.

Το δεύτερο κεφάλαιο περιλαμβάνει την ιστορική αναδρομή των ποινών σύμφωνα με το δίκαιο της βίβλου, το αρχαίο ελληνικό δίκαιο, το ρωμαϊκό δίκαιο, την εξέλιξη στα γερμανικά φύλα και την πορεία μέχρι και τον διαφωτισμό. Στη συνέχεια αναλύει τις θεωρίες που διατυπώθηκαν σχετικά με την ποινή από τρεις σχολές, την κλασική σχολή, την νεωτεριστική σχολή ή κοινωνιολογική και την διαλλακτική ή ενωτική σχολή. Ακολουθούν οι σκοποί και οι λειτουργίες της ποινής. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στις κατηγορίες ποινών οι οποίες χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, τις κύριες οι οποίες είναι οι βασικές και τις παρεπόμενες οι οποίες συνοδεύουν τις κύριες ποινές. Τέλος ακολουθούν τα μέτρα ασφαλείας τα οποία χωρίζονται και αυτά σε δύο κατηγορίες, τα αναπληρωματικά και τα συμπληρωματικά.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύονται οι κανόνες εκτίσεως των στερητικών της ελευθερίας ποινών οι οποίοι χωρίζονται σε δυο κατηγορίες, στους γενικούς κανόνες και στους ειδικούς κανόνες.

Το τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται στα δικαιώματα των κρατουμένων και στις συνέπειες του εγκλεισμού. Συγκεκριμένα αναφέρει τα στοιχειώδη δικαιώματα των κρατουμένων απέναντι στη σωφρονιστική αρχή αλλά και τις συνέπειες του εγκλεισμού, δηλαδή την ένταξη των

κρατουμένων στην μικροκοινωνία της φυλακής και τις επιπτώσεις που τους προκαλεί ο εγκλεισμός σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο.

Το πέμπτο κεφάλαιο αναφέρεται στη μέριμνα των κρατουμένων από τη μεριά της πολιτείας. Ακόμα παραθέτει ορισμένες προτάσεις για την μετασφρονιστική μέριμνα των κρατουμένων.

Το έκτο κεφάλαιο αναλύει τα καθήκοντα του κοινωνικού λειτουργού σε ένα σφρονιστικό κατάστημα και τις διαδικασίες συμμετοχής του σε ότι αφορά τον κρατούμενο. Επίσης παραθέτει προτάσεις που αφορούν τη βελτίωση του σφρονιστικού συστήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ

Α. ΑΡΧΑΙΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ

Στην εποχή μας η επιβολή της ποινής για κάποιο αδίκημα είναι σχεδόν συνώνυμη με τη «φυλάκιση», δηλαδή τη στέρηση της ελευθερίας με τον εγκλεισμό σε σωφρονιστικό κατάστημα. Παρόλο που η φυλάκιση για την έκτιση της τιμωρίας αποτελεί σύγχρονο φαινόμενο που έχει τις ρίζες του στο Δυτικό Μεσαίωνα, ωστόσο η στέρηση της ελευθερίας στο πλαίσιο μιας «τιμωρητικής» πολιτικής δεν ήταν άγνωστη στην αρχαιότητα.

Η πραγματική και αρχέτυπη έκφανση του περιορισμού της ελευθερίας ως τιμωρία βρίσκεται στο μύθο του Προμηθέα. Ο Προμηθέας δίνει τη φωτιά στους ανθρώπους. Για την πράξη του αυτή η οποία ορίστηκε ως κακό, ο Ζευς του επιβάλλει σκληρή τιμωρία: να μείνει δεμένος στον Καύκασο.

Η μυθολογική σύλληψη αντιλαμβάνεται τον περιορισμό ως δεσμάτα οποία δεν προϋποθέτουν εγκλεισμό αλλά πραγματοποιούνται υπαίθρια.

Περίπου την εποχή που γράφτηκε ο Προμηθέας, δηλαδή στα μέσα του 5^{ου} π.Χ. αιώνα χρονολογείται η ανέγερση ενός κτηρίου που βρέθηκε στις ανασκαφές κοντά στην Αθηναϊκή Αγορά. Το κτίσμα αυτό το οποίο είναι γνωστό ως Πόρος, έχει ταυτιστεί ως φυλακή. Δεν είναι βέβαιο αν πρόκειται για το δεσμωτήριο του Σωκράτη αλλά η θέση του στο κοντινότερο σημείο της αρχαίας πόλης αποδεικνύει πως η χρήση του ήταν ενταγμένη στο δημόσιο βίο. (Παύλον Στέφανος και Γιούνη Μαρία 2003).

Δεσμωτήρια ή αλλιώς κατ' ευφημισμών οικήματα μαρτυρούνται σε πολλές αρχαιοελληνικές πόλεις. Σύμφωνα με την διήγηση του

Ξενοφώντα το 363 π.Χ. ένας μεγάλος αριθμός αριστοκρατικών από όλες τις πόλεις της Αρκαδίας οδηγήθηκε στην πόλη της Τεγέας όπου και φυλακίστηκε. Στην Τεγέα υπήρχε μόνο μια φυλακή, αλλά σε έκτακτες περιπτώσεις μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν προσωρινά και άλλα δημόσια κτήρια για τη φύλαξη των κρατουμένων. Στον πόλεμο η φυλάκιση ήταν η πιο συνηθισμένη ποινή που επέβαλαν οι στρατηγοί στο πλαίσιο των καθηκόντων τους και όταν υπήρχε έλλειψη φυλακών μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν κάθε είδους κτήρια ή ακόμη και λάκκοι και λατομεία και χαντάκια. Οι Αθηναίοι για τους κρατούμενους από τις Συρακούσες χρησιμοποιούσαν στον Πειραιά ένα λατομείο πέτρας.

Ο Αριστοτέλης στη Ρητορική αναφέρει ότι στο Άργος επιβάλλονταν εξαιρετική ποινή σε εκείνον που είχε γίνει αφορμή να ψηφιστεί νέος νόμος ή να χτιστεί νέα φυλακή.

Στην Αττική νομοθεσία η πρώτη εμφάνιση της στερητικής ποινής της ελευθερίας ανάγεται στα τέλη του 6^{ου} π.Χ. αιώνα. Ο νόμος ο οποίος τιμωρούσε τον ένοχο κλοπής με χρηματική ποινή και θέσπιζε ως παρεπόμενη ποινή τον πενήνήμερο περιορισμό του ενόχου στην ποδοκάκκη¹ αποδίδεται στον Σόλωνα. Το δικαστήριο της Ηλιαίας είχε την ευχέρεια να επιβάλλει αυτόν τον περιορισμό ο οποίος γινόταν δημόσια, «ώστε να μπορούν να τον δουν όλοι δεμένο», όπως σχολιάζει ο Δημοσθένης. Ο περιορισμός στην ποδοκάκκη αρχικά είχε ατιμωτικό χαρακτήρα στοχεύοντας κυρίως στη δημόσια διαπόμπευση, αλλά στη συνέχεια η χρήση αυτού του οργάνου γενικεύτηκε μέσα στη φυλακή.

Για τους αρχαίους Έλληνες ο σωματικός κολασμός ταιριάζει στους δούλους, ενώ στους ελεύθερους ανθρώπους ο νόμος τις περισσότερες φορές επιβάλλει πρόστιμα. Για τους δούλους η συνήθης τιμωρία ήταν τα δεσμά και ένας πρόχειρος τόπος εγκλεισμού ήταν οι μύλοι.

1. Ποδοκάκκη: ξύλινο όργανο στο οποίο προσδένονταν το πόδι με αποτέλεσμα την ακινητοποίηση του σώματος.

Εξάιρεση αποτελούσαν οι πολίτες που όφειλαν χρήματα στο δημόσιο. Οι περισσότεροι οφειλέτες που βρίσκονταν στη φυλακή ήταν εκείνοι που δεν είχαν τη δυνατότητα να καταβάλουν τη χρηματική ποινή που τους είχε επιβληθεί. Αρκετοί ένδοξοι πολίτες πέρασαν τη ζωή τους στη φυλακή για χρέη ή ακόμα και πέθαναν εκεί όπως ο Μιλτιάδης ο οποίος άρρωστος ήδη καταδικάστηκε σε πρόστιμο πενήντα ταλάντων και αδυνατώντας να το πληρώσει πέθανε στη φυλακή το 489 π.Χ.

Στην Αθήνα αρμόδιοι για την επίβλεψη του δεσμοτηρίου ήταν οι Ένδεκα Άρχοντες. Ο κάθε πολίτης ήταν υποχρεωμένος να κινεί τη δίωξη όποιου έβλαπτε την πόλη είτε συλλάμβανε ο ίδιος το δράστη και τον παρέδιδε στους Ένδεκα (απαγωγή) είτε τους οδηγούσε ο ίδιος στον τόπο της σύλληψης (εφήγηση) είτε τέλος υποδείκνυε ο ίδιος το δράστη στους Άρχοντες (ένδειξη) οι οποίοι τον οδηγούσαν στη φυλακή μέχρι τη διεξαγωγή της δίκης.

Η προφυλάκιση εφαρμοζόταν ευρύτατα για εγκλήματα κατά του πολιτεύματος και κατά των θεμελιωδών αρχών της πόλης. Στην Αττική νομοθεσία μια ακόμη εφαρμογή της στέρησης της ελευθερίας είχε τη μορφή εξασφαλιστικού μέτρου κατά των μελλοθανάτων. Μετά την έκδοση της απόφασης ο καταδικασμένος παραδίδονταν στους Ένδεκα Άρχοντες οι οποίοι τον οδηγούσαν στο δεσμοτήριο μέχρι την εκτέλεση. Την ημέρα που είχε οριστεί η εκτέλεση γινόταν η χορήγηση του κώνειου μέσα στη φυλακή και στη συνέχεια οδηγούσαν τον κατάδικο έξω από την πόλη στο δήμιο. (Μπρατάκος Χ. 1997).

Από τα τέλη του 5^{ου} π.Χ. αιώνα η φυλάκιση μπορούσε να επιβληθεί και ως κύρια ποινή για κάποιο αδίκημα. Ο Αριστοτέλης αργότερα απαριθμεί τις ποινές της Αττικής νομοθεσίας ως εξής: δεσμός, θάνατος, εξορία, αποστέρηση των δικαιωμάτων του πολίτη, δέσμευση της περιουσίας.

Σχετικά με τις συνθήκες που επικρατούσαν μέσα στη φυλακή, φαίνεται πως οι κρατούμενοι κατά κανόνα ήταν δεμένοι στο ξύλο. Εκείνοι οι οποίοι αποφυλακίζονταν ύστερα από μεγάλο χρονικό διάστημα αναφέρονται ως «ανίκανοι να περπατήσουν σαν τους άλλους ανθρώπους, αλλά ξαναγουρίζουν στην ίδια στάση και στις ίδιες κινήσεις που έκαναν δεμένοι». Οι πολίτες απαγορεύονταν να υποβάλλονται σε βασανιστήρια, είχε μάλιστα εκδοθεί και ειδικό ψήφισμα γι' αυτό το σκοπό η χρονολογία του οποίου μας είναι άγνωστη.

Οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν τη φυλάκιση αργό θάνατο. Για το Σωκράτη η αρχή της ζωής στη φυλακή σήμαινε και το τέλος της ελεύθερης ζωής. (Πάβλου Στέφανος και Γιόνη Μαρία 2003).

Υπόγειος και ανήλιος χώρος όπως όλα τα δεσμοτήρια της αρχαιότητας.

B. ΡΩΜΑΪΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ

Στη Ρώμη η στέρηση της ελευθερίας ενός πολίτη μπορεί να απορρέει από μια δημόσια Αρχή είτε από ιδιώτη. Ο οφειλέτης σύρεται δέσμιος στους δρόμους της πόλης από τον πιστωτή του ο οποίος αφού έχει κατορθώσει να του αναγνωριστεί δικαστικά η οφειλή προβαίνει σε

ιδιωτική φυλάκιση του οφειλέτη και τον υποχρεώνει σε δουλική εργασία μέχρι να αποσβεστεί το χρέος του. Αντίθετα στη φυλακή τοποθετείται μετά από συλλογική συνείδηση της κοινωνίας.

Ο εγκλεισμός είχε όλα τα χαρακτηριστικά της εγκατάλειψης του ατόμου. Στην αρχαικότατη εποχή οι φυλακισμένοι κλείνονταν σε κιβώτια από ξύλο δρυός και αφήνονταν στην τύχη τους με επακόλουθο ένα βασανιστικό θάνατο αργά ή γρήγορα από ασφυξία, δίψα, ασιτία ή παθολογική αιτία, εκτός και αν ο δήμιος τους θανάτωνε με στραγγαλισμό ή καταβαράθρωση².

Αδιάψευστο στοιχείο συνέχειας από το δρύινο κιβώτιο στη δομημένη φυλακή ήταν η εγκατάλειψη του φυλακισμένου από την οργανωμένη πολιτική κοινωνία. Στο επίπεδο της επιφάνειας του υπήρχε ένα κτίσμα όπου γινόταν η καταγραφή των προσαγομένων προς εγκλεισμό ανθρώπων, ενώ την κυρίως φυλακή την αποτελούσε ένα υπόγειο όρυγμα χωρίς ίχνος φωτός. Ο Διόδωρος ο Σικελιώτης αναφέρει ότι ο βασιλιάς της Μακεδονίας Περσέας μετά την ήττα του το 168 π.Χ. στην Πύνδα κλείστηκε αιχμάλωτος στη φυλακή του «Κάρκαρου» της Άλβας. Τη φυλακή αποτελούσε ένα υπόγειο δωμάτιο χωρίς κανένα άνοιγμα για να μπαίνει το φως και με μέγεθος να χωράει στην καλύτερη περίπτωση εννέα κρεβάτια. Εκεί οι φυλακισμένοι συνωστίζονταν και κατέληγαν σε ζωώδη κατάσταση μέσα σε ένα αποπνικτικό περιβάλλον που δημιουργούνταν από τα σαπισμένα αποφάγια και τα περιττώματα. Η παροχή στερεάς τροφής που προβλέπονταν για τους φυλακισμένους ήταν τόση όση για να μην πεθάνουν. Ως επιβάρυνση της ποινής όμως μπορούσε να παύσει τελείως με εντολή του Άρχοντα ή με πρωτοβουλία των ίδιων των δεσμοφυλάκων. Κάτω από αυτές τις συνθήκες η εκτέλεση ήταν πράξη οίκτου και ο θάνατος λύτρωση.

2. καταβαράθρωση: ριζιμο κάποιου σε βάραθρο (βαθύ χάσμα της γης, απόκρημνη χαράδρα).

Σε συνάφεια με αυτό το αποτρόπαιο περιβάλλον βρισκόταν και ο ρόλος του δήμιου. Αποστολή αυτού του ανθρώπου ήταν ο στραγγαλισμός του φυλακισμένου ή σε κάποιες περιπτώσεις τη θανάτωσή του με τρόπους που αντικατοπτρίζουν αρχαιότατες συνήθειες τελετουργικής φύσης και πάντα με το αναίμακτο της πράξης. Ο δήμιος ήταν συνήθως βαρβαρικής καταγωγής και κινούμενος στο χώρο του θανάτου και της απόρριψης από την κοινωνία των πολιτών δεν είχε δικαίωμα να ζει μέσα στην πόλη και μετά το θάνατό του απαγορεύονταν η ταφή του σώματός του. (Ηετρόπουλος Η. 1980).

Κολάρο σκλάβου της αρχαίας Ρώμης.

Ιδιαίτερα τραγική είναι η διαδικασία σύλληψης του διωκόμενου, ο οποίος είτε έχει ομολογήσει ενοχή από φόβο είτε όχι συλλαμβάνεται και οδηγείται στη φυλακή μέσα σε μια ατμόσφαιρα θλίψης των συγγενών, φίλων, γειτόνων και περαστικών. Ο λαιμός του περισφίγγεται και σύρεται στη φυλακή από τα όργανα των Αρχών. Όταν ο κρατούμενος

ανήκει στα ανώτερα κοινωνικά στρώματα υπάρχει η πιθανότητα να αντιδράσει ζητώντας την υποστήριξη κάποιου δημάρχου και τη βοήθεια συγγενών και φίλων του. Το πλήθος συνωστίζεται, ικετεύει τους Άρχοντες για την απελευθέρωση του κρατούμενου, πολλοί φορούν πένθος και άλλοι κατασκηνώνουν στην είσοδο της φυλακής πιστεύοντας ότι η πίεση αυτή θα φέρει αποτέλεσμα. Εκτός από τους ανώτερους Άρχοντες εξουσία να διατάξουν φυλακίσεις είχαν επίσης η Σύγκλητος και οι δήμαρχοι. Οι τρεις κατώτεροι Άρχοντες, η λεγόμενη «κεφαλική» τριανδρία είχαν ως έργο την πλειονότητα των συλλήψεων και των φυλακίσεων. Μπορούσαν να οριστούν ως η «διωκτική αρχή» της εποχής και ήταν αρμόδιοι για τη δίωξη των εγκληματιών, την κράτησή, την απόσπαση ομολογίας και την εκτέλεσή τους. (Φονκό Μισέλ 2001).

Η φυλάκιση γινόταν στις εξής περιπτώσεις: εν' όψει της δίκης, μεταξύ καταδίκης και εκτέλεσης της ποινής, για χρέη προς τις Αρχές, για λόγους δημόσιας τάξης και προστασίας του πολιτεύματος. Σε αυτή την περίπτωση ο πολίτης κηρύσσονταν «εχθρός του κράτους» με απόφαση της Συγκλήτου και του επιφυλάσσονταν η μεταχείριση του εξωτερικού εχθρού. Όταν η φυλάκιση γινόταν για χρέη και ο κατηγορούμενος αδυνατούσε να καταβάλλει το ποσό ή δεν παρουσιαζόταν τρίτος να εγγυηθεί η κράτηση παρατεινόταν σε αναμονή μιας δίκης που δεν έφτανε ποτέ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα προφυλάκισης είναι η δεκαετής παραμονή του Κόϊντου Πλεμίνιου από το 204 π.Χ. σε αναμονή ορισμού της δίκης του, μέχρι που αποφυλακίστηκε με παρέμβαση του Σκιπιώνα. Περίπτωση φυλάκισης ύστερα από δίκη είναι αυτή του Γ. Σερβίλου Καιπίωνα το 106 π.Χ. ο οποίος καταδικάστηκε σε κεφαλική ποινή από τη λαϊκή συνέλευση. Ένας φιλικός του δήμαρχος όμως τον βοήθησε να ελευθερωθεί και στη συνέχεια να αυτοεξοριστεί. Από τις μνημειώδεις περιπτώσεις θανάτωσης φυλακισμένων είναι η εκτέλεση των συνωμοτών

του Κατιλίνα που βρισκόταν στη Ρώμη το 63 π.Χ. Με διαταγή του Κικέρωνα ύστερα από απόφαση της Συγκλήτου εκτελέστηκαν.

Την ίδια εποχή η συγκέντρωση της εξουσίας χέρια του ηγεμόνα, η ανάπτυξη νομοθετικής και δικαστικής δραστηριότητας από τη Σύγκλητο σε συνδυασμό με τη διαφορετική ποινική μεταχείριση των πολιτών ανάλογα με την κοινωνική τους προέλευση μετατρέπουν τη φυλάκιση από μέτρο καταναγκασμού σε ποινή. Την περίοδο της Ηγεμονίας ο αριθμός των περιπτώσεων φυλάκισης μεγαλώνει παρόλο που δεν παρατηρείται αύξηση της εγκληματικότητας. Η μεγαλύτερη συχνότητα των συλλήψεων και φυλακίσεων οφείλεται στην εντατικοποίηση της δίωξης του εγκλήματος από τις αρχές. Στην περίοδο αυτή ο πληθυσμός δεν συνοδεύει τον κρατούμενο που οδηγείται στη φυλακή. Η συγκέντρωση πλήθους μετατίθεται στην μεταφορά του πτώματος του φυλακισμένου και την έκθεσή του για ημέρες, ενώ απαγορεύεται στους συγγενείς να πενήθσουν τον νεκρό και να τον κηδεύσουν. (Τζαμιζής Ε. Ιωάννης 2003).

Τα υπόγεια του Κολοσσαίου της Ρώμης.

Γ. ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Το Βυζαντινό Δίκαιο δε γνώριζε στερητικές ποινές της ελευθερίας όπως είναι σήμερα η φυλάκιση και η κάθειρξη. Αυτές τις αντικαθιστούσαν διάφορες μορφές καταναγκαστικών έργων και εξορίας. Τα καταναγκαστικά έργα διακρίνονταν σε «μέταλλον» και «έργον μετάλλου». Στην πρώτη περίπτωση γινόταν εξόρυξη του μεταλλεύματος, ενώ στη δεύτερη η επεξεργασία του. Τα δεσμά δεν αποτελούσαν μέρος της ποινής αλλά επιβάλλονταν για την πρόληψη των δραπετεύσεων.

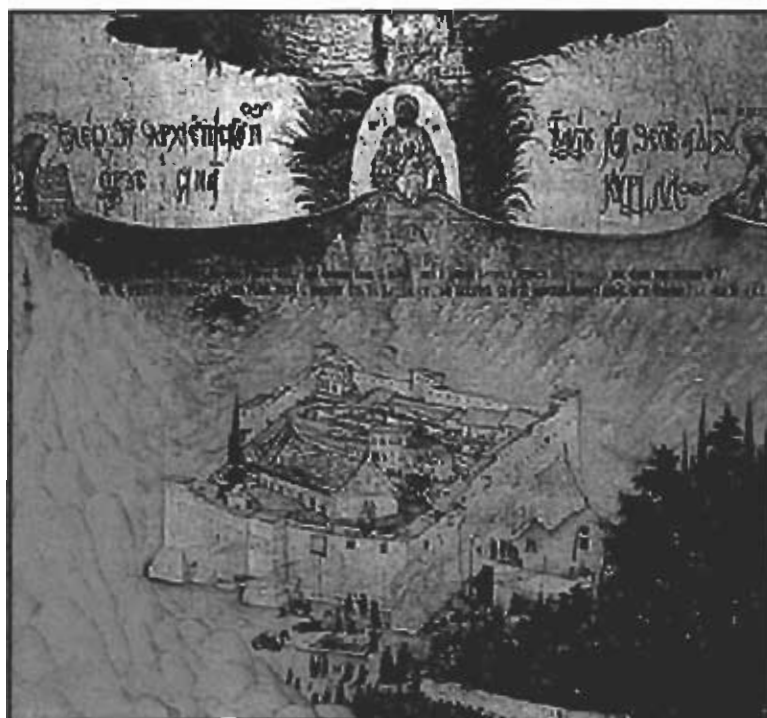
Παρόλο που δεν προβλέπονταν στερητικές ποινές της ελευθερίας υπήρχαν φυλακές οι οποίες χρησίμευαν όχι για την τιμωρία των εγκληματιών, αλλά για τη φύλαξή τους. Οι φυλακές δηλαδή προορίζονταν για την κράτηση των υποδίκων ή των οφειλετών του δημοσίου, όχι όμως των καταδίκων αφού οι νόμοι δεν προέβλεπαν τέτοια ποινή.

Στη Ρωμαϊκή εποχή, εκτός από τις δημόσιες φυλακές υπήρχαν σε μεγάλες οικογένειες και ιδιωτικές από τον αρχηγό της οικογένειας. Μετά την απαγόρευσή τους στην περίοδο της δεσποτείας, η διατήρηση των ιδιωτικών φυλακών αποτελούσε αδίκημα το οποίο σύμφωνα με τις διατάξεις της Βυζαντινής νομοθεσίας συνεπάγονταν βαριές ποινές.

Σχετικά με την τοποθεσία των φυλακών, κυρίως στην Κωνσταντινούπολη πολλές ήταν μέσα ή κοντά στο ιερό παλάτιο. Από τις αρχαιότερες ήταν το λεγόμενο «Πραιτόριον», σε διώροφο κτίσμα το οποίο δώρισε μια ευγενής. Πιο παλιά ίσως ήταν τα «Νούμερα» τα οποία πήραν το όνομά τους από το διαμέρισμα των ανακτόρων που στεγαζόταν η φρουρά. Η «Χάλκη», η «Λήθη», η «Φιάλη» τα «Έχέ Κόλλα», η «Ελεφαντίνη» βρισκόταν (σε διάφορες εποχές) σε άλλα τμήματα του ανακτορικού συγκροτήματος. Άλλη φυλακή υπήρχε στο Ζεύξιππο και στα υπόγεια των ανακτόρων του Βουκολέοντος. Κοντά στα ανάκτορα των Βλαχερνών, σε πύργο των τειχών στα βόρεια της πόλης, ο Αλέξιος

Κομνηνός με την κατηγορία της συνομωσίας περιόρισε τον Μιχαήλ Ανεμά. Από τότε το κτήριο αυτό χρησιμοποιήθηκε ως φυλακή με το όνομα «Πύργος του Ανεμά». (Μπουρδάκα Κ. 1997).

Η άγνοια των ποινών φυλάκισης και κάθειρξης στη Βυζαντινή έννομη τάξη δεν απέκλειε τις καταχρήσεις. Η κράτηση κάποιου χωρίς δίκη για αόριστο χρονικό διάστημα ελάχιστα διέφερε από μια καταδίκη σε φυλάκιση ή κάθειρξη. Συχνά αυτό γινόταν με εντολή του ίδιου του αυτοκράτορα σε περιπτώσεις συνομωσίας ή άλλων συναφών εγκλημάτων.

Τα μοναστήρια χρησιμοποιήθηκαν ως τόπος φυλάκισης για ειδικές κατηγορίες εγκληματιών

Το 1166 μ.Χ. με ρητή διάταξη του Μανουήλ Κομνηνού καθιερώνεται για πρώτη φορά ποινή ισόβιας κάθειρξης για τους δράστες ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως, πιθανόν επειδή περιορίστηκαν οι δυνατότητες για την επιλογή τόπων εξορίας λόγω της συρρίκνωσης της αυτοκρατορίας. Παράλληλα τα μοναστήρια χρησιμοποιήθηκαν ως τόπος φυλάκισης για ειδικές κατηγορίες εγκληματιών. Ο εγκλεισμός αυτός αφορούσε άντρες και γυναίκες που ήταν υπαίτιοι για τη διάπραξη

αδικημάτων σχετικά με το γάμο, την οικογένεια και την γενετήσια ζωή (μοιχεία, πορνεία) ή κληρικούς και μοναχούς (ή μοναχές) που είχαν παραβιάσει με τη συμπεριφορά τους τις υποχρεώσεις τους απέναντι στη εκκλησία και ενδεχομένως στην πολιτεία. Ένα μοναστήρι ήταν τόπος μετάνοιας το οποίο διευκόλυνε τη βελτίωση του εγκληματία. Επίσης αποτελούσε κυρίως για τις γυναίκες ένα ασφαλή χώρο κράτησης και απέκλειε τον κίνδυνο να υποστούν κακοποίηση λόγω της απουσίας του ανδρικού φυλακτικού προσωπικού. Αλλά και πριν από τον 6^ο αιώνα που πρωτοεμφανίστηκε το μέτρο στην πολιτειακή νομοθεσία υπήρχαν χώροι κράτησης όχι μόνο σε μονές αλλά και σε άλλα εκκλησιαστικά οικοδομήματα (π.χ. επισκοπεία). Ενδιάμεση μορφή ανάμεσα στις κοσμικές και στις εκκλησιαστικές φυλακές αποτέλεσαν τα δεσμωτήρια που οικοδομήθηκαν από επισκόπους στο πλαίσιο της γενικότερης κοινωνικής προσφοράς της εκκλησίας.

Τα υπόγεια του παλατιού του Ιουστινιανού στην Κωνσταντινούπολη.

Ο Ιουστινιανός συνέδεσε τον εγκλεισμό των κρατουμένων σε μονή με την περιέλευση μεγάλου μέρους της περιουσίας τους στο ίδρυμα όπου

εξέτιαν την ποινή τους. Το μέτρο αυτό είχε σαν συνέπεια την οικονομική ενίσχυση των μονών. Ο εγκλεισμός σε μοναστήρια αφού άκμασε κατά την Ιουστινιάνεια εποχή στη συνέχεια παρουσίασε κάμψη. Αυτή η μεταβολή είχε σαν συνέπεια τη μείωση των εσόδων των μονών. Πάντως η ιδέα της χρησιμοποίησης των μονών ως τόπων έκτισης των ποινών δεν εγκαταλείφθηκε ποτέ τελείως για τις μοιχαλίδες και τους φονείς όπου επιβάλλονταν η έγκλησή τους σε μονή. (*Τρωϊάνος Ν. Σπίρκος 1997*).

Χαρακτηριστικό είναι οι συνθήκες που επικρατούσαν μέσα στη φυλακή. Στην πρώιμη περίοδο (4^{ος} αιώνας μ.Χ.) ιδιαίτερα τονίζεται η στενότητα του χώρου. Οι φυλακισμένοι μη έχοντας επαρκή χώρο για να ξαπλώσουν συχνά αναγκάζονταν να κοιμούνται όρθιοι. Εάν το επέτρεπαν οι φύλακες (συνήθως έναντι ανταλλάγματος), οι γυναίκες αδερφές ή οι κόρες συμπλήρωναν την ελάχιστη τροφή της φυλακής για να τους διατηρήσουν στη ζωή.

Σε μια συνηθισμένη Βυζαντινή φυλακή οι χώροι κράτησης βρισκόταν σχεδόν πάντα κάτω από το έδαφος και γι' αυτό δεν είχαν φως και αερισμό. Ο ελάχιστος φωτισμός εξασφαλιζονταν με κάποιο λυχνάρι ή καντήλι, το λάδι των οποίων όφειλαν οι κρατούμενοι να προμηθεύονται με δικές τους δαπάνες. Η έλλειψη αερισμού είχε σαν συνέπεια την ανυπόφορη δυσσομία. Παρόλο που η διάταξη δεν επέτρεπε τα συνεχή δεσμά παρά μόνον όταν αυτά ήταν αναγκαία για να μην δραπετεύσει ο κρατούμενος, συνέβαινε το αντίθετο. Οι φυλακισμένοι ήταν δεμένοι με αλυσίδες είτε με κλοιούς από το λαιμό είτε με χειροπέδες ή ποδοπέδες, τα σίδηρα. Οι αλυσίδες ήταν στερεωμένες σε κορμό δέντρου μπιγμένο στο έδαφος, στο ξύλο.

Εξαιτίας αυτών των συνθηκών διαβίωσης στις φυλακές και επειδή η απονομή της δικαιοσύνης καθυστερούσε πολύ, οι νομοθέτες κατέβαλαν προσπάθειες να μην παρατείνεται πολύ η κράτηση των υποδίκων χωρίς λόγο. Έτσι λήφθηκε από νωρίς πρόνοια για την απόλυση κρατουμένων

που κατηγορούνταν για αδικήματα μέσης βαρύτητας. Την ημέρα του Πάσχα και χωρίς να έχει προηγηθεί αυτοκρατορική εντολή όλοι οι φυλακισμένοι απολύονταν εκτός από τους κατηγορούμενους για ιεροσυλία, αρπαγή, μοιχεία, φόνο ή προδοσία. Επίσης μαζικές απολύσεις γίνονταν και σε μέρες αυτοκρατορικών επετείων ή εορτασμού νίκης. (Γρωϊάνος Ν. Σπίρος 2003).

Α. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Στην διάρκεια της τουρκοκρατίας στις φυλακές εγκλείονταν κυρίως χρεοφειλέτες. Στην περίοδο του Καποδίστρια σε κάθε φυλακή προβλέπονταν τρία τμήματα: για χρεοφειλέτες, υπόδικους και κατάδικους. Στις φυλακές επικρατούσαν άθλιες συνθήκες. Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα η διαμόρφωση των σωφρονιστικών συστημάτων στην Ευρώπη επηρέασε και την σωφρονιστική πολιτική στην Ελλάδα. Η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων, η οργάνωση της διοικητικής σωφρονιστικής υπηρεσίας, η καθιέρωση του απομονωτικού συστήματος και η ίδρυση των αγροτικών φυλακών είναι αλλαγές που χαρακτηρίζουν τις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Λόγω των παγκοσμίων πολέμων η προσπάθεια βελτίωσης των δεν ευδοκίμησε ή ατόνησε. Από τα μέσα του 20^{ου} αιώνα επιχειρήθηκε η αναθεώρηση της νομοθεσίας. Το 1967 πραγματοποιήθηκε η εκπόνηση του Σωφρονιστικού Κώδικα ο οποίος στόχευε στην κοινωνική αναπροσαρμογή των κρατουμένων με την αγωγή και την βελτίωση τους. Ο νέος Σωφρονιστικός Κώδικας ισχύει στην Ελλάδα από το 1999.

Στην Ελλάδα οι φυλακές διακρίνονται σε γενικά, ειδικά και θεραπευτικά καταστήματα κράτησης. Τα γενικά καταστήματα κράτησης διακρίνονται σε Α' και Β' τύπου. Στα Α' τύπου κρατούνται οι χρεοφειλέτες, οι υπόδικοι και οι κατάδικοι σε ποινή φυλάκισης. Στα Β' τύπου κρατούνται οι υπόλοιποι κρατούμενοι εκτός από τους νέους 13-17

ετών, αλλά και οι ασθενείς, οι ψυχασθενείς και οι τοξικομανείς οι οποίοι εισάγονται σε θεραπευτικά καταστήματα κράτησης. Ειδικά καταστήματα κράτησης είναι τα καταστήματα νέων, οι αγροτικές φυλακές, τα κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης και η κεντρική αποθήκη υλικού φυλακών (Κ.Α.Υ.Φ.).

Οι φυλακές διακρίνονται σε δικαστικές (όπου εγκλείονται οι χρεοφειλέτες, οι υπόδικοι, οι κατάδικοι σε ποινές μέχρι 18 μηνών και οι αλλοδαποί στους οποίους ζητείται η έκδοση) και σε σωφρονιστικές (στις οποίες εγκλείονται όλοι οι υπόλοιποι κρατούμενοι).

Οι σωφρονιστικές φυλακές διακρίνονται σε κλειστές και σε αγροτικές. Εκτός από τις δικαστικές και τις σωφρονιστικές φυλακές έχουμε τα θεραπευτικά και τα σωφρονιστικά καταστήματα ανηλίκων. (Χαΐδου Ανθοζωή 2002).

Το εσωτερικό κελού των φυλακών.

E. ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

5^{ος} αιώνας π.Χ.

Το δεσμοτήριο της πόλης ο πόρος, οικοδομείται κοντά στην Αθηναϊκή Αγορά. Παράλληλα λειτουργούν ως δεσμοτήρια και δημόσια κτήρια σε πολλές αρχαιοελληνικές πόλεις.

404 π.Χ.

Αθηναίοι πολίτες και αξιωματούχοι προφυλακίζονταν διότι θεωρούνταν ύποπτοι για συνομοσία εναντίον της Δημοκρατίας.

204 π.Χ.

Ο Κόιντος Ιλλεμίνιος παραμένει προφυλακισμένος σε αναμονή επί δέκα χρόνια μέχρι να οριστεί η δίκη του.

168 π.Χ.

Ο βασιλιάς της Μακεδονίας Περσέας εγκλείεται σε υπόγειο δωμάτιο με πλήρες σκοτάδι μετά την ήττα του από τους Ρωμαίους στην Πύνδα. Την εικόνα της φυλακής δίνουν σαπισμένα αποφάγια και περιττώματα. Αρκετοί φυλακισμένοι αυτοκτονούν.

21 – 23 μ.Χ.

Από τη στιγμή της καταδίκης σε κεφαλική ποινή και μέχρι την εκτέλεσή της ορίζεται σαν κατώτατο όριο κράτησης 10 ημέρες.

4^{ος} αιώνας π.Χ.

Οι πληροφορίες σχετικά με τις φυλακές της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας αναφέρουν υπόγειους χώρους φυλακών και άθλιες συνθήκες διαβίωσης των φυλακισμένων.

385 μ.Χ.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα του συνωστισμού των φυλακισμένων αποφασίζεται οι κρατούμενοι με μέσης βαρύτητας αδικήματα να απελευθερώνονται.

6^{ος} αιώνας μ.Χ.

Στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία για αδικήματα εναντίον του γάμου, της οικογένειας και της γενετήσιας ζωής (μοιχεία, πορνεία κ.λπ.) εφαρμόζεται η ποινή του εγκλεισμού των εγκληματιών σε μοναστήρια. Στις Μονές θα πρέπει να παρέχεται υποχρεωτικά και η περιουσία των ενόχων.

7^{ος} αιώνας μ.Χ.

Οικοδομούνται δεσμοτήρια από τις επισκοπές του Βυζαντίου.

1166 μ.Χ.

Επί Μανουήλ Κομνηνού καθιερώνεται για το αδίκημα της ανθρωποκτονίας από πρόθεση η ποινή της ισόβιας κάθειρξης.

1821 μ.Χ.

Η εικόνα των φυλακών στη διάρκεια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας δίνεται μέσα από πληροφορίες για τις τραγικές συνθήκες του εγκλεισμού των αρχιερέων και προυχόντων της Πελοποννήσου στη φυλακή της Τρίπολης.

1832 μ.Χ.

Οι συνθήκες περιγράφονται ως τραγικές για τους κρατούμενους στις φυλακές του Ναυπλίου.

1840 μ.Χ.

Επί αρμοστού Χάουαρντ Ντάγκλας οικοδομούνται οι φυλακές της Κέρκυρας οι οποίες περιλαμβάνουν δέκα πτέρυγες – ακτίνες.

1858 μ.Χ.

Ο Ιωάννης Κοτζίρης διευθυντής των φυλακών Κέρκυρας συντάσσει έκθεση για τις φυλακές των Ιονίων νήσων.

1860 μ.Χ.

Ο έγκλειστος Ανδρέας Λασκαράτος περιγράφει τις συνθήκες διαβίωσής του στις φυλακές Κεφαλονιάς.

1887 μ.Χ.

Πληροφορίες για τις φυλακές του ελληνικού κράτους παρέχει ο Μιχάλης Μητσάκης σε άρθρο του στην Εστία.

1892 μ.Χ.

Ο Ανδρέας Καρκαβίτσας επισκέπτεται τις φυλακές του Ναυπλίου και περιγράφει τις άθλιες συνθήκες των κρατουμένων σε άρθρο του στην Εστία. (Παύλου Στέφανος και Γιούνη Μαρία 2003).

Αλυσοδεμένος κατάδικος σε γκραβούρα του 18^{ου} αιώνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η

2.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ

A. ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

Στο Μωσαϊκό δίκαιο υπάρχουν αρκετές αναφορές στην Παλαιά Διαθήκη για την αντίληψη της ποινής. Συχνά τονίζεται το αξίωμα «οφθαλμόν αντί οφθαλμού και οδόντα αντί οδόντος». Αντίθετα η Καινή Διαθήκη δεν αναφέρεται άμεσα στις ποινές και τους σκοπούς της.

B. ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Στην εποχή του Δράκοντος το ποινικό δίκαιο αποτελούσε ένα δίκαιο εκδίκησης. Το κράτος είχε νομιμοποιήσει τη θεσμοθέτηση ιδιωτικών σκοπών στο πλαίσιο των ποινών. Στα εγκλήματα κατά της ζωής ως άμεση εκδίκηση αναγνωρίζονταν το δικαίωμα της ίσης ανταπόδοσης.

Στην εποχή του Σόλωνος παρατηρείται αύξηση στα δημόσια αδικήματα. Το δίκαιο του Σόλωνος περιέχει διάφορα μέσα τιμωρίας αλλά καμία ποινή που να εκτελείται από κρατικά όργανα. Η εκτέλεση της ποινής εναπόκειται σε κάθε πολίτη στην περίπτωση που κριθεί ότι ο ένοχος διατάραξε την ειρήνη.

Η αρχαία ελληνική φιλοσοφία περιέχει αναφορές σχετικά με τους σκοπούς της ποινής. Ο Πλάτων τον 5^ο αιώνα αναφέρει ότι ο δράστης με την πράξη του διαταράσσει την ισορροπία ανάμεσα στους ανθρώπους και τα πράγματα. Η ποινή πρέπει να έχει στόχο την βελτίωση του δράστη, ενώ στις περιπτώσεις της ποινής του θανάτου τον εκφοβισμό.

Ο Αριστοτέλης ο οποίος αναλύει την έννοια της δικαιοσύνης προσπαθεί να επισημάνει ότι η ανταπόδοση ανάμεσα σε δύο αντιμαχόμενες ομάδες δεν είναι η ορθή λύση για να αποδοθεί δικαιοσύνη. (*Ανθοζωή Χαϊδου 2002*).

Γ. ΡΩΜΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Στην Ρωμαϊκή εποχή το ποινικό δίκαιο αλλά και το δημόσιο εκτέθηκε σε πολιτικές επιδράσεις. Στο ποινικό δίκαιο αναγνωρίζεται το δικαίωμα της τιμωρίας του δράστη από τον παθών ή τους συγγενείς του. Πρωταρχικά τονίζεται ο ανταποδοτικός χαρακτήρας της πράξης. Για παράδειγμα ο εμπρησμός τιμωρείται με θάνατο στην πυρά. Στις περιπτώσεις διάπραξης ελαφριάς σωματικής βλάβης και κλοπής κατά την οποία ο δράστης δεν συλλαμβάνεται, επιβάλλονται χρηματικά πρόστιμα. Σε ορισμένα δημόσια αδικήματα για την προστασία της κοινότητας κυριαρχεί το εγκληματοπροληπτικό και όχι το ανταποδοτικό στοιχείο.

Δ. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΦΥΛΑ

Στο γερμανικό χώρο επικρατεί η εκδίκηση. Με την τιμωρία επιδιώκεται η ικανοποίηση του προσβαλλόμενου ή της φυλής του. Το πρόστιμο για την ικανοποίηση του παθόντος ή των κληρονόμων του λειτουργεί ως στοιχείο ανταπόδοσης για την άδικη πράξη αλλά και ως στοιχείο αποκατάστασης της ζημιάς.

Ε. Η ΠΟΡΕΙΑ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟΝ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟ

Τον 11^ο αιώνα οι ηγεμόνες της εκκλησίας με εδαφική εξουσία στα πλαίσια της δημόσιας ασφάλειας αναλαμβάνουν την εξάλειψη των ατασθαλιών. Στην δίωξη και την τιμωρία του δράστη συμμετέχουν οι παθόντες ή οι συγγενείς τους. Οι σωματικές ποινές εκτείνονται και επιβάλλονται κατά κανόνα δημόσια. Μοναδικός σκοπός της ποινής δεν είναι η ανταπόδοση αλλά κυρίως ο εκφοβισμός και η αποτροπή του κοινωνικού συνόλου από την διάπραξη παρόμοιων αδικημάτων.

Η επίδραση της εκκλησίας γίνεται εντονότερη και αναλαμβάνει την κοσμική ποινική εξουσία. Ανάμεσα στις ποινικές κυρώσεις που αποβλέπουν στην μετάνοια και την βελτίωση συγκαταλέγονται και οι

σωματικές ποινές. Το έγκλημα προσβάλλει την θεική τάξη και την ουράνια δικαιοσύνη και η ποινή χρησιμεύει για να αντισταθμίσει το κακό. (*Ανθοζωή Χαΐδου 2002*).

2.2. ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

Τρεις σχολές μελέτησαν την ποινή και διατύπωσαν θεωρίες σχετικά με αυτή.

A. ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Σύμφωνα με αυτή τη σχολή το άτομο είναι υπεύθυνο για το έγκλημα γιατί θα μπορούσε να μην το είχε διαπράξει γι' αυτό και θα πρέπει να υποστεί την τιμωρία, την ποινή. Η ποινή έχει ως περιεχόμενο την υλική αποζημίωση και την ηθική μείωση και ως σκοπό την δίκαιη ανταπόδοση του κακού που έχει γίνει. Μέσα από την ποινή γίνεται διάκριση μεταξύ δίκαιης και άδικης πράξης, τονίζεται η δίκαια πράξη, ικανοποιείται ο παθών και το κοινό αίσθημα.

Για την κλασική σχολή θεμελιώδεις έννοιες είναι: το έγκλημα, η ενοχή και η ποινή.

B. ΝΕΩΤΕΡΙΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ Η ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ

Σύμφωνα με αυτή τη σχολή η ποινή δεν έχει σκοπό την ανταπόδοση του κακού που έγινε από το έγκλημα αλλά την βελτίωση του εγκληματία που μπορεί να βελτιωθεί και την απομάκρυνση του εγκληματία που δεν μπορεί να βελτιωθεί για την ασφάλεια του κοινωνικού συνόλου. Η ποινή λειτουργεί σαν μέτρο πρόληψης και προστασίας της κοινωνίας.

Ο εγκληματίας όταν είναι εφικτό πρέπει να βελτιώνεται και όχι να τιμωρείται. Σύμφωνα με την νεωτεριστική σχολή ο άνθρωπος δεν είναι υπεύθυνος για τις πράξεις του, αλλά υπεύθυνη γι' αυτές είναι η κοινωνία. Αυτή την άποψη την στηρίζει στο ότι το έγκλημα δεν είναι προϊόν

ελεύθερης βούλησης αλλά προϊόν ποικίλων παραγόντων. Αυτοί οι παράγοντες είναι είτε ενδογενείς οι οποίοι τις περισσότερες φορές είναι κληρονομικοί και βιολογικοί, είτε εξωγενείς οι οποίοι τις περισσότερες φορές είναι κοινωνικοί.

Σημασία δεν έχει το έγκλημα και η ενοχή αλλά η επικινδυνότητα του εγκληματία, δηλαδή η προσωπικότητά του και η πιθανότητα να επαναλάβει παρόμοιες πράξεις στο μέλλον. Το έγκλημα έχει δευτερεύουσα σημασία. Δεν θεωρείται ως προϋπόθεση που απαιτεί επιβολή ανταποδοτικής ποινής, αλλά μόνο ως σύμπτωμα εκδήλωσης της επικινδυνότητας.

Γ. ΔΙΑΛΛΑΚΤΙΚΗ Η ΕΝΩΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Σύμφωνα με αυτή τη σχολή κάποια άτομα είναι υπεύθυνα για τις πράξεις τους, άλλα έχουν περιορισμένη ευθύνη και άλλα δεν έχουν καμία ευθύνη. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις έχει ευθύνη και η κοινωνία, γι' αυτό το λόγο πρέπει η ποινή να επιβάλλεται όπου υπάρχει ευθύνη.

Η διαλλακτική σχολή υποστηρίζει ότι η ποινή έχει την έννοια της ανταπόδοσης τις φορές που έχει ως σκοπό την γενική πρόληψη, δηλαδή την συγκράτηση άλλων από την τέλεση αξιόποινων πράξεων. Οι οπαδοί αυτής της σχολής πιστεύουν ότι η ποινή πρέπει να διατηρηθεί σε εκείνες τις περιπτώσεις που μπορεί να φέρει αποτελέσματα, δηλαδή "των άπειρων εγκληματιών". (*Καλπίνη-Παπαδοπούλου Χρυσή 1998*).

2.3. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

Οι σκοποί και οι λειτουργίες της ποινής διακρίνονται σε δύο κατευθύνσεις: μια προς το παρελθόν και μια προς το μέλλον.

Στην πρώτη περίπτωση η ποινή λειτουργεί ως τιμωρία για ένα έγκλημα που έγινε στο παρελθόν και με αυτή επιδιώκεται η ανταπόδοση του κακού και η αποκατάσταση.

Στην δεύτερη περίπτωση η ποινή λειτουργεί ως προσπάθεια αποφυγής της τέλεσης ενός εγκλήματος στο μέλλον από τον συγκεκριμένο εγκληματία ή από άλλους ανθρώπους. Σκοπός έχει την πρόληψη τέλεσης νέων εγκλημάτων με δύο τρόπους. Από την μια με την γενική πρόληψη η οποία επιτυγχάνεται με τον εκφοβισμό, τον παραδειγματισμό και την διαπαιδαγώγηση μέσα από την ποινή και από την άλλη με την ειδική πρόληψη η οποία επιτυγχάνεται με τον εκφοβισμό, την βελτίωση ή την αχρήστευση των συγκεκριμένων δραστών ανάλογα με το αν πρόκειται για άτομα ακίνδυνα, βελτιώσιμα ή ανεπίδεκτα βελτίωσης.

Σκοπός της ποινής είναι η πρόληψη του εγκλήματος και ευρύτερα η ασφάλεια της κοινωνίας. *(Καλπίνη-Παπαδοπούλου Χρυσή 1998).*

2.4. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΟΙΝΩΝ

Με τις ποινές επιδιώκεται η πρόληψη της εγκληματικότητας και διακρίνονται σε δύο κατηγορίες, στις κύριες και στις παρεπόμενες.

Η κύρια ποινή είναι πρωτεύουσα και βασική. Επιβάλλεται ανεξάρτητα από κάθε άλλη κύρωση και είναι η πιο συχνή αποτελεσματική αντίδραση ενάντια στο έγκλημα.

Οι κύριες ποινές προσβάλλουν κυρίως τη ζωή, την ελευθερία και την περιουσία.

Κύριες ποινές είναι:

Η θανατική ποινή (ποινή κατά της ζωής), η κάθειρξη, η φυλάκιση, η κράτηση, ο περιορισμός σε σωφρονιστικό κατάστημα, ο περιορισμός σε ψυχιατρικό κατάστημα (ποινές κατά της ελευθερίας), η χρηματική ποινή (ποινή κατά της περιουσίας).

Η παρεπόμενη ποινή είναι δευτερεύουσα. Ακολουθεί την κύρια και απαγγέλλεται μετά την καταδίκη στην κύρια ποινή ή επέρχεται αυτοδικαίως μετά την κύρια ποινή.

Οι παρεπόμενες ποινές προσβάλλουν συνήθως την τιμή και σε ορισμένες περιπτώσεις την ελευθερία και την περιουσία.

Παρεπόμενες ποινές είναι:

Η αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων, η απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος, η δημοσίευση καταδικαστικής απόφασης και η δήμευση.

(Καλπίνη-Παπαδοπούλου Χρυσή 1998).

2.4.A. ΚΥΡΙΕΣ ΠΟΙΝΕΣ

1. Η ΘΑΝΑΤΙΚΗ ΠΟΙΝΗ

Η θανατική ποινή συνίσταται στην απλή και χωρίς βασανιστήρια αφαίρεση της ανθρώπινης ζωής ύστερα από αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Ο τρόπος εκτέλεσης της θανατικής ποινής είναι ο τουφεκισμός και εκτελείται σε κλειστό και όχι σε δημόσιο χώρο. Αν η θανατική ποινή δεν εκτελεστεί μέσα σε τρία χρόνια από την στιγμή που επιβλήθηκε τότε μετατρέπεται αυτόματα σε ισόβια κάθειρξη. Σ' αυτήν την περίπτωση το σύστημα κράτησης είναι αυστηρότερο από εκείνο που ισχύει για όσους έχουν καταδικαστεί εξ αρχής σε ισόβια κάθειρξη. *(Καλπίνη-Παπαδοπούλου Χρυσή 1998).*

"Η θανατική ποινή στον Ποινικό Κώδικα προβλέπεται ως αποκλειστική ποινή σε μια περίπτωση: στο έγκλημα της επιβουλής της ακεραιότητας της χώρας (άρθρο 138 § 1), ενώ σε αρκετές περιπτώσεις απειλείται με ισόβια κάθειρξη: στην απόπειρα θανάτωσης του προέδρου της Δημοκρατίας (άρθρο 134 § 3), στην προσβολή κατά της διεθνούς ειρήνης της χώρας (άρθρο 139 § 2), στην στρατιωτική υπηρεσία στον εχθρό (άρθρο 143), στην υποστήριξη της πολεμικής δύναμης του εχθρού (άρθρο 144), στην κατασκοπεία (άρθρο 148 § 2), στην έκρηξη που έχει ως αποτέλεσμα την θανάτωση ανθρώπου (άρθρο 270), στην ανθρωποκτονία από πρόθεση (άρθρο 299 § 1), στην ληστεία και στην εκβίαση (άρθρα 380 § 2 και 385 § 1). Θανατική ποινή προβλέπεται επίσης σε ειδικούς ποινικούς νόμους: σε εγκλήματα του Στρατιωτικού

Ποινικού Κώδικα και στο Ν.1608/1950 (άρθρο 1 § 1) για τους καταχραστές του Δημοσίου". (Μαργαρίτη Α. και Παρασκευοπούλου Ν. 1984, σελ. 54-55).

Η θανατική ποινή δεν επιβάλλεται σε ανηλίκους και αναβάλλεται όταν η κατάδικος είναι έγκυος, ο καταδικασμένος είναι σωματικά ή ψυχικά άρρωστος και σε περίπτωση απονομής χάριτος. Αν δεν δημοσιευτεί μέσα σε τέσσερις μήνες διάταγμα χάριτος η θανατική ποινή εκτελείται χωρίς αναβολή. Αν περάσουν πέντε χρόνια από την καταδικαστική απόφαση μετατρέπεται αυτοδίκαια σε ισόβια κάθειρξη.

Η κατάργηση της θανατικής ποινής υποστηρίζεται από διεθνείς οργανισμούς όπως τον ΟΗΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την «Διεθνής Αμνηστία». Τα κράτη-μέλη του συμβουλίου της Ευρώπης υπέγραψαν πρωτόκολλο το οποίο προστέθηκε στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα δικαιώματα και τα δεσμεύει σε περίοδο ειρήνης να καταργήσουν την θανατική ποινή. Από την Ελλάδα το πρωτόκολλο αυτό υπογράφηκε στις 2.5.1983. (Μαργαρίτη Α. και Παρασκευοπούλου Ν. 1984).

Στην Ελλάδα νομοθετικά η θανατική ποινή καταργήθηκε το 1993, ενώ δεν έχει εκτελεστεί θανατική ποινή από το 1972. (Κουράκης Νέστορας 1997).

2. ΟΙ ΣΤΕΡΗΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΠΟΙΝΕΣ

Οι στερητικές της ελευθερίας ποινές είναι η κάθειρξη, η φυλάκιση, η κράτηση, ο περιορισμός σε σωφρονιστικό κατάστημα, και ο περιορισμός σε ψυχιατρικό κατάστημα.

α) Η κάθειρξη διακρίνεται σε:

— **Ισόβια κάθειρξη**, η οποία προβλέπεται σε περιπτώσεις σοβαρών εγκλημάτων (άρθρο 52 § 1). Ο σωφρονισμός και η βελτίωση του δράστη δεν μπορούν να επιτευχθούν γι' αυτό εφαρμόζεται η εξουδετέρωση του μη βελτιώσιμου δράστη. Εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις δυνατή είναι η υπό όρο απόλυση των ισοβιτών που έχουν εκτίσει

τουλάχιστον 20 χρόνια. Αν ο κρατούμενος έχει υπερβεί το εβδομηκοστό έτος της ηλικίας του τα 20 έτη περιορίζονται σε 16 (άρθρο 105 Π.Κ.).

— **Η πρόσκαιρη κάθειρξη**, η οποία επιβάλλεται σε κακουργήματα και έχει ως ανώτερο όριο τα 20 χρόνια και ως κατώτερο τα 5 χρόνια (άρθρο 52 § 3 Π.Κ.). Μπορεί όμως να φτάσει και τα 25 χρόνια σε περίπτωση συρροής εγκλημάτων (άρθρο 94 § 1 Π.Κ.). Ο κρατούμενος μπορεί να απολυθεί υπό όρους όταν συμπληρώσει τα τρία πέμπτα της ποινής του. Αν ο κρατούμενος έχει υπερβεί το εβδομηκοστό έτος της ηλικίας του το χρονικό διάστημα των τριών πέμπτων περιορίζεται στα δύο πέμπτα. (άρθρο 105 Π.Κ.).

— **Η αόριστη κάθειρξη**, για την οποία ορίζεται από τον δικαστή μόνο το ελάχιστο όριο της, μετά την λήξη του οποίου και στη συνέχεια κάθε 3 χρόνια εξετάζεται αν είναι δυνατή η απόλυση του κρατουμένου (άρθρο 90, 91 Π.Κ.).

Η αόριστη κάθειρξη επιβάλλεται στις ακόλουθες κατηγορίες εγκλημάτων:

- Σ' εκείνους που καταδικάστηκαν τουλάχιστον τρεις φορές για κακουργήματα ή πλημμελήματα σε στερητικές της ελευθερίας ποινές από τις οποίες η μια τουλάχιστον ήταν κάθειρξη.

- Στους κατά συνήθεια ή κατ' επάγγελμα εγκληματίες εφόσον κριθούν επικίνδυνοι για την δημόσια ασφάλεια.

β) Η φυλάκιση επιβάλλεται σε πλημμελήματα. Διαρκεί το ελάχιστο από 10 ημέρες και το ανώτερο μέχρι 5 χρόνια (άρθρο 53 Π.Κ.). Ο κρατούμενος μπορεί να απολυθεί υπό όρους όταν συμπληρώσει τα δύο πέμπτα της ποινής του. (άρθρο 105 Π.Κ.).

γ) Η κράτηση επιβάλλεται στα πταίσματα. Διαρκεί το κατώτερο από 1 ημέρα και το ανώτερο μέχρι 1 μήνα, εκτός από κάποιες περιπτώσεις που ο νόμος μπορεί να ορίσει μεγαλύτερο όριο (άρθρο 55 Π.Κ.). Εκτελείται σε ιδιαίτερα τμήματα των φυλακών και όταν αυτά δεν

υπάρχουν τότε εκτελείται σε κρατητήρια. (*Μανωλεδάκης Ι. και Παρασκευοπούλου Ν. 1989*).

δ) Ο περιορισμός σε σωφρονιστικό κατάστημα επιβάλλεται σε εφήβους ηλικίας 13-17 ετών συμπληρωμένων. Διαρκεί το κατώτερο 5 χρόνια και το ανώτερο 20 χρόνια (άρθρο 54 Π.Κ.). Η ποινή επιβάλλεται στους εφήβους αν το δικαστήριο με βάση την προσωπικότητα του δράστη και τις περιστάσεις κάτω από τις οποίες τελέστηκε η πράξη κρίνει ότι ο ποινικός σωφρονισμός είναι απαραίτητος για την συγκράτηση του εφήβου από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων (άρθρο 127 § 1 Π.Κ.). Αν κρίνει ότι ο σωφρονισμός αυτός δεν είναι αναγκαίος τότε θα επιβάλλει αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα (άρθρο 123 Π.Κ.).

Η ποινή του περιορισμού σε σωφρονιστικό κατάστημα αντικαθίσταται από το δικαστήριο σε στερητική της ελευθερίας ποινή στις εξής περιπτώσεις:

- Υποχρεωτικά, όταν ο δράστης παρόλο που συμπλήρωσε το 21^ο έτος της ηλικίας του η εκτέλεση της απόφασης δεν έχει αρχίσει ακόμα.

- Δυνητικά, όταν ο δράστης συμπληρώσει το 17^ο έτος της ηλικίας του και η εκτέλεση της απόφασης δεν έχει αρχίσει ακόμα, καθώς και όταν ο δράστης δικάζεται μετά την συμπλήρωση του 17^{ου} έτους της ηλικίας του η αντικατάσταση αποφασίζεται με βάση το αν ο περιορισμός είναι σκόπιμος ή όχι (άρθρο 130 § 1 Π.Κ.). Σε περίπτωση αντικατάστασης δεν γίνεται αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων και παραπομπή σε κατάστημα εργασίας. Οι ανήλικοι δράστες κρατούνται χωριστά από τους ενήλικους κρατούμενους (άρθρο 130 § 2 και 3 και άρθρο 131 § 3 Π.Κ.).

ε) Ο περιορισμός σε ψυχιατρικό κατάστημα των επικίνδυνων εγκληματιών ελαττωμένου καταλογισμού. Ορίζεται μόνο το ελάχιστο όριο διάρκειας της ποινής μετά την λήξη του οποίου και στη συνέχεια κάθε 2 χρόνια εξετάζεται αν ο κρατούμενος μπορεί να απολυθεί.

Η απειλή των στερητικών της ελευθερίας ποινών έχει γενικό προληπτικό χαρακτήρα. Η καθιέρωσή τους επέτρεπε την σταδιακή εγκατάλειψη των σωματικών ποινών που ασκούσαν αρνητική πολιτική επίδραση. Επίσης έγινε δυνατή η επιβολή ποινής ανάλογα με το κρινόμενο έγκλημα.

Παρόλα αυτά όμως εμφανίζουν σημαντικά μειονεκτήματα. Ο κρατούμενος απομακρύνεται από το κοινωνικό περιβάλλον κάτι το οποίο έχει σαν συνέπεια συχνά την οριστική του αδυναμία να συνεχίσει μια ομαλή οικογενειακή ή επαγγελματική ζωή. Επίσης η συναναστροφή του με εγκληματίες περισσότερο καταρτισμένους προκαλεί την ασυνείδητη προσκόλληση του στον κώδικα συμπεριφοράς τους. Ιδιαίτερα οι βραχυχρόνιες στερητικές της ελευθερίας ποινές δεν βελτιώνουν τον κατηγορούμενο. Γι' αυτό το λόγο έχει καθιερωθεί από τον ελληνικό Π.Κ. οι θεσμοί μετατροπής των βραχυχρόνιων ποινών σε χρηματικές (άρθρο 82 Π.Κ.) και της υπό όρο αναστολής της εκτέλεσής τους (άρθρο 99 Π.Κ.). (Μαργαρίτη Α. και Παφιασκειροπούλου Ν. 1984).

3. ΟΙ ΠΟΙΝΕΣ ΣΕ ΧΡΗΜΑ

Οι ποινές σε χρήμα απειλούνται με στερητικές της ελευθερίας ποινές ή και μόνες τους. Όταν το πρόσωπο που καταδικάστηκε πεθάνει η χρηματική ποινή αποσβήνεται και ποτέ δεν εκτελείται κατά των κληρονόμων του (άρθρο 58 Π.Κ.). Όταν κάποιος καταδικαστεί σε χρηματική ποινή και επιπλέον σε αποζημίωση του παθόντος και η περιουσία του δεν επαρκεί για να εκπληρώσει όλες αυτές τις υποχρεώσεις του τότε προτιμάται η πληρωμή της αποζημίωσης (άρθρο 77 Π.Κ.). Ορίζεται επίσης για την αποζημίωση ότι όσοι καταδικάστηκαν ως αυτουργοί ή συμμετοχοί στην ίδια πράξη υποχρεώνονται να πληρώσουν ολόκληρη την αποζημίωση (άρθρο 77 Π.Κ.). (Μανωλιεδάκης Ι. και Παφιασκειροπούλου Ν. 1989).

2.4.B. ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΟΙΝΕΣ

Οι παρεπόμενες ποινές δεν επιβάλλονται μόνες τους αλλά συνοδεύουν τις κύριες ποινές και είναι οι εξής :

1. Η ΑΠΟΣΤΕΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Η ποινή αυτή θίγει την τιμή του καταδικαζόμενου και την ελευθερία άσκησης των πολιτικών του δικαιωμάτων (άρθρο 63 - 66 Π.Κ.).

Σε περίπτωση επιβολής θανατικής ποινής ή ισόβιας κάθειρξης επέρχεται διαρκής αποστέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων (άρθρο 59 § 1 Π.Κ.). Η δεκαετής αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων επέρχεται σε περίπτωση αόριστης κάθειρξης (άρθρο 59 § 2 Π.Κ.). Υποχρεωτική είναι η αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων διάρκειας 2 μέχρι 10 ετών σε περίπτωση καταδίκης σε πρόσκαιρη κάθειρξη (άρθρο 60 Π.Κ.). Σε περίπτωση καταδίκης σε φυλάκιση η διάρκεια αποστέρησης των πολιτικών δικαιωμάτων είναι 1 μέχρι 5 έτη και εξαρτάται από ορισμένες προϋποθέσεις (αν η φυλάκιση είναι τουλάχιστον ενός έτους, το είδος της πράξης, τον τρόπο εκτέλεσής της, το χαρακτήρα του δράστη) (άρθρο 61 Π.Κ.). Η αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων αρχίζει μόλις γίνει αμετάκλητη η απόφαση που τα επέβαλε ή η απόφαση που επέβαλε την κύρια ποινή.

2. Η ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Η ποινή αυτή επιβάλλεται για χρονικό διάστημα 1 έως 5 ετών (άρθρο 67 Π.Κ.) και θίγει την ελευθερία δράσης του καταδικαζόμενου στον κοινωνικό χώρο καθώς το επάγγελμα δεν είναι μόνο πηγή εισοδήματος αλλά και στοιχείο της κοινωνικής ταυτότητας του ατόμου. Τα επαγγέλματα τα οποία αφορά είναι εκείνα στα οποία απαιτείται ειδική άδεια της Αρχής (ιατρικό, φαρμακοποιού, μαίας, κτηνιατρικό κλπ.). για την επιβολή αυτής της ποινής απαραίτητη προϋπόθεση είναι η διάπραξη

κακουργήματος ή πλημμελήματος με βαριά παράβαση των επαγγελματικών καθηκόντων. Ανάλογες παρεπόμενες ποινές οι οποίες προβλέπονται σε διατάξεις ειδικού ποινικού νόμου (του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας) είναι η αφαίρεση της Άδειας ικανότητας οδήγησης ή της Άδειας κυκλοφορίας αυτοκινήτου.

3. Η ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Η ποινή αυτή θίγει την τιμή του καταδικαζομένου προσώπου (άρθρο 68 Π.Κ.). Επιβάλλεται όταν υπάρχει δημόσιο συμφέρον (άρθρο 68 § 1 Π.Κ.) ή μετά από σχετική αίτηση του παθόντος ή του προσώπου που αθώωθηκε (άρθρο 68 § 2 Π.Κ.). *(Μανωλεδάκης Ι. και Παφιασκευοπούλου Ν. 1989).*

4. Η ΔΗΜΕΥΣΗ

Η δήμευση αντικειμένων κακουργήματος ή πλημμελήματος από δόλο, καθώς και των αντικειμένων τα οποία προορίζονταν να χρησιμοποιηθούν ή χρησίμευσαν στην τέλεση εγκληματικής πράξης, εφόσον αυτά ανήκουν στον αυτουργό ή σε κάποιο συμμέτοχο (άρθρο 76 § 1 Π.Κ.). Η δήμευση είναι παρεπόμενη ποινή η οποία πλήττει την περιουσία του καταδικαζομένου και δεν έχει σαν προϋπόθεση την εξασφάλιση του συνόλου από κινδύνους που εγκυμονεί η κατοχή αυτών των πραγμάτων. Δήμευση προβλέπεται και σε ειδικούς ποινικούς νόμους όπως σε μηχανήματα, οχήματα και εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε αυθαίρετες κατασκευές (άρθρο 7 Ν. 720 / 1977). Στην αφαίρεση της Άδειας ικανότητας οδηγού (άρθρο 45 § 3 Κ.Ο.Κ.). *(Μαργαρίτη Α. και Παφιασκευοπούλου Ν. 1984).*

"Με βάση τις κύριες ποινές οι αξιόποινες πράξεις διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

– Τα κακουργήματα, όταν απειλείται με ποινή θανάτου ή κάθειρξης.

- Το πλημμέλημα, όταν απειλείται με φυλάκιση, χρηματική ποινή ή περιορισμό σε σωφρονιστικό κατάστημα.

- Το πταίσμα, όταν απειλείται με κράτηση ή πρόστιμο" (Σπινέλης Α. Διονύσιος 1990, σελ. 35 - 36).

2.5. ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Τα μέτρα ασφαλείας του Π.Κ. διακρίνονται στα αναπληρωματικά και στα συμπληρωματικά.

Α. Αναπληρωματικά της ποινής μέτρα ασφαλείας του Π.Κ. είναι:

1. Η φύλαξη των ακαταλόγιστων εγκληματιών σε δημόσιο θεραπευτικό κατάστημα (άρθρο 69), η οποία επιβάλλεται όταν συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Ο δράστης να έχει τελέσει κακούργημα ή πλημμέλημα το οποίο απειλείται με ποινή από το νόμο ανώτερη των 6 μηνών.

β) Ο δράστης να έχει απαλλαχθεί από την ποινή εξαιτίας νοσηρής διατάραξης των πνευματικών λειτουργιών (άρθρο 34 Π.Κ.) ή κωφαλαλίας (άρθρο 33 § 1 Π.Κ.).

γ) Ο δράστης να έχει κριθεί επικίνδυνος για την δημόσια ασφάλεια.

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζονται τα ακόλουθα σημεία.

i. Κατά το χρονικό διάστημα της δίκης πρέπει να ερευνώνται τα στοιχεία της προσωπικότητας του δράστη και ιδιαίτερα αν η νοσηρή κατάστασή του διαρκεί κατά το χρόνο αυτής, διότι ο δράστης είναι πιθανό να τέλεσε την πράξη λόγω νοσηρής διατάραξης η οποία κατά το χρόνο της δίκης έχει εκλείψει. Στην περίπτωση αυτή ο εγκλεισμός του σε θεραπευτικό κατάστημα θα έδειχνε ότι η ποινική εξουσία είναι αυταρχική και αναγκαστική «θεραπεία» υγιούς. (Μαργαρίτη Α. και Παφασκευοπούλου Ν. 1984).

ii. Η φύλαξη συνεχίζεται όσο το επιβάλλει η δημόσια ασφάλεια και κάθε 3 χρόνια ελέγχεται η διάρκεια της από δικαστήριο πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτελείται η φύλαξη, διότι ο δράστης μπορεί να

θεραπευτεί από την νοσηρή διατάραξη των πνευματικών λειτουργιών αλλά να παραμείνει στο θεραπευτικό κατάστημα επειδή η προσωπικότητά του επιτρέπει τη σκέψη ότι μπορεί να εγκληματήσει πάλι (άρθρο 70 §§ 2,3 Π.Κ.). Η εκδοχή αυτή είναι απαράδεκτη επειδή η παραμονή ενός υγιούς προσώπου στο ψυχιατρείο αντιβαίνει κατά το Σύνταγμα (άρθρο 29 § 1) τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Παράταση του εγκλεισμού επιτρέπεται μόνο αν διαρκούν οι ψυχικές διαταραχές (άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης). *(Μανωλιεδάκης Ι. και Παμισκενοπούλου Ν. 1989).*

iii. Ο νόμος δέχεται τη δυνατότητα το δικαστικό συμβούλιο να επιβάλλει τον εγκλεισμό χωρίς να παραπεμφεί η υπόθεση στο ακροατήριο. Έτσι όμως ο κατηγορούμενος μπορεί να βρεθεί σε δημόσιο θεραπευτικό κατάστημα χωρίς να αναπτύξει πλήρως την υπεράσπισή του και χωρίς τις εγγυήσεις δημοσιότητας της δίκης. Γι' αυτό το λόγο προτείνεται ο κατηγορούμενος να παραπέμπεται σε αυτές τις περιπτώσεις στο ακροατήριο.

2. Τα αναμορφωτικά και τα θεραπευτικά μέτρα για τους ανηλίκους παραβάτες (άρθρα 122 και 123 Π.Κ.), τα οποία επιβάλλονται σε παιδιά ηλικίας 7 - 12 ετών συμπληρωμένων που δεν έχουν ικανότητα καταλογισμού, αλλά και σε εφήβους ηλικίας 13 - 17 ετών συμπληρωμένων εφόσον κρίνονται ως ακαταλόγιστοι (άρθρο 126 § 2 Π.Κ.).

Αν η πράξη που τέλεσε ο ανήλικος (παιδί ή έφηβος) είναι πταίσμα, μπορούν να εφαρμοστούν μόνο τα αναμορφωτικά μέτρα, εκτός από την τοποθέτηση του σε κατάστημα αγωγής (άρθρο 128 Π.Κ.).

Σε περίπτωση που το πρόσωπο δεν έχει συμπληρώσει το 7^ο έτος της ηλικίας του δεν τίθεται θέμα άρσης του καταλογισμού του αφού δεν υπάρχει πράξη να του καταλογιστεί (άρθρα 121 και 126 Π.Κ.).

Όταν το νήπιο προβεί σε βλαπτική ενέργεια δεν θα τιμωρηθεί αυτός που έχει την εποπτεία για παραμέληση εποπτείας ανηλίκου μιας και δεν

είναι πράξη αυτού, αλλά αφού υπάρχει η σχετική ποινική πρόβλεψη μπορεί να τιμωρηθεί για έγκλημα από αμέλεια (άρθρο 360 Π.Κ.).

Τα αναμορφωτικά μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 122 Π.Κ. είναι τα εξής:

α) Η επίπληξη, η οποία γίνεται προφορικά από τον δικαστή ανηλίκων και η μορφή της (απειλή, συμβουλή, καθοδήγηση) πρέπει να είναι ανάλογη με τον χαρακτήρα και την ηλικία του ανηλίκου.

β) Η θέση του ανηλίκου υπό την υπεύθυνη επιμέλεια των γονιών, επιτρόπων ή κηδεμόνων του. Εάν η κατάσταση στην οικογένεια του ανηλίκου είναι προβληματική, τότε η ευθύνη μπορεί να ανατεθεί σε ξένη οικογένεια.

γ) Η θέση του ανηλίκου υπό την επιμέλεια προστατευτικών εταιριών, ιδρυμάτων ή ειδικών επιμελητών. Ο ανήλικος εισάγεται σε ίδρυμα αγωγής και του ασκείται επιμέλεια.

δ) Η εισαγωγή του ανηλίκου σε κατάλληλο κρατικό, δημοτικό, κοινοτικό ή ιδιωτικό κατάστημα αγωγής. *(Μαργαρίτη Α. και Παρασκευοπούλου Ν. 1984).*

Επίσης μπορούν να επιβληθούν ως πρόσθετο αναμορφωτικό μέτρο επιπλέον υποχρεώσεις οι οποίες θα αφορούν τον τρόπο ζωής ή την διαπαιδαγώγηση του ανηλίκου (άρθρο 133 § 2 Π.Κ.).

Θεραπευτικό μέτρο είναι η παραπομπή του ανηλίκου σε θεραπευτικό ή άλλο κατάστημα. Ύστερα από γνωμάτευση ειδικού γιατρού διατάσσεται από το δικαστήριο ιδιαίτερη μεταχείριση της κατάστασής του. Αυτό συμβαίνει στις περιπτώσεις που ο ανήλικος πάσχει από ψυχική νόσο ή άλλη νοσηρή διατάραξη των πνευματικών λειτουργιών, τείνει προς το ποτό ή παρουσιάζει ανώμαλη καθυστέρηση της πνευματικής ή ηθικής ανάπτυξής του, είναι τυφλός, κωφάλαλος ή επιληπτικός (άρθρο 123 §§ 1 και 2 Π.Κ.).

Τόσο τα αναμορφωτικά όσο και τα θεραπευτικά μέτρα μπορούν με απόφαση του δικαστηρίου να αντικατασταθούν με άλλα μέτρα όταν αυτό

κρίνεται απαραίτητο ύστερα από γνωμοδότηση ειδικού γιατρού. Τα μέτρα αυτά αποσύρονται όταν εκπληρώσουν το σκοπό τους (άρθρο 124 §§ 1 και 2 Π.Κ.). Μετά την επιβολή του αναμορφωτικού ή θεραπευτικού μέτρου, αν με νόμο που θα εκδοθεί η πράξη χαρακτηριστεί μη εγκληματική το δικαστήριο μετά από πρόταση του εισαγγελέα θα αποφασίσει για την διατήρηση ή την άρση του μέτρου (άρθρο 124 § 3 και άρθρο 4 § 2 Π.Κ.).

Μόλις ο ανήλικος συμπληρώσει το 21^ο έτος της ηλικίας του τόσο τα αναμορφωτικά όσο και τα θεραπευτικά μέτρα παύουν να ισχύουν (άρθρο 125 Π.Κ.). Η ρύθμιση αυτή ίσχυε σύμφωνα με τις παλιές διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Σήμερα το όριο αυτό έχει κατέβει στα 18 χρόνια (άρθρο 127 Α.Κ.).

Η εισαγωγή σε θεραπευτικό κατάστημα για αποτοξίνωση των τοξικομανών (άρθρο 14 § 2 του Νομοθετικού διατάγματος), το οποίο αφορά χρήση ή προμήθεια για προσωπική χρήση ναρκωτικών ουσιών.

Ο τοξικομανής ο οποίος διώκεται για χρήση ναρκωτικών ουσιών παραπέμπετε από τον ανακριτή, εφόσον έχει συμφωνήσει και ο εισαγγελέας, σε θεραπευτικό κατάστημα (ψυχιατρείο κρατουμένων Κορυδαλλού) για αποτοξίνωση μέχρι την αποθεραπεία του και το πολύ για 6 μήνες. Ο τοξικομανής κρατούμενος μετά από παραμονή τουλάχιστον ενός μήνα επιστρέφει από το ειδικό κατάστημα στις φυλακές έχοντας μια βεβαίωση από τους ειδικούς ότι έχει βελτιωθεί η κατάστασή του ή έχει αποθεραπευτεί. (Μαργαρίτη Α. και Παρασκευοπούλου Ν. 1984).

Β. Συμπληρωματικά της ποινής μέτρα ασφαλείας του Π.Κ. είναι:

1. Στερητικά της ελευθερίας

Η εισαγωγή σε θεραπευτικό κατάστημα των αλκοολικών και των τοξικομανών η οποία γίνεται μετά την έκτιση της ποινής του κρατουμένου και η παραμονή του σ' αυτό διαρκεί όσο απαιτεί ο σκοπός του μέτρου και με ανώτερο όριο τα 2 χρόνια. Για την απόλυση του

κρατουμένου πριν τα 2 χρόνια αποφασίζει το πλημμελειοδικείο της περιφέρειας που ανήκει το κατάστημα (άρθρο 71 § 1 Π.Κ.).

- Η παραπομπή σε κατάστημα εργασίας των εγκληματιών που είναι φυγόπονοι ή ρέπουν προς τον άτακτο βίο. Η εισαγωγή ακολουθεί την έκτιση της ποινής και η παραμονή διαρκεί από 1 - 5 χρόνια. Όταν το ελάχιστο όριο λήξει και στη συνέχεια κάθε χρόνο το πλημμελειοδικείο της περιφέρειας που ανήκει το κατάστημα αποφασίζει για την απόλυση του κρατουμένου (άρθρο 72 §§ 2 και 3 του Π.Κ.). *(Μαργαρίτη Α. και Παρασκευοπούλου Ν. 1984).*

2. Περιοριστικά της ελευθερίας

- Η απαγόρευση διαμονής σε ορισμένους τόπους (άρθρο 73 § 1 Π.Κ.).

- Η επιβολή υποχρέωσης για γνωστοποίηση του τόπου διαμονής (άρθρο 73 § 3 Π.Κ.).

- Η απέλαση αλλοδαπού (άρθρο 74 Π.Κ.).

3. Περιουσιακό μέτρο ασφαλείας

- Η υποχρεωτική δήμευση αντικειμένων που είναι επικίνδυνα στη δημόσια τάξη (π.χ. ναρκωτικά, εκρηκτικές ύλες, πλαστά χαρτονομίσματα). Το μέτρο αυτό επιβάλλεται υποχρεωτικά ακόμα και αν το συγκεκριμένο πρόσωπο δεν έχει καταδικαστεί για το έγκλημα και στρέφεται κατά οποιoδήποτε κατόχου. Δήμευση επίσης προβλέπεται σε προϊόντα τα οποία προορίζονταν ή χρησίμευσαν στην τέλεση εγκληματικής πράξης εφόσον αυτά ανήκουν στο φυσικό αυτουργό ή σε κάποιο συμμετόχο (άρθρο 76 §§ 1 και 2 Π.Κ.). *(Μανωλεδάκης Ι. και Παρασκευοπούλου Ν. 1989).*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

3.1. ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΚΤΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΣΤΕΡΗΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΠΟΙΝΩΝ

3.1.1. ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Δύο βασικοί παράμετροι προσδιορίζουν τους όρους κάτω από τους οποίους εκτίεται μια στερητική της ελευθερίας ποινή: η στέρηση της ελευθερίας και η προσπάθεια κοινωνικής αναπροσαρμογής του εγκληματία. Οι παράμετροι αυτοί μεταξύ τους είναι ασυμβίβαστοι διότι ο πρώτος συνήθως γίνεται εμπόδιο στην πραγματοποίηση του δεύτερου.

"Ο καταδικασμένος δεν στερείται μόνο την ελευθερία των κινήσεων του μέσα στο χώρο αλλά ακόμη και την δυνατότητα επιλογής για ζητήματα που αποτελούν στοιχειώδεις ευχέρειες του ελεύθερου πολίτη.

Υποχρεωτικά:

➤ Υποβάλλεται σε λουτρό καθαριότητας, ευπρεπισμό της κόμης και ξύρισμα (άρθρα 31 §1 και 38 § 1 Σ.Κ.).

➤ Φοράει τον εσωτερικό και εξωτερικό ιματισμό που του παρέχει το σωφρονιστικό κατάστημα, σε περίπτωση που εκτίει ποινή πάνω από 1 χρόνο (άρθρο 33 § 1 Σ.Κ.).

➤ Περνάει το χρόνο του στα πλαίσια ενός προγράμματος που καθορίζει με λεπτομέρειες τις ώρες εγέρσεως, εργασίας, γραμματικής διδασκαλίας, επαγγελματικής εκπαίδευσης, φαγητού, ανάπαυσης και ύπνου (άρθρο 41 Σ.Κ.).

➤ Κάνει περίπατο στο προαύλιο του καταστήματος για χρόνο και με τρόπο που καθορίζει ο εσωτερικός κανονισμός (άρθρο 44 Σ.Κ.).

➤ Τρώει το φαγητό που παρασκευάζεται στο κατάστημα (άρθρο 45 Σ.Κ.).

➤ Δεν πίνει μύρα, κρασί ή άλλα οινοπνευματώδη ποτά, ούτε καπνίζει στο ατομικό κελί και στον κοινό κοιτώνα, ακόμη και αν είναι ενήλικος. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η χορήγηση σε ενηλίκους κρατούμενους μικρής ποσότητας μύρας ή κρασιού τις ημέρες των μεγάλων θρησκευτικών και εθνικών εορτών. Επίσης το κάπνισμα επιτρέπεται σε όσους έχουν υπερβεί το 21^ο έτος της ηλικίας τους, αλλά γίνεται σε τόπο, χρόνο και ποσότητα που προβλέπει ο εσωτερικός κανονισμός." (Μαργαρίτη Α. και Παρισκευοπούλου Ν. 1984, σελ. 289 - 290).

➤ **Η αλληλογραφία** των κρατουμένων επιτρέπεται μόνο:

α) Με ανιόντες³ και κατιόντες⁴ απεριόριστα.

β) Με συγγενείς εξ αίματος και εξ αγχιστείας μέχρι τετάρτου βαθμού.

γ) Με το σύζυγο ή τη σύζυγο (άρθρο 81 § 1 Σ.Κ.).

Αυτός όμως δεν είναι ο μοναδικός περιορισμός. Στο δικαίωμα της επικοινωνίας περιορισμοί παρατηρούνται στο χώρο του αριθμού και του περιεχομένου των επιστολών.

Η συχνότητα της αλληλογραφίας εξαρτάται από την βαρύτητα της ποινής που εκτίουν οι κρατούμενοι. Οι καταδικασμένοι σε ισόβια κάθειρξη δικαιούνται να αλληλογραφούν μια φορά το μήνα, οι καταδικασμένοι σε πρόσκαιρη κάθειρξη δύο φορές το μήνα, οι καταδικασμένοι σε φυλάκιση τρεις φορές το μήνα και η καταδικασμένοι σε κράτηση χωρίς περιορισμό. Δυνατή είναι η υπέρβαση αυτών των ορίων ύστερα από άδεια του διευθυντή του καταστήματος ή ως αμοιβή για την βελτίωση του κρατουμένου.

3. Ανιόντες: οι συγγενείς από τους οποίους κατάγεται κανείς (γονείς, παππούδες, προπάππους).

4. Κατιόντες: οι συγγενείς που αποτελούν άμεσους ή έμμεσους απογόνους κάποιου (παιδιά, εγγόνια, δισέγγονα).

Από άποψη θεματογραφίας ο κρατούμενος οφείλει να περιορίζεται σε ατομικά ή οικογενειακά ζητήματα και να μην εκτρέπεται σε υποκριτικές ή ψευδείς αιτιάσεις, ενώ η έκταση του κειμένου σε κάθε επιστολή δεν πρέπει να ξεπερνάει τις τέσσερις σελίδες.

Σχετικά με το περιεχόμενο της αλληλογραφίας υπάρχει λογοκρισία. Οι επιστολές διαβάζονται και ελέγχονται από τον διευθυντή του καταστήματος. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι το περιεχόμενο των επιστολών στοιχειοθετεί ποινικό αδίκημα ή αποτελείται από παραπλανητικές ή διφορούμενες εκφράσεις που δημιουργούν υπόνοιες κρυφής επικοινωνίας, τότε μπαίνουν στον ατομικό φάκελο του κρατούμενου. Ακόμη ελέγχεται το περιεχόμενο της αλληλογραφίας με τον νόμιμα διορισμένο συνήγορο. Εξάιρεση αποτελούν οι επιστολές που απευθύνονται σε δικαστικές αρχές. Ο υπεύθυνος που ελέγχει το περιεχόμενο των επιστολών έχει την υποχρέωση εχεμύθειας. Ωστόσο η υποχρέωση αυτή κάμπτεται απέναντι στον γιατρό, τον κοινωνικό λειτουργό, τον ιερέα και τους άλλους υπαλλήλους του σωφρονιστικού καταστήματος όπου επιτρέπεται η ανακοίνωση του περιεχομένου των επιστολών με το επιχείρημα ότι έτσι διαφωτίζονται σχετικά με την προσωπικότητα του κρατούμενου.

Αν ο διευθυντής κρίνει ότι το περιεχόμενο της αλληλογραφίας θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια και την τάξη του καταστήματος, μπορεί να απαγορευτεί τελείως.

- **Η επίσκεψη** ρυθμίζεται από τον Σωφρονιστικό Κώδικα με τρόπο ανάλογο της αλληλογραφίας (άρθρο 86).

Τον κρατούμενο επιτρέπεται να επισκέπτονται:

- α) Οι ανιόντες και κατιόντες απεριόριστα.
- β) Οι συγγενείς εξ αίματος και εξ αγχιστείας μέχρι τετάρτου βαθμού.
- γ) Ο σύζυγος ή η σύζυγος.
- δ) Πρόσωπα ηθικής περιωπής, εκπρόσωποι προστατευτικών εταιριών και ο νόμιμα διορισμένος δικηγόρος.

Η συχνότητα των επισκέψεων είναι ανάλογη με την βαρύτητα της ποινής που εκτίουν οι κρατούμενοι. Οι καταδικασμένοι σε ισόβια κάθειρξη δικαιούνται μια επίσκεψη τον μήνα, οι καταδικασμένοι σε πρόσκαιρη κάθειρξη δύο επισκέψεις το μήνα, οι καταδικασμένοι σε φυλάκιση μια επίσκεψη την εβδομάδα και οι καταδικασμένοι σε κράτηση χωρίς περιορισμό. Δυνατή είναι η υπέρβαση αυτών των ορίων για κρατούμενους που βελτιώνονται ή είναι σοβαρά άρρωστοι ή δεν συμπλήρωσαν το 21^ο έτος ή ξεπέρασαν το 65^ο έτος της ηλικίας.

Ο τρόπος διεξαγωγής των επισκέψεων ρυθμίζεται με αυστηρούς περιορισμούς. Η συνάντηση γίνεται σε καθορισμένο χώρο για 15 λεπτά της ώρας και με παρουσία σωφρονιστικού υπαλλήλου. Τα στοιχεία των επισκεπτών καταχωρούνται σε ειδικό βιβλίο (*Μαργαρίτη Α. και Παμισκευοπούλου Ν. 1984*).

➤ **Επικοινωνία με ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.** Η εξωιδρυματική επικοινωνία συμβάλλει στην επανένταξη των κρατουμένων στην κοινωνία και ρυθμίζεται ως εξής:

- α) Με την υποδοχή επισκεπτών.
- β) Την ανταλλαγή επισκεπτών.
- γ) Την τηλεφωνική επικοινωνία.
- δ) Τις άδειες των κρατουμένων.

Ο διευθυντής του καταστήματος μπορεί ο ίδιος ή με γραπτή πρόταση της κοινωνικής υπηρεσίας να επιτρέψει την επίσκεψη των συγγενών των κρατουμένων, άλλων μη συγγενικών προσώπων και συλλόγων που μπορούν να ασκήσουν θετική επίδραση στον κρατούμενο. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται σε ειδικό, κατάλληλο χώρο του καταστήματος.

Τα τηλεγραφήματα και τα τηλεφωνήματα των κρατουμένων είναι απόρρητα, εκτός από τις περιπτώσεις που το επιβάλλουν λόγοι ασφαλείας (άρθρο 51 Σ.Κ.).

Οι άδειες των κρατούμενων τακτικές, έκτακτες και εκπαιδευτικές παρέχονται από τριμελή επιτροπή η οποία αποτελείται από τον διευθυντή, τον κοινωνικό λειτουργό και τον δικαστή με πενταετή τουλάχιστον προϋπηρεσία (άρθρα 52 – 56 Σ.Κ.).

Προϋποθέσεις χορήγησης άδειας είναι:

α) Ο κρατούμενος να έχει εκτίσει το 1/3 της ποινής του και σε περίπτωση καταδίκης σε ισόβια κάθειρξη να έχει εκτίσει 15 έτη.

β) Να μην εκκρεμεί σε βάρος του κρατούμενου άλλη ποινική διαδικασία. *(Καζιπίνη-Παπαδοπούλου Χρυσή 1998).*

➤ **Περιορισμοί σε μέσα επικοινωνίας.** Απαγορεύεται η ανάγνωση εφημερίδων, ενώ επιτρέπεται το διάβασμα επιστημονικών, ηθοπλαστικών και διδακτικών εντύπων (άρθρο 90 Σ.Κ.).

Ο αριθμός, το είδος των βιβλίων, ο χρόνος και ο τόπος της ανάγνωσής τους από τους κρατούμενους εξαρτάται από τον διευθυντή του καταστήματος.

Τους παρέχονται βιβλία μόνο από την βιβλιοθήκη της φυλακής και η αποστολή ή προμήθεια εντύπων από έξω επιτρέπεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις μετά από λεπτομερή έλεγχο του περιεχομένου τους (άρθρο 79 Σ.Κ.).

Ο κρατούμενος έχει το δικαίωμα της **αναφοράς** στην διεύθυνση του καταστήματος και της ελεύθερης και ανεμπόδιστης **προσφυγής** στον υπουργό δικαιοσύνης, στις δικαστικές αρχές και στην ιεραρχικά προϊσταμένη σωφρονιστική αρχή. Ο κρατούμενος μπορεί να προσφύγει στην υπερκείμενη αρχή παραπονούμενος για ανθυγιεινή εργασία ή αδικαιολόγητη μείωση της αμοιβής (άρθρο 66 Σ.Κ.). Το περιεχόμενο της αναφοράς και της προσφυγής του κρατούμενου είναι απόρρητο και θεσπίζεται υποχρεωτικά η άμεση διαβίβασή του (άρθρο 51 § 1 και άρθρο 81 § 3 Σ.Κ.).

Η επαναληπτική υποβολή αδικαιολόγητων ή ανυπόστατων παραπόνων όσο και η διατύπωση συκοφαντικών αιτιάσεων σε βάρος υπαλλήλων του καταστήματος θεωρείται πειθαρχικό παράπτωμα. Σημαντικό εμπόδιο στην άσκηση του δικαιώματος αναφοράς αποτελεί η απειλή πειθαρχικής δίωξης του κρατουμένου (άρθρο 94 Σ.Κ.).

Η δυνατότητα του κρατουμένου να συνάψει **γάμο** μπορεί να εμποδιστεί αν η σωφρονιστική διοίκηση επικαλεστεί σπουδαίους λόγους (άρθρο 3 § 3 Σ.Κ.).

➤ **Το πειθαρχικό καθεστώς της φυλακής** το οποίο αποτελεί το κύριο χαρακτηριστικό του έγκλειστου βίου συνδέεται στενά με την στέρηση της ελευθερίας του κρατουμένου (άρθρα 91 – 102 Σ.Κ.).

Στο χώρο της έρευνας κυριαρχεί η αντίληψη ότι η πειθαρχία διασφαλίζει την ομαλή λειτουργία του σωφρονιστηρίου και την επίτευξη αναμορφωτικών σκοπών. Έτσι με τις διατάξεις αυτές προβλέπεται αφενός η τιμωρία των πειθαρχικών παραπτωμάτων των κρατουμένων και αφετέρου η αναγνώριση και αμοιβή των αξιόπαινων πράξεων τους.

➤ **Οι αμοιβές** που απονέμονται στους κρατούμενους διακρίνονται σε ηθικές και υλικές (άρθρο 93 Σ.Κ.).

– **Ηθικές αμοιβές είναι:**

Ο έπαινος από τον διευθυντή, η άδεια υποδοχής των οικογενειακών μελών σε ξεχωριστή αίθουσα, η άδεια απουσίας για έκτακτες ανάγκες της οικογένειας, η συχνότερη συμμετοχή στις ψυχαγωγίες και η ανάθεση υπεύθυνης εκτέλεσης παραγγελιάς.

– **Υλικές αμοιβές είναι:**

Η άδεια προμήθειας ειδών διατροφής από την υπηρεσία του καταστήματος, η αύξηση της παρεχόμενης εργασιακής αμοιβής, η απονομή βραβείων και επάθλων, η χαριστική παροχή επιστολικού χαρτιού, γραμματοσήμων και τσιγάρων.

Αρμόδιοι για την απονομή των αμοιβών είναι το συμβούλιο του καταστήματος και ο διευθυντής. (Μαργαρίτη Α. και Παρασκευοπούλου Ν. 1984).

➤ **Ως πειθαρχικό παράπτωμα** θεωρείται κάθε πράξη ή παράλειψη η οποία τελείται από πρόθεση ή από βαριά αμέλεια και θέτει σε κίνδυνο την υγιεινή, την τάξη και την ασφάλεια του καταστήματος ή αντιτίθεται στο σκοπό της σωφρονιστικής μεταχείρισης (άρθρο 94 Σ.Κ.).

Ο Σωφρονιστικός Κώδικας προβαίνει σε ενδεικτική απαρίθμηση μορφών συμπεριφοράς που συνιστούν πειθαρχικά παραπτώματα. Ως τέτοια χαρακτηρίζονται:

Η ασεβής στάση σε ώρα θρησκευτικής ιεροτελεστίας, η χωρίς σοβαρό λόγο άρνηση τροφής, η ανυπακοή όχι μόνο στις διαταγές αλλά και στις παραινήσεις του διευθυντή ή του φυλακτικού προσωπικού και η οποιαδήποτε άλλη παράβαση των διατάξεων του Σωφρονιστικού Κώδικα ή του εσωτερικού κανονισμού.

➤ **Οι πειθαρχικές ποινές** που μπορούν να επιβληθούν είναι:

Η προφορική επίπληξη από τον διευθυντή, η μείωση του αριθμού των επιστολών ή των επισκέψεων, η αφαίρεση των αμοιβών που έχουν απονεμηθεί, ο υποβιβασμός από την πρώτη στην δεύτερη ή την Τρίτη πειθαρχική τάξη, η στέρηση του περιπάτου, ο αποκλεισμός από τις αθλοπαιδιές, ο περιορισμός σε ειδικό και η απομόνωση σε πειθαρχικό κελί για χρονικό διάστημα 1 – 20 ημέρες. Ο περιορισμός εκτελείται σε ειδικό κελί χωρητικότητας 20 – 25 κυβικών μέτρων, ενώ η απομόνωση σε πειθαρχικό κελί χωρητικότητας 18 – 20 κυβικών μέτρων. Όσοι εκτίουν ποινή μόνωσης μένουν συνεχώς στο κελί τους και βγαίνουν μια ώρα την ημέρα για περίπατο σε ειδικό προαύλιο, ενώ όσοι έχουν τιμωρηθεί σε περιορισμό παίρνουν μέρος στο πρόγραμμα διδασκαλίας και εργασίας και δικαιούνται να κάνουν περίπατο μέχρι δύο ώρες την ημέρα.

➤ **Όργανα του πειθαρχικού ελέγχου είναι:**

Το συμβούλιο του σωφρονιστικού καταστήματος για τις βαρύτερες κυρώσεις και ο διευθυντής της φυλακής για τις ελαφρότερες (άρθρο 95 § 3 Σ.Κ.). Το συμβούλιο αποτελείται από τον διευθυντή της φυλακής ως πρόεδρο και από δύο ακόμη μέλη: τον αμέσως επόμενο ιεραρχικά υπάλληλο και τον μόνιμο γιατρό ή τον μόνιμο ιερέα ή τον προϊστάμενο εκπαίδευσης, όπου δεν υπάρχει μόνιμος ιερέας (άρθρο 92 § 2 Σ.Κ.).

➤ **Η διαδικασία** εκδίκασης των πειθαρχικών παραπτώματων ρυθμίζεται από τον Σωφρονιστικό Κώδικα (άρθρο 97 Σ.Κ.). Ο παραβάτης κρατούμενος καλείται σε απολογία έχοντας το δικαίωμα να προτείνει ο ίδιος τους μάρτυρες που θα τον υπερασπιστούν. Ωστόσο δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή και η αίτηση για επανάληψη της διαδικασίας επιτρέπεται μόνο όταν προκύψουν νέα στοιχεία.

Οι αποφάσεις του συμβουλίου και του διευθυντή της φυλακής με τις οποίες απονέμεται ηθική ή υλική αμοιβή ή επιβάλλεται πειθαρχική ποινή, πρέπει να είναι αιτιολογημένες.

➤ **Αναστολή, διακοπή και έφεση της πειθαρχικής ποινής.** Αν κριθεί ότι ο παραβάτης μπορεί να συγκρατηθεί ασφαλέστερα στην πειθαρχία και την καλή διαγωγή η εκτέλεση οποιασδήποτε πειθαρχικής ποινής μπορεί να ανασταλεί μέχρι έξι μήνες. Η έκτιση της ποινής μπορεί να διακοπεί αν έτσι πραγματοποιείται καλύτερα ο σκοπός που επιδιώκεται μ' αυτή. Ο διευθυντής του καταστήματος σε εθνικά γεγονότα, θρησκευτικές ή εθνικές γιορτές έχει την δυνατότητα να χαρίσει ολικά ή μερικά οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή.

➤ **Μέτρα ασφαλείας είναι:**

Η χρήση ζώνης ασφαλείας ή μανδύα κινητοποιήσεως, το δέσιμο των χεριών ή των ποδιών του κρατούμενου, ο εγκλεισμός σε ειδικό κελί, η χρήση βραχίας ράβδου (κλωμπ), υδραντλίας και δακρυγόνων αερίων. Τα τρία τελευταία μέτρα παίρνονται στις εξής περιπτώσεις:

Αποτροπή αποδράσεως του κρατούμενου, άμυνα εναντίον του όταν κρατά όπλο ή άλλο επικίνδυνο αντικείμενο και διάλυση στάσεως. Η προσφυγή σε αυτά τα μέτρα γίνεται ύστερα από προειδοποίηση και εφόσον οι κρατούμενοι επιμένουν στις προθέσεις τους. Όταν τα παραπάνω καταναγκαστικά μέτρα αποδειχθούν ανεπαρκή για την αποσόβηση του κινδύνου δεν αποκλείεται και η χρήση όπλων.

Ο διευθυντής του καταστήματος διατάσσει όλα τα μέτρα ασφαλείας. Σε περίπτωση που αυτός απουσιάζει τα μέτρα διατάσσονται από τον νόμιμο αναπληρωτή του ή τον αρχιφύλακα εφόσον συμφωνεί ο γιατρός του καταστήματος. Η διάρκειά τους δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από 24 ώρες, εκτός αν συμφωνεί ο γιατρός. Σε περίπτωση διαφωνίας του γιατρού ο διευθυντής αποσύρει αμέσως το μέτρο και ζητάει απόφαση του συμβουλίου του καταστήματος αν θα συνεχιστεί το μέτρο πέρα από τις 24 ώρες.

Σε κάποιον που εκτίει στερητική της ελευθερίας ποινή δεν επιτρέπεται δεν επιτρέπεται να προσβάλλεται η προσωπικότητά του. Οι σημερινές νομοθεσίες σε αντίθεση με αυτές του παρελθόντος φροντίζουν με ειδικές ρυθμίσεις να δημιουργούν συνθήκες ανθρωπιστικής διαβίωσης των κρατουμένων. (Μαργαρίτη Α. και Παμισκευοπούλου Ν. 1984).

➤ **Οι μεταγωγές** των κρατουμένων προβλέπονται για να διασφαλίζεται η ασφαλής και ομαλή διακίνησή τους και να μην θίγονται η αξιοπρέπεια και τα ανθρώπινα δικαιώματά τους.

Λόγοι μεταγωγής προβλέπονται σε προβλήματα υγείας, για την τήρηση της ασφάλειας και της τάξης, μεταγωγή του κρατουμένου μετά από αίτηση του ή από πρόταση του διευθυντή του καταστήματος για λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς, εκπαιδευτικούς και για τοποθέτηση σε εργασία. Οι τελευταίες περιπτώσεις προτείνονται πάντα από την αντίστοιχη κοινωνική υπηρεσία του καταστήματος (άρθρα 77 – 83 Σ.Κ.) (Καϊπίνη-Παπαδοπούλου Χρυσή 1998).

➤ **Η υγιεινή των κρατουμένων** για την οποία φροντίζει το κράτος (άρθρο 4 §2 Σ.Κ.), επιδιώκεται αφενός με ειδικούς κανόνες ατομικής καθαριότητας και καθαριότητας των χώρων (άρθρα 38 και 42 Σ.Κ.) και αφετέρου με την πρόβλεψη: περιοδικών ιατρικών εξετάσεων, νοσηλεία στο αναρρωτήριο του καταστήματος, μεταγωγή του ασθενούς σε νοσοκομείο εφόσον κριθεί ότι η ασθένειά του δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί στο σωφρονιστικό κατάστημα. Σε κάθε περίπτωση ο άρρωστος κρατούμενος μπορεί να καλέσει τον γιατρό της απόλυτης εμπιστοσύνης του (άρθρο 39 Σ.Κ.).

Στη διασφάλιση της υγιεινής διαβίωσης των κρατουμένων αποσκοπούν και οι διατάξεις που επιβάλλουν τον καθημερινό περίπατο στο προαύλιο της φυλακής και την επίδοση σε πρωινή γυμναστική και αθλοπαιδιές υπό την επίβλεψη γυμναστή ή γιατρού (άρθρο 79 Σ.Κ.).

Σαν έκτακτα μέτρα υγιεινής και προφύλαξης των κρατουμένων (άρθρο 102 Σ.Κ.) προβλέπονται τα εξής:

α) Απομόνωση του κρατουμένου σε ειδικό ατομικό κελί ή θάλαμο του αναρρωτηρίου και στη συνέχεια μεταφορά του σε νοσοκομείο αν εμφανίζει συμπτώματα μεταδοτικής νόσου.

Ύστερα από γνώμη του γιατρού σε απομόνωση μπορεί να τεθεί και ο κρατούμενος ο οποίος δεν παρουσιάζει εμφανή συμπτώματα μεταδοτικής νόσου, μέχρι να διαπιστωθεί κλινικά ότι νοσεί ή ότι δεν υπάρχει κίνδυνος μεταδοτικής νόσου.

β) Εγκλεισμός του κρατουμένου σε ατομικό κελί του καταστήματος ο οποίος μετά από ψυχογενή αντίδραση απέναντι στην κράτηση, ψυχική πάθηση ή άλλη σπουδαία διαταραχή των ψυχικών λειτουργιών ή αδυναμία προσαρμογής της κοινής διαβίωσης μπορεί να εκδηλώσει τάσεις επικινδυνότητας για τον εαυτό του ή βιαιότητας και επικινδυνότητας για τους άλλους.

Ο εγκλεισμός εδώ δεν αποσκοπεί στην τιμωρία αλλά στον κατευνασμό ή την παρατήρηση.

γ) Προφυλακτική μόνωση του κρατούμενου που αποπειράθηκε να αυτοκτονήσει σε ειδικό ατομικό κελί. Σε τέτοια απομόνωση μπορεί να τεθεί και πρόσωπο που θεωρείται ύποπτο για απόπειρα αυτοκτονίας.

Όλες οι ιατρικές ή χειρουργικές επεμβάσεις στο σώμα του κρατούμενου γίνονται μόνο με την συναίνεσή του. Αν λόγω της κατάστασης της υγείας του αδυνατεί να συναινέσει τότε επιτρέπεται η επέμβαση από ειδικό γιατρό μόνο για θεραπευτικούς σκοπούς. Ο αναγκαστικός εμβολιασμός για την αποτροπή κινδύνου μολυσματικής ή μεταδοτικής νόσου είναι επιτρεπτός (άρθρο 102 §§ 6 και 7 Σ.Κ.).

➤ **Η διατροφή και γενικά η δίαιτα των κρατουμένων** γίνεται με κρατικές δαπάνες (άρθρα 4 § 2 και 45 Σ.Κ.). Πρέπει να είναι από την μια επαρκής και υγιεινή και από την άλλη ευθυγραμμισμένη από άποψη ποικιλίας ανάλογα με την εποχή του έτους και να ελέγχεται από γιατρό διαιτολόγο.

Ο γιατρός του καταστήματος συντάσσει ειδικό διαιτολόγιο για κρατούμενους ασθενικούς, σωματικά ή ψυχικά πάσχοντες, έγκυες ή θηλάζουσες γυναίκες και νεαρά άτομα κάτω των 18 ετών. Σ' αυτές τις κατηγορίες τους παρέχεται καθημερινά κρέας ή άλλες τροφές (άρθρο 47 Σ.Κ.).

Σε κρατούμενους που είναι ασθενικοί ή έχουν ανάγκη μεγαλύτερης τροφής επιτρέπεται ύστερα από σχετική ιατρική γνωμάτευση να τους δίνεται συμπληρωματική ποσότητα φαγητού ή ψωμιού. Ο κρατούμενος μπορεί να προμηθεύεται διαμέσου της υπηρεσίας πρόσθετα είδη διατροφής από το πρατήριο του καταστήματος ή από έξω. Επίσης είναι δυνατόν να δέχονται δέματα τροφίμων μετά από ειδική άδεια του διευθυντή του καταστήματος (άρθρο 49 Σ.Κ.).

Αναγκαστική τεχνική σίτιση προβλέπεται για τους κρατούμενους που η ζωή και η υγεία τους κινδυνεύει λόγω θεληματικής αποχής από την διατροφή (Μαργαρίτη Α. και Παρασκευοπούλου Ν. 1984).

➤ **Η εργασία των κρατουμένων** η οποία αποσκοπεί στη βελτίωσή τους, στη διατήρηση ή ενίσχυση των ικανοτήτων τους και στην κοινωνική τους επανένταξη.

Η εργασία είναι υποχρεωτική για τους καταδίκους με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου η κατάσταση της υγείας τους δεν το επιτρέπει και προαιρετική για τους υποδίκους και τους οφειλέτες χρηματικής ποινής και δικαστικών εξόδων (άρθρο 56 § 1 Σ.Κ.).

Η εργασία των κρατουμένων οργανώνεται κυρίως από το κράτος ή από Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.). Η εργασία θα πρέπει να είναι ωφέλιμη, αποδοτική και προσοδοφόρα χωρίς όμως να φτάνει τα όρια της εξάντλησης του κρατουμένου ή να εμποδίζει την επαγγελματική εκπαίδευση και αγωγή του, αλλά και να έχει ποικιλία για να προσαρμόζεται στις προσωπικές ικανότητες κάθε κρατούμενου (άρθρα 54 και 55 §§ 2 – 5 Σ.Κ.).

Η εργασία εξαρτάται από το είδος του σωφρονιστικού καταστήματος όπου εκτίεται η στερητική της ελευθερίας ποινή.

- Στις αγροτικές φυλακές η εργασία εκτελείται έξω από τον περίβολο του σωφρονιστικού καταστήματος σε κλάδους της αγροτικής παραγωγής όπως γεωργία, ιχθυοτροφία, ζωοκομία, πτηνοτροφία, έγγειες βελτιώσεις.

- Στα κλειστά καταστήματα η εργασία έχει βιοτεχνικό χαρακτήρα και στηρίζεται στη λειτουργία διάφορων εργαστηρίων όπως σιδηρουργεία, επιπλαποιεία, σχεδιαστήρια, ραφεία, τυπογραφεία, αρτοποιεία, υποδηματοποιεία.

- Στις φυλακές που εφαρμόζεται το απομονωτικό σύστημα η εργασία είναι χειροτεχνική, χωρίς να αποκλείονται οι ανθοκομικές και οι

κηπουρικές καλλιέργειες από κρατούμενους που παρουσιάζουν σημεία βελτίωσης.

- Στις γυναικείες φυλακές προβλέπεται η λειτουργία εργαστηρίων ραπτικής, πλεκτικής, κοπτικής, υφαντήριων ενδυμάτων και ταπήτων.

Τέλος, οι βοηθητικές δουλειές της φυλακής όπως καθαριότητα, μεταφορά και καθαρισμός τροφίμων γίνονται από πρόσωπα που δεν είναι ικανά για παραγωγική εργασία και επαγγελματική εκπαίδευση.

Η εργασία των κρατουμένων εκτελείται για λογαριασμό του κράτους υπό την διεύθυνση και τον έλεγχο της σωφρονιστικής υπηρεσίας (άρθρο 60 § 1 Σ.Κ.).

Οι κρατούμενοι δεν εργάζονται δωρεάν αλλά με αμοιβή η οποία καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ανάλογα με την αξία των προϊόντων, τις ικανότητες και την επίδοση του κάθε κρατούμενου. Το ποσό μπορεί να αυξάνεται ή να μειώνεται αν ο κρατούμενος υποπέσει σε πειθαρχικό παράπτωμα. Το 1/3 της αμοιβής των εργαζομένων κρατουμένων αποδίδεται για τις δαπάνες διαβίωσης στα καταστήματα κράτησης. Το ποσό αυτό κατατίθεται στο λογαριασμό «Κεφάλαια Εργασίας Κρατουμένων». Από τις εισπράξεις των εργαζομένων για δικό τους λογαριασμό παρακρατείτε ποσοστό που ορίζεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, όχι όμως ανώτερο του 20% και κατατίθεται στον παραπάνω λογαριασμό.

Στις περιπτώσεις που οι κρατούμενοι τοποθετήθηκαν σε ανθυγιεινή εργασία ή μειωθεί η αμοιβή τους χωρίς νόμιμη αιτία έχουν δικαίωμα να προσφύγουν στο δικαστήριο εκτέλεσης ποινών.

Η αμοιβή αποτελεί θεσμό δημοσίου δικαίου και όχι μισθό αφού η εργασία που παρέχεται δεν στηρίζεται σε σύμβαση εργασίας με συνέπεια να μην μπορεί ο κρατούμενος να την διαθέσει ελεύθερα.

➤ Η αμοιβή, τα χρήματα που έφερε μαζί του ο κρατούμενος και η οικονομική ενίσχυση από τρίτους προς αυτόν αποτελούν ένα κεφάλαιο

που καλείται «χρημάτιο» (άρθρο 69 Σ.Κ.). Το χρημάτιο διαιρείται κατά το ήμισυ σε διαθέσιμο και αδιάθετο μέρος. Το διαθέσιμο χρησιμοποιείται για ατομικές και οικογενειακές ανάγκες ή για αποζημίωση στο θύμα του εγκλήματος. Το αδιάθετο μέρος του χρηματίου κεφαλαιοποιείται για την αποκατάσταση του κρατουμένου μετά την απόλυση του. Αυτό κληρονομείται σε περίπτωση θανάτου του. Για τον εργαζόμενο κρατούμενο προβλέπεται υποχρεωτική ασφάλιση για κινδύνους που προέρχονται από εργατικά ατυχήματα ή επαγγελματικές αρρώστιες (Μαργαρίτη Α. και Παρωσκεποπούλου Ν. 1984).

Εκτός από την εργασία το άλλο κύριο μέσο το οποίο αποσκοπεί στη βελτίωση των κρατουμένων είναι η **αγωγή**. Η αγωγή αποβλέπει κυρίως στην κοινωνική τους επανένταξη.

Πραγματοποιείται με την διατήρηση της σωματικής και ψυχικής υγείας, την ανάπτυξη των σωματικών, ψυχικών και πνευματικών ιδιοτήτων τους, την κατάλληλη εκπαίδευση και την μείωση των αρνητικών επιδράσεων που προκαλεί η στέρηση της ελευθερίας, ώστε οι κρατούμενοι να γίνουν υπεύθυνα και αυτοδύναμα άτομα.

Η αγωγή αυτή γίνεται από εξειδικευμένο προσωπικό με σύγχρονες και κατάλληλες επιστημονικές μεθόδους και προγράμματα σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο και εφόσον υπάρχει από την μεριά των κρατουμένων θέληση για συμμετοχή και συνεργασία. (Καλπίνη-Παπαδοπούλου Χρυσή 1998).

➤ **Η διανοητική – πνευματική ανάπτυξη των κρατουμένων** επιδιώκεται με:

α) Την γραμματική διδασκαλία η οποία είναι υποχρεωτική για τους αναλφάβητους, εκτός από αυτούς που έχουν συμπληρώσει το 45^ο έτος της ηλικίας τους ή είναι ανεπίδεκτοι μάθησης (άρθρο 73 Σ.Κ.).

β) Την εγκυκλοπαιδική εκπαίδευση η οποία παρέχεται με τη μορφή συζητήσεων γύρω από ηθικά και κοινωνικά ζητήματα και την παρακολούθουν όσοι έχουν ήδη κάποια παιδεία (άρθρο 74 Σ.Κ.).

Η γραμματική διδασκαλία και τα μορφωτικά μαθήματα διαρκούν τουλάχιστον έξι μήνες.

γ) Η θεωρητική διδασκαλία και η πρακτική εφαρμογή αποβλέπουν στην επαγγελματική εκπαίδευση των κρατουμένων. Ο κύκλος αυτής της εκπαίδευσης διαρκεί δυο έτη για τους ενήλικες και ένα έτος για τους ανήλικους. Στους κρατουμένους απονέμονται τίτλοι σπουδών οι οποίοι είναι ισότιμοι με τους τίτλους των αντίστοιχων δημοσίων σχολών στοιχειώδους και μέσης επαγγελματικής εκπαίδευσης, χωρίς να αναγράφεται το σωφρονιστικό κατάστημα που τους έχει χορηγήσει.

➤ **Η ηθική αγωγή** ασκείται με πρακτική διδασκαλία και επικοινωνία των σωφρονιστικών υπαλλήλων με τους κρατούμενους. Οι υπάλληλοι βοήθιουνται στο έργο τους από ειδικούς εκπαιδευτές, κοινωνικούς λειτουργούς, μέλη προστατευτικών εταιριών και φιλανθρωπικών συλλόγων (άρθρο 71 Σ.Κ.).

➤ **Η θρησκευτική αγωγή** ασκείται από τον ιερέα του σωφρονιστικού καταστήματος με κήρυγμα, κατήχηση, Λειτουργίες και ιεροτελεστίες (άρθρο 72 Σ.Κ.). Οι Λειτουργίες γίνονται σε ειδικό χώρο διαμορφωμένο σε ναό τις Κυριακές και τις γιορτές. Η παρακολούθησή τους είναι υποχρεωτική για τους κρατούμενους, εκτός αν είναι αλλόθρησκοι ή αλλόδοξοι.

➤ **Η ψυχαγωγία** των κρατουμένων αναγνωρίζεται ως πολύ σημαντικό μέσο αγωγής. Γι' αυτήν προβλέπονται βιβλιοθήκη, αναγνωστήριο και συγκεντρώσεις σε ιδιαίτερη αίθουσα όπου πραγματοποιούνται παιχνίδια και οργανώνονται μορφωτικές ομιλίες, μουσικές γιορτές και θεατρικές παραστάσεις. Ακόμα προωθείται η έκδοση ενημερωτικών ή λογοτεχνικών εντύπων (άρθρα 77 και 78 Σ.Κ.) (Μαργαρίτη Α. και Παφιασκευπούλου Ν. 1984).

3.1.2. ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Ο ελληνικός Σωφρονιστικός Κώδικας κάνει διάκριση ανάμεσα στον τρόπο εκτέλεσης της **ισόβιας** κάθειρξης και στον τρόπο εκτέλεσης της **πρόσκαιρης** κάθειρξης, υιοθετώντας διαφορετικό σύστημα σε κάθε περίπτωση.

➤ **Οι καταδικασμένοι σε ποινή ισόβιας κάθειρξης** εισάγονται σε κεντρικά σωφρονιστικά καταστήματα τα οποία ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Όταν διανύσουν 15 χρόνια κάθειρξης σε κεντρικό σωφρονιστικό κατάστημα μπορούν να μεταχθούν σε αγροτικά σωφρονιστικά καταστήματα.

Η σωφρονιστική τους μεταχείριση είναι προοδευτική και χωρίζεται σε δύο περιόδους: την περίοδο της μόνωσης και την περίοδο της κοινής διαβίωσης. Το χρονικό διάστημα της κράτησης τους σε καθεστώς μόνωσης είναι μεγαλύτερο από αυτό των κρατούμενων της πρόσκαιρης κάθειρξης. Το συμβούλιο του σωφρονιστικού καταστήματος αποφασίζει τότε ο κρατούμενος μπορεί να μπει στην περίοδο της κοινής διαβίωσης (άρθρο 114 § 2 Σ.Κ.).

Ανάλογα με τον βαθμό της επικινδυνότητάς τους στην διάρκεια έκτισης της ποινής της ισόβιας κάθειρξης οι κρατούμενοι κατανέμονται σε δύο πειθαρχικές τάξεις (άρθρο 114 § 1 Σ.Κ.).

➤ **Οι καταδικασμένοι σε ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης** εισάγονται σε κεντρικά σωφρονιστικά καταστήματα. Κρατούνται σε ιδιαίτερα τμήματα τα οποία έχουν δικούς τους βοηθητικούς χώρους και προαύλια (άρθρο 15 §§ 1 και 3 Σ.Κ.). Αν είναι ικανοί για υπαίθριες ή άλλες ανάλογες εργασίες μεταφέρονται σε αγροτικά σωφρονιστικά καταστήματα (άρθρο 16 § 1 Σ.Κ.).

Η σωφρονιστική τους μεταχείριση είναι προοδευτική και χωρίζεται σε τρεις περιόδους: την περίοδο της παρατήρησης, την περίοδο της

κοινής διαβίωσης και την περίοδο της διαβίωσης υπό καθεστώς ημελευθερίας (άρθρο 108 Σ.Κ.).

Η πρώτη περίοδος της παρατήρησης διαρκεί το πολύ 6 μήνες. Ο κρατούμενος μένει σε ατομικό κελί και ασχολείται με εργασίες της επιλογής του ή το διάβασμα. Τον επισκέπτονται συχνά ο διευθυντής, ο υποδιευθυντής, ο γιατρός, ο κοινωνικός λειτουργός, ο ιερέας και ο δάσκαλος οι οποίοι συγκεντρώνουν πληροφορίες τις οποίες καταχωρούν στο ατομικό βιογραφικό δελτίο. Αυτές θα αποτελέσουν τη βάση για τον καθορισμό της σωφρονιστικής μεταχείρισης του κρατουμένου (άρθρο 109 §§ 2 - 5 Σ.Κ.).

Όταν τελειώσει η περίοδος της παρατήρησης, ο κρατούμενος μετά από απόφαση του συμβουλίου του καταστήματος μπαίνει στη **δεύτερη περίοδο της κοινής διαβίωσης** κατά την ημέρα. Σ' αυτό το διάστημα εργάζεται την ημέρα μαζί με τους άλλους κρατούμενους, συμμετέχει σε ψυχαγωγικές εκδηλώσεις του καταστήματος (άρθρο 106 Σ.Κ.), ασκείται επαγγελματικά, σωματικά και ηθικά μέσα από την προσωπική επαφή με τους κρατούμενους, την πρακτική διδασκαλία και την αγωγή που του δίνεται από τους κοινωνικούς λειτουργούς και τους άλλους υπαλλήλους του σωφρονιστικού καταστήματος. Κατά τη διάρκεια της δεύτερης αυτής περιόδου οι κρατούμενοι κατατάσσονται σε τρεις τάξεις: την τρίτη, την δεύτερη και την πρώτη, οι οποίες διανύονται προοδευτικά (άρθρο 111 Σ.Κ.).

Οι κρατούμενοι και των τριών τάξεων έχουν διακριτικό σήμα στον αριστερό βραχίονα το οποίο καθορίζεται από την σωφρονιστική διοίκηση (άρθρο 111 § 6 Σ.Κ.).

Σε κάθε τάξη ο χρόνος παραμονής φτάνει μέχρι 1 έτος και παρατείνεται για 6 ακόμη μήνες στις περιπτώσεις υπότροπων ή καταδικασμένων σε μακροχρόνιες ποινές.

Η προαγωγή από την μια τάξη στην άλλη γίνεται με κριτήριο την διαγωγή και την προσπάθεια για βελτίωση. Γνώμονες βελτίωσης θεωρούνται: η απόδοση στην εργασία, η δίψα για μάθηση και απόδοση, ο τρόπος διαβίωσης (καθαριότητα), η συμπεριφορά του προς τους υπαλλήλους, τους επισκέπτες και τα μέλη της οικογένειάς του.

Αν ο κρατούμενος υποπέσει σε πειθαρχικό παράπτωμα μπορεί να υποβιβαστεί σε άλλη τάξη ή να τοποθετηθεί σε πειθαρχική τάξη.

Η μεταγωγή του κρατουμένου σε κατάσταση μεγαλύτερης ασφάλειας επιτρέπεται όταν αυτός είναι ανεπίδεκτος βελτίωσης (άρθρο 113 Σ.Κ.).

Κατά την **τρίτη περίοδο της διαβίωσης υπό καθεστώς ημιελευθερίας** οι κρατούμενοι προετοιμάζονται για την επανένταξή τους στην κοινωνία. Μένουν σε ιδιαίτερο τμήμα του σωφρονιστικού καταστήματος, ζουν με μεγαλύτερη ελευθερία και περισσότερες ανέσεις και γενικά η κράτησή τους προσεγγίζει περισσότερο την ελεύθερη κοινωνική ζωή. Σ' αυτό το χρονικό διάστημα προβλέπεται και η δυνατότητα χορήγησης αδειών (άρθρο 112 § 4 Σ.Κ.) (*Μαργαρίτη Α. και Παρασκευοπούλου Ν. 1984*).

Ο τόπος και ο τρόπος εκτέλεσης της **φυλάκισης** διαφοροποιείται με βάση το αν η ποινή υπερβαίνει ή όχι το έτος. Για την στερητική της ελευθερίας ποινή που έχει μετατραπεί σε χρέυμα αλλά δεν έχει αποτιθεί, υπάρχει ξεχωριστή πρόβλεψη.

➤ Οι καταδικασμένοι σε **ποινή φυλάκισης μεγαλύτερη από 1 χρόνο** εκτίουν την ποινή τους σε σωφρονιστικό κατάστημα το οποίο ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης (άρθρο 107 § 1 Σ.Κ.). Αν είναι ικανοί για υπαίθριες ή άλλες ανάλογες εργασίες εισάγονται σε αγροτικά σωφρονιστικά καταστήματα.

Η σωφρονιστική τους μεταχείριση διέπεται από τους εξής ειδικούς κανόνες: διαβίωση υπό καθεστώς μόνωσης το οποίο διαρκεί μέχρι 30 ημέρες και μετά το χρόνο μόνωσης κατανομή σε ομάδες εργασίας. Η

κατανομή σε ομάδες εργασίας γίνεται με βάση την ηλικία, το βαθμό παιδείας και το επάγγελμα (άρθρο 107 § 2 Σ.Κ.). Στη συνέχεια ακολουθείται εξειδικευμένη αντιμετώπιση με βάση τη διαγωγή και την αναπροσαρμογή τους. Τέλος μεταχείριση του κρατούμενου με ηπιότερο βαθμό όταν η συμπεριφορά του το επιτρέπει. Εάν οι κρατούμενοι είναι υπότροποι, φυγόπονοι ή τοξικομανείς υποβάλλονται στη μεταχείριση που προβλέπει ο εσωτερικός κανονισμός του αντίστοιχου καταστήματος (άρθρο 107 § 6 Σ.Κ.).

Μόλις οι κρατούμενοι εκτίσουν το 1/4 της ποινής, μεταφέρονται σε ανοικτά σωφρονιστικά καταστήματα.

➤ Οι καταδικασμένοι σε **ποινή φυλάκισης που δεν ξεπερνάει τον 1 χρόνο** εκτίουν την ποινή τους στην πλησιέστερη δικαστική φυλακή προς τον τόπο της κατοικίας τους (άρθρο 105 § 1 Σ.Κ.).

Η σωφρονιστική τους μεταχείριση είναι ειδική: τη νύχτα μένουν σε ατομικό κελί. Τις οκτώ πρώτες ημέρες κρατήσεως εκτίουν την ποινή τους υπό καθεστώς μόνωσης και στη συνέχεια εργάζονται ομαδικά.

Εάν οι κρατούμενοι αυτής της κατηγορίας είναι καθ' έξη ή κατ' επάγγελμα εγκληματίες, ψυχικά ανώμαλοι σε έντονο βαθμό ή η σωματική τους υγεία είναι τέτοια που επιβάλλεται η κράτησή τους σε νοσοκομείο ή θεραπευτήριο ο εισαγγελέας απευθύνεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης το οποίο καθορίζει το κατάστημα που θα εκτίσουν την ποινή τους (άρθρο 105 § 4 Σ.Κ.).

Οι κρατούμενοι μπορούν να φορούν τα δικά εσωτερικά και εξωτερικά ενδύματα αλλά και τα υποδήματα (άρθρο 33 § 2 Σ.Κ.).

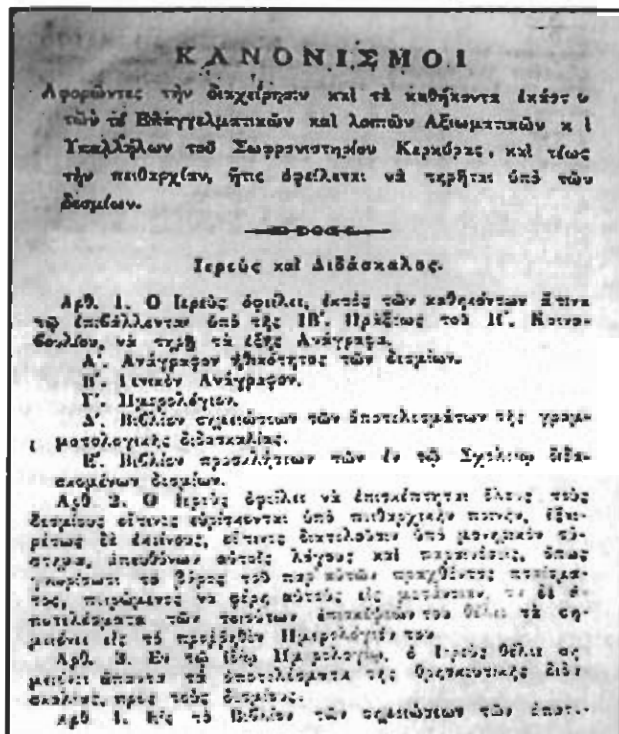
➤ **Στερητική της ελευθερίας ποινή που έχει μετατραπεί σε χρήμα** αλλά δεν έχει αποτιθεί. Οι κατάδικοι αυτής της κατηγορίας υποβάλλονται στην μεταχείριση που προβλέπεται για τους οφειλέτες χρηματικής ποινής (στην περίπτωση της μετατροπής η στερητική της ελευθερίας ποινή αντικαθίσταται με την χρηματική ποινή) (άρθρο 106

Σ.Κ.), όμως με την προϋπόθεση ότι δεν έχουν καταδικαστεί τα τελευταία 5 χρόνια δύο φορές σε στερητική της ελευθερίας ποινή ή δεν έχουν υποβληθεί σε εκτέλεση μέτρου ασφαλείας στερητικού της ελευθερίας.

Αυτοί οι οποίοι δεν έχουν εκτίσει προηγουμένως ποινή κάθειρξης για έγκλημα από πρόθεση ή δύο φορές ποινή φυλάκισης μεγαλύτερη από 6 μήνες εκτίουν την ποινή τους σε ανοικτό σωφρονιστικό κατάστημα (άρθρο 17 §§ 1 και 2 Σ.Κ.).

➤ **Η κράτηση** εκτίεται σε ιδιαίτερα τμήματα των δικαστικών φυλακών υπό καθεστώς μόνωσης. Αν στον τόπο που απαγγέλθηκε η καταδίκη δεν λειτουργεί δικαστική φυλακή, εκτελείται σε ιδιαίτερο τμήμα του αστυνομικού κρατητηρίου (άρθρα: 55 Π.Κ. και 14 και 103 Σ.Κ.).

Ο τρόπος εκτέλεσης της ποινής της κράτησης στα αστυνομικά κρατητήρια ορίζεται ως εξής: παράδοση χρημάτων και κοσμημάτων στον διοικητή του αστυνομικού τμήματος, ιατρική εξέταση, διατροφή με δαπάνες του δημοσίου, δικαίωμα ακρόασης από τον διοικητή του τμήματος και δυνατότητα επίσκεψης του κρατουμένου (άρθρο 104 Σ.Κ.) (Μαργαρίτη Α. και Παρασκευοπούλου Ν. 1984).

Η πρώτη σελίδα των «κανονισμών» του Σωφρονιστηρίου της Κέρκυρας που δημοσιεύθηκαν το 1858 από το διευθυντή Ιωάννη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

4.1. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΥ

4.1.1. ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Ο εγκλεισμός είναι μια πολύ βαριά κακουχία για τον άνθρωπο. Εκτός από την στέρηση της ελευθερίας (δεν αποφασίζει ο ίδιος πότε θα κοιμηθεί, πότε θα φάει κ. λ. π.) δημιουργεί σημαντικά προβλήματα ιδίως στις οικογενειακές σχέσεις, ασθένειες οι οποίες οφείλονται στην κακή διατροφή ή την καθιστική ζωή, καταστροφή των δοντιών, ψυχικές διαταραχές, διαστροφές της γενετήσιας ζωής και επιβάρυνση των συνθηκών της κοινωνικής επανένταξης του απολυόμενου. Επίσης το μονότονο το πρόγραμμα, ο αυτοστιγματισμός και η έλλειψη ανθρώπινης επαφής οδηγούν συχνά σε μελαγχολία και σε καταστροφικές ή αυτοκαταστροφικές τάσεις.

Οι συνθήκες και οι κανόνες της κράτησης δεν θα πρέπει να επιβαρύνουν περισσότερο τη διαβίωση των κρατουμένων από όσο είναι αναγκαίο λόγω της στέρησης της ελευθερίας. Έτσι οι κρατούμενοι διατηρούν τα στοιχειώδη ατομικά τους δικαιώματα.

Προστατευόμενα αγαθά των κρατουμένων απέναντι στη σωφρονιστική αρχή είναι τα εξής:

- Η σωματική τους ακεραιότητα και η σωματική και ψυχική τους υγεία (άρθρο 21 § 3 Συντ.).

Απαγορεύεται απόλυτα ο βασανισμός των κρατουμένων (άρθρο 7 § 2 Συντ.).

Δεν επιτρέπεται σε κρατούμενο χωρίς την ελεύθερη και αβίαστη συναίνεσή του η ιατρική ή χειρουργική επέμβαση διαγνωστικής, θεραπευτικής ή προφυλακτικής φύσης. Όταν αυτός αδυνατεί να

συναίνεσει για λόγους υγείας τότε μόνο επιτρέπεται η επέμβαση για θεραπεία ή προφύλαξη της υγείας του, εφόσον γίνεται από ειδικό γιατρό ακολουθώντας τη συνηθισμένη οδό νοσηλείας.

Επεμβάσεις στο σώμα του κρατούμενου χωρίς την συναίνεση του επιτρέπονται σε δύο περιπτώσεις: για την αποφυγή μολυσματικής ή επιδημικής νόσου (επιτρέπεται ο αναγκαστικός εμβολιασμός) και για την αποφυγή κινδύνου ζωής ή υγείας του κρατούμενου λόγω της θελημένης αποχής του από τη λήψη τροφής για διάστημα μεγαλύτερο από 24 ώρες (επιτρέπεται η αναγκαστική σίτιση) (άρθρο 102 § 7 Σ.Κ.) (*Μιχαηλίτη Α. και Παρασκευοπούλου Ν. 1984*).

- Ο σεβασμός και η προστασία της αξιοπρέπειας και της προσωπικότητας του κρατούμενου αποτελούν μέλημα της σωφρονιστικής αρχής. Ο κρατούμενος δεν πρέπει να υποβιβάζεται σε αντικείμενο και να μεταχειρίζεται σαν μέσο για την επίτευξη οποιουδήποτε ποινικού ή σωφρονιστικού σκοπού (άρθρα 2 § 1 και 5 § 1).

- Η απεργία πείνας είναι μια εκδήλωση η οποία όταν είναι σοβαρή αποτελεί ένα μέσο διαμαρτυρίας. Δεν τιμωρείται ακόμη και όταν τελείται από κρατούμενους. Ο κρατούμενος απεργός πείνας έχει το δικαίωμα να καλέσει το γιατρό της επιλογής του για την διάγνωση της κατάστασης της υγείας του (άρθρο 34). Μετά τη σχετική δήλωσή του ο γιατρός και ο διευθυντής του καταστήματος παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθησή του. Ο γιατρός και το δικαστήριο εκτέλεσης ποινών αν κρίνουν ότι χρειάζεται ειδική ιατρική παρακολούθηση μπορούν να διατάξουν τη μεταγωγή του σε θεραπευτικό κατάστημα.

- Ο κρατούμενος διατηρεί την ελευθερία της θρησκευτικής του συνείδησης. Τους εξασφαλίζεται η άσκηση των θρησκευτικών τους καθηκόντων από λειτουργούς του θρησκευόμενου ή του δόγματος στο οποίο ανήκουν (άρθρο 5 § 4) (*Μανωλεδάκης Ι. και Παρασκευοπούλου Ν. 1989*).

- Κάθε κρατούμενος δικαιούται να δέχεται επισκέψεις συγγενών μέχρι 4ου βαθμού μια φορά την εβδομάδα, διάρκειας το λιγότερο μισής ώρας, καθώς και επισκέψεις του συνηγόρου του χωρίς αριθμητικό ή χρονικό περιορισμό. Ο μέγιστος αριθμός των επισκέψεων, ο έλεγχος των επισκεπτών για λόγους ασφαλείας, η διάρκεια και ο τρόπος επικοινωνίας καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό του καταστήματος (άρθρο 52 Σ.Κ.).

- Ο κρατούμενος έχει το δικαίωμα να επικοινωνεί με τηλέφωνο που βρίσκεται σε κοινόχρηστο, οπτικά ελεγχόμενο χώρο του καταστήματος. Απαγορεύεται η χρήση και η κατοχή κινητών τηλεφώνων.

Το συμβούλιο της φυλακής καθορίζει τους ειδικότερους όρους επικοινωνίας με τα κοινόχρηστα τηλέφωνα, καθώς και τις περιπτώσεις επικοινωνίας με τα άτομα που δεν έχουν δικαίωμα επίσκεψης.

Κάθε υπόδικος δικαιούται να επικοινωνεί τηλεφωνικά με το δικηγόρο του χωρίς αριθμητικό περιορισμό (άρθρο 53 Σ.Κ.).

- Δεν τίθεται περιορισμός στην αποστολή τηλεγραφημάτων ή επιστολών. Δεν επιτρέπεται η παραβίαση του απορρήτου των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης και επικοινωνίας του κρατουμένου, εκτός και το επιβάλλουν λόγοι ασφαλείας ή για να διακριβωθούν σοβαρά εγκλήματα (*Μαυρής Μιχάλης 2003*).

- Ο κρατούμενος έχει το δικαίωμα της αναφοράς προς τις αρχές (άρθρο 10 Συντ.) αλλά και το δικαίωμα της ακρόασης του πριν από οποιοδήποτε μέτρο το οποίο θίγει τα δικαιώματα ή τα συμφέροντά του, καθώς και πριν από οποιαδήποτε διοικητική ενέργεια (άρθρο 20 Συντ.).

Ο προηγούμενος Σωφρονιστικός Κώδικας περιείχε την διάταξη σύμφωνα με την οποία η σωφρονιστική αρχή μπορούσε να απαγορεύσει τη σύναψη γάμου αν συνέτρεχαν σπουδαίοι λόγοι. Στο νέο Κώδικα η διάταξη αυτή έχει απαλειφθεί.

- Το εκλογικό δικαίωμα των πολιτών περιορίζεται μόνο αν δεν έχει συμπληρωθεί κατώτατο όριο ηλικίας, ως συνέπεια αμετάκλητης ποινικής κατάστασης για ορισμένα εγκλήματα και για ανικανότητα δικαιοπραξίας (άρθρο 51 § 3β Συντ.).

- Η εργασία των κρατουμένων αρχικά καθιερώθηκε με σκοπό να αναγκάσει τους φυγόπονους, αλήτες κ.λ.π. να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους. Αργότερα αναγνωρίστηκε ο τιμωρητικός χαρακτήρας της αναγκαστικής εργασίας. Στην εποχή μας η εργασία των κρατουμένων προβάλλεται ως μέσο κοινωνικής προσαρμογής.

Ευνοϊκοί θεσμοί για τους κρατούμενους είναι οι άδειες και ο ευεργετικός υπολογισμός των ημερών εργασίας τους κατά την έκτιση της ποινής (*Μαργαρίτη Α. και Παρασκευοπούλου Ν. 1984*).

4.1.2. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΥ

Με την είσοδο στο κατάστημα κράτησης ξεκινά για το άτομο μια νέα φάση κοινωνικοποίησης, διαφορετική από εκείνη που βιώνει στην ελεύθερη κοινωνία.

Κατά το πρώτο στάδιο της φυλάκισης η απότομη αποκοπή από το κοινωνικό περιβάλλον αποτελεί ένα σοκ που συνεχίζεται με την προσπάθεια του ατόμου, να προσαρμοστεί στην κοινωνία της φυλακής που είναι μια κοινωνία με δικούς της νόμους, κουλτούρα και αξίες.

Η ένταξή του σ' αυτή την κοινωνία και η υποταγή στους νόμους της, δίνει ένα αίσθημα αυτοασφάλειας και απαλύνει τα συναισθήματα της απομόνωσης, της απόρριψης και της περιθωριοποίησης αλλά ταυτόχρονα τον κάνει να αποδέχεται μια καινούρια ταυτότητα, την ταυτότητα του «εγκληματία».

Αυτή η προσαρμογή στους νόμους της κοινωνίας της φυλακής οδηγεί σε πλήρη αποδιοργάνωση και αυτοκαταστροφή της προσωπικότητάς του.

Είναι ταυτόχρονα παραίτηση του ατόμου από το να είναι ο εαυτός του. Έτσι αφού δεν μπορεί να καταργήσει τη φυλακή, πνίγει τις προσωπικές του δυνατότητες και αφήνεται στον εξευτελισμό, τον αυνανισμό, τις ψυχοπάθειες που μπορεί να εξελιχθούν αργότερα σε ψυχώσεις και αυτοκτονίες ή άλλες αυτοκαταστροφικές εκδηλώσεις.

Η κοινωνία της φυλακής είναι ταξική. Υπάρχουν απ' όλα, άρχοντες, δούλοι, καθηγητές - μαθητές, πόρνες - πελάτες.

Υπάρχουν όχι μόνο έντονες ταξικές διαφορές, αλλά και έντονη βία ενώ ισχύει συνήθως το δίκαιο του ισχυρότερου. Οι κρατούμενοι που είναι πιο ισχυροί γυρίζουν αυτή τη βία που υπάρχει σαν ουσιαστικό της φυλακής στους πιο αδύναμους που είναι τελικά αυτοί που πρέπει να την υποστούν.

Μέσα στη φυλακή ο κρατούμενος αισθάνεται ότι δεν είναι τίποτα, ότι δεν αξίζει, οι άλλοι αποφασίζουν για εκείνον, για τις πιο απλές καθημερινές του ανάγκες έως τις πιο σημαντικές, ευθύνες και αποφάσεις, που τον αφορούν. Η εξάρτηση είναι έντονη και η απόσυρση μια μορφή άμυνας (*Β' Συνέδριο Εταιρίας Ελλήνων Δικαστικών Λειτουργών 1994*).

Η συναισθηματική αδιαφορία, η απάθεια, η μείωση της διανοητικής απόδοσης είναι το αποτέλεσμα της καθημερινής ρουτίνας, της έλλειψης ερεθισμάτων και ενδιαφερόντων, ενώ πολλές φορές ο εγκλεισμός φέρνει στην επιφάνεια λανθάνουσες ψυχικές διαταραχές.

Οι σχέσεις του με το οικογενειακό περιβάλλον κλονίζονται και πολλές φορές διαλύονται μεγαλώνοντας το άγχος του, τα συναισθήματα ενοχής και της απόρριψης.

Η επαγγελματική και οικονομική κατάρρευση είναι σχεδόν αναπόφευκτη και αυτό δημιουργεί προβλήματα όχι μόνο στον κρατούμενο αλλά και στην οικογένειά του (σύζυγο - παιδιά). Αν μάλιστα σκεφτούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των κρατουμένων προέρχεται από τις ασθενέστερες οικονομικά τάξεις οι επιπτώσεις των οικονομικών

προβλημάτων είναι έντονες και η οικονομική στέρηση που τους εμποδίζει να καλύψουν στοιχειώδεις ανάγκες μπορεί να τους οδηγήσει σε κάθε είδους υποχωρήσεις, σχέσεις εξάρτησης και να τους κάνει θύματα εκμετάλλευσης.

Μέλη της οικογένειάς του (σύζυγος – παιδιά) παρουσιάζουν πολλές φορές αντικοινωνική συμπεριφορά εξαιτίας της κοινωνικής απόρριψης και απομόνωσης, που υφίστανται μετά την αποφυλάκιση του συζύγου – πατέρα.

Η έλλειψη οποιασδήποτε προοπτικής για κοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση, καθώς το οικογενειακό – κοινωνικό περιβάλλον που θα επιστρέψουν δεν είναι βοηθητικό και το στίγμα της φυλάκισης θα τους ακολουθεί στην προσπάθεια εξεύρεσης εργασίας. Η οποιαδήποτε απασχόληση, η εκπαίδευση μέσα στη φυλακή σπάνια χρησιμοποιείται μετά την αποφυλάκιση για επαγγελματική αποκατάσταση).

Η σεξουαλική καταπίεση είναι πολλή έντονη, εξαιτίας της έλλειψης φυσιολογικής σεξουαλικής ζωής με συνέπεια διάφορες παρεκκλίσεις και ψυχικές διαταραχές.

Ο κρατούμενος μέσα στη φυλακή έχει ανάγκη ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στην προσπάθεια αντιμετώπισης των πρακτικών ή συναισθηματικών του προβλημάτων, που θα πρέπει όμως να προσφερθεί με απόλυτο σεβασμό στην προσωπικότητα και εφόσον ο ίδιος το επιθυμεί (*Β' Συνέδριο Εταιρίας Ελλήνων Δικαστικών Λειτουργιών 1994*).

4.1.2.α ΎΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΥΠΟΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ

Η μικροκοινωνία της φυλακής χαρακτηρίζεται από ένα σύνολο κοινωνικών σχέσεων, κανόνων, ρόλων, προτύπων και συμπεριφορών το οποίο αναπτύσσεται ανεξάρτητα και ενάντια στο επίσημο νομικό

καθεστώς που διέπει τη φυλακή (Σωφρονιστικός Κώδικας, εσωτερικός κανονισμός της φυλακής) σαν αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης που ασκείται στις σχέσεις μεταξύ των κρατουμένων ή μεταξύ αυτών και του προσωπικού της φυλακής.

Το κύριο χαρακτηριστικό αυτής της οργάνωσης είναι η υποπολιτισμική ομάδα ή ο «κώδικας των κρατουμένων». Αυτός ο κώδικας είναι ένα σύστημα κανόνων και αξιών ο οποίος υφίσταται σε κάθε φυλακή παράλληλα με τους επίσημους κανόνες που αφορούν το σωφρονιστικό κατάστημα. Οι βασικές του αρχές υπογραμμίζουν την αλληλεγγύη με τους συγκρατούμενους και απαγορεύουν την κατάδοση συγκρατούμενου και την παροχή βοήθειας στο προσωπικό και τη διεύθυνση της φυλακής για την τήρηση της πειθαρχίας.

Οι αξίες που συγκροτούν τον κώδικα των κρατουμένων εξαρτώνται από την οργανωτική δομή της φυλακής και από τους σκοπούς που αυτή επιδιώκει. Στα σωφρονιστικά καταστήματα τα οποία προσανατολίζονται προς φιλελεύθερες μεθόδους η παρουσία αυτού του κώδικα δεν είναι τόσο έντονη όσο στις φυλακές υψίστης ασφαλείας με υψηλό καθεστώς πειθαρχίας.

Η παραβίαση των κανόνων και των αξιών αυτού του άγραφου κώδικα συνεπάγεται (άτυπες) κυρώσεις οι οποίες κλιμακώνονται, από την κοινή περιφρόνηση του παραβάτη μέχρι την άσκηση σωματικής βίας αλλά και τη θανάτωσή του σε περιπτώσεις κατάδοσης.

Για τη δημιουργία του κώδικα των κρατουμένων υπάρχουν δύο απόψεις. Η μια άποψη υποστηρίζει ότι ο κώδικας αυτός είναι η εγκληματική υποκουλτούρα που φέρνουν οι κατάδικοι μαζί τους στη φυλακή. Η άλλη άποψη υποστηρίζει ότι είναι αναγκαίο δημιούργημα της φυλακής στο οποίο οι κρατούμενοι βρίσκουν στήριξη για να αμυνθούν απέναντι στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Η δεύτερη άποψη είναι πιο λογική διότι ο κρατούμενος και μετά τον εγκλεισμό δεν παύει να είναι

κοινωνικό ον και να συμπεριφέρεται ως μέλος μιας ομάδας. Είναι πολύ σημαντικό να νιώθει ότι είναι ενταγμένος σε μια ομάδα που τη χαρακτηρίζουν τα ίδια προβλήματα.

Με την ένταξή του στο σύστημα αξιών του κώδικα των εγκλειστών ο κρατούμενος νιώθει ότι ανήκει κάπου, ότι είναι μέλος μιας ομάδας. Η ένταξή του γίνεται μέσα από μια διαδικασία κοινωνικοποίησης. Η αφομοίωση ορισμένων κανόνων συμπεριφοράς, η εκμάθηση του γλωσσικού κώδικα (αργκό) της φυλακής και η αποδοχή ενός ρόλου υποταγής είναι αναγκαίοι όροι επιβίωσης μέσα στη φυλακή.

Η κοινωνικοποίηση στο σύστημα της φυλακής είναι αναγκαία συνέπεια του εγκλεισμού και ο βαθμός της εξαρτάται από το χρόνο παραμονής στο σωφρονιστικό κατάστημα. Όσο κοινωνικοποιείται κάποιος στο σύστημα της φυλακής και ιδρυματοποιείται, τόσο αποκοινωνικοποιείται σε σχέση με το ελεύθερο κοινωνικό περιβάλλον. *(Ανθοζωή Χαΐδου 2002).*

4.1.2.β ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΑΤΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΟΜΑΔΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο εγκλεισμός λειτουργεί διαφορετικά σε κάθε άτομο. Εξαρτάται από είδος του περιορισμού (αν πρόκειται για εγκλεισμό προσωρινά κρατούμενου ή κατάδικου), το είδος της ποινικής κύρωσης (φυλάκιση ή κάθειρξη), τη χρονική της διάρκεια και κυρίως από την προσωπικότητα του ατόμου.

Αρχικά πλήττεται η σωματική του υγεία. Η μη ικανοποιητική διατροφή, η έλλειψη κίνησης, έκθεσης στον ήλιο και στον φρέσκο αέρα, οι απαράδεκτες συνθήκες διαβίωσης όπως ακατάλληλα κελιά, η έλλειψη θέρμανσης σε συνδυασμό με την ελλιπή ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, βλάπτουν τη φυσική κατάσταση του εγκλειστού και σε ορισμένες περιπτώσεις οδηγούν ακόμη και στο θάνατο.

Η προσβολή της σωματικής υγείας έχει αντίκτυπο και στην ψυχική. Ο φόβος που βιώνει στα πλαίσια της φυλακής, η απομόνωση η

ανασφάλεια και ο περιορισμός ή η πλήρης άρση δικαιωμάτων των οποίων η άσκηση ήταν αυτονόητη πριν τον εγκλεισμό αποτελούν καθοριστικό πλήγμα για τον κρατούμενο. Φτάνει σε σημείο να επιθυμεί την αυτοκαταστροφή του. Συχνά οι έγκλειστοι εμφανίζουν κρούσματα κατάθλιψης ή ψυχοπάθειας. Παρατηρούνται συναισθήματα απελπισίας, απογοήτευσης, απάθειας, πλήξης και αναπτύσσουν ψευδαισθήσεις. Εμφανίζουν αυτοκαταστροφικές τάσεις που μπορούν να περιλαμβάνουν έναν απλό αυτοτραυματισμό μέχρι την αυτοκτονία. Αυτές παρατηρούνται συχνά στο αρχικό στάδιο του εγκλεισμού ή κατά τη διάρκεια της προσωρινής κράτησης.

Το πειθαρχικό καθεστώς της φυλακής δρα αρνητικά σε κάθε έγκλειστο. Εκτός από τις υπόλοιπες στερήσεις, περιορισμούς και απαγορεύσεις οι κρατούμενοι υπόκεινται σε ένα καθεστώς χειραγώγησης. Το προβληματικό και αόριστο περιεχόμενο των παραπτωμάτων δίνει τη δυνατότητα στα μέλη του προσωπικού να επιβάλλουν πειθαρχικές κυρώσεις οι οποίες μπορεί να ξεκινούν από την απλή επίπληξη και να φτάνουν μέχρι την απομόνωση. Έτσι επιβεβαιώνεται ο πραγματικός στόχος του εγκλεισμού ο οποίος έχει στόχο την τήρηση της ασφάλειας και της τάξης και επιτυγχάνεται με τη χειραγώγηση του εγκλείστου.

Ο εγκλεισμός ενός ατόμου στη φυλακή για την έκτιση της ποινής του έχει σαν συνέπεια την σταδιακή απομάκρυνσή του από το κοινωνικό περιβάλλον και την προσαρμογή του στο περιβάλλον του καταστήματος. Ο βαθμός κοινωνικοποίησης του στη ζωή της φυλακής εξαρτάται από το χρονικό διάστημα παραμονής του σε αυτήν. Όσο περισσότερο μένει σε αυτή τόσο περισσότερο απομακρύνεται από το κοινωνικό περιβάλλον και αυξάνεται ο ιδρυματισμός του. Συχνά κατάδικοι που εκτίουν μακροχρόνιες στερητικές της ελευθερίας ποινές ιδρυματοποιούνται τόσο πολύ στο περιβάλλον της φυλακής, ώστε όταν έρθει η ώρα της απόλυσης

τους από το κατάστημα κράτησης να μη θέλουν να φύγουν, διότι το θεωρούν πλέον σπίτι τους (Ανθοζωή Χαΐδου 2002).

Στην «αποκοινωνικοποίηση» του εγκλείστου σπουδαίο ρόλο παίζουν οι χαλαροί δεσμοί και οι αραιές επαφές του κρατούμενου με πρόσωπα του συγγενικού και φιλικού περιβάλλοντος. Όταν ο δεσμός είναι ισχυρός η «φυλακοποίηση» επέρχεται πιο δύσκολα. Ο κρατούμενος κατά τη διάρκεια της κράτησής του έχει κάποιο ηθικό και υλικό στήριγμα, αντιμετωπίζει με μεγαλύτερη υπομονή τις δυσκολίες, είναι περισσότερο αισιόδοξος και προσαρμόζεται μέχρι τη στιγμή της απόλυσής του από το κατάστημα κράτησης. Επομένως η διατήρηση επαφών και η επικοινωνία του κρατούμενου με πρόσωπα της ελεύθερης κοινωνίας είναι απαραίτητη για την ψυχική του υγεία και για την μελλοντική του επανένταξη. Δυστυχώς όμως μέσα στο κλειστό περιβάλλον της φυλακής συχνά περιορίζεται το δικαίωμα της επικοινωνίας των κρατούμενων με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

Κυρίως στο θέμα των επισκέψεων παραμένει ο προβληματισμός σχετικά με τα πρόσωπα που μπορούν να επισκέπτονται τον κρατούμενο. Η διεξαγωγή των επισκέψεων για λόγους ασφαλείας συνήθως πραγματοποιείται στα πλαίσια ενός ασφυκτικού περιβάλλοντος σε προσδιορισμένο χώρο με οπτικό έλεγχο.

Η τηλεφωνική επικοινωνία και η αλληλογραφία είναι μια άλλη μορφή επικοινωνίας των εγκλείστων με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Το απαραβίαστο του απορρήτου των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας αποτελεί διεθνή συνταγματική αρχή η οποία εύκολα μπορεί να παραβιαστεί για λόγους ασφαλείας. Επίσης είναι απαράδεκτος ο έλεγχος του περιεχομένου των επιστολών που απευθύνονται στο συνήγορο ή σε λοιπές αρχές.

Τα δυσάρεστα αποτελέσματα ενός μακροχρόνιου εγκλεισμού περιορίζονται ως ένα βαθμό όταν δίνεται στον εγκλειστο η δυνατότητα

να βγει από το κατάστημα κράτησης για ένα χρονικό διάστημα. Ο άνθρωπος είναι κοινωνικό ον. Εφόσον μετά την έκτιση της ποινής απώτερος στόχος είναι η επαναφορά του στο ελεύθερο κοινωνικό περιβάλλον ο έγκλειστος θα πρέπει να «προπονείται» συχνά γι' αυτό το μελλοντικό στόχο. Η «προπόνηση» θα πρέπει να περιλαμβάνει τη δυνατότητα «δοκιμασίας» στο ελεύθερο κοινωνικό περιβάλλον, ώστε να μην πραγματοποιηθεί απότομα η μετάβαση αυτή με καταστροφικές συνέπειες για τον ίδιο και το κοινωνικό του περιβάλλον, αλλά και για να μην αποκοπεί από το συγγενικό περιβάλλον, να τακτοποιήσει εκκρεμότητες και νομικά ζητήματα και ενδεχομένως να έρθει σε επαφή με μελλοντικούς χώρους εργασιακής απασχόλησης. Επομένως επιβάλλεται η έξοδος από το σωφρονιστικό κατάστημα. Γι' αυτούς τους λόγους έχει θεσπιστεί η άδεια των κρατουμένων η οποία συμβάλλει θετικά τόσο στην ομαλή λειτουργία του σωφρονιστικού καταστήματος, όσο και στην άμβλυνση των δυσχερειών ενός μακροχρόνιου εγκλεισμού.

Οι άδειες διακρίνονται κυρίως σε τακτικές, έκτακτες και εκπαιδευτικές.

Οι τακτικές άδειες αποσκοπούν στην ανθρωπιστικότερη έκτιση των ποινών και στην προετοιμασία του κρατουμένου για την επανένταξή του στην κοινωνία μετά την απόλυσή του.

Οι έκτακτες αποσκοπούν στην αντιμετώπιση έκτακτων και απρόβλεπτων αναγκών του κρατουμένου.

Οι εκπαιδευτικές αποσκοπούν στην απόκτηση ή συμπλήρωση γνώσεων στους τομείς της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, τεχνικής, επαγγελματικής ή και ανώτατης εκπαίδευσης.

Οι άδειες είναι απαραίτητες για την ομαλή επανένταξη του εγκλείστου στην κοινωνία. Ωστόσο οι γενικές νομικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους είναι αόριστες και ασαφείς, με αποτέλεσμα να χορηγούνται πολύ δύσκολα. Επίσης η κοινωνία

δυσχεραίνει απέναντι στη συχνή χορήγηση των αδειών, ιδίως όταν ο κρατούμενος στα πλαίσια μιας άδειας δραπετεύει ή διαπράττει νέο αδίκημα. Η συχνή χορήγηση των αδειών εμποδίζει την απομάκρυνση του φιλικού και συγγενικού περιβάλλοντος του κρατουμένου. Με τον εγκλεισμό το φιλικό περιβάλλον απομακρύνεται, ενώ συχνά παρατηρείται το φαινόμενο της διάλυσης των οικογενειών (διαζύγια, απόρριψη των υπόλοιπων μελών της οικογένειας, ακόμα και διατάραξη της σχέσης γονέων και παιδιών).

Επιπτώσεις σε κοινωνικό επίπεδο έχει και το ζήτημα της εργασίας των κρατουμένων στη φυλακή. Συχνά η εργασία είναι υποχρεωτική για τον έγκλειστο, δεν του παρέχεται μισθός και ασφαλιστική κάλυψη. Οι επιπτώσεις είναι δυσμενέστερες για εκείνα τα άτομα τα οποία εργάζονταν πριν από τον εγκλεισμό τους. *(Ανθοζωή Χαΐδου 2002).*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

5.1. ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΥΣ

Η μέριμνα της Πολιτείας δεν πρέπει να σταματάει με την απόλυση του κρατουμένου από το σωφρονιστικό κατάστημα.

Στη χώρα μας οι «Προστατευτικές Εταιρίες Αποφυλακίζομένων» ιδρύθηκαν με τον αναγκαστικό νόμο 869 / 22 - 27 Σεπτ. 1937 «Περί ιδρύσεως Γενικής Εταιρίας Φυλακών και Προστατευτικών Εταιριών Αποφυλακίζομένων». Οι εταιρίες αυτές λειτουργούν στις έδρες των πρωτοδικείων της χώρας. Είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Η βοήθεια και η μέριμνα προς τους αποφυλακισμένους είναι δυστυχώς ελάχιστη, ιδίως από την πλευρά της Πολιτείας. Όταν κάποιος αποφυλακιστεί του δίνουν κάποια χρήματα τα οποία ενδεχομένως συγκέντρωσε ως εργαζόμενος στη φυλακή, καθώς και ένα εφ' άπαξ επίδομα του ΟΑΕΔ. Σε ακραίες περιπτώσεις πιθανόν να δοθούν και κάποια μικρά βοηθήματα από τις κατά τόπους Εταιρίες Αποφυλακίζομένων (εφόσον λειτουργούν) και από το «Ταμείο Δωρεών Φιλόπτωχων» της κάθε φυλακής.

Δεν γίνεται καμία ιδιαίτερη προσπάθεια από την κοινωνική υπηρεσία της φυλακής ή από άλλους φορείς για εξεύρεση εργασίας στους αποφυλακισμένους, παρόλο που από το 1984 υπάρχουν προγράμματα του ΟΑΕΔ που επιδοτούν εργοδότες οι οποίοι απασχολούν αποφυλακισμένους.

Οι μόνες προσπάθειες για εξεύρεση εργασίας και περίθαλψης στους αποφυλακισμένους γίνεται μόνο από τρεις φορείς, δηλαδή τα σωματεία «ΟΝΗΣΙΜΟΣ» από το 1982, το «ΑΡΣΗΣ» από το 1992 και από το πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (στις δύο τελευταίες περιπτώσεις με

κοινοτική επιδότηση) τα οποία απασχολούν συνολικά το πολύ 100 άτομα (Σπινέλη Α. Καλλιόπη και Κοιράκης Ε. Νέστορας 2001).

"Προβλήματα παρουσιάζει η οργάνωση και η λειτουργία του θεσμού της μετασωφρονιστικής μέριμνας από τους κοινωνικούς λειτουργούς.

Ο αριθμός των κοινωνικών λειτουργών που τοποθετούνται στα σωφρονιστικά καταστήματα είναι ελάχιστος.

Επίσης η τοποθέτησή τους και η θέση τους στο σωφρονιστικό κατάστημα ελέγχεται και εποπτεύεται από το διευθυντή του καταστήματος με αποτέλεσμα να καθίστανται όργανα της εσωτερικής υπηρεσίας του καταστήματος. Αυτό το γεγονός ενισχύει το ρόλο τους στη σωφρονιστική μεταχείριση των κρατουμένων αλλά η προσφορά τους στο μετασωφρονιστικό τομέα που απαιτεί δράση έξω από το σωφρονιστικό κατάστημα είναι ελάχιστη.

Η προσφορά των κοινωνικών λειτουργών στην μετασωφρονιστική μέριμνα για τους αποφυλακισμένους είναι περιορισμένη κυρίως για νομικούς λόγους και όχι εξαιτίας του ελάχιστου αριθμού τους " (Αλεξιάδης Στέργιος 1983 σελ. 75-76).

5.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ

Οι εταιρείες προστασίας Αποφυλακισμένων θα πρέπει να αναδιοργανωθούν πάνω σε νέα νομοθετική βάση (μέχρι σήμερα λειτουργούν ακόμη με τον αναγκαστικό νόμο 869 / 1937) και να τοποθετηθούν τουλάχιστον σε επιτελικές θέσεις κοινωνικοί λειτουργοί και επιστήμονες άλλων συναφών ειδικοτήτων οι οποίοι θα πληρώνονται για αυτή τη δουλειά και όχι απλώς φιλόανθρωποι εθελοντές όπως συμβαίνει σήμερα. Οι εταιρείες αυτές αφενός θα παρέχουν εργασία, στέγη και ψυχολογική υποστήριξη στους φυλακισμένους και αφετέρου θα τους εξασφαλίζουν χρήματα από ιδιωτικούς ή άλλους φορείς (π.χ. ΠΡΟΠΟ, κρατικά λαχεία κλπ).

Θα πρέπει να δημιουργηθεί μια επιτροπή Κοινωνικής Υποστήριξης για Απολυόμενους η οποία σε συνεργασία με τους κοινωνικούς λειτουργούς της φυλακής, τα Πανεπιστήμια, τον ΟΛΕΔ, τα διάφορα σωματεία και τους φορείς προστασίας αποφυλακισμένων θα προετοιμάζουν τον κρατούμενο για την επανένταξή του στην κοινωνία (Σπινέλη Α. Καλλιόπη και Κοιράκης Ε. Νέστωρας 2001).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

6.1. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΣΤΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Για να αντιμετωπιστούν προσωπικές και οικογενειακές ανάγκες οι οποίες δημιουργούνται από την κράτηση του ατόμου, καθώς και για την κοινωνική επανένταξη του αποφυλακισμένου θεσπίστηκε η χρησιμοποίηση κοινωνικών λειτουργών στα σωφρονιστικά καταστήματα.

Ο θεσμός των κοινωνικών λειτουργών άρχισε να λειτουργεί το 1974 χωρίς καμία οργάνωση και συντονισμό. Παρόλο που τα τελευταία χρόνια ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στα σωφρονιστικά καταστήματα έχει αναβαθμιστεί σημαντικά, κύριο πρόβλημα παραμένει ο αριθμός τους ο οποίος είναι πολύ μικρός σε σχέση με τον αριθμό των κρατουμένων, με αποτέλεσμα ο κοινωνικός λειτουργός σε μερικές περιπτώσεις να μην προλαβαίνει καν να γνωρίσει τον κρατούμενο. Υπάρχουν φυλακές που δεν υπηρετεί κανένας κοινωνικός λειτουργός.

Επίσης σε πολλές περιπτώσεις πιέζεται για να ανταποκριθεί και να προσφέρει την απαιτούμενη υποστήριξη και βοήθεια στον κρατούμενο για να αντιμετωπίσει τα προβλήματά του (οικογενειακά, κοινωνικά, ψυχολογικά, προσαρμογής, επαγγελματικά, σχέσεων κ.λπ.) ώστε να μην μπορεί να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις μιας οργανωμένης μετασωφρονιστικής αγωγής (*Β' Συνέδριο Εταιρίας Ελλήνων Δικαστικών Λειτουργών 1994*).

Τα καθήκοντα του κοινωνικού λειτουργού σε ένα σωφρονιστικό κατάστημα είναι τα εξής:

- Ο κοινωνικός λειτουργός εκτελεί εσωτερική και εξωτερική υπηρεσία εφαρμόζοντας τις μεθόδους κοινωνικής εργασίας με άτομα και με ομάδες. Η εσωτερική υπηρεσία συνίσταται σε ατομικές συνεντεύξεις με τον κρατούμενο και εργασία με ομάδα κρατουμένων, ενώ η εξωτερική

σε επικοινωνία με τις οικογένειες των κρατουμένων, συγγενείς, εργοδότες, άλλες υπηρεσίες, οργανώσεις ή άτομα που έχουν σχέση με την κοινωνική αποκατάστασή τους, τη στήριξη και την επίβλεψη των απολυθέντων υπό όρο κρατουμένων. Για την εκτέλεση της εξωτερικής υπηρεσίας ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί να μετακινείται και εκτός έδρας σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

- Επικοινωνεί με τους νεοεισαγόμενους στο γραφείο του ή σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους ή στους χώρους κράτησης το αργότερο την επόμενη εργάσιμη μέρα από την εισαγωγή τους και διατηρεί τακτική επαφή μαζί τους κατά το πρώτο τουλάχιστον στάδιο τη προσαρμογής τους στο κατάστημα κράτησης.

- Δέχεται ακροάσεις των κρατουμένων και των συγγενών τους, εφαρμοζομένων αναλόγως των ρυθμίσεων που ισχύουν για το διοικητικό προσωπικό.

- Λαμβάνει γνώση του ατομικού φακέλου των κρατουμένων και με προσωπικές συνεντεύξεις και επιτόπιες έρευνες συγκεντρώνει τα απαραίτητα στοιχεία σχετικά με την ατομική, οικογενειακή και κοινωνική κατάστασή τους.

- Δημιουργεί ατομική μερίδα κρατουμένου με δελτίο κοινωνικής έρευνας και εξέλιξης ή καρτέλα και επισυνάπτει όσα έγγραφα (εκθέσεις κ.λπ.) αφορούν τον κρατούμενο και αποτελούν τον ατομικό του φάκελο. Το περιεχόμενο του φακέλου είναι απόρρητο. Γνώση των στοιχείων του λαμβάνουν μόνο οι δικαστικές αρχές και τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του καταστήματος κράτησης.

- Προβαίνει στις προβλεπόμενες από τις ισχύουσες διατάξεις εισηγήσεις για θέματα που αφορούν κρατουμένους και συντάσσει τις ανάλογες εκθέσεις.

- Μεριμνά για την κάλυψη υλικών και ψυχοκοινωνικών αναγκών των κρατουμένων σε συνεργασία με κοινωνικούς φορείς και άλλες ομάδες.

- Οργανώνει και ελέγχει την αποθήκη ειδών ιματισμού και υγιεινής για άπορους κρατουμένους και διανέμει τα αναγκαία στους δικαιούχους με βάση τις σχετικές καταστάσεις παραλαβής και διάθεσης των ειδών αυτών.

- Παρακολουθεί την κίνηση του Φιλόπτωχου Ταμείου του καταστήματος, ενθαρρύνει τις υπέρ αυτού δωρεές και προτείνει στον διευθυντή τον τρόπο διάθεσης των χρημάτων.

- Τηρεί βιβλίο ημερολόγιο εσωτερικής και εξωτερικής εργασίας.

- Συμβάλλει στη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των κρατουμένων με την ανάπτυξη εκπαιδευτικών, ψυχαγωγικών, αθλητικών και πολιτιστικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων.

- Διευκολύνει τους ενδιαφερόμενους κρατούμενους να απευθυνθούν στα θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης και συνεργάζεται με το προσωπικό τους.

- Προετοιμάζει τον απολυόμενο κρατούμενο και το οικογενειακό, εργασιακό και κοινωνικό περιβάλλον του για την ομαλή επάνοδό του στην κοινωνία.

- Συνεργάζεται με τους αρμόδιους φορείς για την ένταξη αποφυλακισμένων σε προγράμματα και παρακολουθεί όσες περιπτώσεις κρίνει αναγκαίο.

- Οργανώνει και ελέγχει από κοινού με τον κοινωνιολόγο και εωσότου καλυφθούν οι θέσεις των Συμβούλων Εκπαίδευσης Κρατουμένων, τη βιβλιοθήκη του καταστήματος. Έχει την ευθύνη των εισερχομένων βιβλίων και άλλων εντύπων.

- Μεριμνά για την ικανοποίηση αιτημάτων των κρατουμένων για άλλα βιβλία ή έντυπα, τα οποία ελέγχονται από το προσωπικό ερευνών (Φ.Ε.Κ. Β' 463 / 17 / 4 / 2003 άρθρο 53).

Ο κοινωνικός λειτουργός συμμετέχει σε συμβούλια και διαδικασίες που αφορούν τη μεταχείριση των κρατουμένων και είναι μέλος του επιστημονικού συμβουλίου. Το συμβούλιο αποφασίζει για θέματα που αφορούν τη διαβίωση και τη μεταχείριση των κρατουμένων. Επίσης μελετά δυνατότητες και προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειών. Για τη χορήγηση της πρώτης άδειας υπάρχει επιτροπή η οποία αποτελείται από το δικαστή εκτέλεσης ποινών, το διευθυντή του σωφρονιστικού καταστήματος όπου κρατείται ο κατάδικος και έναν κοινωνικό λειτουργό ο οποίος εισηγείται στην επιτροπή. Οι επόμενες τακτικές άδειες χορηγούνται από το διευθυντή του καταστήματος μετά από εισήγηση του κοινωνικού λειτουργού (άρθρο 55 Σ.Κ.).

Η μεταγωγή του κρατουμένου γίνεται ύστερα από αίτησή του για λόγους προσωπικούς, υγείας, οικογενειακούς ή για τοποθέτηση σε εργασία, με πρόταση του διευθυντή η οποία συνοδεύεται από αντίστοιχη εισήγηση της κοινωνικής υπηρεσίας (άρθρο 79 Σ.Κ.).

Σε κάθε κατάσταση κράτησης λειτουργεί πειθαρχικό συμβούλιο το οποίο απονέμει τις αμοιβές και επιβάλλει τις βαρύτερες πειθαρχικές κυρώσεις. Το συμβούλιο αποτελείται από τον διευθυντή ως πρόεδρο, έναν κοινωνικό λειτουργό και ένα από τα υπόλοιπα μέλη του επιστημονικού συμβουλίου (άρθρο 85 Σ.Κ.).

Ο κοινωνικός λειτουργός συμμετέχει στη διαδικασία κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης των κρατουμένων (άρθρο 95 Σ.Κ.).

Οι εκθέσεις και τα λοιπά στοιχεία τα οποία τηρούν οι κοινωνικοί λειτουργοί είναι απόρρητα και δεν μπορούν να αποτελέσουν στοιχεία δικογραφίας, ούτε να λάβουν οποιαδήποτε μορφή δημοσιότητας. Κατ' εξαίρεση τα στοιχεία αυτά μετά από γραπτή εντολή του Υπουργού ή του Εισαγγελέα μπορεί να τεθούν υπόψη του διευθυντή του καταστήματος, του γιατρού, του ψυχολόγου ή ανώτερου υπαλλήλου του Υπουργείου Δικαιοσύνης (Σταθόπουλος Α. Πέτρος 1999).

6.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

- "Αποφυγή της φυλάκισης με τη δυνατότητα εναλλακτικών λύσεων όπως είναι η αναστολή με όρους και η εργασία προς την κοινότητα.
- Μείωση του χρόνου παραμονής στη φυλακή με το θεσμό των κέντρων ημιελεύθερης διαβίωσης και την τμηματική έκτιση της ποινής.
- Βελτίωση των συνθηκών κράτησης και πιο ανθρώπινη μεταχείριση των κρατουμένων.
- Δυνατότητα εργασίας και απασχόλησης μέσα και έξω από τη φυλακή.
- Δημιουργία μορφωτικών προγραμμάτων, επαγγελματική εκπαίδευση και ενεργός συμμετοχή των κρατουμένων στην οργάνωση και πραγματοποίηση ψυχαγωγικών και αθλητικών εκδηλώσεων.
- Αύξηση του επιστημονικού προσωπικού (Ψυχίατροι, Κοινωνικοί Λειτουργοί, Ψυχολόγοι, Ιατροί διαφόρων ειδικοτήτων, Εγκληματολόγοι) και καθιέρωση του Επιστημονικού Συμβουλίου.
- Άδειες εξόδου, από τη φυλακή για οικογενειακούς και εκπαιδευτικούς λόγους που θα βοηθήσει στη διατήρηση των σχέσεων με την οικογένεια, στην εξέλιξή του και θα συντελέσει στην ομαλή οριστική επάνοδο του κρατουμένου στο κοινωνικό σύνολο.
- Αύξηση του εξειδικευμένου προσωπικού για ψυχοκοινωνική υποστήριξη σερ ατομικό και ομαδικό επίπεδο, συνεργασία με την οικογένεια για αποκατάσταση σχέσεων, επίλυση προβλημάτων και προετοιμασία της οικογένεια και του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος στη διαδικασία για την επανένταξή του.
- Συστηματική ευαισθητοποίηση του προσωπικού των φυλακών και του κοινωνικού συνόλου για τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων της φυλάκισης, του στιγματισμού και της περιθωριοποίησης.

- Συμμετοχή και συντονισμός των δραστηριοτήτων διάφορων κρατικών ή μη οργανισμών σε προγράμματα μέσα στη φυλακή και πολύ περισσότερο στη διαδικασία της επανένταξης.

- Σεβασμός των δικαιωμάτων των κρατουμένων, της προσωπικότητας και της επιθυμίας τους να αποδεχθούν ή να απορρίψουν την προσφερόμενη βοήθεια, να συμμετέχουν ή όχι σε όλες τις διαδικασίες που τους αφορούν, κάνοντας τις επιλογές που θεωρούν καλύτερες για τον εαυτό τους " (B' Συνέδριο Εταιρίας Ελλήνων Δικαστικών Λειτουργών 1994 σελ. 61 - 62).

ΜΕΡΟΣ Β

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της εργασίας είναι να διερευνηθεί κατά πόσο η θεωρία και οι ελάχιστες υπάρχουσες ερευνητικές εργασίες για τις συνθήκες διαβίωσης των κρατουμένων συμπίπτουν μεταξύ τους, έτσι ώστε να εξεταστεί αν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη διαφορά στους σημερινούς κρατούμενους της κλειστής φυλακής Αγίου Στεφάνου Πατρών σε σχέση με τους κρατούμενους που υπήρχαν παλιότερα στη συγκεκριμένη φυλακή.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ως στόχοι της έρευνας ορίζονται οι εξής:

- Να μελετηθούν οι ηλικίες των κρατουμένων που βρίσκονται στην κλειστή φυλακή Αγίου Στεφάνου Πατρών, όπως επίσης και η εθνικότητα τους.
- Να εξεταστεί για πιο αδίκημα βρίσκονται στη φυλακή καθώς η διάρκεια των ποινών που τους επιβλήθηκε.
- Να διερευνηθεί εάν κατά τη διάρκεια εκτίσεως της ποινής είναι εύκολη η προμήθεια και η χρήση ναρκωτικών ή φαρμακευτικών ουσιών μέσα στη φυλακή.
- Να μελετηθούν οι συνθήκες κράτησης των κρατουμένων και κυρίως αυτές που αφορούν την εργασία, το επισκεπτήριο και τις άδειες εξόδου.
- Να διερευνηθεί πως χαρακτηρίζουν οι κρατούμενοι τις συνθήκες διαβίωσης της φυλακής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

1.1. ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε στην ερευνητική διαδικασία ήταν η επισκόπηση η οποία είναι η πιο συνηθισμένη μέθοδος στην εκπαιδευτική έρευνα. Οι επισκοπήσεις συλλέγουν δεδομένα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο με σκοπό να περιγράψουν τις υπάρχουσες συνθήκες. (*Open Louis and Lawrence Manion 2000*).

Για την πραγματοποίηση της έρευνας η ερευνητική διαδικασία πέρασε από κάποια στάδια.

Το εργαλείο το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την έρευνα ήταν το ερωτηματολόγιο, το οποίο δόθηκε σε κρατούμενους.

Αφού ετοιμάστηκε το ερωτηματολόγιο συντάχθηκε αίτηση η οποία μαζί με ένα ερωτηματολόγιο για τυχόν παρατηρήσεις ελέγχθηκε από το Συμβούλιο της Κλειστής Φυλακής Πάτρας και αφού εγκρίθηκε μέσω του Συμβουλίου της φυλακής στάλθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης το οποίο μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα ενέκρινε την πραγματοποίηση της έρευνας υπό την προϋπόθεση ότι το ερωτηματολόγιο θα διανεμηθεί στους κρατούμενους με τη φροντίδα της Κοινωνικής Υπηρεσίας και θα απαντηθεί από όσους το επιθυμούν. Η απάντηση στάλθηκε στην κλειστή φυλακή Πάτρας όπου και με ενημέρωσαν για την πραγματοποίηση της έρευνας.

Η έρευνα διεξήχθη στους κρατούμενους της κλειστής φυλακής Αγίου Στεφάνου Πατρών κατά το χρονικό διάστημα 06/05/2005 - 30/06/05.

Ο αριθμός των κρατουμένων ήταν 678 άτομα από τους οποίους οι 296 ήταν Έλληνες και οι υπόλοιποι 382 αλλοδαποί και σε μεγαλύτερο ποσοστό Αλβανοί (282 άτομα).

Για το λόγο ότι υπήρχε μεγάλο ποσοστό αλλοδαπών οι οποίοι δεν γνώριζαν την ελληνική γλώσσα πραγματοποιήθηκαν μεταφράσεις ερωτηματολογίων για να είναι πιο αξιόπιστη η έρευνα από ότι θα ήταν αν πραγματοποιούνταν μόνο σε Έλληνες και επειδή ο αριθμός των Αλβανών συμπεριελάμβανε σχεδόν όλους τους αλλοδαπούς οι μεταφράσεις έγιναν στα Αλβανικά.

Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από 29 ερωτήσεις οι οποίες ήταν κλειστού τύπου χωρίς να κατευθύνουν τον ερωτώμενο σε έτοιμες περιπτώσεις. Ο ερωτώμενος σε ορισμένες περιπτώσεις κλήθηκε να απαντήσει με ένα ΝΑΙ ή ένα ΌΧΙ, ενώ σε άλλες περιπτώσεις να επιλέξει μια απάντηση μέσα από περισσότερες απαντήσεις η οποία κατά τη γνώμη του βρισκόταν πιο κοντά στην πραγματικότητα.

Το δείγμα της έρευνας ήταν 73 άτομα. Από τα 73 ερωτηματολόγια που δόθηκαν τα 32 ήταν σε Έλληνες και τα 41 σε Αλβανούς με ανάλογο ποσοστό και στις δυο εθνικότητες. Η απώλεια ήταν ελάχιστη αφού μόνο ένα αλβανικό ερωτηματολόγιο δεν μου επιστράφηκε.

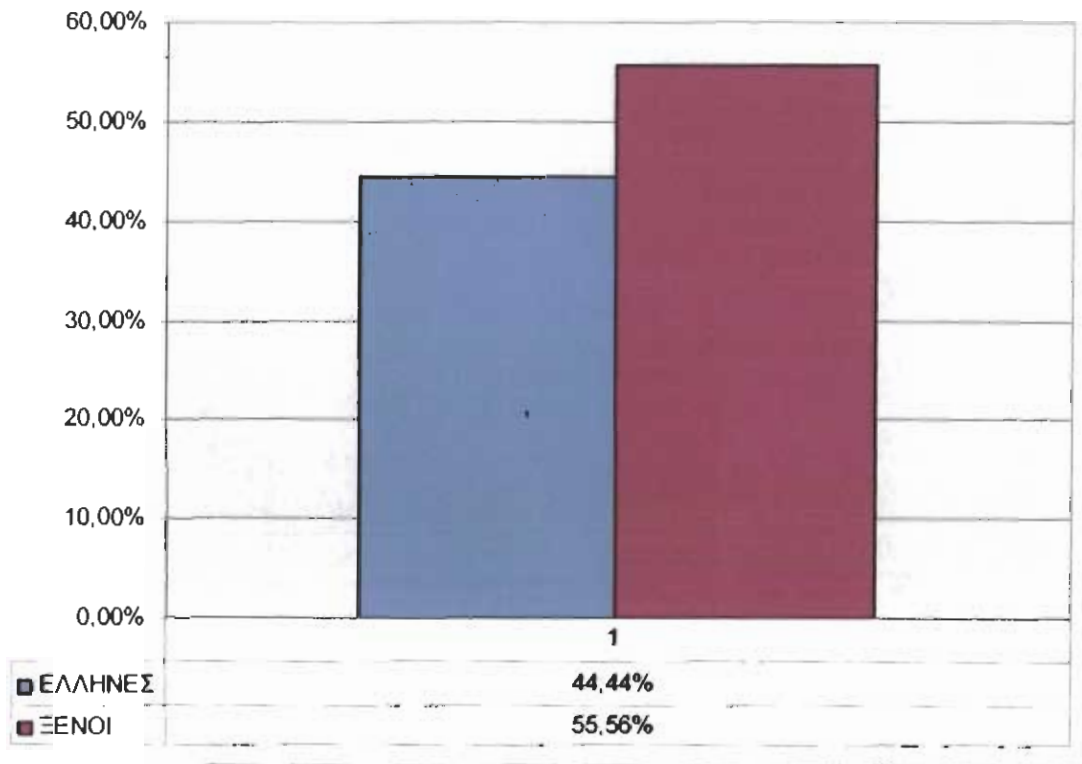
Η επιλογή του ερωτηματολογίου σαν εργαλείο για την πραγματοποίηση της έρευνας έγινε κυρίως λόγω των αυστηρών κανονισμών που διέπουν τη λειτουργία του σωφρονιστικού καταστήματος. Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν στους κρατούμενους από τον προϊστάμενο της φυλακής ο οποίος είναι και κοινωνικός λειτουργός της υπηρεσίας. Επίσης του ζήτησα να τους ενημερώσει ότι το ερωτηματολόγιο είναι προσωπικό ανώνυμο και αυστηρά απόρρητο. Πέρα από αυτό όμως σε κάθε ερωτηματολόγιο στην αρχική σελίδα υπήρχε η επιγραφή "Το ερωτηματολόγιο θα χρησιμοποιηθεί μόνο για ερευνητικούς σκοπούς. Παρακαλώ να συμμετάσχετε σε αυτή την ερευνητική διαδικασία συμπληρώνοντας το ερωτηματολόγιο το οποίο είναι ανώνυμο και αυστηρά απόρρητο".

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

2.1. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

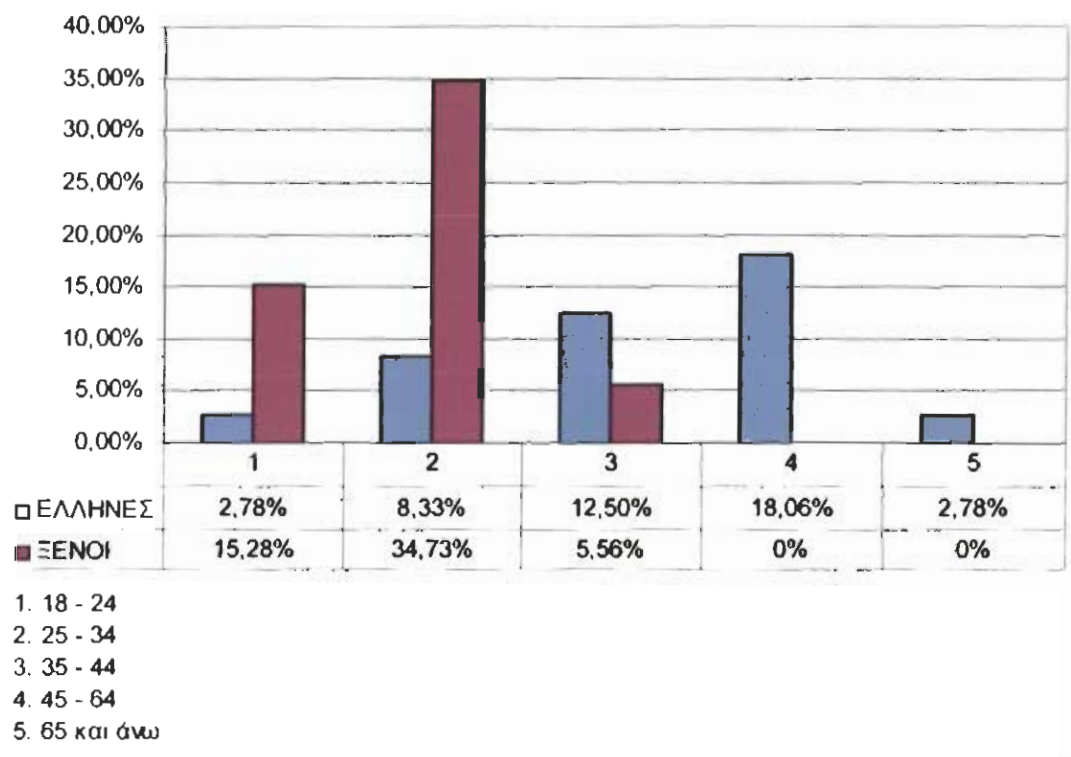
Ερώτηση 1.
Ποια η εθνικότητά σας;

Πίνακας 1

Στο διάγραμμα της εθνικότητας το μεγαλύτερο ποσοστό 55,56 είναι ξένοι ενώ το μικρότερο ποσοστό 44,44 είναι Έλληνες.

**Ερώτηση 2.
Τι ηλικία έχετε;**

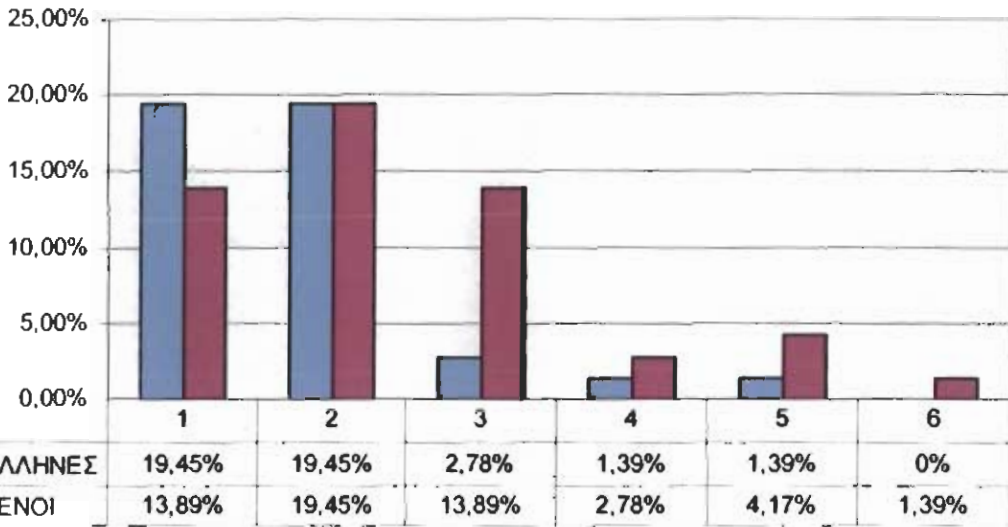
Πίνακας 2

Στο διάγραμμα της ηλικίας το μεγαλύτερο ποσοστό 18,06 των Ελλήνων είναι στις ηλικίες «45 – 64» ετών, ενώ το μικρότερο ποσοστό 2,70 στις ηλικίες «18 – 24» ή «65 και άνω».

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 34,730 είναι στις ηλικίες «25 – 34», ενώ δεν υπάρχει κρατούμενος σε ηλικία από 45 και άνω.

Ερώτηση 3.

Ποια η οικογενειακή σας κατάσταση;

1. Έγγαμος
2. Άγαμος
3. Διαζευγμένος
4. Χήρος
5. Σε διάσταση
6. Δεν απαντώ

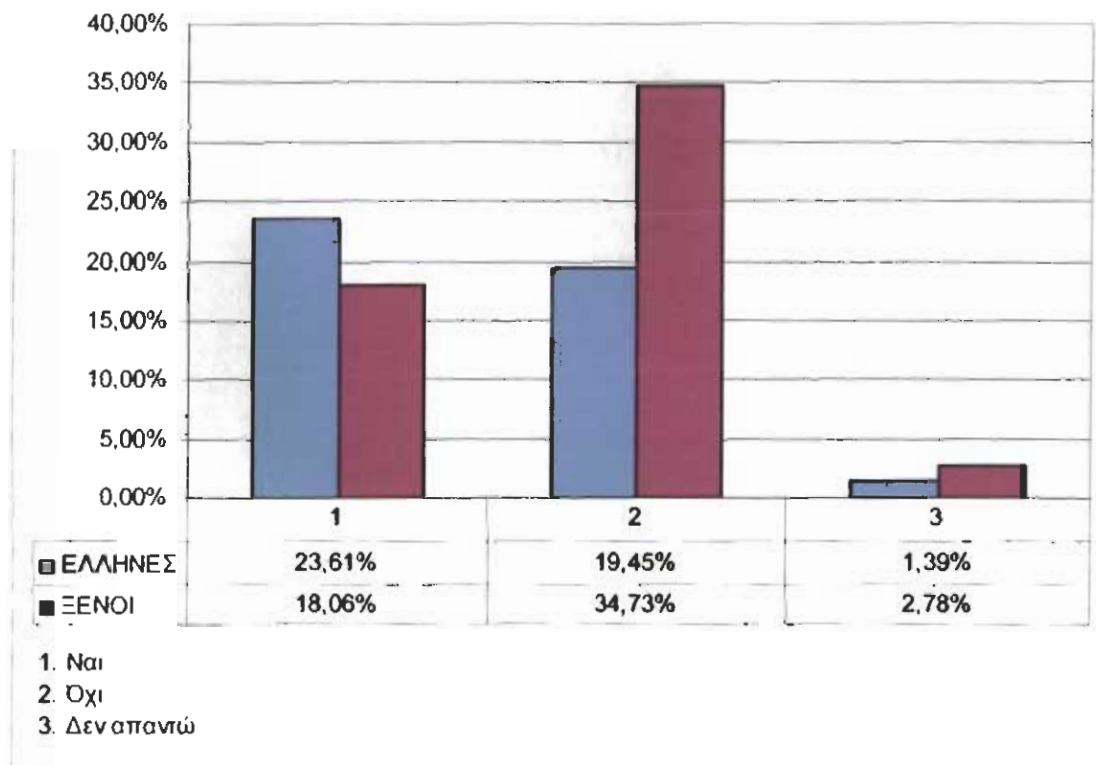
Πίνακας 3

Στο διάγραμμα της οικογενειακής κατάστασης το μεγαλύτερο ποσοστό 19,45 των Ελλήνων είναι έγγαμοι ή άγαμοι, ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 χήροι και κρατούμενοι σε διάσταση.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό είναι 19,45 για τους άγαμους, ενώ το μικρότερο ποσοστό 2,78 για τους χήρους.

Ένα ποσοστό 1,39 από τους ξένους δεν απάντησε.

Ερώτηση 4. Έχετε παιδιά;

Πίνακας 4

Στο διάγραμμα παρατηρείται ότι οι Έλληνες με ποσοστό 23,61 έχουν παιδιά ενώ με ποσοστό 19,45 δεν έχουν.

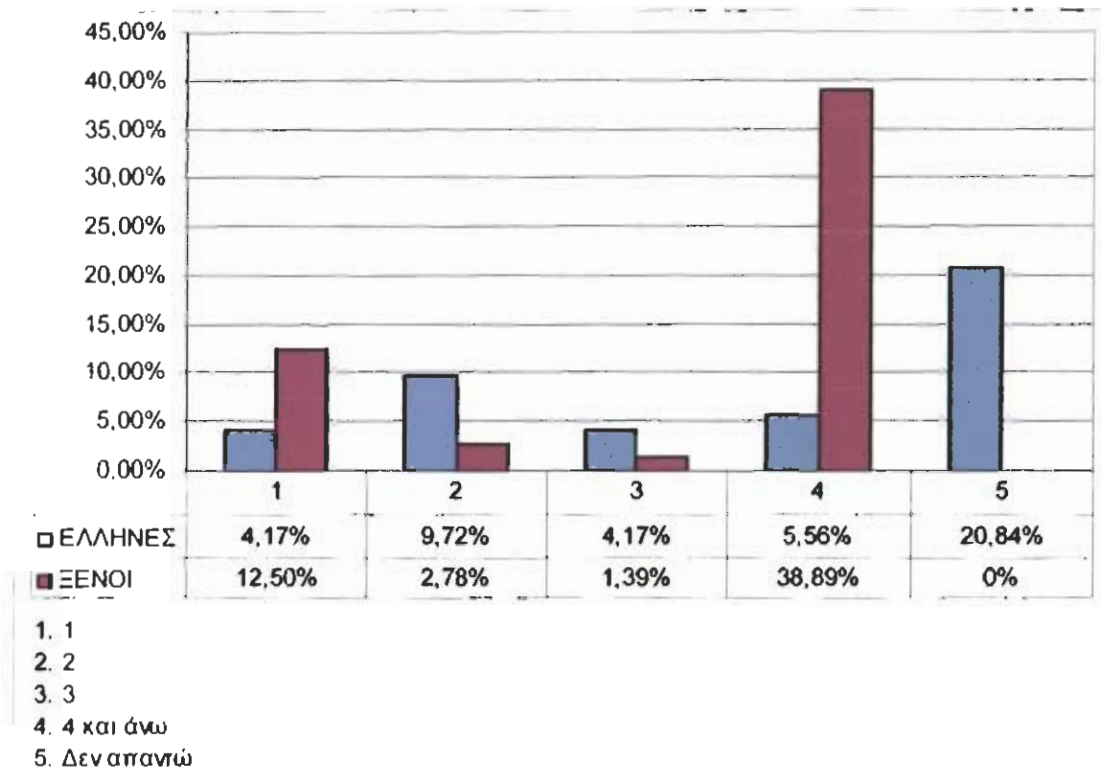
Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Στους ξένους παρατηρείται ότι σε ποσοστό 34,73 δεν έχουν παιδιά ενώ σε ποσοστό 18,06 έχουν.

Ένα ποσοστό 2,78 δεν απάντησε.

Ερώτηση 5.

Αν ναι πόσα παιδιά έχετε;

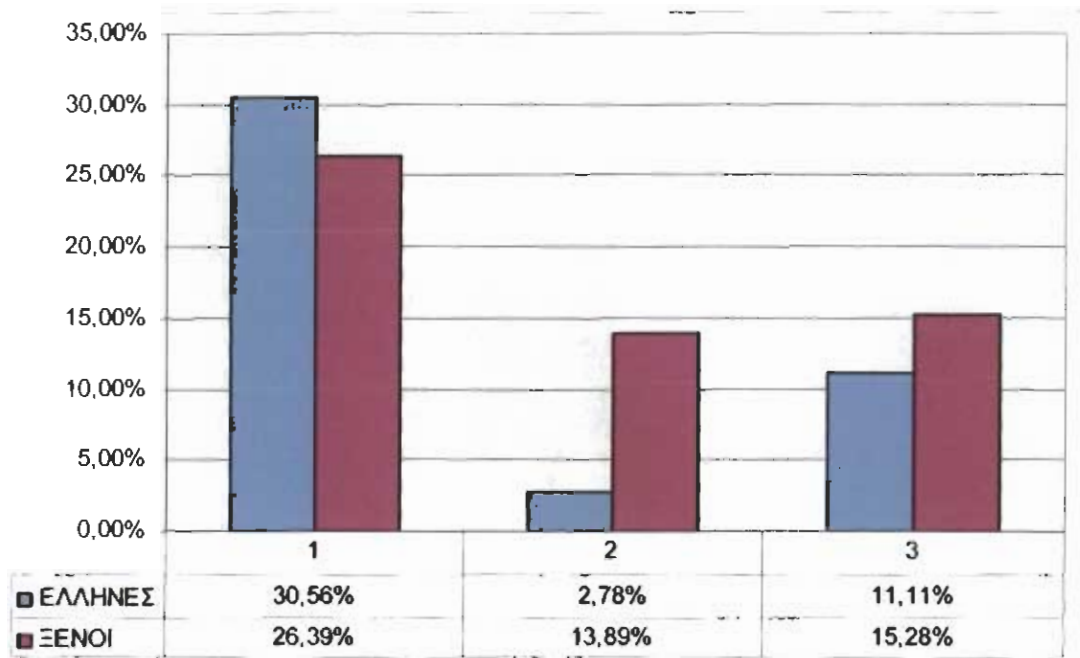
Πίνακας 5

Στο διάγραμμα του πλήθους των παιδιών το μεγαλύτερο ποσοστό 9,72 των Ελλήνων έχει 2 παιδιά ενώ το μικρότερο ποσοστό 4,17 έχει 1 ή 3 παιδιά αντίστοιχα.

Ένα ποσοστό 20,84 δεν απάντησε.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 38,89 έχει από 4 παιδιά και άνω το μικρότερο ποσοστό 1,39 έχει 3 παιδιά.

Ερώτηση 6. Τόπος καταγωγής

1. Πόλη (Πάνω από 10.000 κατοίκους)
2. Κωμόπολη (Από 2.000-10.000 κατοίκους)
3. Χωριό (Κάτω από 2.000 κατοίκους)

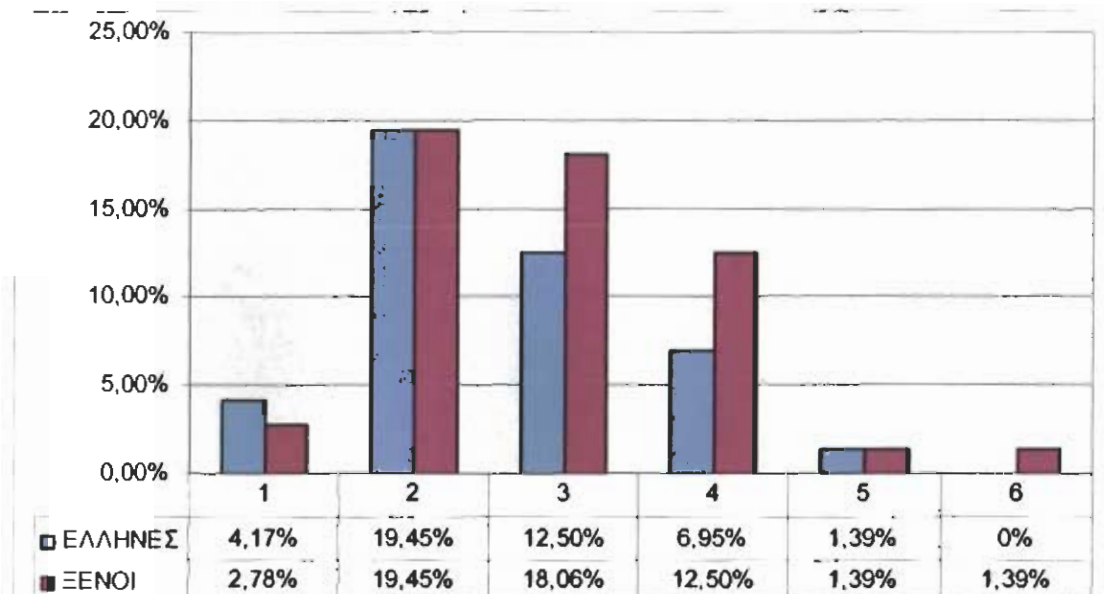
Πίνακας 6

Στο διάγραμμα του τόπου καταγωγής το μεγαλύτερο ποσοστό 30,56 των Ελλήνων είναι από πόλη ενώ το μικρότερο ποσοστό 2,78 από κωμόπολη.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 26,39 είναι από πόλη ενώ το μικρότερο ποσοστό 13,89 από κωμόπολη.

Ερώτηση 7.

Ποιο το μορφωτικό σας επίπεδο;

1. Αναλφάβητος
2. Απόφοιτος υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν)
3. Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λύκειο/ΤΕΕ)
4. Ανώτερες σπουδές (Ιδιωτική Σχολή / ΙΕΚ / ΟΑΕΔ)
5. Ανώτατη εκπαίδευση (ΑΕΙ/ΤΕΙ)
6. Μεταπτυχιακός τίτλος (Διδακτ/ Master)

Πίνακας 7

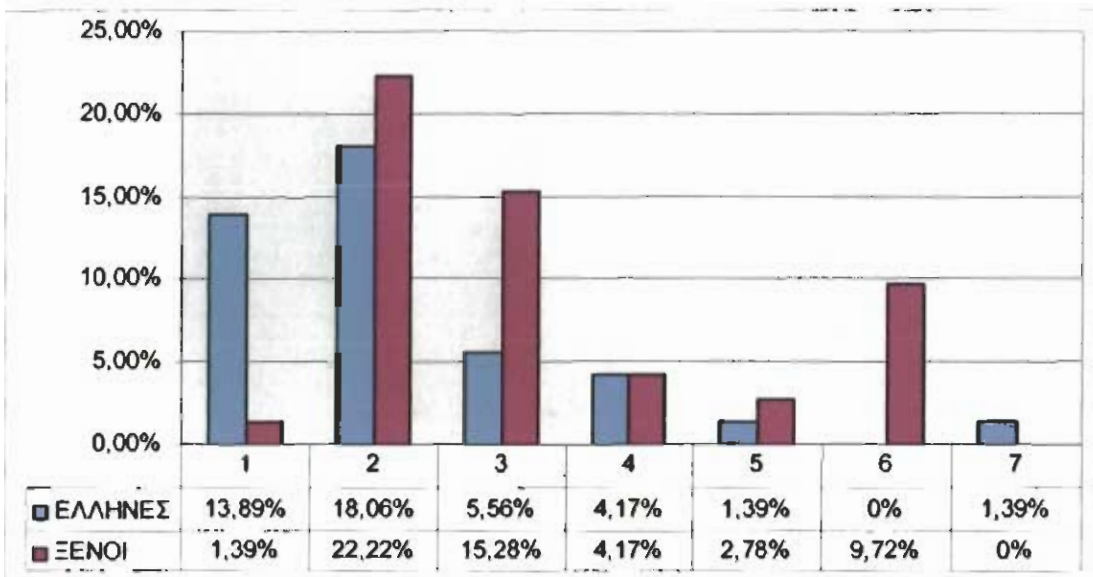
Στο διάγραμμα του μορφωτικού επιπέδου το μεγαλύτερο ποσοστό 19,45 των Ελλήνων είναι απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν) ενώ δεν υπάρχει κρατούμενος με μεταπτυχιακό τίτλο (Διδακτ/Master).

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 19,45 είναι απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν) ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 έχουν ανώτατη εκπαίδευση (ΑΕΙ/ΤΕΙ) ή μεταπτυχιακό τίτλο.

Ερώτηση 8.

Ποιο το μορφωτικό επίπεδο των γονιών σας;

α) Πατέρας

1. Αναλφάβητος
2. Απόφοιτος υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν)
3. Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λύκειο/ΤΕΕ)
4. Ανώτερες σπουδές (Ιδιωτική Σχολή / ΙΕΚ / ΟΑΕΔ)
5. Ανώτατη εκπαίδευση (ΑΕΙ/ΤΕΙ)
6. Μεταπτυχιακός τίτλος (Διδακτ/ Master)
7. Δεν απαντώ

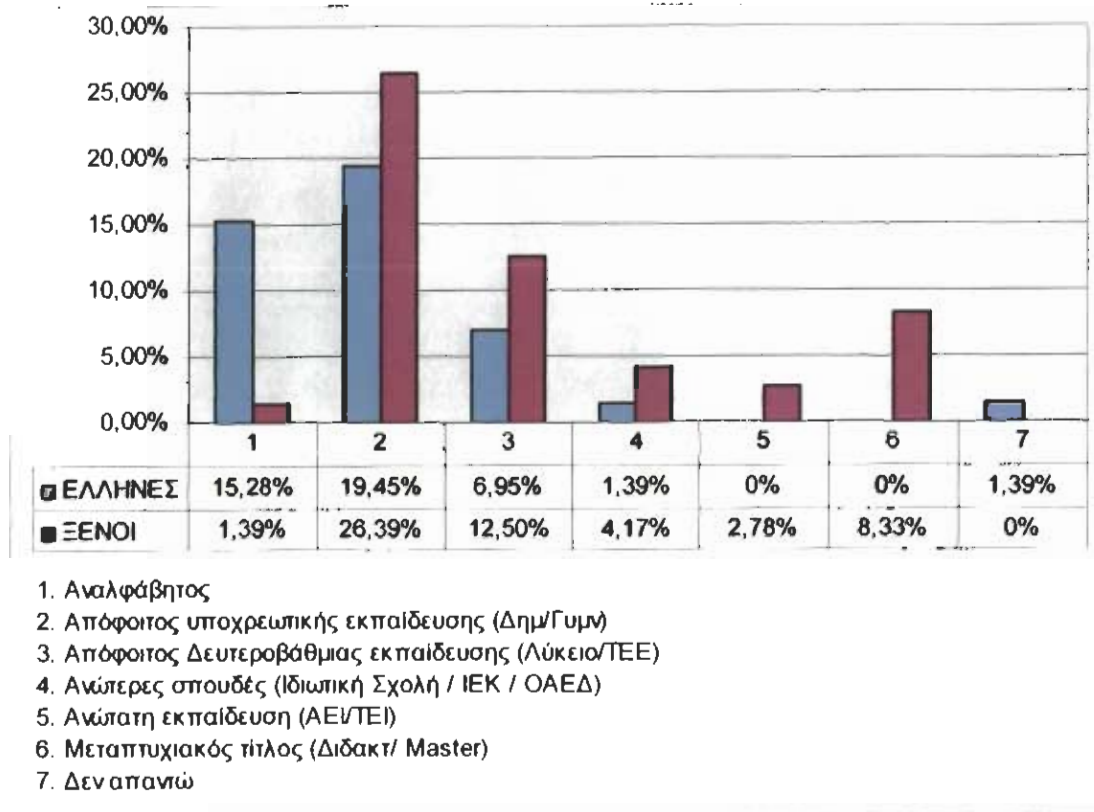
Πίνακας 8α)

Στο διάγραμμα του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα το μεγαλύτερο ποσοστό 18,06 των Ελλήνων είναι απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν) ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 έχει ανώτατη εκπαίδευση (ΑΕΙ/ΤΕΙ).

Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 22,22 είναι απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν) ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 είναι αναλφάβητοι.

β) Μητέρα

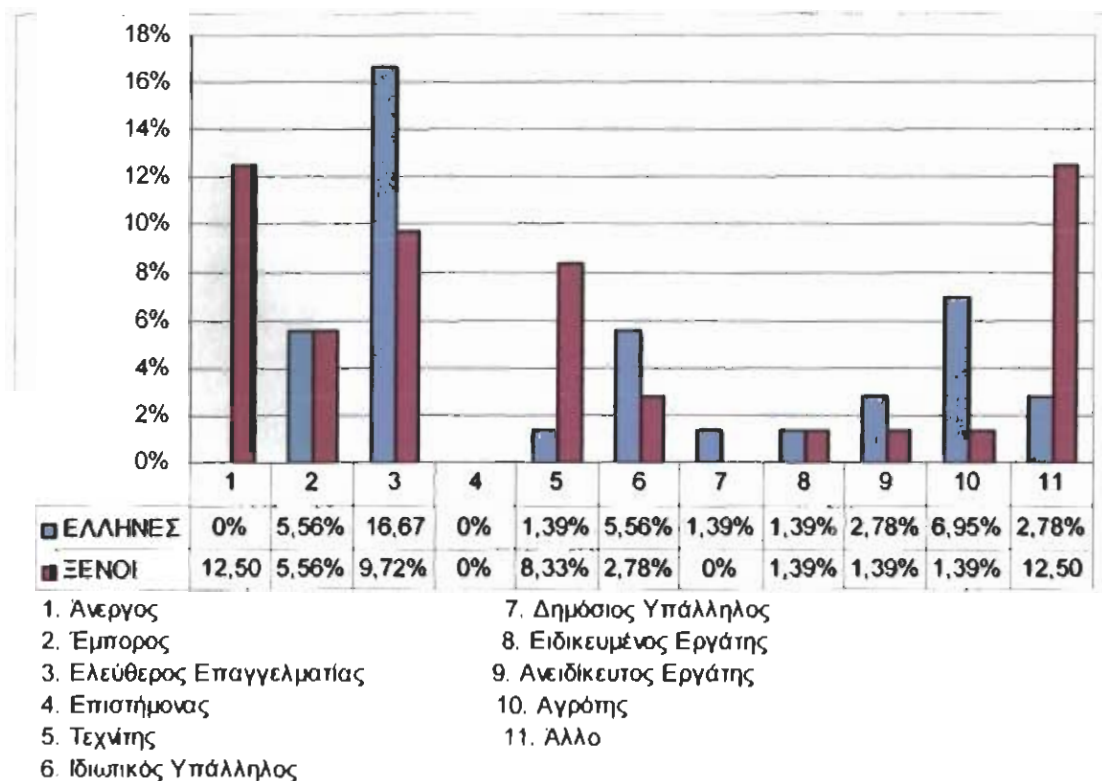
Πίνακας 8β)

Στο διάγραμμα του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας το μεγαλύτερο ποσοστό 19,45 των Ελλήνων είναι απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν) ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 έχει ανώτερες σπουδές (Ιδιωτική Σχολή/ΙΕΚ/ΟΑΕΔ).

Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 26,39 είναι απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 είναι αναλφάβητοι.

Ερώτηση 9.
Ποιο το κύριο επάγγελμά σας;

Πίνακας 9

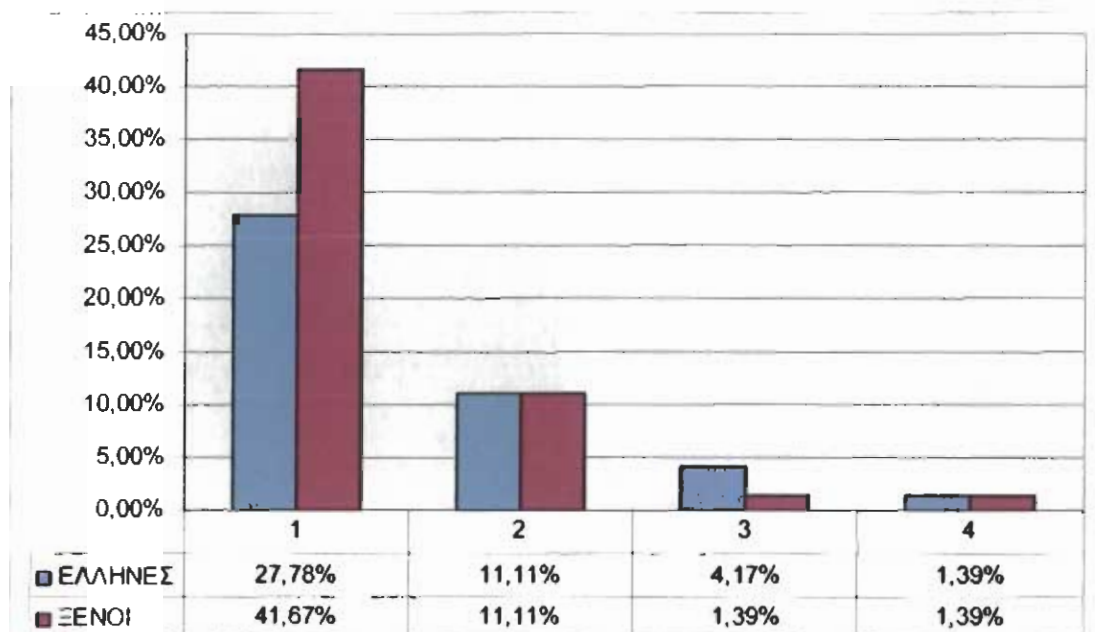
Στο διάγραμμα των επαγγελμάτων το μεγαλύτερο ποσοστό 16,67 των Ελλήνων είναι ελεύθεροι επαγγελματίες ενώ δεν υπάρχουν άνεργοι και επιστήμονες.

Ένα ποσοστό 2,78 επέλεξε ότι έχει άλλο επάγγελμα από τα αναφερόμενα.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 12,5 είναι άνεργοι ή έχουν επιλέξει ότι έχουν άλλο επάγγελμα από τα αναφερόμενα, ενώ δεν υπάρχουν επιστήμονες και δημόσιοι υπάλληλοι.

Ερώτηση 10.

Πως θα χαρακτηρίζατε τις σχέσεις των γονιών σας μεταξύ τους;

- 1. Άριστες έως πολύ καλές
- 2. Καλές έως μέτριες
- 3. Κακές έως ανύπαρκτες
- 4. Δεν απαντώ

Πίνακας 10

Στο διάγραμμα των σχέσεων των γονιών τους μεταξύ τους το μεγαλύτερο ποσοστό 27,78 των Ελλήνων τις χαρακτήρισε από άριστες έως πολύ καλές, ενώ το μικρότερο ποσοστό 4,17 από κακές έως ανύπαρκτες.

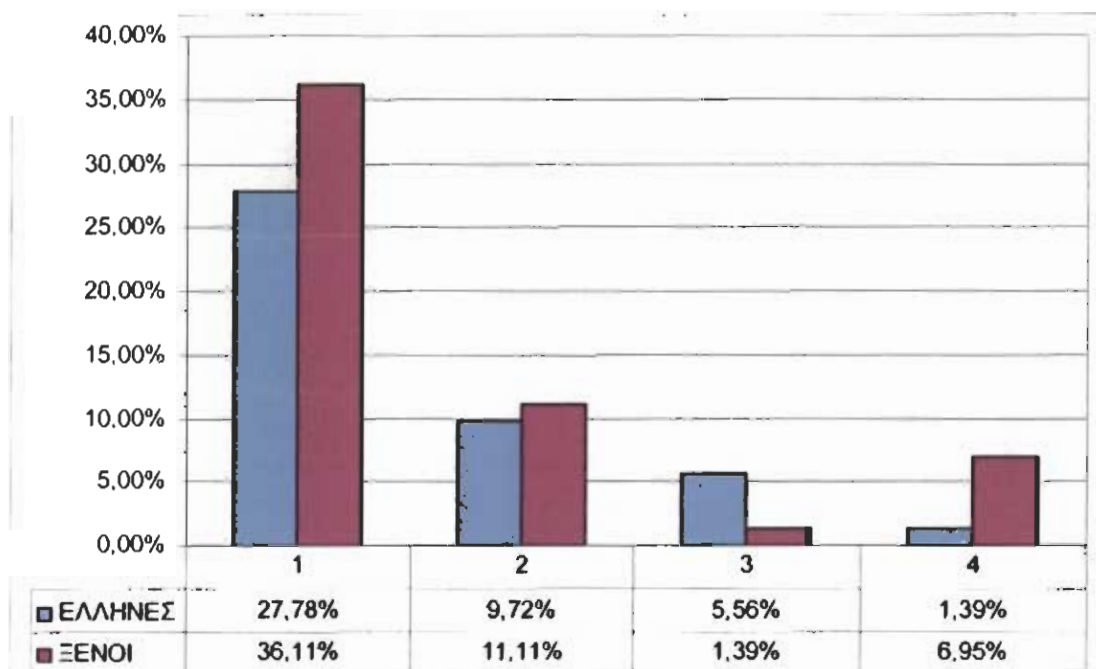
Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 41,67 τις χαρακτήρισε από άριστες έως πολύ καλές, ενώ το μικρότερο 1,39 από κακές έως ανύπαρκτες.

Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Ερώτηση 11.

Πως θα χαρακτηρίζατε τις σχέσεις σας με τον πατέρα σας;

1. Άριστες έως πολύ καλές
2. Καλές έως μέτριες
3. Κακές έως ανύπαρκτες
4. Δεν απαντώ

Πίνακας 11

Στο διάγραμμα των σχέσεων με τον πατέρα τους το μεγαλύτερο ποσοστό 27,78 των Ελλήνων τις χαρακτήρισε από άριστες έως πολύ καλές, ενώ το μικρότερο 5,56 κακές έως ανύπαρκτες.

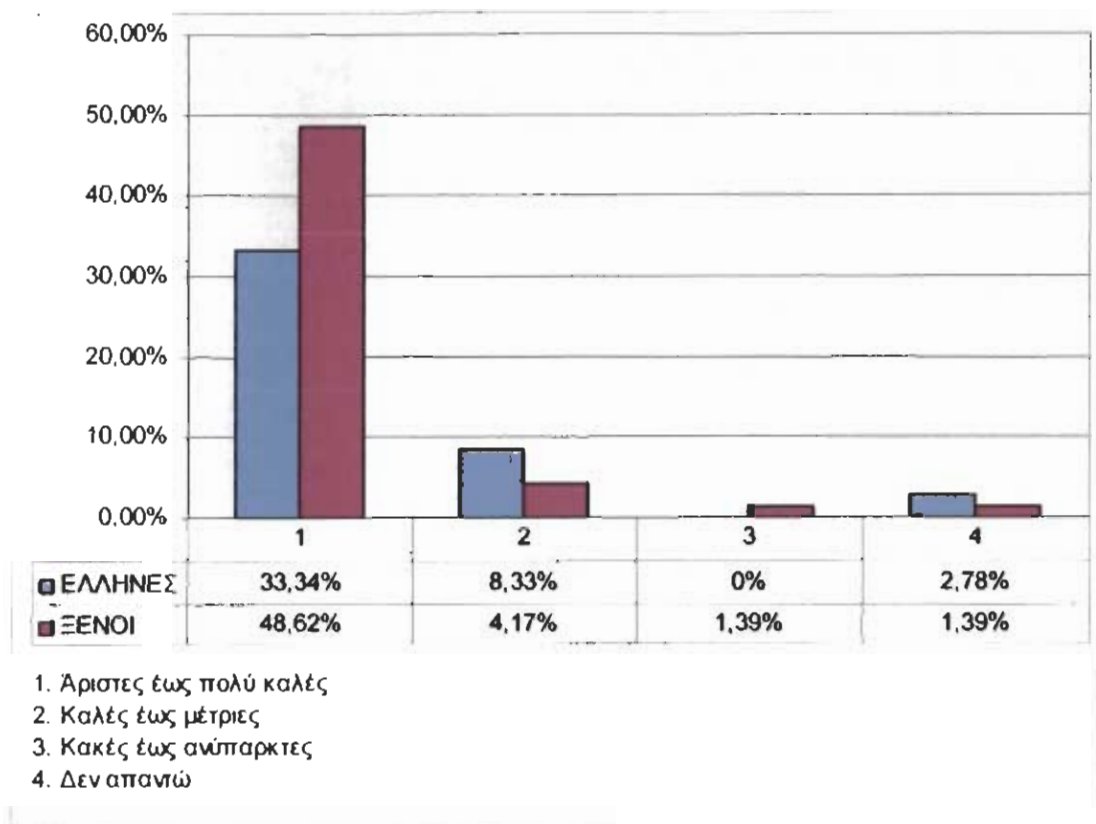
Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 36,11 τις χαρακτήρισε από άριστες έως πολύ καλές, ενώ το μικρότερο 1,39 κακές έως ανύπαρκτες.

Ένα ποσοστό 6,95 δεν απάντησε.

Ερώτηση 12.

Πως θα χαρακτηρίζατε τις σχέσεις σας με τη μητέρα σας;

Πίνακας 12

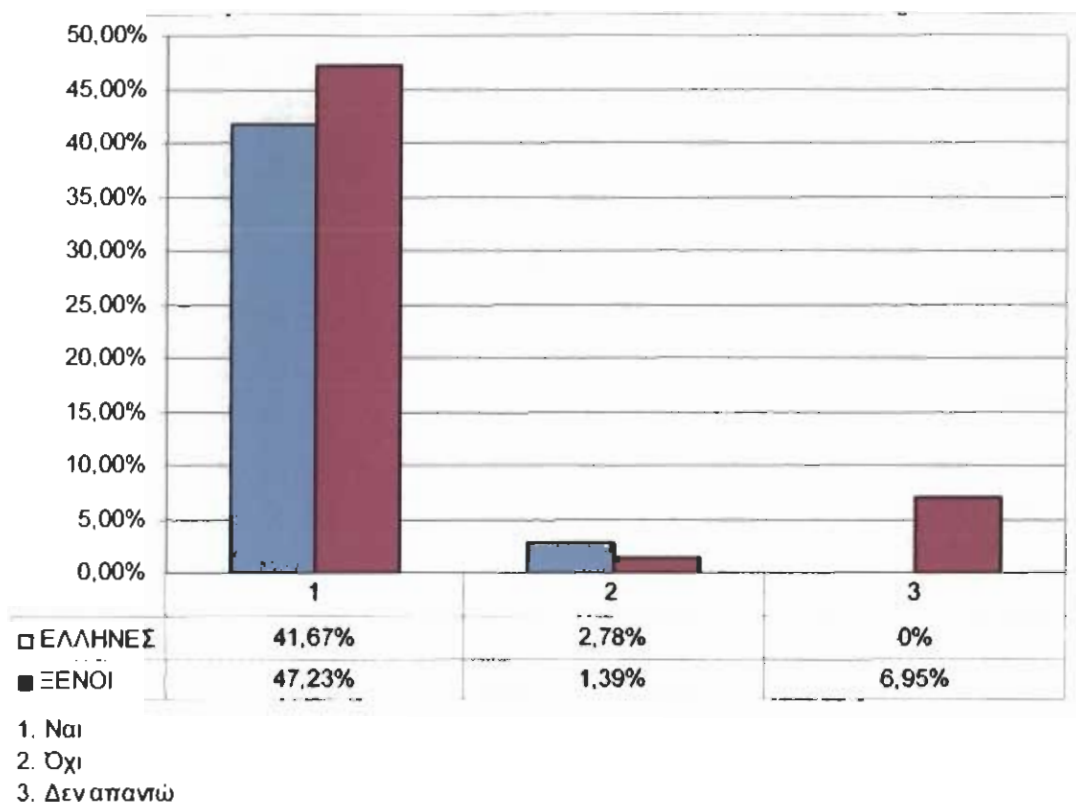
Στο διάγραμμα των σχέσεων με τη μητέρα τους το μεγαλύτερο ποσοστό 33,34 των Ελλήνων τις χαρακτήρισε από άριστες έως πολύ καλές, ενώ κανείς δεν τις χαρακτήρισε κακές έως ανύπαρκτες.

Ένα ποσοστό 2,78 δεν απάντησε.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 48,62 τις χαρακτήρισε από άριστες έως πολύ καλές, ενώ το μικρότερο 1,39 κακές έως ανύπαρκτες.

Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Ερώτηση 13.
Πήρατε αγάπη από τους γονείς σας;

Πίνακας 13

Στο παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 41,67 των Ελλήνων πήρε αγάπη από τους γονείς του, ενώ το μικρότερο ποσοστό 2,78 δεν πήρε.

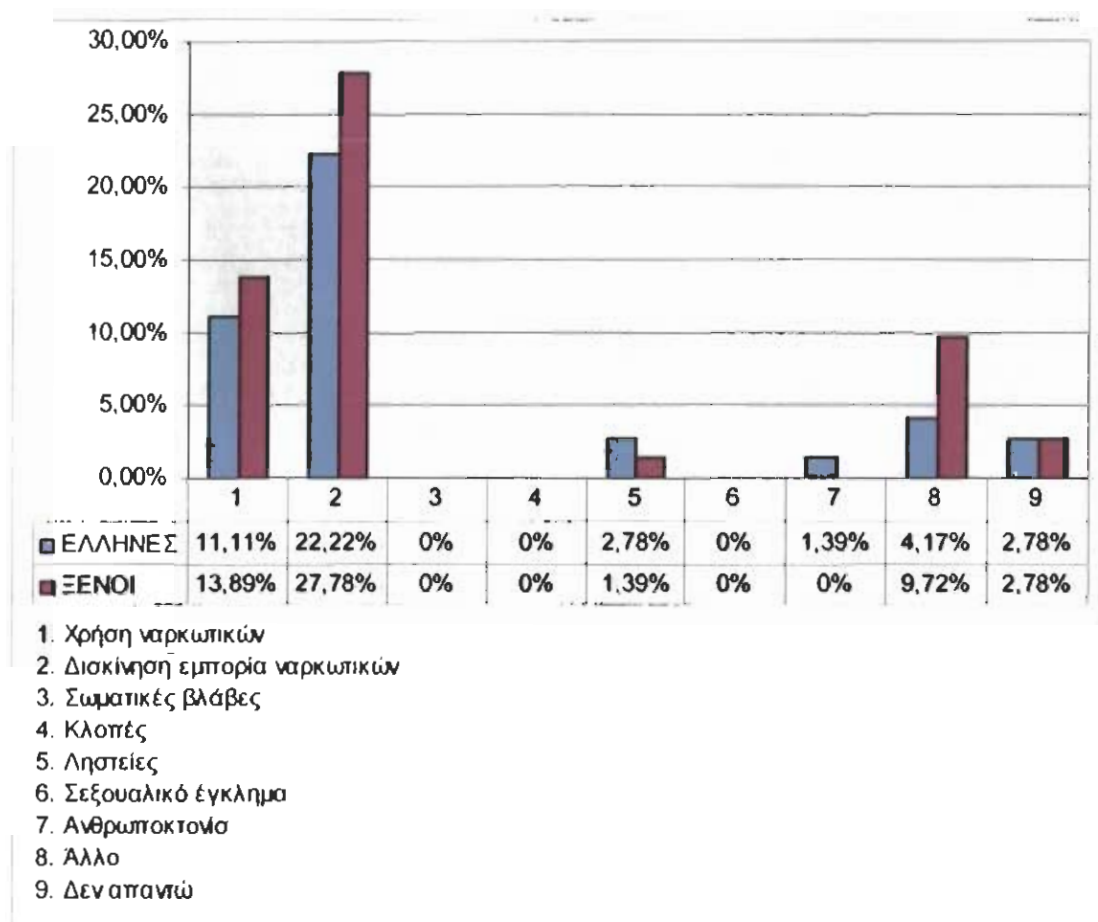
Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 47,23 πήρε αγάπη από τους γονείς του, ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 δεν πήρε.

Ένα ποσοστό 6,95 δεν απάντησε.

ΠΟΙΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ερώτηση 14.

Για ποιο αδίκημα βρίσκετε στη φυλακή;

Πίνακας 14

Στο διάγραμμα του αδικήματος το μεγαλύτερο ποσοστό 22,22 για τους Έλληνες υποστηρίζει ότι βρίσκεται στη φυλακή για διακίνηση – εμπορία ναρκωτικών, ενώ δεν υπάρχει κρατούμενος ο οποίος κατηγορείται για σωματικές βλάβες, κλοπές και σεξουαλικό έγκλημα.

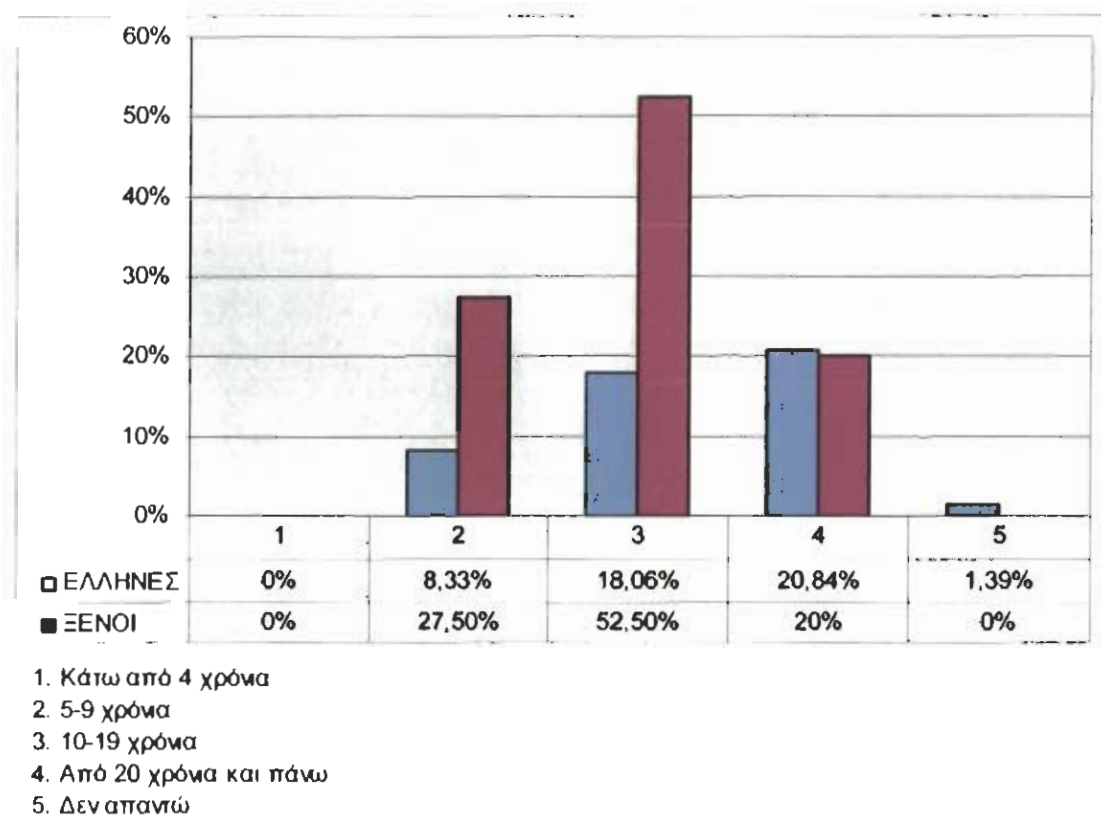
Ένα ποσοστό 2,78 δεν απάντησε.

Για τους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 27,78 υποστηρίζει ότι βρίσκεται στη φυλακή για διακίνηση – εμπορία ναρκωτικών, ενώ δεν υπάρχει κρατούμενος ο οποίος κατηγορείται για σωματικές βλάβες, κλοπές, σεξουαλικό έγκλημα και ανθρωποκτονία.

Ένα ποσοστό 2,78 δεν απάντησε.

Ερώτηση 15.

Πόση ποινή σας επιβλήθηκε;

Πίνακας 15

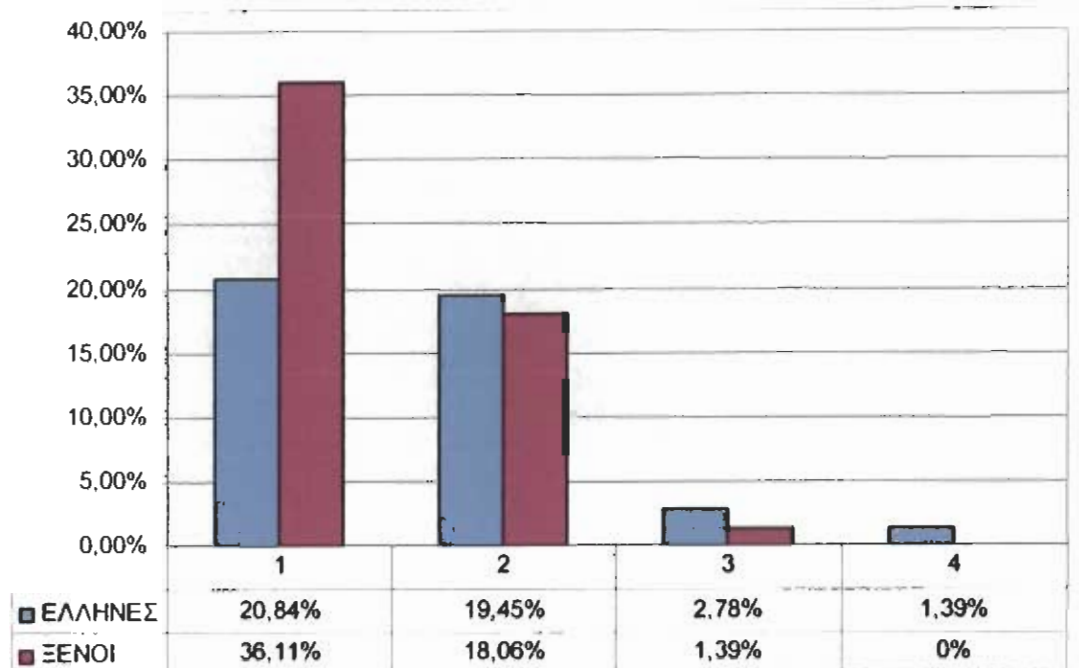
Στο διάγραμμα της ποινής που τους επιβλήθηκε το μεγαλύτερο ποσοστό 20,84 για τους Έλληνες αναφέρει από 20 χρόνια και πάνω, ενώ δεν υπάρχει κρατούμενος με ποινή κάτω από 4 χρόνια.

Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Για τους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 52,5 αναφέρει από 10 – 19 χρόνια, ενώ δεν υπάρχει κρατούμενος με ποινή κάτω από 4 χρόνια.

Ερώτηση 16.

Ποιο μέρος της ποινής έχετε ήδη εκτίσει πραγματικά;

1. Κάτω από 4 χρόνια
2. 5-9 χρόνια
3. Πάνω από 10 χρόνια
4. Δεν απαντώ

Πίνακας 16

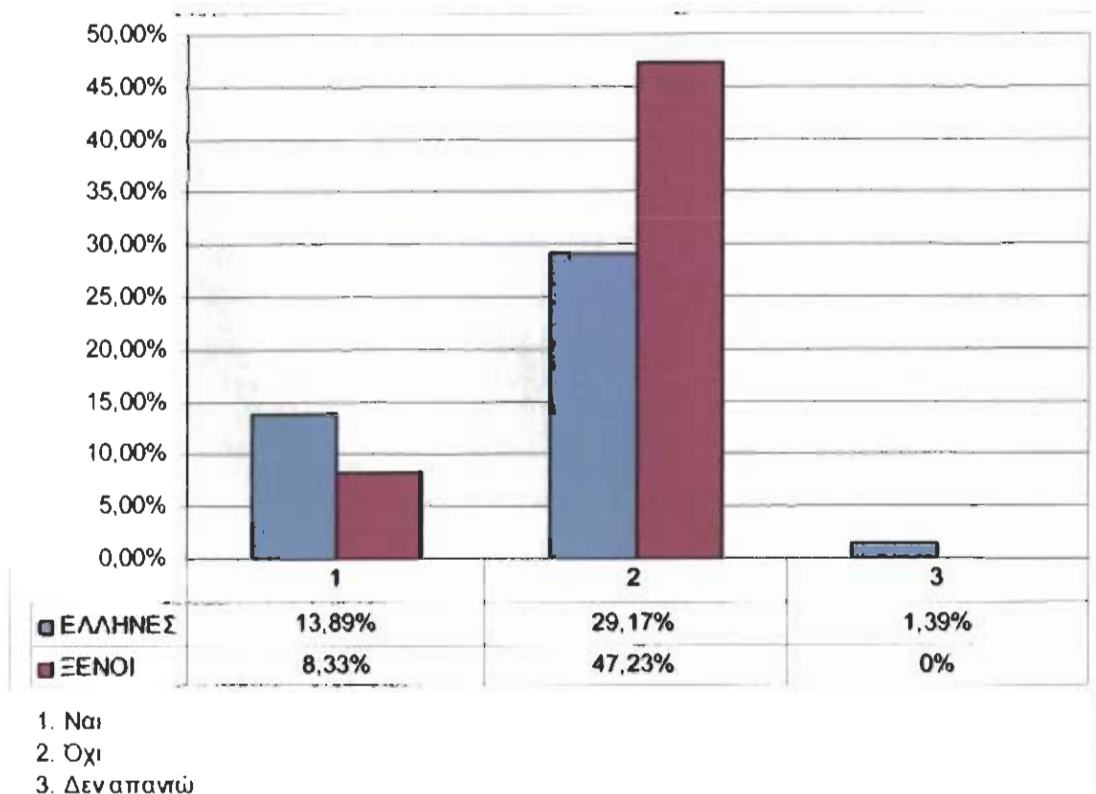
Στο διάγραμμα της ποινής που έχει εκτιθεί το μεγαλύτερο ποσοστό 20,84 για τους Έλληνες υποστηρίζει κάτω από 4 χρόνια, ενώ το μικρότερο ποσοστό 2,78 πάνω από 10 χρόνια.

Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Για τους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 36,11 υποστηρίζει κάτω από 4 χρόνια, ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 πάνω από 10 χρόνια.

Ερώτηση 17.

Έχετε μπει άλλη φορά στη φυλακή;

Πίνακας 17

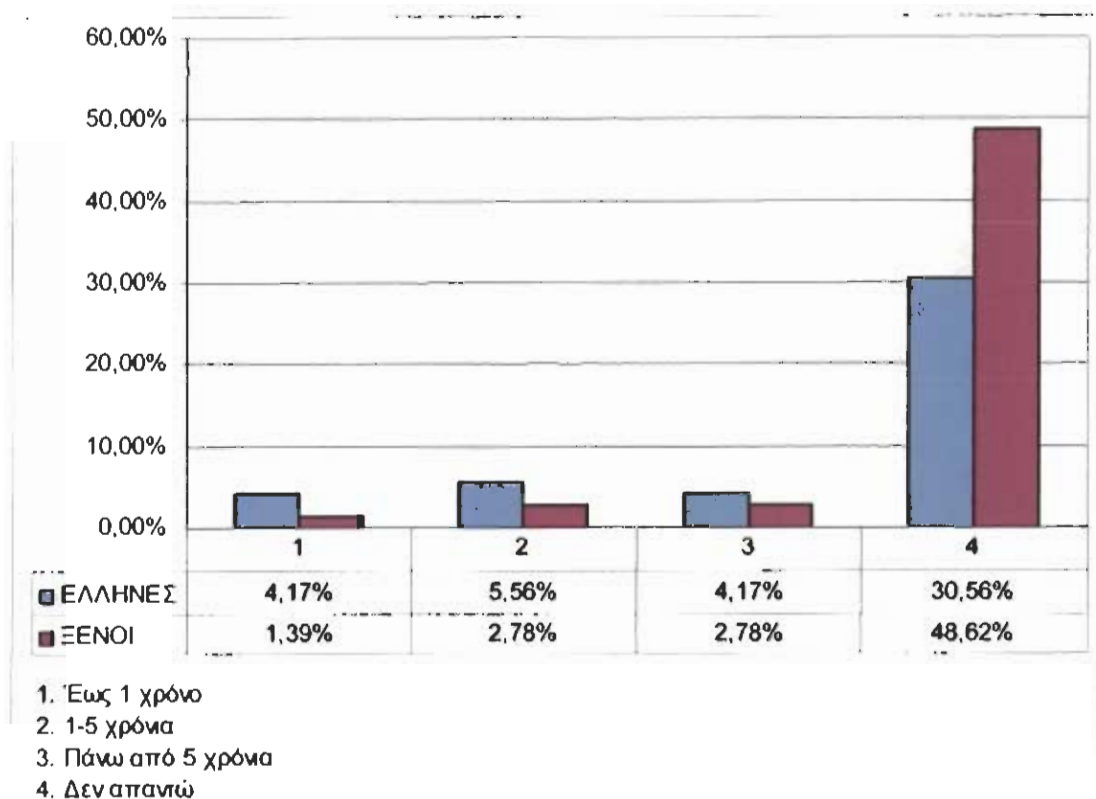
Στο παραπάνω διάγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό 29,17 για τους Έλληνες απαντάει αρνητικά, ενώ το μικρότερο ποσοστό 13,89 θετικά.

Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Για τους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 47,23 απαντάει αρνητικά, ενώ το μικρότερο ποσοστό 8,33 θετικά.

Ερώτηση 18.

Αν ναι ποια ήταν η διάρκεια της προηγούμενης ποινής σας;

Πίνακας 18

Στο διάγραμμα της διάρκειας της προηγούμενης ποινής το μεγαλύτερο ποσοστό 5,56 για τους Έλληνες απάντησε από 1 – 5 χρόνια, ενώ το μικρότερο ποσοστό από 4,17 απάντησε έως 1 χρόνο ή πάνω από 5 χρόνια.

Ένα ποσοστό 30,56 δεν απάντησε.

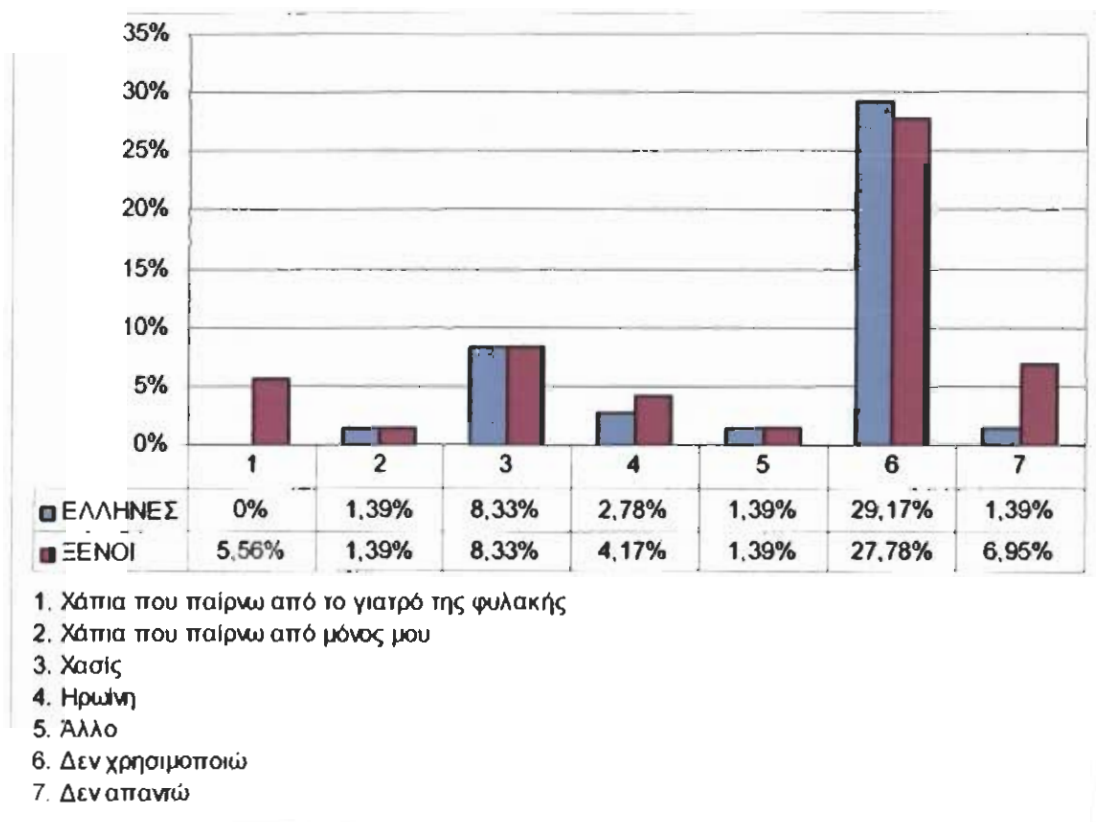
Για τους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 2,78 απάντησε από 1 – 5 χρόνια ή πάνω από 5 χρόνια.

Ένα ποσοστό 48,62 δεν απάντησε.

ΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ

Ερώτηση 19.

Αν κάνετε χρήση ουσιών, τι ουσίες χρησιμοποιείτε συνήθως;

Πίνακας 19

Στο διάγραμμα της χρήσης ουσιών το μεγαλύτερο ποσοστό 29,17 για τους Έλληνες απάντησε ότι δεν χρησιμοποιεί, ενώ δεν υπάρχει κρατούμενος που να παίρνει χάπια από το γιατρό της φυλακής.

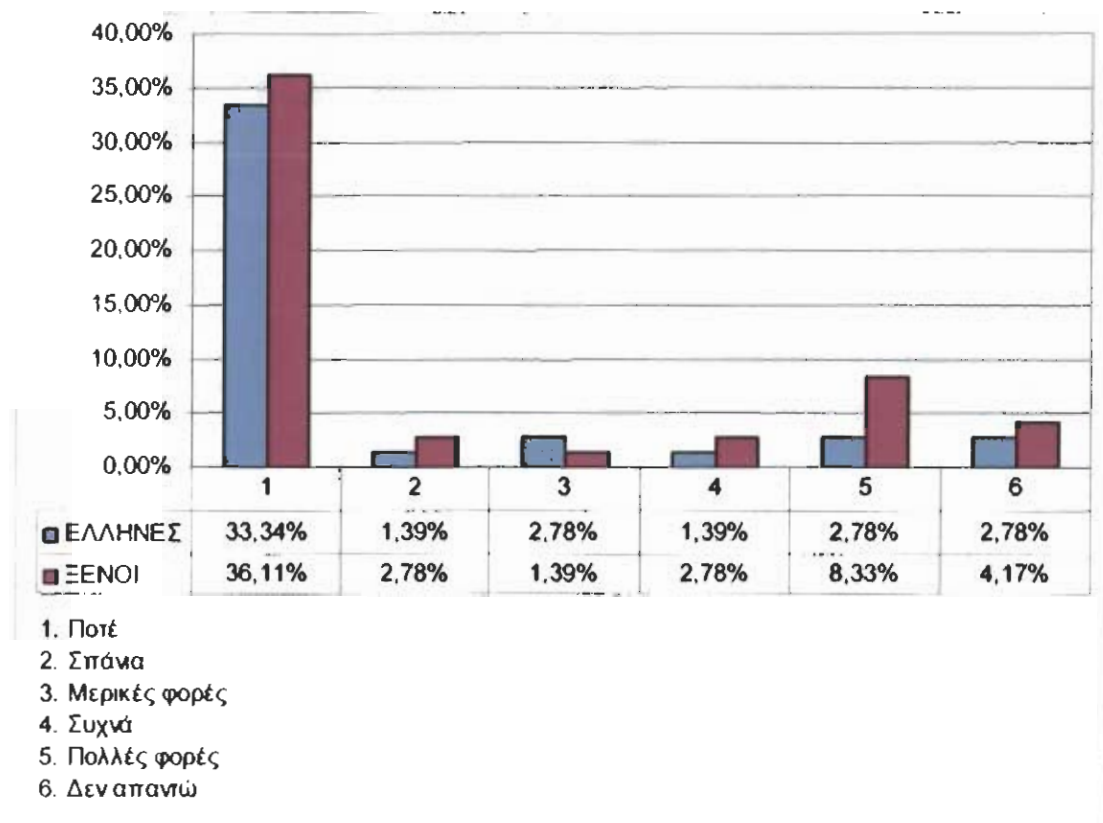
Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Για τους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 27,78 απάντησε ότι δεν χρησιμοποιεί, ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 χάπια που παίρνουν από μόνοι τους ή κάτι άλλο από τα αναφερόμενα.

Ένα ποσοστό 6,95 δεν απάντησε.

Ερώτηση 20.

Έχετε βρεθεί ποτέ στην ανάγκη να χρησιμοποιήσετε ναρκωτικές ή φαρμακευτικές ουσίες για να ηρεμήσετε και να ξεχάσετε τα προβλήματά σας στη φυλακή;

Πίνακας 20

Στο παραπάνω διάγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό 33,34 για τους Έλληνες αναφέρει ότι δεν έχει βρεθεί ποτέ στην ανάγκη να χρησιμοποιήσει ναρκωτικές ή φαρμακευτικές ουσίες, ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 αναφέρει ότι έχει χρησιμοποιήσει ναρκωτικές ή φαρμακευτικές ουσίες σπάνια ή συχνά.

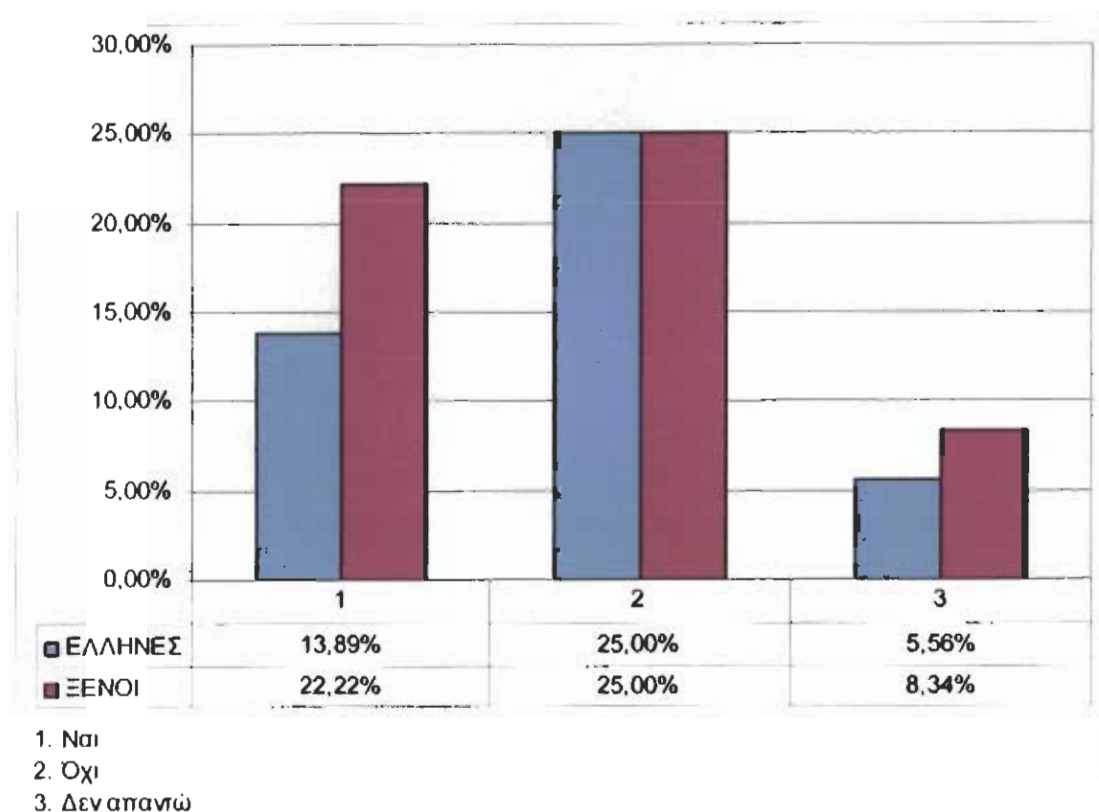
Ένα ποσοστό 2,78 δεν απάντησε.

Για τους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 36,11 αναφέρει ότι δεν έχει βρεθεί ποτέ στην ανάγκη να χρησιμοποιήσει ναρκωτικές ή φαρμακευτικές ουσίες, ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 αναφέρει ότι έχει χρησιμοποιήσει ναρκωτικές ή φαρμακευτικές ουσίες μερικές φορές.

Ένα ποσοστό 4,17 δεν απάντησε.

Ερώτηση 21.

Θεωρείτε ότι είναι εύκολη η προμήθεια και η χρήση ναρκωτικών ουσιών στη φυλακή;

Πίνακας 21

Στο συγκεκριμένο διάγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό 25 των Ελλήνων θεωρεί ότι δεν είναι εύκολη η προμήθεια και η χρήση ναρκωτικών ουσιών στη φυλακή, ενώ το μικρότερο ποσοστό 13,89 θεωρεί εύκολη την προμήθεια και τη χρήση ναρκωτικών ουσιών στη φυλακή.

Ένα ποσοστό 5,56 δεν απάντησε.

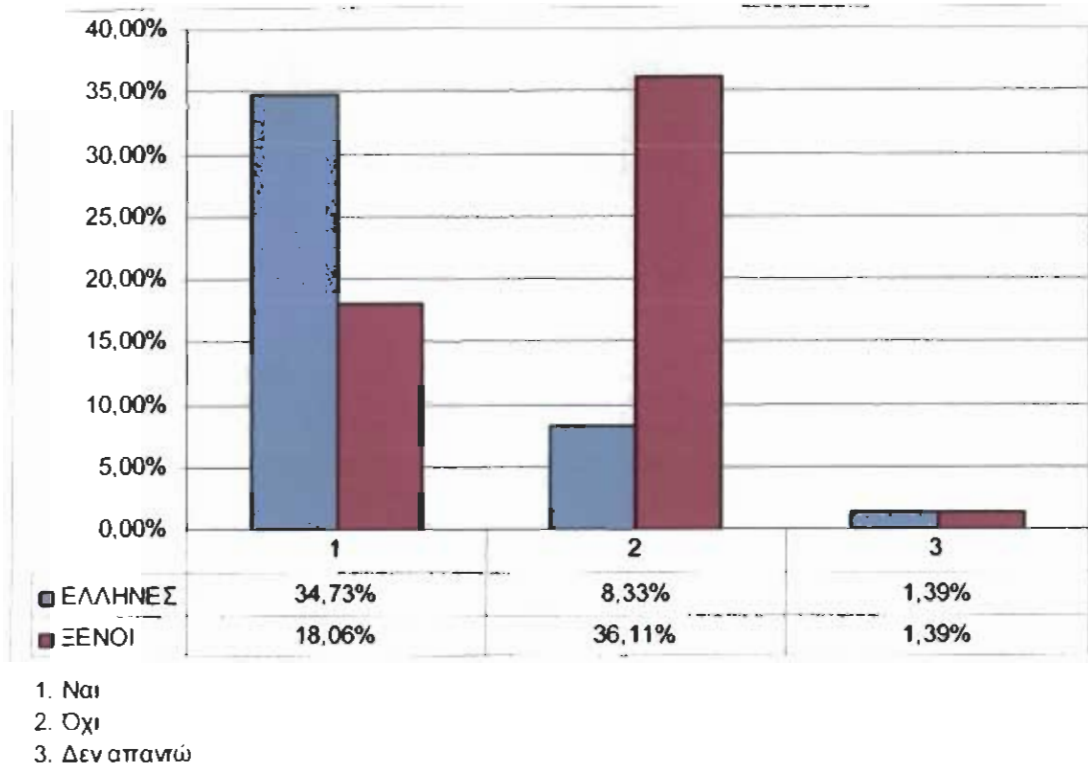
Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 25 θεωρεί ότι δεν είναι εύκολη η προμήθεια και η χρήση ναρκωτικών ουσιών στη φυλακή, , ενώ το μικρότερο ποσοστό 22,22 θεωρεί εύκολη την προμήθεια και τη χρήση ναρκωτικών ουσιών στη φυλακή.

Ένα ποσοστό 8,34 δεν απάντησε.

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Ερώτηση 22.

Εργάζεστε μέσα στη φυλακή;

Πίνακας 22

Στο παρόν διάγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό 34,73 των Ελλήνων εργάζεται μέσα στη φυλακή, ενώ το μικρότερο ποσοστό 8,33 δεν εργάζεται.

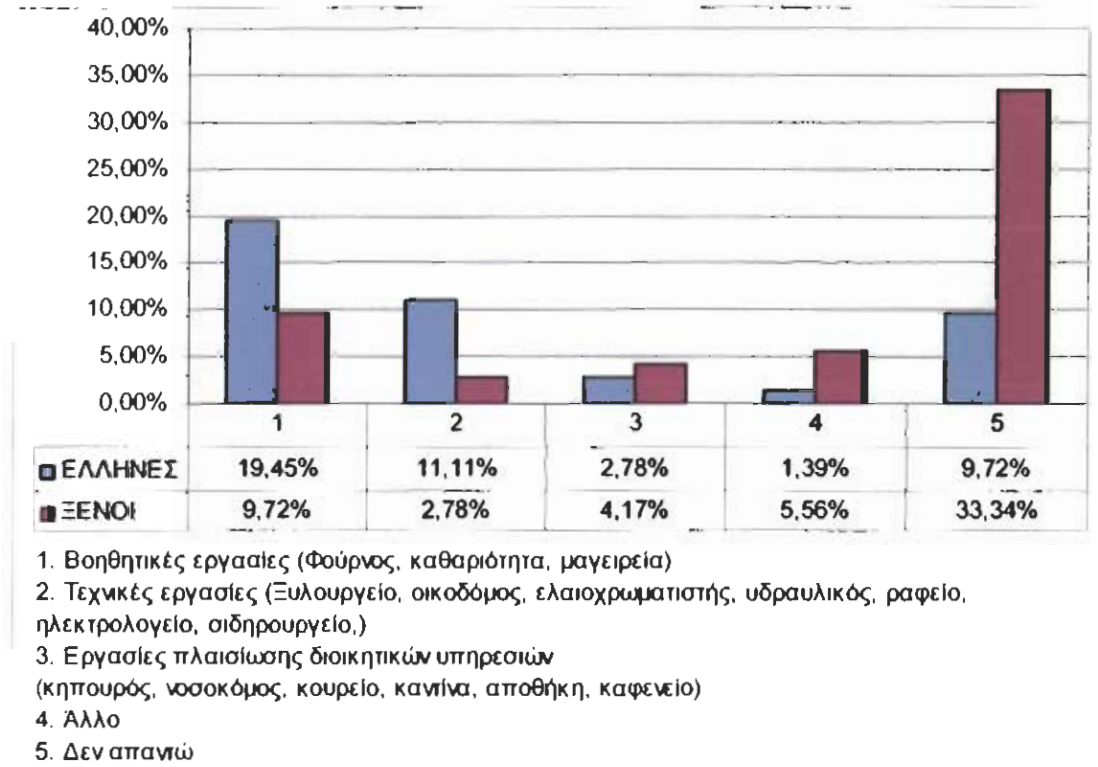
Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 36,11 δεν εργάζεται μέσα στη φυλακή, ενώ το μικρότερο ποσοστό 18,06 εργάζεται.

Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Ερώτηση 23.

Αν ναι τι δουλειά κάνετε;

Πίνακας 23

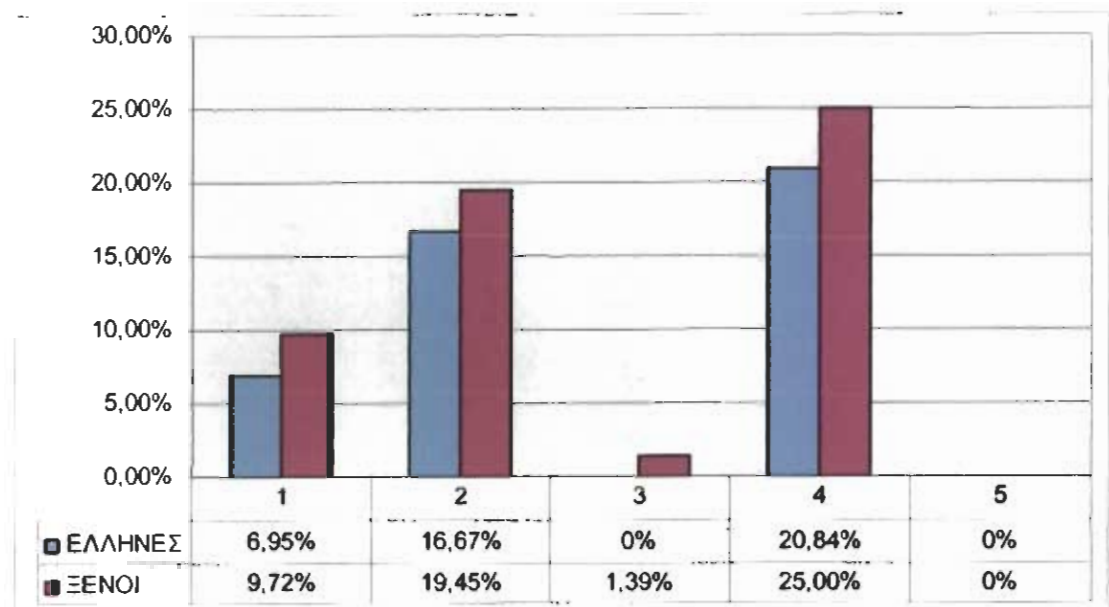
Στο συγκεκριμένο διάγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό 19,45 των Ελλήνων ασχολείται με βοηθητικές εργασίες, ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 δεν απάντησε κάτι από τα αναφερόμενα.

Ένα ποσοστό 9,72 δεν απάντησε.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 9,72 ασχολείται με βοηθητικές εργασίες, ενώ το μικρότερο ποσοστό 2,78 με τεχνικές εργασίες.

Ένα ποσοστό 33,34 δεν απάντησε.

Ερώτηση 24.
Σε τι σας βοηθάει το επισκεπτήριο;

1. Σπάει τη μονοτομία
2. Δίνει κουράγιο
3. Προξενεί λύπη
4. Δεν έχω επισκεπτήριο
5. Άλλο

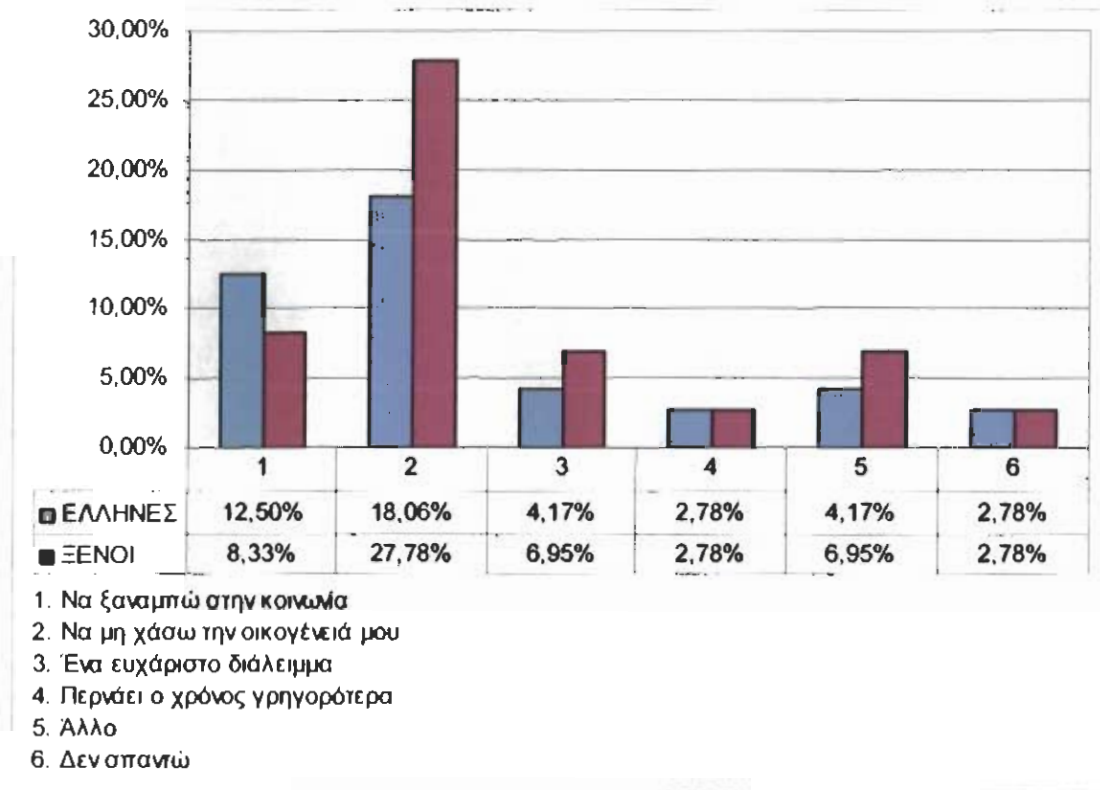
Πίνακας 24

Στο παραπάνω διάγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό 20,84 των Ελλήνων αναφέρει ότι δεν έχει επισκεπτήριο, ενώ δεν υπάρχει κρατούμενος που να του προξενεί λύπη το επισκεπτήριο ή να έχει απαντήσει κάτι άλλο από τα αναφερόμενα.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 25 αναφέρει ότι δεν έχει επισκεπτήριο, ενώ δεν υπάρχει κρατούμενος που να έχει απαντήσει κάτι άλλο από τα αναφερόμενα.

Ερώτηση 25.

Σε τι σας βοηθούν οι άδειες εξόδου;

Πίνακας 25

Στο παρόν διάγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό 12,5 των Ελλήνων αναφέρει ότι οι άδειες εξόδου τους βοηθούν να ξαναμπούν στην κοινωνία, ενώ το μικρότερο ποσοστό 2,78 αναφέρει ότι με τις άδειες εξόδου περνάει ο χρόνος γρηγορότερα.

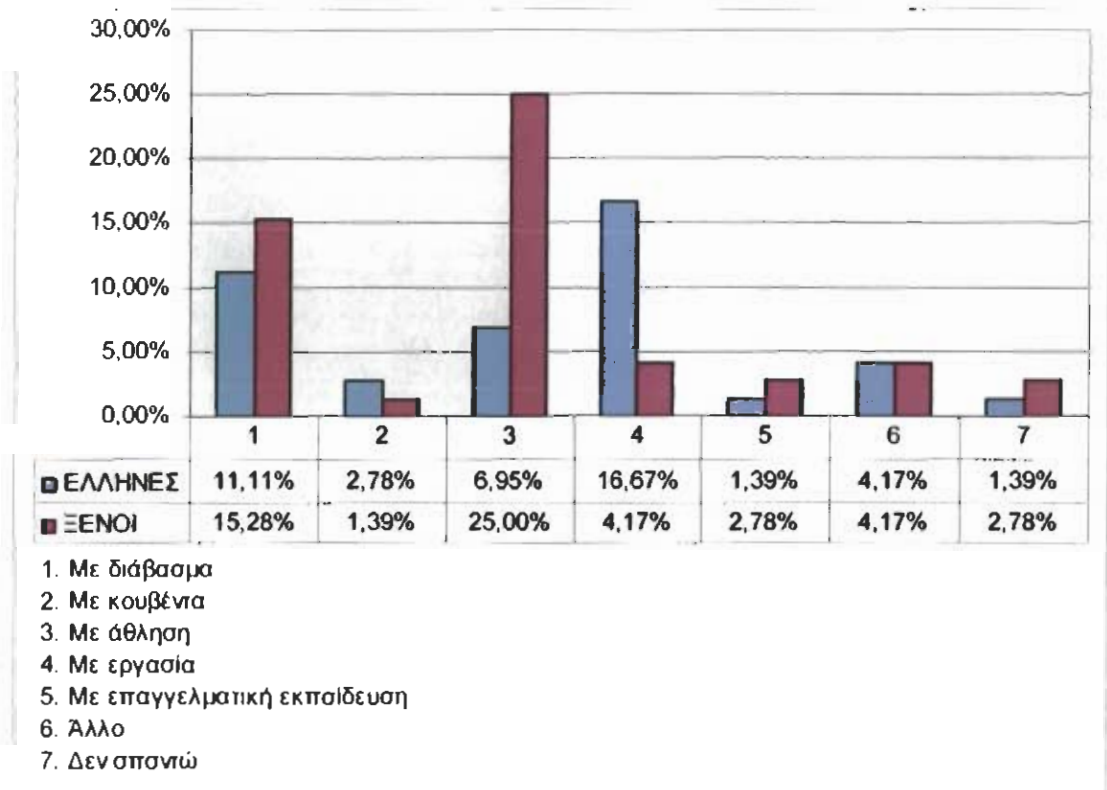
Ένα ποσοστό 2,78 δεν απάντησε.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 27,78 αναφέρει ότι οι άδειες εξόδου τους βοηθούν να μη χάσουν την οικογένεια τους, ενώ το μικρότερο ποσοστό 2,78 αναφέρει ότι με τις άδειες εξόδου περνάει ο χρόνος γρηγορότερα.

Ένα ποσοστό 2,78 δεν απάντησε.

Ερώτηση 26.

Με ποια κυρίως δραστηριότητα περνάει η ώρα σας στη φυλακή;

Πίνακας 26

Στο παραπάνω διάγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό 16,67 των Ελλήνων αναφέρει ότι η ώρα τους στη φυλακή περνάει κυρίως με εργασία, ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 με επαγγελματική εκπαίδευση.

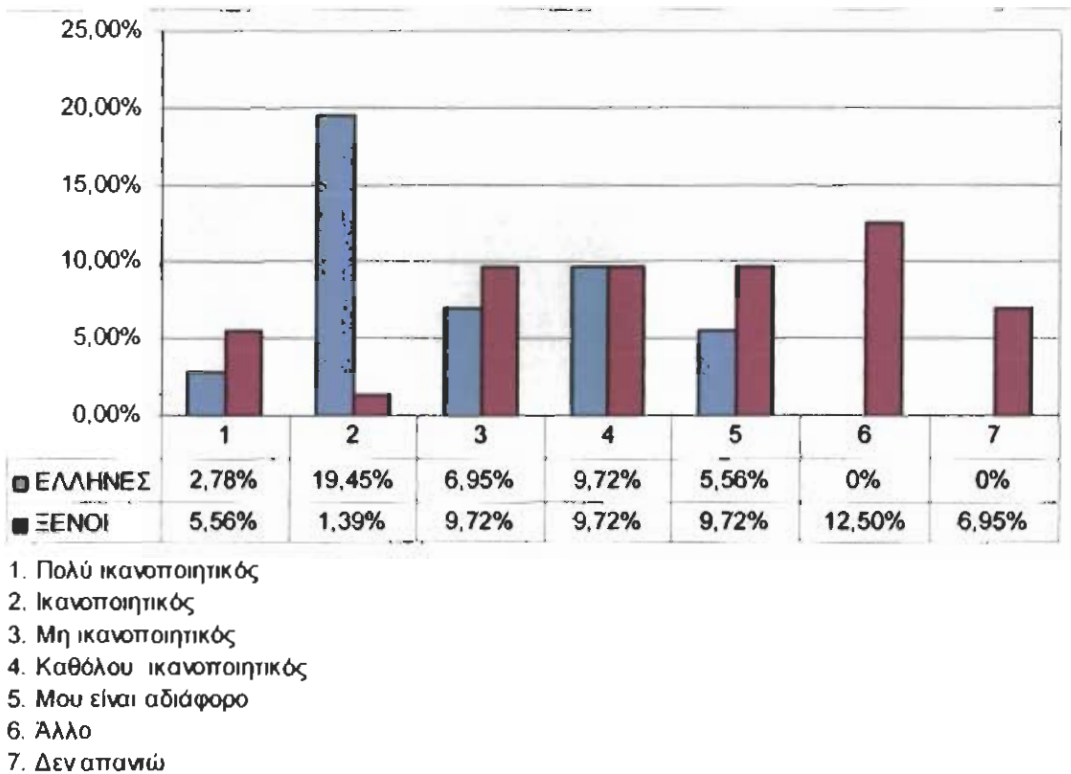
Ένα ποσοστό 1,39 δεν απάντησε.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 25 αναφέρει ότι η ώρα τους στη φυλακή περνάει κυρίως με άθληση, ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 με κουβέντα.

Ένα ποσοστό 2,78 δεν απάντησε.

Ερώτηση 27.

Θα λέγατε ότι ο τρόπος με τον οποίο έχει ρυθμιστεί ο χρόνος (πρόγραμμα) μέσα στη φυλακή είναι;

Πίνακας 27

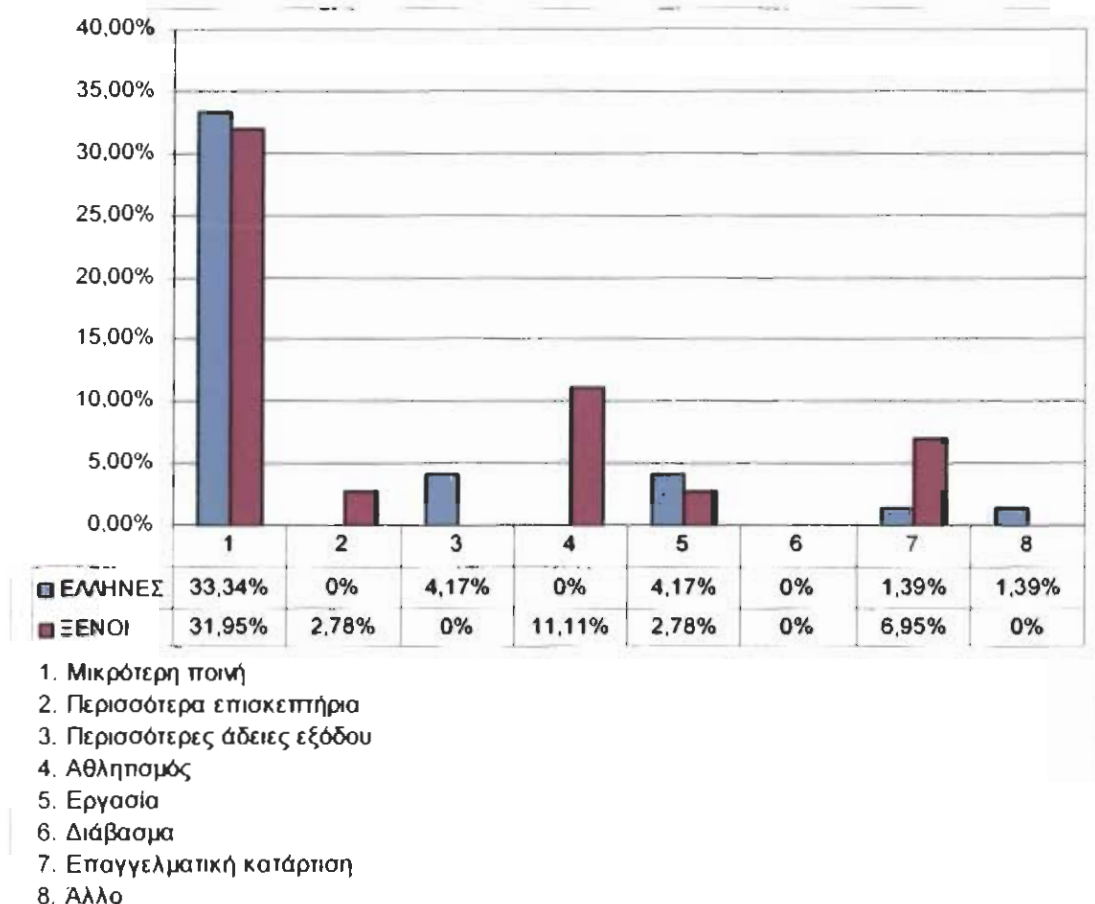
Στο συγκεκριμένο διάγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό 19,45 των Ελλήνων απάντησε ότι ο τρόπος με τον οποίο έχει ρυθμιστεί ο χρόνος (πρόγραμμα) μέσα στη φυλακή είναι ικανοποιητικός, ενώ δεν υπάρχει κρατούμενος που δεν απάντησε στην ερώτηση ή απάντησε κάτι άλλο από τα αναφερόμενα.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 12,5 δεν απάντησε κάτι από τα αναφερόμενα, ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 ότι ο τρόπος με τον οποίο έχει ρυθμιστεί ο χρόνος (πρόγραμμα) μέσα στη φυλακή είναι ικανοποιητικός.

Ένα ποσοστό 6,95 δεν απάντησε.

Ερώτηση 28.

Με ποιο τρόπο νομίζετε ότι θα περνούσε γρηγορότερα ο καιρός;

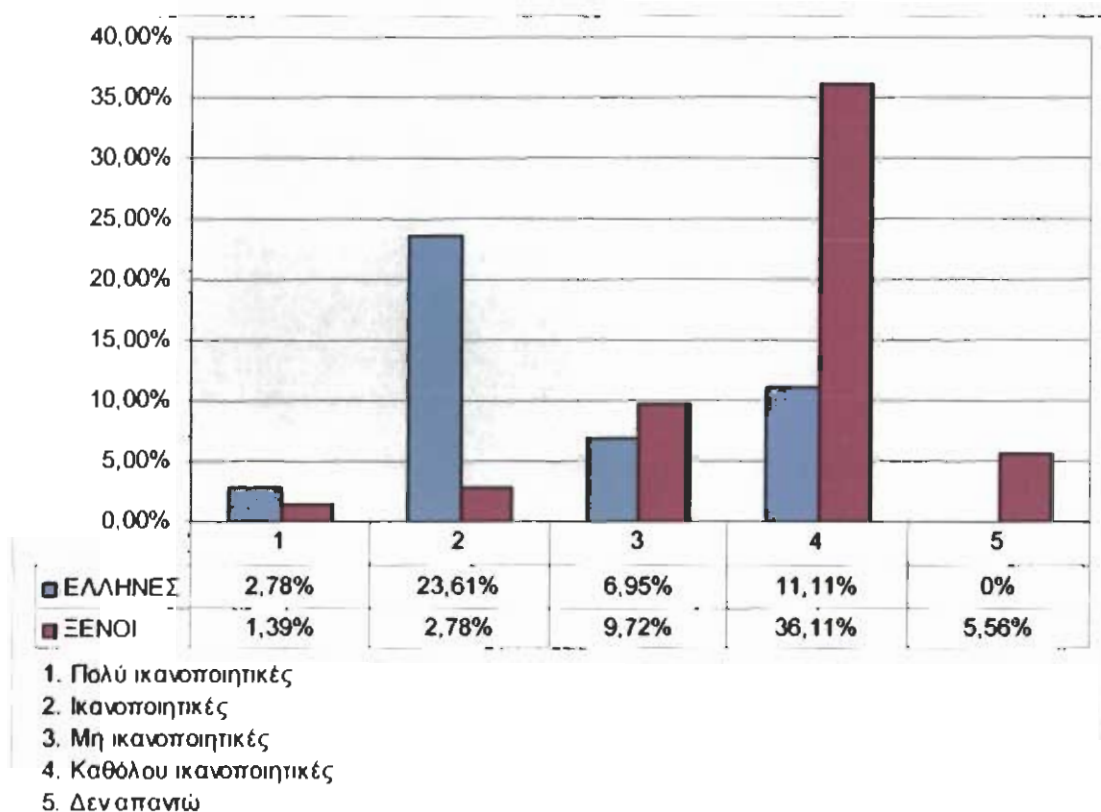
Πίνακας 28

Στο παρόν διάγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό 33,34 των Ελλήνων αναφέρει ότι ο καιρός θα περνούσε γρηγορότερα με μικρότερη ποινή, ενώ κανείς τους δεν ανέφερε ότι ο καιρός θα περνούσε γρηγορότερα με περισσότερα επισκεπτήρια αθλητισμό και διάβασμα.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 31,95 αναφέρει ότι ο καιρός θα περνούσε γρηγορότερα με μικρότερη ποινή, ενώ κανείς τους δεν ανέφερε ότι ο καιρός θα περνούσε γρηγορότερα με περισσότερα επισκεπτήρια, διάβασμά ή κάτι άλλο από τα αναφερόμενα.

Ερώτηση 29.

Πως θα χαρακτηρίζατε τις συνθήκες διαβίωσης της φυλακής;

Πίνακας 29

Στο παραπάνω διάγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό 23,61 των Ελλήνων χαρακτηρίζει τις συνθήκες διαβίωσης της φυλακής ικανοποιητικές, ενώ το μικρότερο ποσοστό 2,78 πολύ ικανοποιητικές.

Στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 36,11 χαρακτηρίζει τις συνθήκες διαβίωσης της φυλακής καθόλου ικανοποιητικές, ενώ το μικρότερο ποσοστό 1,39 πολύ ικανοποιητικές.

Ένα ποσοστό 5,56 δεν απάντησε.

ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Ποια η εθνικότητά σας;

Πίνακας 1

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ			
	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
	44,44	32	55,56	40

2. Τι ηλικία έχετε;

Πίνακας 2

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. 18-24	2,78	2	15,28	11
2. 25-34	8,33	6	34,73	25
3. 35-44	12,50	9	5,56	4
4. 45-64	18,06	13	0	0
5. 65 και άνω	2,78	2	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

3. Ποια η οικογενειακή σας κατάσταση;

Πίνακας 3

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Έγγαμος	19,45	14	13,89	10
2. Άγαμος	19,45	14	19,45	14
3. Διαζευγμένος	2,78	2	13,89	10
4. Χήρος	1,39	1	2,78	2
5. Σε διάσταση	1,39	1	4,17	3
6. Δεν απαντώ	0	0	1,39	1
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

4. Έχετε παιδιά;

Πίνακας 4

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Ναι	23,61	17	18,06	13
2. Όχι	19,45	14	34,73	25
3. Δεν απαντώ	1,39	1	2,78	2
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

5. Αν ναι πόσα παιδιά έχετε;

Πίνακας 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. 1	4,17	3	12,50	9
2. 2	9,72	7	2,78	2
3. 3	4,17	3	1,39	1
4. 4 και άνω	5,56	4	38,89	28
5. Δεν απαντώ	20,84	15	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

6. Τόπος καταγωγής

Πίνακας 6

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Πόλη (Πάνω από 10.000 κατοίκους)	30,56	22	26,39	19
2. Κωμόπολη (Από 2.000-10.000 κατοίκους)	2,78	2	13,89	10
3. Χωριό (Κάτω από 2.000 κατοίκους)	11,11	8	15,28	11
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

7. Ποιο το μορφωτικό σας επίπεδο;

Πίνακας 7

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Αναλφάβητος	4,17	3	2,78	2
2. Απόφοιτος υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν)	19,45	14	19,45	14
3. Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λύκειο/ΤΕΕ)	12,50	9	18,06	13
4. Ανώτερες σπουδές (Ιδιωτική Σχολή / ΙΕΚ / ΟΑΕΔ)	6,95	5	12,50	9
5. Ανώτατη εκπαίδευση (ΑΕΙ/ΤΕΙ)	1,39	1	1,39	1
6. Μεταπτυχιακός τίτλος (Διδακτ/ Master)	0	0	1,39	1
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

8. Ποιο το μορφωτικό επίπεδο των γονιών σας;

α) Πατέρας

Πίνακας 8 α)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Αναλφάβητος	13,89	10	1,39	1
2. Απόφοιτος υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν)	18,06	13	22,22	16
3. Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λύκειο/ΤΕΕ)	5,56	4	15,28	11
4. Ανώτερες σπουδές (Ιδιωτική Σχολή / ΙΕΚ / ΟΑΕΔ)	4,17	3	4,17	3
5. Ανώτατη εκπαίδευση (ΑΕΙ/ΤΕΙ)	1,39	1	2,78	2
6. Μεταπτυχιακός τίτλος (Διδακτ/ Master)	0	0	9,72	7
7. Δεν απαντώ	1,39	1	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

β) Μητέρα

Πίνακας 8 β)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Αναλφάβητος	15,28	11	1,39	1
2. Απόφοιτος υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν)	19,45	14	26,39	19
3. Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λύκειο/ΤΕΕ)	6,95	5	12,50	9
4. Ανώτερες σπουδές (Ιδιωτική Σχολή / ΙΕΚ / ΟΑΕΔ)	1,39	1	4,17	3
5. Ανώτατη εκπαίδευση (ΑΕΙ/ΤΕΙ)	0	0	2,78	2
6. Μεταπτυχιακός τίτλος (Διδακτ/ Master)	0	0	8,33	6
7. Δεν απαντώ	1,39	1	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

9. Ποιο το κύριο επάγγελμά σας;

Πίνακας 9

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Άνεργος	0	0	12,50	9
2. Έμπορος	5,56	4	5,56	4
3. Ελεύθερος Επαγγελματίας	16,67	12	9,72	7
4. Επιστήμονας	0	0	0	0
5. Τεχνίτης	1,39	1	8,33	6
6. Ιδιωτικός Υπάλληλος	5,56	4	2,78	2
7. Δημόσιος Υπάλληλος	1,39	1	0	0
8. Ειδικευμένος Εργάτης	1,39	1	1,39	1
9. Ανειδίκευτος Εργάτης	2,78	2	1,39	1
10. Αγρότης	6,95	5	1,39	1
11. Άλλο	2,78	2	12,50	9
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

10. Πως θα χαρακτηρίζατε τις σχέσεις των γονιών σας μεταξύ τους;

Πίνακας 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Άριστες έως πολύ καλές	27,78	20	41,67	30
2. Καλές έως μέτριες	11,11	8	11,11	8
3. Κακές έως ανύπαρκτες	4,17	3	1,39	1
4. Δεν απαντώ	1,39	1	1,39	1
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

11. Πως θα χαρακτηρίζατε τις σχέσεις σας με τον πατέρα σας;

Πίνακας 11

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Άριστες έως πολύ καλές	27,78	20	36,11	26
2. Καλές έως μέτριες	9,72	7	11,11	8
3. Κακές έως ανύπαρκτες	5,56	4	1,39	1
4. Δεν απαντώ	1,39	1	6,95	5
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

12. Πως θα χαρακτηρίζατε τις σχέσεις σας με τη μητέρα σας;

Πίνακας 12

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Άριστες έως πολύ καλές	33,34	24	48,62	35
2. Καλές έως μέτριες	8,33	6	4,17	3
3. Κακές έως ανύπαρκτες	0	0	1,39	1
4. Δεν απαντώ	2,78	2	1,39	1
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

13. Πήρατε αγάπη από τους γονείς σας;

Πίνακας 13

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Ναι	41,67	30	47,23	34
2. Όχι	2,78	2	1,39	1
3. Δεν απαντώ	0	0	6,95	5
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

ΠΟΙΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

14. Για ποιο αδίκημα βρίσκετε στη φυλακή;

Πίνακας 14

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Χρήση ναρκωτικών	11,11	8	13,89	10
2. Διακίνηση εμπορεία ναρκωτικών	22,22	16	27,78	20
3. Σωματικές βλάβες	0	0	0	0
4. Κλοπές	0	0	0	0
5. Ληστείες	2,78	2	1,39	1
6. Σεξουαλικό έγκλημα	0	0	0	0
7. Ανθρωποκτονία	1,39	1		0
8. Άλλο	4,17	3	9,72	7
9. Δεν απαντώ	2,78	2	2,78	2
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

15. Πόση ποινή σας επιβλήθηκε;

Πίνακας 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Κάτω από 4 χρόνια	0	0	0	0
2. 5-9 χρόνια	8,33	6	27,50	11
3. 10-19 χρόνια	18,06	13	52,50	21
4. Από 20 χρόνια και πάνω	20,84	15	20	8
5. Δεν απαντώ	1,39	1	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

16. Ποιο μέρος της ποινής έχετε ήδη εκτίσει πραγματικά;

Πίνακας 16

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Κάτω από 4 χρόνια	20,84	15	36,11	26
2. 5-9 χρόνια	19,45	14	18,06	13
3. Πάνω από 10 χρόνια	2,78	2	1,39	1
4. Δεν απαντώ	1,39	1	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

17. Έχετε μπει άλλη φορά στη φυλακή;

Πίνακας 17

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. ΝΑΙ	13,89	10	8,33	6
2. Όχι	29,17	21	47,23	34
3. Δεν απαντώ	1,39	1	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

18. Αν ναι ποια ήταν η διάρκεια της προηγούμενης ποινής σας;

Πίνακας 18

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Έως 1 χρόνο	4,17	3	1,39	1
2. 1-5 χρόνια	5,56	4	2,78	2
3. Πάνω από 5 χρόνια	4,17	3	2,78	2
4. Δεν απαντώ	30,56	22	48,62	35
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

ΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ

19. Αν κάνετε χρήση ουσιών, τι ουσίες χρησιμοποιείτε συνήθως;

Πίνακας 19

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Χάπια που παίρνω από το γιατρό της φυλακής	0	0	5,56	4
2. Χάπια που παίρνω από μόνος μου	1,39	1	1,39	1
3. Χασίς	8,33	6	8,33	6
4. Ηρωίνη	2,78	2	4,17	3
5. Άλλο	1,39	1	1,39	1
6. Δεν χρησιμοποιώ	29,17	21	27,78	20
7. Δεν απαντώ	1,39	1	6,95	5
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

20. Έχετε βρεθεί ποτέ στην ανάγκη να χρησιμοποιήσετε ναρκωτικές ή φαρμακευτικές ουσίες για να ηρεμήσετε και να ξεχάσετε τα προβλήματά σας στη φυλακή;

Πίνακας 20

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Ποτέ	33,34	24	36,11	26
2. Σπάνια	1,39	1	2,78	2
3. Μερικές φορές	2,78	2	1,39	1
4. Συχνά	1,39	1	2,78	2
5. Πολλές φορές	2,78	2	8,33	6
6. Δεν απαντώ	2,78	2	4,17	3
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

21. Θεωρείτε ότι είναι εύκολη η προμήθεια και η χρήση ναρκωτικών ουσιών στη φυλακή;

Πίνακας 21

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Ναι	13,89	10	22,22	16
2. Όχι	25,00	18	25,00	18
3. Δεν απαντώ	5,56	4	8,34	6
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

22. Εργάζεστε μέσα στη φυλακή;

Πίνακας 22

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Ναι	34,73	25	18,06	13
2. Όχι	8,33	6	36,11	26
3. Δεν απαντώ	1,39	1	1,39	1
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

23. Αν ναι τι δουλειά κάνετε;

Πίνακας 23

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Βοηθητικές εργασίες (Φούρνος, καθαριότητα, μαγειρεία)	19,45	14	9,72	7
2. Τεχνικές εργασίες (Ξυλουργείο, οικοδόμος, ελαιοχρωματιστής, υδραυλικός, ραφείο, ηλεκτρολογείο, σιδηρουργείο)	11,11	8	2,78	2
3. Εργασίες πλαισίωσης διοικητικών υπηρεσιών (κηπουρός, νοσοκόμος, κουρείο, καντίνα, αποθήκη, καφενεείο)	2,78	2	4,17	3
4. Άλλο	1,39	1	5,56	4
5. Δεν απαντώ	9,72	7	33,34	24
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

24. Σε τι σας βοηθάει το επισκεπτήριο;

Πίνακας 24

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Σπάει τη μονοτονία	6,95	5	9,72	7
2. Δίνει κουράγιο	16,67	12	19,45	14
3. Προξενεί λύπη	0	0	1,39	1
4. Δεν έχω επισκεπτήριο	20,84	15	25,00	18
5. Άλλο	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

25. Σε τι σας βοηθούν οι άδειες εξόδου;

Πίνακας 25

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Να ξαναμπώ στην κοινωνία	12,50	9	8,33	6
2. Να μη χάσω την οικογένειά μου	18,06	13	27,78	20
3. Ένα ευχάριστο διάλειμμα	4,17	3	6,95	5
4. Περνάει ο χρόνος γρηγορότερα	2,78	2	2,78	2
5. Άλλο	4,17	3	6,95	5
6. Δεν απαντώ	2,78	2	2,78	2
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

26. Με ποια κυρίως δραστηριότητα περνάει η ώρα σας στη φυλακή;

Πίνακας 26

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Με διάβασμα	11,11	8	15,28	11
2. Με κουβέντα	2,78	2	1,39	1
3. Με άθληση	6,95	5	25,00	18
4. Με εργασία	16,67	12	4,17	3
5. Με επαγγελματική εκπαίδευση	1,39	1	2,78	2
6. Άλλο	4,17	3	4,17	3
7. Δεν απαντώ	1,39	1	2,78	2
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

27. Θα λέγατε ότι ο τρόπος με τον οποίο έχει ρυθμιστεί ο χρόνος (πρόγραμμα) μέσα στη φυλακή είναι;

Πίνακας 27

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Πολύ ικανοποιητικός	2,78	2	5,56	4
2. Ικανοποιητικός	19,45	14	1,39	1
3. Μη ικανοποιητικός	6,95	5	9,72	7
4. Καθόλου ικανοποιητικός	9,72	7	9,72	7
5. Μου είναι αδιάφορο	5,56	4	9,72	7
6. Άλλο	0	0	12,50	9
7. Δεν απαντώ	0	0	6,95	5
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

28. Με ποιο τρόπο νομίζετε ότι θα περνούσε γρηγορότερα ο καιρός;

Πίνακας 28

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Μικρότερη ποινή	33,34	24	31,95	23
2. Περισσότερα επισκεπτήρια	0	0	2,78	2
3. Περισσότερες άδειες εξόδου	4,17	3	0	0
4. Αθλητισμός	0	0	11,11	8
5. Εργασία	4,17	3	2,78	2
6. Διάβασμα	0	0	0	0
7. Επαγγελματική κατάρτιση	1,39	1	6,95	5
8. Άλλο	1,39	1	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

29. Πως θα χαρακτηρίζατε τις συνθήκες διαβίωσης της φυλακής;

Πίνακας 29

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΞΕΝΟΙ	
	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων	Ποσοστό %	Αρ. ατόμων
1. Πολύ ικανοποιητικές	2,78	2	1,39	1
2. Ικανοποιητικές	23,61	17	2,78	2
3. Μη ικανοποιητικές	6,95	5	9,72	7
4. Καθόλου ικανοποιητικές	11,11	8	36,11	26
5. Δεν απαντώ	0	0	5,56	4
ΣΥΝΟΛΟ	44,44	32	55,56	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

3.1. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν τα εξής:

Η εθνικότητα των κρατουμένων στο μεγαλύτερο ποσοστό 55,56% είναι ξένοι, έναντι των Ελλήνων οι οποίοι καλύπτουν ποσοστό 44,44%.

Στις ηλικίες το μεγαλύτερο ποσοστό 18,06% στους Έλληνες είναι «45 – 64» ετών, ενώ στους ξένους το μεγαλύτερο ποσοστό 34,73% είναι «25 – 34» ετών.

Η οικογενειακή κατάσταση των κρατουμένων σε μεγαλύτερο ποσοστό 19,45% για τους Έλληνες είναι έγγαμοι ή άγαμοι, ενώ για τους ξένους στο ίδιο ποσοστό 19,45% με τους Έλληνες είναι άγαμοι.

Το μεγαλύτερο ποσοστό όλων προέρχονται από πόλη (30,56% για τους Έλληνες και 26,39% για τους ξένους).

Τόσο οι Έλληνες όσο και οι ξένοι είναι κυρίως απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης σε ίσο ποσοστό 19,45%. Επίσης σημαντικό είναι ότι οι γονείς τόσο των Ελλήνων όσο και των ξένων είναι απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Για τους Έλληνες σε ποσοστό 18,06% για τον πατέρα και 19,45% για τη μητέρα, ενώ για τους ξένους σε ποσοστό 22,22% για τον πατέρα και 26,39% για τη μητέρα.

Επομένως πολλοί άνθρωποι λόγω χαμηλού μορφωτικού επιπέδου αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εύρεση εργασίας με αποτέλεσμα να καταφεύγουν σε άλλες λύσεις προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες τους. Μια από αυτές τις λύσεις είναι και τα ναρκωτικά αφού σε ποσοστό 22,22% για τους Έλληνες και 27,78% για τους ξένους βρίσκεται στη φυλακή για αδίκημα του αφορά τη διακίνηση – εμπορία ναρκωτικών. Άλλωστε αυτό παρατηρείται και από τις ποινές που τους επιβλήθηκαν οι οποίες σε μεγαλύτερο ποσοστό 20,84% για τους Έλληνες είναι από 20

χρόνια και πάνω, ενώ για τους ξένους σε ποσοστό 52,50% από 10 – 19 χρόνια.

Σχετικά με τη χρήση ουσιών τόσο οι Έλληνες σε ποσοστό 29,17% όσο και οι ξένοι σε ποσοστό 27,78% αναφέρουν ότι δεν κάνουν χρήση ουσιών στη φυλακή και ούτε έχουν βρεθεί ποτέ στην ανάγκη να χρησιμοποιήσουν ναρκωτικές ή φαρμακευτικές ουσίες σε ποσοστό 33,34% για τους Έλληνες και 36,11% για τους ξένους. Επίσης τόσο οι Έλληνες όσο και οι ξένοι σε ίσο ποσοστό θεωρούν ότι δεν είναι εύκολη η προμήθεια και η χρήση ναρκωτικών ουσιών στη φυλακή.

Το μεγαλύτερο ποσοστό 34,73% των Ελλήνων εργάζεται μέσα στη φυλακή σε αντίθεση με τους ξένους σε ποσοστό 36,11% το οποίο δεν εργάζεται.

Τόσο οι Έλληνες στο μεγαλύτερο ποσοστό 20,84% όσο και οι ξένοι σε ποσοστό 25,00% αναφέρουν ότι δεν έχουν επισκεπτήριο. Παρατηρείται λοιπόν ότι παρόλο που οι επισκέψεις αποτελούν ένα στήριγμα για τον κρατούμενο στην αντιμετώπιση των δυσκολιών που προκαλεί ο εγκλεισμός αλλά συμβάλλουν και στην επανένταξη τους στην κοινωνία το μεγαλύτερο ποσοστό τόσο των Ελλήνων όσο και των ξένων δεν έχει επισκέψεις.

Ωστόσο το μεγαλύτερο ποσοστό 12,50% των Ελλήνων αναφέρει ότι οι άδειες εξόδου τους βοηθούν να ξαναμπούν στην κοινωνία, ενώ στους ξένους σε ποσοστό 27,78% να μη χάσουν την οικογένειά τους .

Επίσης τόσο οι Έλληνες σε ποσοστό 33,34% όσο και οι ξένοι σε ποσοστό 31,95% αναφέρουν ότι ο καιρός θα περνούσε γρηγορότερα με μικρότερη ποινή.

Τέλος οι συνθήκες διαβίωσης της φυλακής από το μεγαλύτερο ποσοστό 23,61% των Ελλήνων χαρακτηρίζονται ικανοποιητικές, ενώ από τους ξένους σε ποσοστό 36,11% καθόλου ικανοποιητικές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

Πληροφ.:

Τηλ.: 647 254

Fax: 647 241

Προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης
Β'. Γενική Διεύθυνση Σωφρ. Πολιτικής
Διεύθυνση Σωφρ. Αγωγής Ενηλίκων
Τμήμα Ιο, Αθήνα

Θέμα: "Παροχή Πληροφοριών"

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ της: 06/05/2005

ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ	ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ	ΥΠΟΔΙΚΟΣ	ΣΥΝΟΛΑ
Α.Μ.	2		2
ΑΡΓΕΝΤΙΝΑ	2		2
ΑΡΜΕΝΙΚΗ	281	1	282
ΑΡΑΒΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΚΗ	1		1
ΑΡΓΕΝΤΙΝΑ	12		12
ΑΡΜΕΝΙΚΗ	1		1
ΑΡΓΕΝΤΙΝΑ	3		3
ΑΡΜΕΝΙΚΗ	2		2
ΑΡΜΕΝΙΚΗ	9		9
ΑΡΜΕΝΙΚΗ	3		3
ΑΡΜΕΝΙΚΗ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	3		3
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	9		9
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	6		6
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	8		8
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	5		5
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	1		1
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	4		4
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	13		13
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	2		2
ΣΥΝΟΛΑ :	381	1	382

Θ Ε Ω Ρ Η Θ Η Κ Ε
Ο Προϊστάμενος Δ/νσης

Ο Γραμματέας

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

.....και στο κατάστημα της ΚΛΕΙΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ ΠΑΤΡΑΣ ,σήμερα την
06/05/2005 και ώρα 09:43:09 ο/η Αντιεισαγγελέας
Πρωτοδικών.....παρόντος και του προϊσταμένου
διεύθυνσης Γεώργιος Ζαρνομήτρος, ενεργήσαμε επιθεώρηση της φυλακής, (άρθρο 572 Κ.Π.Δ
και αριθ. 46102/68 Διαταγή του Υπουργείου Δικαιοσύνης, και διαπιστώσαμε τα παρακάτω:
Η δύναμη των κρατουμένων έχει ως εξής

1. Κατάδικοι	673
2.Υπόδικοι	5
3.Οφειλέτες	0

Σύνολο	678
--------	-----

εκ των ανωτέρω 0 είναι γυναίκες 5 ανήλικοι και 396 αλλοδαποί
σε νοσοκομεία σε Αστυν.Τμήμακαι σε άδεια

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΣΩΦΡΟΝ.ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ : ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ: Β3

Αθήνα, 11-11-2004
Αριθ.Πρωτ. :127179

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΚΛΕΙΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ ΠΑΤΡΩΝ

ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ.: 12787
ΠΡΟΣ: Παρελήφθη την: 23-11-04

Ταχ. Δ/ση : Μεσογείων 96
Ταχ. Κώδ. : 115 27
Telefax : 7767458
Πληροφορίες : Ε. Κατσιγαράκη
Τηλέφωνο : 7767243

Την
Δ/ση Κλειστής Φυλακής Πατρών

Σχετ. . Έγγραφό σας με αριθ. 12087/5-11-2004

Σε απάντηση του ανωτέρω εγγράφου, σας γνωρίζουμε ότι εγκρίνουμε την από 5-11-2004 απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής που αφορά το αίτημα της κ. Ζαρμακούπη Σπυριδούλας σπουδάστριας του Α.Τ.Ε.Ι Πατρών, για διεξαγωγή ερευνητικής εργασίας με θέμα «Το Σωφρονιστικό Σύστημα στην Ελλάδα και ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού» και συμφωνούμε για την πραγματοποίησή της, υπό την προϋπόθεση ότι το ερωτηματολόγιο θα διανεμηθεί στους κρατούμενους με τη φροντίδα της Κοινωνικής Υπηρεσίας, και θα απαντηθεί από όσους το επιθυμούν.

Η Γενική Διευθύντρια

Κ. Μπαρδάνη

Ακριβές Αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος του Τμήματος

Ι. Σταλίκας

Το ερωτηματολόγιο θα χρησιμοποιηθεί μόνο για ερευνητικούς σκοπούς. Παρακαλώ να συμμετάσχετε σε αυτή την ερευνητική διαδικασία συμπληρώνοντας το ερωτηματολόγιο το οποίο είναι ανώνυμο και αυστηρά απόρρητο.

Σας ευχαριστώ
για τη συνεργασία σας

Σημειώστε με χ μέσα στο τετραγωνίδιο (κουτάκι) που βρίσκεται στο πλάι κάθε ερώτησης την απάντηση που κατά τη γνώμη σας βρίσκεται πιο κοντά στην πραγματικότητα.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Τι ηλικία έχετε;

18-24	☐
25-34	☐
35-44	☐
45-64	☐
65 και άνω	☐

2. Ποια η οικογενειακή σας κατάσταση;

Έγγαμος	☐
Άγαμος	☐
Διαζευγμένος	☐
Χήρος	☐
Σε διάσταση	☐

3. Έχετε παιδιά;

Ναι	☐
Όχι	☐

4. Αν ναι πόσα παιδιά έχετε;

1	☐
2	☐
3	☐
4 και άνω	☐

5. Ποια η εθνικότητά σας;

Ελληνική	☐
Άλλη	☐

6. Τόπος καταγωγής

Πόλη (Πάνω από 10.000 κατοίκους)

Κωμόπολη (Από 2.000-10.000 κατοίκους)

Χωριό (Κάτω από 2.000 κατοίκους)

7. Ποιο το μορφωτικό σας επίπεδο;

Αναλφάβητος

Απόφοιτος υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν)

Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λύκειο/ΤΕΕ)

Ανώτερες σπουδές (Ιδιωτική Σχολή / ΙΕΚ / ΟΑΕΔ)

Ανώτατη εκπαίδευση (ΑΕΙ/ΤΕΙ)

Μεταπτυχιακός τίτλος (Διδακτ/ Master)

8. Ποιο το μορφωτικό επίπεδο των γονιών σας;

α) Πατέρας

Αναλφάβητος

Απόφοιτος υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν)

Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λύκειο/ΤΕΕ)

Ανώτερες σπουδές (Ιδιωτική Σχολή / ΙΕΚ / ΟΑΕΔ)

Ανώτατη εκπαίδευση (ΑΕΙ/ΤΕΙ)

Μεταπτυχιακός τίτλος (Διδακτ/ Master)

β) Μητέρα

Αναλφάβητη

Απόφοιτη υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημ/Γυμν)

Απόφοιτη Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λύκειο/ΤΕΕ)

Ανώτερες σπουδές (Ιδιωτική Σχολή / ΙΕΚ / ΟΑΕΔ)

Ανώτατη εκπαίδευση (ΑΕΙ/ΤΕΙ)

Μεταπτυχιακός τίτλος (Διδακτ/ Master)

9. Ποιο το κύριο επάγγελμά σας;

- Ανεργος
- Έμπορος
- Ελεύθερος Επαγγελματίας
- Επιστήμονας
- Τεχνίτης
- Ιδιωτικός Υπάλληλος
- Δημόσιος Υπάλληλος
- Ειδικευμένος Εργάτης
- Ανειδίκευτος Εργάτης
- Αγρότης
- Άλλο (Προσδιορίστε)

10. Πως θα χαρακτηρίζατε τις σχέσεις των γονιών σας μεταξύ τους;

- Άριστες έως πολύ καλές
- Καλές έως μέτριες
- Κακές έως ανύπαρκτες

11. Πως θα χαρακτηρίζατε τις σχέσεις σας με τον πατέρα σας;

- Άριστες έως πολύ καλές
- Καλές έως μέτριες
- Κακές έως ανύπαρκτες

12. Πως θα χαρακτηρίζατε τις σχέσεις σας με τη μητέρα σας;

- Άριστες έως πολύ καλές
- Καλές έως μέτριες
- Κακές έως ανύπαρκτες

13. Πήρατε αγάπη από τους γονείς σας;

- Ναι
- Όχι

ΠΟΙΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

14. Για ποιο αδίκημα βρίσκετε στη φυλακή;

- Χρήση ναρκωτικών
- Διακίνηση –εμπορία ναρκωτικών
- Σωματικές βλάβες
- Κλοπές
- Ληστείες
- Σεξουαλικό έγκλημα
- Ανθρωποκτονία
- Άλλο (προσδιορίστε).....

15. Πόση ποινή σας επιβλήθηκε;

- Κάτω από 4 χρόνια
- 5-9 χρόνια
- 10-19 χρόνια
- Από 20 χρόνια και πάνω

16. Ποιο μέρος της ποινής έχετε ήδη εκτίσει πραγματικά;

- Κάτω από 4 χρόνια
- 5-9 χρόνια
- Πάνω από 10 χρόνια

17. Έχετε μπει άλλη φορά στη φυλακή;

- Ναι
- Όχι

18. Αν ναι ποια ήταν η διάρκεια της προηγούμενης ποινής σας;

- Έως 1 χρόνο
- 1-5 χρόνια
- Πάνω από 5 χρόνια

ΧΡΗΣΗ ΟΥΣΙΩΝ

19. Αν κάνετε χρήση ουσιών, τι ουσίες χρησιμοποιείτε συνήθως;

- Χάπια που παίρνω από το γιατρό της φυλακής
- Χάπια που παίρνω από μόνος μου
- Χασίς
- Ηρωίνη
- Άλλο (προσδιορίστε).....
- Δεν χρησιμοποιώ

20. Έχετε βρεθεί ποτέ στην ανάγκη να χρησιμοποιήσετε ναρκωτικές ή φαρμακευτικές ουσίες για να ηρεμήσετε και να ξεχάσετε τα προβλήματά σας στη φυλακή;

- Ποτέ
- Σπάνια
- Μερικές φορές
- Συχνά
- Πολλές φορές

21. Θεωρείτε ότι είναι εύκολη η προμήθεια και η χρήση ναρκωτικών ουσιών στη φυλακή;

- Ναι
- Όχι

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

22. Εργάζεστε μέσα στη φυλακή;

- Ναι
- Όχι

23. Αν ναι τι δουλειά κάνετε;

- Βοηθητικές εργασίες (Φούρνος, καθαριότητα, μαγειρεία)
- Τεχνικές εργασίες (Ξυλουργείο, οικοδόμος, ελαιοχρωματιστής, υδραυλικός, ραφείο, ηλεκτρολογείο, σιδηρουργείο,)
- Εργασίες πλαισίωσης διοικητικών υπηρεσιών (κηπουρός, νοσοκόμος, κουρείο, καντίνα, αποθήκη, καφενείο)
- Άλλο προσδιορίστε).....

24. Σε τι σας βοηθάει το επισκεπτήριο;

(Μια απάντηση μόνο)

- Σπάει τη μονοτονία
- Δίνει κουράγιο
- Προξενεί λύπη
- Δεν έχω επισκεπτήριο
- Άλλο (προσδιορίστε)

25. Σε τι σας βοηθούν οι άδειες εξόδου;

(Μια απάντηση μόνο)

- Να ξαναμπώ στην κοινωνία
- Να μη χάσω την οικογένειά μου
- Ένα ευχάριστο διάλειμμα
- Περνάει ο χρόνος γρηγορότερα
- Άλλο (προσδιορίστε)

26. Με ποια κυρίως δραστηριότητα περνάει η ώρα σας στη φυλακή;

(Μια απάντηση μόνο)

- Με διάβασμα
- Με κουβέντα
- Με άθληση
- Με εργασία
- Με επαγγελματική εκπαίδευση
- Άλλο (προσδιορίστε)

27. Θα λέγατε ότι ο τρόπος με τον οποίο έχει ρυθμιστεί ο χρόνος (πρόγραμμα) μέσα στη φυλακή είναι;

(Μια απάντηση μόνο)

- Πολύ ικανοποιητικός
- Ικανοποιητικός
- Μη ικανοποιητικός
- Καθόλου ικανοποιητικός
- Μου είναι αδιάφορο
- Άλλο (προσδιορίστε).....

28. Με ποιο τρόπο νομίζετε ότι θα περνούσε γρηγορότερα ο καιρός;

(Μια απάντηση μόνο)

Μικρότερη ποινή	☐
Περισσότερα επισκεπτήρια	☐
Περισσότερες άδειες εξόδου	☐
Αθλητισμός	☐
Εργασία	☐
Διάβασμα	☐
Επαγγελματική κατάρτιση	☐
Άλλο (προσδιορίστε)	☐

29. Πως θα χαρακτηρίζατε τις συνθήκες διαβίωσης της φυλακής;

(Μια απάντηση μόνο)

Πολύ ικανοποιητικές	☐
Ικανοποιητικές	☐
Μη ικανοποιητικές	☐
Καθόλου ικανοποιητικές	☐

Pyetjet do të përdoren vetëm për çështje kërkimi. Ju lutemi të merrni pjesë në këte çështje që është për të kërkuar të dhëna duke protësuar pyetjet, të cilat janë anonime ahe që është tepër sekret.

Ju falenderojmë
Për bashkëpunimin tuaj.

Plotësoni me x brënda në kutinë që gjindet në anë të cdo pyetje si përgjigje nga ana juaj ,e cila është më afër me të vërtetën e çështjes.

PYETJE

TË DHËNA PEPSONALE

1. Cfarë moshe keni?

- 18-24
- 25-34
- 35-44
- 45-64
- 65 dhe sipër

2. Kush është gjëndja ejuaj familiare?

- I martuar
- I pamartuar
- Keni shokë/shoqe
- Jeni eve/ive
- Gati për tu ndarë

3. Keni fëmijë?

- Po
- Jo

4. Po të keni,sa fëmijë keni?

- 1
- 2
- 3
- 4 dhe më tepër

5. Kush është kombësia juaj?

- Greke
- Tjetër.....

6. Nja Kush vënd jeni?

- Qytet (me më shumë se 10000 banorë)
- Rreth (nga 2000-10000 banorë)
- Fshat (më pak se 2000 banorë)

7. Cfare shkolle keni mbaruar?

- Pa shkollë
- Keni mbaruar arsimin e detyruar (8-vjecare)
- Keni mbaruar shkollën e mesme (gjimnaz)
- Keni mbaruar shkollën e mesme teknike (institute private)
- Keni mbaruar shkollën e lartë
- Keni mbrojtje diplome të shkollës së lartë (dim.th.Përforcim diplome)

8. Cfarë shkolle kanë mbaruar prindërit tuaj?

a) Babai

- Pa shkollë
- Ka mbaruar shkollën e detyrueshme (fillore)
- Ka mbaruar shkollën e mesme (të përgjithëshme)
- Ka mbaruar shkollën e mesme profesionale
- Ka mbaruar shkollën e lartë
- Ka mbrojtje diplome të shkollës së lartë

b) Mamaja

- Pa shkollë
- Ka mbaruar shkollën e detyrueshme (fillore)
- Ka mbaruar shkollën e mesme (të përgjithëshme)
- Ka mbaruar shkollën e mesme profesionale
- Ka mbaruar shkollën e lartë
- Ka mbrojtje diplome të shkollës së lartë

9. Cfarë pune bëni?

- Pa punë
- Tregëtar
- Punë të ndryshme
- Shkencëtar
- Mjeshtër
- Nënpunës privat
- Nënpunës shtetëror
- Punëtor i kualifikuar
- Punëtor i pakualifikuar
- Bujk
- Tjetër (karakterizoni).....

10. Si do ti karakterizoni marrdhëniet ndërmjet prindërve tuaj?

- Të shkëlqyeshme deri shumë të mira
- Të mira deri normale
- Të këqija deri të pa qëna

11. Si do të karakterizoni marrdnëniet ndërmjet jush dhe babait tuaj?

- Të shkëlqyeshme deri shumë të mira
- Të mira deri normale
- Të këqija deri të pa qëna

12. Si do të karakterizoni marrdhëniet ndërmjet jush dhe mamase tuaj?

- Të shkëlqyeshme deri shumë të mira
- Të mira deri normale
- Të këqija deri të pa qëna

13. Morët dashuri nga prindërit tuaj?

- Po
- Jo

GJËNOJA PERSONALE

14. Nga cfarë çështje jeni në burg?

- Për përdorim narkotike
- Lëvizje-tregëti narkotike
- Dëmtime trupore
- Për vjedhje ordinere
- Për vjedhje të mëdhaja
- Vrasie për seks
- Për vrasje njeriu
- Tjetër (karakterizoni).....

15. Sa jeni dënuar?

- Më pak se 4 vjet
- 5-9 vjet
- 10-19 vjet
- Më shumë se 20 vjet

16. Cfarë pjesë të dënimit keni bërë?

- Më pak se 4 vjet
- 5-9 vjet
- Më shumë se 10 vjet

17. Keni hyrë herë tjetër në burg?

- Po
- Jo

18. Ne qoftë se po, sa ishte dënimi i herës së kaluar?

- Deri në 1 vit
- 1-5 vjet
- Më shumë se 5vjet

PËRDORIMI I NUANCAVE NARKOTIKE

19. Po të keni përdorur ilace, cfarë lëndës përdorni zakonisht?

- Hapi që marr nga doktori i burgut
- Hapi që marr vet
- Hashish
- Iroin
- Tjetër (karakterizoni).....
- Nuk përdor

20. Keni ardhur ndonjë herë në nevojën që të përdorni narkotikë apo ilace farmacie që të detësoheni dhe që të harroni problemet tuaja në burg?

- Kurrë
- Rrallë
- Ndonjë herë
- Shpesh
- Shumë herë

21. Besoni se është e lehtë gjetja dhe përdorja enuancave narkotike në burg?

- Po
- Jo

KUSHTET E MBAJTJES NE BURG

22. Punoni brënda në burg?

- Po
- Jo

23. Në qoftë se po, cfarë pune bëni?

- Punime ndihmëse (në furr, në pastrim, në gatim)
- Punë teknike ndërtimi (zdruktartari, murator, bojaxhi, idraulik, rrobaqepësi, elektrollogë, farkëtari)
- Punë në administratë (kopështar, infermjer, berberhanë, kandinë, dero, kafene)
- Tjetër (karakterizoni).....

24. Përse ju ndihmor vizita në burg?
(vetëm një përgjigje)

- Thyen vetminë
- Të jep kurajo
- Të jep dëshpërim
- Nuk kam vizita
- Tjetër (karakterizoni).....

25. Përse ju ndihmon dalja me laje?
(vetëm një përgjigje)

- Që të rikthehem në shoqëri
- Që mos të humbas familjen time
- Një pushim i mirë
- Kalon kona më shpejt
- Tjetër (karakterizoni).....

26. Me çfarë mënyre kalon ora juaj në burg?
(vetëm një përgjigje)

- Me të lexuar
- Me të folur
- Me marrje sporti
- Me punë
- Duke mësuar punë
- Tjetër (karakterizoni).....

27. Do të thonit se është ritmizuar koha (programi) brënda në durn?
(vetëm një përgjigje)

- Shumë e mjaftueshme
- E mjaftueshme
- Jo e mjaftueshme
- Fare e pamjaftueshme
- Nuk më intereson
- Tjetër (karakterizoni).....

28. Me çfarë mënyre besoni se do të kalonte më shpejt koha?
(vetëm një përgjigje)

- Me dënim të vogël
- Me më shumë vizita
- Me marrje sporti
- Me punë
- Me të lexuar
- Me gjëndje profesionale
- Tjetër (karakterizoni).....

29. Si do të karakterizoni kushtet e qëndrimit në burg?
(Vetëm një përgjigje)

- Shumë të kënaqëshme
- Të kënaqëshme
- Të mjaftueshme
- Fare të pamjaftueshme

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΓΕΝΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ
ΤΥΠΟΥ Α & Β
(Φ.Ε.Κ. Β' 463/ 17-4-2003)**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. Αποφ. 58819/7.4.2003

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας Γενικών Καταστημάτων Κράτησης τύπου Α' και Β'.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Έχοντας υπόψη:

α. Τα άρθρα 8 παρ. 3β και 10 παρ. 5 Σωφρονιστικού Κώδικα (Ν. 2776/1999) και

β. Το σχέδιο εσωτερικών κανονισμών λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης, τύπου Α' και Β', το οποίο κατήρτισε και υπέβαλε το Κ.Ε.Σ.Φ. κατόπιν εισηγήσεων των οικείων Συμβουλίων Φυλακών.

γ) Το γεγονός ότι από τις διατάξεις αυτής της απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Εγκρίνουμε τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης τύπου Α' και Β', ο οποίος έχει ως εξής:

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται σύμφωνα με τα άρθρα 8 παρ. 3β και 10 παρ. 5 Σωφρονιστικού Κώδικα (Ν. 2776/1999) λαμβανομένων υπόψη των άρθρων 18 παρ. 3, 21 παρ. 7, 25 παρ. 2, 32 παρ. 6, 37 παρ. 5, 39 παρ. 1, 52 παρ. 4 και 65 παρ. 4 του ίδιου Κώδικα, το ακόλουθο σχέδιο εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης τύπου Α' και Β'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Οι κανόνες που ακολουθούν ρυθμίζουν λεπτομερώς τους όρους και τις συνθήκες εκτέλεσης των ποινών κατά της ελευθερίας και των συμπληρωματικών μέτρων ασφαλείας (άρθρο 74 παρ. 4 ΠΚ) σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Συντάγματος, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και του Σωφρονιστικού Κώδικα.

2. Αντικείμενο του παρόντος Εσωτερικού Κανονισμού είναι η περιγραφή α) της εποπτείας και της λειτουργίας του καταστήματος κράτησης, β) των διαδικασιών που ακολουθούνται κατά τη μεταχείριση των κρατούμενων και γ) των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των κρατούμενων και των καθηκόντων του προσωπικού του καταστήματος κράτησης, όπως προβλέπονται στο Σωφρονιστικό Κώδικα και στον Οργανισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Άρθρο 2

Ορισμοί

1. Ως «κατάστημα κράτησης» εννοείται η ειδική περιφερειακή υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης που υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Σωφρονιστικής Πολιτικής και λειτουργεί σε επίπεδο διεύθυνσης.

2. Ως «προσωπικό καταστήματος κράτησης» εννοούνται όλοι οι εργαζόμενοι στο κατάστημα κράτησης ανεξαρτήτως κατηγορίας, κλάδου ή ειδικότητας, κατέχοντες μόνιμη ή προσωρινή θέση ή θέση ιδιωτικού δικαίου, πλήρους ή μερικής απασχόλησης.

3. Ως «κρατούμενοι» θεωρούνται όσοι εκτίουν ποινές ή μέτρα ασφαλείας κατά της ελευθερίας, οι υπόδικοι (προφυλακισμένοι ή προσωρινά κρατούμενοι), οι κρατούμενοι για χρέη ή για άλλο λόγο σε εκτέλεση απόφασης πολιτικού δικαστηρίου, οι οφειλέτες χρηματικής ποινής, αυτοτελώς ή κατά μετατροπή ή προστίμου ή δικαστικών εξόδων και οι «παραμένοντες». Ως «παραμένοντες» εννοούνται οι αλλοδαποί οι οποίοι μετά την αποφυλάκισή τους παραμένουν κρατούμενοι έως τη δικαστική απέλασή τους ή τη χορήγηση άδειας παραμονής στη χώρα λόγω ανέφικτης απέλασης.

4. Ως «εισαγγελέας - επόπτης» εννοείται ο δικαστικός λειτουργός ο οποίος ασκεί την εποπτεία στην έκδοση των ποινών ή των μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας. Στα καταστήματα Πειραιώς (Κορυδαλλού), Θεσσαλονίκης (Διαβατών), Πατρών (Αγίου Στεφάνου) και Λάρισας σύμφωνα με το άρθρο 572 παρ. 3 Κ.Π.Δ., ορίζεται ως εισαγγελέας - επόπτης αντεισαγγελέας εφετών με νόμιμο αναπληρωτή εισαγγελέα πλημμελειοδικών, ο οποίος επικουρεί τον πρώτο στην άσκηση των καθηκόντων του. Στα λοιπά καταστήματα την εποπτεία ασκεί ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή σύμφωνα με το άρθρο 572 παρ. 1 Κ.Π.Δ.

5. Ως «διευθυντής» εννοείται ο διοικητικός προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών του καταστήματος κράτησης, ο οποίος ασκεί τα καθήκοντα που περιγράφονται κατωτέρω, στο άρθρο 37 του παρόντος. Ως «νόμιμος αναπληρωτής» του διευθυντή εννοείται ο υποδιευθυντής, όπου υπάρχει, ή ο αρχαιότερος προϊστάμενος των τμημάτων διοίκησης ή οικονομικού και, σε περίπτωση έλλειψης ή κωλύματός τους, ο αρχαιότερος προϊστάμενος των λοιπών τμημάτων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο Σωφρονιστικό Κώδικα.

6. Ως «ιατρικό προσωπικό» εννοούνται οι ιατροί ειδικοτήτων και οδοντίατροι κλάδου ΠΕ. Εάν στο κατάστημα

δεν υπηρετεί μόνιμο προσωπικό αυτών των ειδικοτήτων, ως ιατρικό προσωπικό γνωρούνται και οι ιατροί ανάλογων ειδικοτήτων, οι οποίοι συμβάλλονται με τον διευθυντή για μερική απασχόληση, αμειβόμενοι κατ' επίσκεψιν ή οι αγροτικοί ιατροί.

7. Ως «νοσηλευτικό προσωπικό» εννοούνται οι νοσηλεύτριες κλάδου ΤΕ Υγείας Πρόνοιας και ΔΕ Νοσηλευτικής, όπως και άλλα μέλη του προσωπικού στα οποία έχουν ανατεθεί καθήκοντα νοσηλευτών με ημερήσια διαταγή του διευθυντή, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του ιατρού του καταστήματος.

8. Ως «ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό» εννοούνται κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, εγκληματολόγοι, κοινωνιολόγοι και εκπαιδευτικοί οι οποίοι ασκούν τα καθήκοντα που περιγράφονται κατωτέρω, στα άρθρα 51 - 56 του παρόντος.

9. Τα μέλη του προσωπικού εντάσσονται σε κατηγορίες και κλάδους, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις και τις διακρίσεις του Υπαλληλικού Κώδικα, του Σωφρονιστικού Κώδικα, του Οργανισμού του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του παρόντος Εσωτερικού Κανονισμού.

Άρθρο 3

Βασικές αρχές λειτουργίας

1. Το κατάστημα κράτησης λειτουργεί καθημερινά σε εικοσιτετράωρη βάση ως προς το έργο του τμήματος φύλαξης και την παροχή υγειονομικών υπηρεσιών προς τους κρατούμενους. Οι υπόλοιπες υπηρεσίες λειτουργούν έτσι ώστε να καλύπτονται πλήρως οι πρωινές και, τουλάχιστον ως προς το έργο των τμημάτων διοίκησης και οικονομικού, οι απογευματινές βάρδιες.

2. Οι κρατούμενοι και οι επισκέπτες κυκλοφορούν σε προκαθορισμένους χώρους του καταστήματος για να μην εμποδίζεται η εύρυθμη λειτουργία του.

3. Κάθε κρατούμενος και κάθε επισκέπτης που εισέρχεται στο κατάστημα ή εξέρχεται από αυτό υποβάλλεται σε ηλεκτρονικό ή άλλου είδους έλεγχο ανίχνευσης απαγορευμένων ουσιών και αντικειμένων.

4. Οι κρατούμενοι δεν επιτρέπεται να κυκλοφορούν εκτός της κεντρικής κιγκλίδος χωρίς άδεια ή συνοδεία.

5. Οι επισκέπτες δεν επιτρέπεται να εισέρχονται και να παραμένουν στους χώρους κράτησης του καταστήματος χωρίς άδεια και συνοδεία.

6. Απαγορεύεται η κατοχή κλειδιών των χώρων του καταστήματος από κρατούμενους. Με ευθύνη του διαχειριστή ρυθμίζεται η παράδοση και παραλαβή των κλειδιών των κυλικείων στους και από τους κρατούμενους που εργάζονται σε αυτά. Με ευθύνη του αρχιφύλακα ή του εποπτεύοντος τους χώρους εργασίας ρυθμίζεται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες η παράδοση και παραλαβή των κλειδιών της βιβλιοθήκης και της αποθήκης ιματισμού κρατούμενων.

Άρθρο 4

Προστασία προσωπικών δεδομένων των κρατούμενων

1. Κάθε στοιχείο σχετικό με κρατούμενους (όνομα, ηλικία, επάγγελμα, οικογενειακή κατάσταση, ιατρικό και κοινωνικό ιστορικό, ιθαγένεια, ποινική κατάσταση κ.λπ.) ανήκει στην κατηγορία των «ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων» σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. β του Ν. 2472/1997. Πρόσβαση στα στοιχεία αυτά έχουν οι δικαστικές αρχές, τα αρμόδια όργανα του καταστήματος κράτησης και οι υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, τηρώντας τις διατάξεις του παραπάνω νόμου. Γνώση των στοιχείων αυτών, με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, λαμβάνουν οι ενδιαφερόμενοι κρατούμενοι ή οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους

και, κατόπιν άδειας του αρμόδιου εισαγγελέα, ταίρια πρόσωπα τα οποία έχουν έννομο συμφέρον. Η συλλογή και επεξεργασία αυτών των στοιχείων απαγορεύεται, εκτός εάν πραγματοποιούνται αποκλειστικά για ερευνητικούς και επιστημονικούς σκοπούς, υπό τον όρο ότι τηρείται η ανωνυμία και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αυτά τα δεδομένα αναφέρονται.

2. Ουδείς λαμβάνει γνώση με οποιονδήποτε τρόπο εγγράφων που από τη φύση τους είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα, ακόμη και αν δεν είναι διαβαθμισμένα, και αφορούν την έκτιση της ποινής και το καθεστώς κράτησης των κρατουμένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Άρθρο 5

Εποπτεία

1. Η διοικητική εποπτεία της λειτουργίας των καταστημάτων ασκείται από την αρμόδια Διεύθυνση της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

2. Ο έλεγχος της λειτουργίας των καταστημάτων γίνεται από τη Διεύθυνση Επιθεώρησης Καταστημάτων Κράτησης, Θεραπευτικών Καταστημάτων και Ειδικών Καταστημάτων Κράτησης Νέων του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

3. Τακτικοί και έκτακτοι έλεγχοι διενεργούνται από το Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης σύμφωνα με το νόμο 3090/2002.

Άρθρο 6

Έλεγχος νομιμότητας

1. Ο έλεγχος της νομιμότητας κατά την εκτέλεση των ποινών κατά της ελευθερίας και κατά την κράτηση υποδικών, κρατουμένων για χρέη, «παραμενοντών» και άλλων κατηγοριών κρατουμένων ασκείται από τον αρμόδιο εισαγγελέα - επόπτη.

2. Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει: α) την παρακολούθηση της εφαρμογής των νόμων που αφορούν την εκτέλεση των ποινών και των μέτρων ασφαλείας, β) την εξασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης και δικαστικής προστασίας για το σύνολο των κρατούμενων και γ) την ενημέρωση των κατά περίπτωση αρμόδιων δικαστικών και διοικητικών αρχών για το περιεχόμενο ακροάσεων ή αναφορών κρατουμένων ή μελών του προσωπικού, από τις οποίες προκύπτουν ενδείξεις για την τέλεση αξιόποινων πράξεων ή πειθαρχικών αδικημάτων κρατουμένων ή προσωπικού.

Άρθρο 7

Εισαγγελική εποπτεία

1. Στο πλαίσιο της εποπτείας ο εισαγγελέας συνεργάζεται με τον διευθυντή και τους προϊστάμενους των τμημάτων του καταστήματος, και προβαίνει σε υποδείξεις σε θέματα που αφορούν την έκτιση των ποινών.

2. Ο εισαγγελέας - επόπτης ή ο αναπληρωτής του, ασκεί αρμοδιότητες δικαιοδοτικού, πειθαρχικού και ελεγκτικού χαρακτήρα. Ειδικότερα, ο εισαγγελέας - επόπτης:

1) Μεριμνά για την εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν εκάστοτε για τη μεταχείριση των κρατουμένων καθώς και εκείνων του Ποινικού Κώδικα και των ειδικών νόμων που αφορούν την εκτέλεση των ποινών και την εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας.

2) Προεδρεύει του Πειθαρχικού Συμβουλίου και του Συμβουλίου Εργασίας Κρατουμένων.

3) Χορηγεί έκτακτες άδειες σε κρατούμενους για την εκπλήρωση οικογενειακών, επαγγελματικών ή άλλων έκτακτων και απρόβλεπτων εξαιρετικού χαρακτήρα αναγκών

τους Πρωτογενή χρήση της εκτακτης άδειας απαιτείται υποβληθεί η ετήσια των εν αερολογητικών από τους αιτούντες κρατουμένους με τα οποία αποδεικνύεται ότι: η) δεν πρόκειται για συνήθεις και χρόνιες καταστάσεις και ι) δεν υπάρχουν ρυθμίσεις για την κάλυψη των αναγκών αυτών, ανάλογες με αυτές που αφορούν την υγειονομική περίθαλψη των κρατουμένων και τη διεξαγωγή επισκεπτηρίων με πρόσωπα, εκτός των συγγενών μέχρι τετάρτου βαθμού.

4) Αποφασίζει για τον ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής μετά από πρόταση του Συμβουλίου Εργασίας Κρατουμένων.

5) Συμμετέχει, ύστερα από σχετική πρόσκληση ή αυτεπαγγέλτως, στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Φυλακής.

6) Προεδρεύει στο Συμβούλιο Φυλακής, όταν τούτο αποφαινεται επί προτάσεως του διευθυντή για μεταγωγή κρατουμένου.

7) Ασκεί, κατά την κρίση του, προσφυγή κατά των αποφάσεων του Συμβουλίου Φυλακής ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών ως Δικαστηρίου Εκτέλεσης Ποινών.

8) Συμμετέχει στη σύνθεση του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το κατάστημα κράτησης, όταν αυτό συνεδριάζει ως Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών, εκτός εάν αυτό εξετάζει προσφυγή του ιδίου κατά απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής.

9) Δέχεται σε ακρόαση κρατουμένους, συγγενείς και συνηγόρους τους, αν το ζητήσουν.

10) Εξετάζει θέματα δικαστικής προστασίας των κρατουμένων, υποδεικνύοντας στους ενδιαφερομένους να προβούν στις ενδεδειγμένες ενέργειες και προωθεί στις αρμόδιες αρχές αιτήματα νομικής βοήθειας κρατουμένων, οι οποίοι βρίσκονται σε οικονομική αδυναμία πρόσβασης στη δικαιοσύνη και άσκησης των υπερασπιστικών δικαιωμάτων τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 33 του παρόντος.

11) Καλεί την αστυνομική δύναμη προς παροχή οποιασδήποτε αναγκαίας συνδρομής σε περίπτωση εκδήλωσης ομαδικής απειθείας, στάσης ή αντίστασης κρατουμένων σε νόμιμη διαταγή και ιδίως στη διαταγή επιστροφής και εγκλεισμού στα κελιά ή τους θαλάμους.

12) Ελέγχει τα αυξημένα μέτρα ασφαλείας των καταστημάτων.

13) Καθορίζει περιορισμούς στους όρους διαβίωσης των κρατουμένων σε εξαιρετικές περιπτώσεις, για να εξασφαλιζεται η εύρυθμη λειτουργία και η ασφάλεια του καταστήματος το οποίο εποπτεύει.

14) Αποφασίζει για την εισαγωγή ή μη παιδιών κρατουμένων γυναικών σε ιδρύματα παιδικής μέριμνας μετά τη συμπλήρωση του τρίτου έτους της ηλικίας τους, εφόσον στερούνται κατάλληλου συγγενικού περιβάλλοντος, ύστερα από ακρόαση των γονέων τους.

15) Καλεί σε συνεργασία το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό και αξιοποιεί τις παρατηρήσεις τους και τα πορίσματα των ερευνών τους όταν αφορούν την ασκούμενη από αυτόν εποπτεία.

16) Μεριμνά για τη διενέργεια υγειονομικού ελέγχου του καταστήματος κράτησης τακτικά, το πρώτο δεκαήμερο κάθε τριμήνου, και έκτακτα, όποτε κρίνει ότι είναι αναγκαίο και παρίσταται κατά τη διενέργεια του ελέγχου αυτού.

17) Διατάσσει τη λήψη των κατάλληλων κατά περίπτωση μέτρων, αν ο κρατούμενος δεν βρίσκεται σε κατάσταση να συναίνεσει ή αρνείται τη συναίνεσή του σε ιατρική πράξη η οποία κρίνεται από τον αρμόδιο ιατρό απαραίτητη για την υγεία του.

18) Διατάσσει τη λήψη των κατάλληλων μέτρων, κατά-

την υποδείξω σε ιατρό του, στην περίπτωση κρατουμένου απεργού ποινής ο οποίος παύει να καταστάση άμεσου κινδύνου ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του, συνεκτιμώντας την προσωπικότητα του κρατουμένου, τις επιδιώξεις του και τη σταθερότητα της απόφασής του.

19) Προσδιορίζει, ύστερα από σχετική ιατρική γνώμη, την αντιμετώπιση που επιβάλλει η νομική ή πραγματική κατάσταση των υποδικών κρατουμένων.

20) Καλεί ιατρό κατάλληλης ειδικότητας για την εξέταση κρατουμένων, όταν δεν υπηρετεί στο κατάστημα κράτησης και δεν εξουρίζεται τέτοιος ιατρός, από πίνακα επισκεπτών ιατρών και νοσοκόμων, ύστερα από πρόταση του διευθυντή του καταστήματος.

21) Προβάνει σε κάθε άλλη ενέργεια που προβλέπεται από τον παρόντα κανονισμό και παρακολουθεί την τήρησή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Άρθρο 8

Οργάνωση του χρόνου των κρατουμένων

1. Το ωρολόγιο πρόγραμμα λειτουργίας του καταστήματος κράτησης για τους κρατουμένους είναι το εξής:

07.30: Εγερτήριο - Άνοιγμα κελιών και θαλάμων - Καταμέτρηση κρατουμένων

07.45 : Διανομή προγεύματος

08.00 - 12.00: Άθληση, εργασία, εκπαίδευση, συμμετοχή σε προγράμματα, ελεύθερος χρόνος

12.00: Διανομή γεύματος

12.15 : Μεσημβρινό κλείσιμο κελιών και θαλάμων - Καταμέτρηση κρατουμένων

12.30 - 15.00: Μεσημβρινή ανάπαυση

15.00: Απογευματινό άνοιγμα καταστήματος

15.00 έως μισή ώρα πριν από τη δύση του ηλίου: Άθληση, εργασία, εκπαίδευση, συμμετοχή σε προγράμματα, ελεύθερος χρόνος

Μισή ώρα πριν από τη δύση ηλίου: Βραδινό κλείσιμο καταστήματος - Διανομή δείπνου - Τελική καταμέτρηση.

2. Επιτρέπεται η παραμονή κρατουμένων στις πτέρυγες με κλειστές τις κιγκλίδες κατά τη χειμερινή περίοδο έως τις 20.30 και κατά τη θερινή περίοδο έως τις 21.00. Μετά τις ώρες αυτές οι κρατούμενοι εγκλείονται στα κελιά ή στους θαλάμους τους έως το επόμενο πρωί.

3. Η τήρηση του ωρολογίου προγράμματος είναι υποχρεωτική.

4. Κατ' εξαίρεση οι κρατούμενοι παραμένουν εκτός κελιών και θαλάμων στις πτέρυγες με κλειστές τις κιγκλίδες:

α. Την 31η Δεκεμβρίου έως τη 00.30 της 1ης Ιανουαρίου.
β. Κατά τις καθιερωμένες θρησκευτικές, εθνικές και τοπικές αργίες κατά τις μεσημβρινές ώρες.

γ. Σε ημέρες καύσωνα, όταν η θερμοκρασία υπερβαίνει τους 36ο C κατά τις μεσημβρινές ώρες.

δ. Κατά τις μεσημβρινές ώρες και επί 1 - 2 ώρες πέραν του καθορισμένου νυκτερινού κλεισίματος όταν λαμβάνονται από την Πολιτεία ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση καύσωνα.

5. Κατά τις αργίες και εξαιρέσιμες ημέρες το ανωτέρω πρόγραμμα δεν περιλαμβάνει εκπαίδευση και συμμετοχή σε προγράμματα.

6. Επιτρέπεται, μετά από απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής, η παράκαμψη του ωρολογίου προγράμματος της παρ. 1 για κρατουμένους οι οποίοι συμμετέχουν σε εκπαίδευση ή εργασία εντός ή εκτός καταστήματος κράτησης.

Όροι ανώτατη των υπηρεσιών του προσωπικού

1. Ο Διευθυντής εγκρίνει την οργάνωση των υπηρεσιών του προσωπικού μετά από εισήγηση του αρμοδίου κατά περίπτωση τμηματάρχη. Το ωράριο του προσωπικού των τμημάτων διοίκησης και οικονομικού είναι πρωινό (07.00 - 14.00) και απογευματινό (12.00 - 19.00). Το ωράριο του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού είναι πρωινό (07.00 - 14.00) και απογευματινό (12.00 - 19.00) εφόσον ο αριθμός των υπηρετούντων σε κάθε κατάσταση το επιτρέπει.

2. Το ωράριο του προσωπικού των ανωτέρω κατηγοριών είναι ελαστικό κατά μία ώρα κατά την προσέλευση και επιμηκύνεται αντίστοιχα κατά την αποχώρηση.

3. Το ωράριο της Παρασκευής είναι μειωμένο κατά μισή ώρα.

4. Το ωράριο του προσωπικού φύλαξης οργανώνεται σε τέσσερις βάρδιες, ως εξής:

α' πρωινή βάρδια 07.00 ή 07.30 - 14.00 ή 14.30 αντίστοιχα.

β' πρωινή βάρδια 14.00 ή 14.30 - 20.30 ή 21.00.

α' νυκτερινή βάρδια 18.00 ή 19.00 - 01.00 και

β' νυκτερινή βάρδια 01.00 - 07.00 ή 07.30.

5. Κατά τους μήνες που εφαρμόζεται η θερινή ώρα η β' πρωινή βάρδια μπορεί να αυξάνεται κατά μισή ώρα και η α' νυκτερινή βάρδια να μειώνεται κατά μία ώρα, ώστε να καλύπτεται το νυκτερινό κλείσιμο του καταστήματος κράτησης που προβλέπεται για τις 21.00.

6. Σε τελείως εξαιρετικές περιπτώσεις, με ημερήσια διαταγή του διευθυντή που υποβάλλεται για έγκριση στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, είναι δυνατόν το ωράριο του προσωπικού να τροποποιείται ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στο κατάστημα, ώστε να καλύπτεται το σύνολο των ωρών υποχρεωτικής παρουσίας και να εξασφαλίζεται ο κατά το δυνατό μεγαλύτερος αριθμός παρόντων υπαλλήλων κατά τις ώρες της διανομής συσσιτίου, του εσπερινού και νυκτερινού κλεισίματος των κελιών και των θαλάμων καθώς και των καταμετρήσεων των κρατούμενων.

Άρθρο 10

Εισαγωγή και τοποθέτηση κρατούμενων

1. Για κάθε νεοεισαγόμενο κρατούμενο τηρείται η διαδικασία εισαγωγής που προβλέπεται από τα άρθρα 22 επ. Σωφρονιστικού Κώδικα, κυρίως ως προς τις οριζόμενες σ' αυτά προθεσμίες.

2. Ο κρατούμενος κατά την είσοδό του στο κατάστημα κράτησης για οποιοδήποτε λόγο (εισαγωγή, επιστροφή από άδεια, μεταγωγή κ.λπ.) παραδίδει υποχρεωτικά στο λογιστήριο χρήματα - σε οποιοδήποτε νόμισμα-, βιβλιάρια τραπεζών, επιταγές και πιστωτικές κάρτες που φέρει μαζί του. Παραδίδει επίσης διάφορα τιμαλφή ή άλλα προσωπικά είδη προς ασφαλή φύλαξη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 12 του παρόντος. Η ημερομηνία παράδοσης κάθε χρηματικού ποσού, το ονοματεπώνυμο του κρατούμενου, το ακριβές ποσό -αριθμητικώς και ολογράφως- καταγράφονται σε ειδικό βιβλίο του λογιστηρίου και υπογράφονται από τον κρατούμενο και τον αρμόδιο υπάλληλο. Τα υπόλοιπα είδη καταγράφονται επίσης σε ειδικό βιβλίο παράδοσης και παραλαβής. Τα χρήματα και τα είδη αυτά επιστρέφονται στον κρατούμενο σε περίπτωση μεταγωγής του σε άλλο κατάστημα κράτησης ή αποφυλάκισής του.

3. Ο κρατούμενος κατά την εισαγωγή του στο κατάστημα κράτησης δηλώνει εγγράφως στο προσωπικό του τμήματος κοινωνικής εργασίας ή, όπου δεν υπηρετούν κοι-

νης ότι δεν έχει την ανωνυμία. Ο κρατούμενος διακρίνεται ο αριθμός της επιτολής του με την υπερασπίσθη του. Σε περίπτωση οικονομικής αδυναμίας εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 33 του παρόντος.

4. Κρατούμενος, ο οποίος δηλώνει ότι είναι άγαμος, σε διάσταση, διαζευγμένος ή στερείται οικογενειακού / συγγενικού υποστηρικτικού περιβάλλοντος, καλείται να υποδείξει πρόσωπο, το οποίο απολαμβάνει της εμπιστοσύνης του και μπορεί να του συμπαρασταθεί κατά τη διάρκεια της κράτησής του και να διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων του και την επικοινωνία του με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

5. Ο κρατούμενος κατά την είσοδό του στο κατάστημα κράτησης υποβάλλεται σε έρευνα σωματική και προσωπικών ειδών. Εφόσον υπάρχουν υπόνοιες ότι ο συγκεκριμένος κρατούμενος φέρει απαγορευμένες ουσίες ή άλλα απαγορευμένα είδη στο κατάστημα κράτησης, επιτρέπεται με εντολή του εισαγγελέα - επόπτη η ενδοσωματική ή ακτινολογική έρευνα. Η έρευνα αυτή γίνεται μόνο από ιατρό, σύμφωνα με τους κανόνες της ιατρικής. Σε επείγουσες περιπτώσεις, όταν συναίνει ο κρατούμενος, εντολή για ενδοσωματική ή ακτινολογική έρευνα δίνεται από τον διευθυντή ή, σε απουσία του, από τον αρχιφύλακα και ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση ο εισαγγελέας - επόπτης.

6. Ο κρατούμενος, πριν από την προσωρινή ή οριστική τοποθέτησή του σε συγκεκριμένο τμήμα και χώρο του καταστήματος, οδηγείται ενώπιον του αρχιφύλακα ή του αναπληρωτή του, και καλείται να δηλώσει, εγγράφως και ενυπόγραφα α) αν επιθυμεί να ληφθούν μέτρα για την προσωπική του ασφάλεια, β) αν υπάρχουν κρατούμενοι με τους οποίους αντιμετωπίζει προβλήματα ή γ) αν, αντίθετως, συνδέεται με ορισμένους κρατούμενους. Στη συνέχεια ο κρατούμενος λαμβάνει οδηγίες ως προς το πού θα διαμείνει, σύμφωνα με ειδικά κριτήρια διάκρισης και διαχωρισμού, τα οποία καθορίζει το Συμβούλιο Φυλακής στο πλαίσιο των άρθρων 11-17 Σωφρονιστικού Κώδικα, λαμβανομένης υπ' όψιν της κτηριακής υποδομής του καταστήματος κράτησης και της στελέχωσής του.

7. Μετά την αρχική επιλογή χώρου διαμονής από τον αρχιφύλακα ή αναπληρωτή του, την ακρόαση από τον διευθυντή, τον κοινωνικό λειτουργό ή άλλους υπαλλήλους του καταστήματος στους οποίους ανατίθεται αυτό το καθήκον με ημερήσια διαταγή του διευθυντή και την ιατρική εξέτασή του, ο κρατούμενος τοποθετείται από τον αρχιφύλακα ή αναπληρωτή του σε συγκεκριμένο τμήμα και χώρο του καταστήματος κράτησης, σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου Φυλακής.

8. Μετά την τοποθέτηση, όπως και σε κάθε περίπτωση μεταβολής της, ο αρχιφύλακας ή αναπληρωτής του ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση το Συμβούλιο Φυλακής για να ελεγχθεί η ορθή εφαρμογή των αποφάσεων.

9. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν διαπιστώνεται ότι υπάρχει ανάγκη ειδικής μεταχείρισης κρατούμενου λόγω ιδίως διαφορών με συγκρατούμενους του, αυτοκαταστροφικών τάσεων, προβλημάτων υγείας ή γενετήσιας ιδιαιτερότητας και εφόσον υφίστανται οι προϋποθέσεις υποδομής και στελέχωσης είναι δυνατόν ο κρατούμενος να τοποθετείται σε ειδικό χώρο προστασίας με απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής. Ο χώρος αυτός επιτηρείται συστηματικά ακόμη και με χρήση ηλεκτρονικών μέσων, εφόσον ενημερώνονται οι κρατούμενοι οι οποίοι τελούν υπό προστασία. Η τοποθέτηση γίνεται με σύμφωνη γνώμη ή έγκριση εκ των υστέρων του εισαγγελέα-επόπτη ή του ιατρού, ανάλογα με την περίπτωση. Σε έκτακτες περιπτώ-

Άρθρο 12
Απαγορευόμενα είδη

1. Ο κρατούμενος απαγορεύεται να φέρει μαζί του κατά την αρχική εισαγωγή στο κατάστημα τα ακόλουθα είδη:

α. Σαπούνια γενικά, σε στερεά και υγρή μορφή ή σκόνη.
β. Οδοντόκρεμα, αφρό ξυρίσματος, κρέμες σε διάφορες συσκευασίες, αρώματα.

γ. Ραδιοκασετόφωνα, κασετόφωνα, μηχανήματα ψηφιακού ήχου εκτός ραδιοφώνου, μικρούπολογιστές, ηλεκτρονικά παιχνίδια, κινητά τηλέφωνα, ηλεκτρονικές ατζέντες.

δ. Στυλό και μαρκαδόρους εφόσον δεν είναι δυνατό να ελεγχθούν.

ε. Μαξιλάρια, στρώματα, παπλώματα, βελόντζες, κουβέρτες όμοιες με τις χορηγούμενες από την υπηρεσία.

στ. Τσιγάρα και καπνό σε οποιαδήποτε συσκευασία.

ζ. Χαρτιά υγείας, χαρτοπετσέτες, πάνες, σερβιέτες.

η. Καλλυντικά κάθε είδους.

θ. Υποδήματα δύσκολα ή με αερόσολες και μπότες, εφόσον δεν είναι δυνατό να ελεγχθούν, χωρίς να χαλάσουν.

ι. Μπουφάν ενισχυμένα με υαλοβάμβακα εφόσον δεν είναι δυνατό να ελεγχθούν.

ια. Στολές, φόρμες παραλλαγής και οποιαδήποτε άλλη ειδική περιβολή.

ιβ. Οτιδήποτε θεωρηθεί από τον αρμόδιο υπάλληλο ότι δεν επιδέχεται μακροσκοπικού ελέγχου. Σε περίπτωση αμφισβήτησης αποφασίζει ο αρχιφύλακας.

2. Ο κρατούμενος απαγορεύεται να κατέχει στο κελί ή στο θάλαμο τα εξής είδη:

α. Τηλεκάρτες συνολικής αξίας άνω των 25 Ευρώ.

β. Αιχμηρά ή άλλα αντικείμενα τα οποία μπορεί να χρησιμοποιηθούν ως όπλα.

γ. Ναρκωτικές ή οιογονευματώδεις ουσίες, συσκευές παρασκευής και αντικείμενα χρήσης αυτών.

δ. Περιουσιακά στοιχεία ή είδη αποκλειστικής χρήσης συκρατουμένων του.

ε. Χρήματα, κοσμήματα, τιμαφή και άλλα αντικείμενα πέραν των επιτρεπομένων σύμφωνα με το άρθρο 11 του παρόντος.

στ. Οποιοδήποτε είδος απαγορεύεται να έχει μαζί του κατά την είσοδό του στο κατάστημα και δεν χορηγείται από την υπηρεσία ή δεν διατίθεται από το πρατήριο - καντίνα του καταστήματος και τον συμβεβλημένο προμηθευτή.

3. Ατομικά είδη ή άλλα αντικείμενα των οποίων η κατοχή και χρήση δεν επιτρέπεται, παραδίδονται στην αποθήκη προς φύλαξη. Στην αποθήκη παραδίδονται και είδη των οποίων η χρήση επιτρέπεται, αλλά δεν χρησιμοποιούνται από τον κρατούμενο.

Άρθρο 13
Χρημάτιο

1. Ο ατομικός χρηματικός λογαριασμός του κρατούμενου (χρημάτιο) αποτελείται από χρήματα που φέρει ο ίδιος κατά την είσοδό του στο κατάστημα, εμβάσματα από επισκεπτήρια ή επιταγές από συγγενείς ή τρίτους προς αυτόν, τα οποία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν συνολικά το ποσό που ορίζεται κάθε φορά με Υπουργική Απόφαση, τα προϊόντα της εργασίας του, αμοιβές για την εργασία ή τις συναφείς με την εργασία ασφαλιστικές παροχές σε χρήμα ή έπαθλα που απονέμονται ως χρηματικά βραβεία.

2. Ο ατομικός χρηματικός λογαριασμός των κρατούμενων (χρημάτιο) τηρείται, χρεώνεται και πιστώνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τις σχετικές αποφάσεις του Υπουργού Δικαιοσύνης.

σεις η τοποθέτηση του κρατουμένου σε ειδικό χώρο προστασίας γίνεται και από τον αρχιφύλακα ή τον επικεφαλής της βάρδιας και ενημερώνεται το Συμβούλιο Φυλακής το οποίο εγκρίνει εκ των υστέρων. Όταν συντρέχουν ειδικοί λόγοι και προκειμένου να προληφθεί η διατάραξη της τάξης και να αποτραπεί η τέλεση πειθαρχικών ή ποινικών παραβάσεων διεξάγονται έκτακτες έρευνες από τον αρχιφύλακα, ύστερα από διαταγή του διευθυντή ή και χωρίς αυτήν. Οι έρευνες αυτές συνίστανται στο λεπτομερή έλεγχο χώρων, προσώπων και πραγμάτων και διεξάγονται χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπεια των κρατουμένων ή να προκαλείται φθορά στα προσωπικά τους αντικείμενα. Για κάθε έκτακτη έρευνα συντάσσεται πρακτικό. Σε περίπτωση ευρήματος, αυτό δεσμεύεται και συντάσσεται αναφορά η οποία υποβάλλεται στο Πειθαρχικό Συμβούλιο του καταστήματος, ενώπιον του οποίου βεβαιώνεται ενόρκως το περιεχόμενό της, σύμφωνα με το άρθρο 71 παρ. 2 Σωφρονιστικού Κώδικα.

Άρθρο 11
Επιτρεπόμενα είδη

Ο κρατούμενος μπορεί να έχει στο κελί ή στο θάλαμό του αντικείμενα ή είδη άμεσης και καθημερινής χρήσης τα οποία δεν υπερβαίνουν σε όγκο το μέγεθος μιας βαλίτσας κανονικού τύπου, χωρίς μεταλλικά ελάσματα. Ειδικότερα, ο κρατούμενος επιτρέπεται να έχει:

1) Ρουχισμό, υποδήματα, εσώρουχα, παντόφλες τα οποία σε αριθμό κρίνονται απολύτως απαραίτητα και εφόσον δεν έχουν εξαρτήματα τα οποία μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε εκδηλώσεις αυτοκαταστροφής, βίας κατά συκρατουμένων, προσωπικού και τρίτων (καρφιά, αγκράφες κ.λπ.)

2) Ρολόι χειρός εφόσον αυτό λειτουργεί, δακτύλιο αρραβώνα (βέρα) και ένα θρησκευτικό σύμβολο σύμφωνα με τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις.

3) Κρεμάστρες πλαστικές.

4) Οδοντόβουρτσα, πλαστικές ξυριστικές μηχανές, χτένα πλαστική, αναπτήρα τύπου BIC, εφόσον αυτός λειτουργεί.

5) Μικρό ραδιόφωνο εφόσον αυτό λειτουργεί.

6) Γυαλιά ηλίου ή οφθαλμικών παθήσεων.

7) Μικρό νυχοκόπτη χωρίς μαχαιράκι.

8) Μολύβια, στυλό, χαρτιά, βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά σε περιορισμένο αριθμό και εφόσον αυτά επιδέχονται έλεγχο.

9) Σεντόνια, μαξιλαροθήκες, πετσέτες και κουβέρτες χωρίς φάσα.

10) Πλαστικά σκεύη όπως κουτάλια, πιρούνια, τάπερ και μικρό-θερμός, εφόσον μπορεί να ελεγχθεί.

11) Σακίδιο - τσάντα ταξιδιού από ύφασμα μαλακό, πλαστικό ή άλλο εύκαμπτο υλικό χωρίς διπλό πάτο και μεταλλικά υποστηρίγματα.

12) Κάθε είδος που δύναται να προμηθευτεί από το πρατήριο - καντίνα του καταστήματος.

13) Ελαστική ζώνη υποστήριξης της μέσης, ζώνη για κοίλη, πατερίτσες και άλλα ορθοπεδικά είδη ύστερα από άδεια του ιατρού του καταστήματος και εφόσον αυτά επιδέχονται έρευνας.

14) Φάρμακα, κυρίως παθολογικά και παραφαρμακευτικά είδη ύστερα από άδεια του ιατρού του καταστήματος.

15) Διάφορα άλλα αντικείμενα τα οποία εξυπηρετούν εκπαιδευτικούς, καλλιτεχνικούς ή άλλους σκοπούς στο πλαίσιο της δημιουργικής αξιοποίησης του χρόνου του, ύστερα από αίτησή του και άδεια του Συμβουλίου Φυλακής και εφόσον αυτά επιδέχονται έρευνας.

3. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ορίζεται το ανώτατο ποσό του χρηματίου, το οποίο ποσό αποτελεί τρεχούμενο λογαριασμό (διαθέσιμο) για την αντιμετώπιση των αναγκών του κρατουμένου και κατατίθεται στο λογιστήριο του καταστήματος. Το τυχόν υπόλοιπο κατατίθεται σε έντοκο λογαριασμό ταμειευτηρίου. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η κατάθεση αδιάθετου ποσού σε έντοκο λογαριασμό στο όνομα του κρατουμένου, ο διαχειριστής καταθέτει το σχετικό ποσό στην Τράπεζα της Ελλάδος.

4. Ένα μέρος από το διαθέσιμο υπόλοιπο του χρηματίου των κρατουμένων, είναι δυνατό να διατίθεται σε μάρκες ή κουπόνια για διευκόλυνση των συναλλαγών τους με το πρατήριο - καντίνα και το κυλικείο του καταστήματος αποκλειστικά για αγορές γλυκισμάτων, παγωτών και αναψυκτικών. Δεν επιτρέπεται το ποσό αυτό να υπερβαίνει τα 20 Ευρώ εβδομαδιαίως. Παραγγελίες των κρατουμένων από τους συμβεβλημένους προμηθευτές του καταστήματος κράτησης ελέγχονται οικονομικά από υπάλληλο του λογιστηρίου και για λόγους ασφαλείας από το προσωπικό του τμήματος φύλαξης.

5. Σε περίπτωση εκτάκτων αναγκών, ιδίως για τεκμηριωμένες πληρωμές συνηγόρων, δικαστικών εξόδων και για αντιμετώπιση οικογενειακών προβλημάτων και εφόσον δεν επαρκεί για την κάλυψή τους το διαθέσιμο τμήμα του λογαριασμού του, ο κρατούμενος μπορεί ύστερα από γραπτή έγκριση της προβλεπόμενης στον εκάστοτε ισχύοντα Διαχειριστικό Κανονισμό διαχειριστικής επιτροπής του καταστήματος, να αναλάβει όλο το ποσό ή μέρος αυτού που βρίσκεται στον έντοκο λογαριασμό ταμειευτηρίου. Ο κρατούμενος δεν μπορεί να διαθέτει οποιοδήποτε ποσό από το χρημάτιό του υπέρ άλλου κρατουμένου, ούτε με πράξη εν ζωή ούτε αιτία θανάτου, εκτός αν ο δικαιούχος είναι σύζυγος ή συγγενής πρώτου βαθμού.

6. Απώλεια χρημάτων, κοσμημάτων, τιμαλφών, αξιών και κάθε άλλου αντικειμένου που έχει κατατεθεί και καταχωρηθεί σε ειδικά βιβλία, με εξαίρεση περιπτώσεις ανωτέρας βίας, βαρύνει τον αρμόδιο υπάλληλο του τμήματος οικονομικού του καταστήματος.

7. Το χρημάτιο σε περίπτωση θανάτου του κρατουμένου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αποζημίωση του παθόντος ή για ικανοποίηση απαιτήσεων του κράτους ή για απόσβεση οφειλών προς τρίτους, το δε τυχόν απομένον υπόλοιπο περιέρχεται στους δικαιούχους σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα. Μετά την πάροδο τριών μηνών από το θάνατο του κρατουμένου, εάν το υπόλοιπο δεν έχει αναληφθεί από πρόσωπα που έχουν δικαίωμα προς τούτο, το ποσό παραδίδεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων προς φύλαξη σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

8. Κατά την αποφυλάκιση ή μεταγωγή του κρατουμένου τα χρήματα, κοσμήματα, τιμαλφή, αξίες, ενδύματα και ό,τι άλλο του ανήκει, αποδίδονται στον ίδιο μετά την υπογραφή του στα σχετικά βιβλία. Σε περίπτωση που ο κρατούμενος δεν γνωρίζει ή δεν μπορεί ή αρνείται να υπογράψει τα βιβλία στα οποία έχουν γίνει οι σχετικές καταχωρήσεις, η βεβαίωση της απόδοσης των παραπάνω γίνεται με πράξη της διαχειριστικής επιτροπής του καταστήματος.

Άρθρο-14

Σίτιση - διατροφή

1. Η διατροφή των κρατουμένων είναι υποχρέωση της πολιτείας.

2. Σε όλους τους κρατουμένους παρέχεται καθημερινά πρωινό, γεύμα και δείπνο σύμφωνα με το ημερήσιο πρό-

γραμμα λειτουργίας του καταστήματος κατά τις ακόλουθες ώρες: 07.30, 12.00 μεσημβρινή και μισή ώρα πριν από τη δύση του ηλίου.

3. Τα προγράμματα του συσσιτίου καταρτίζονται στο τέλος κάθε εβδομάδας με μέριμνα του τμήματος οικονομικού με βάση γνωστά πρότυπα διαιτολογίας, είναι εναλλασσόμενα και υπογράφονται από τον ιατρό και τα μέλη του Συμβουλίου Φυλακής. Η τήρηση του προγράμματος και η ποιότητα του συσσιτίου παρακολουθούνται καθημερινά από τον ιατρό και τον διευθυντή του καταστήματος.

4. Στους ασθενείς κρατουμένους χορηγείται ειδικό διαιτολόγιο το οποίο καταρτίζεται από τον ιατρό του καταστήματος. Αν στο κατάστημα δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν όλες οι μεμονωμένες περιπτώσεις ειδικής διαίτας, οι ασθενείς μετά από εισήγηση του ιατρού και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Φυλακής προμηθεύονται, με δική τους δαπάνη, τρόφιμα από τους συμβεβλημένους προμηθευτές του καταστήματος και παρασκευάζουν το διαιτητικό φαγητό τους. Ειδικό διαιτολόγιο χορηγείται και για θρησκευτικούς λόγους.

5. Επιτρέπεται η προμήθεια τροφίμων και άλλων ειδών που γίνεται με δαπάνη των κρατουμένων είτε από το πρατήριο - καντίνα / κυλικείο που λειτουργεί στο κατάστημα είτε μέσω προμηθευτή που αναδεικνύεται με διαγωνισμό είτε, τέλος, από το ελεύθερο εμπόριο με μέριμνα της υπηρεσίας. Η προμήθεια περιορίζεται σε ποσότητες επαρκείς για την κάλυψη των αναγκών ενός ατόμου. Με απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής μπορεί να επιτραπεί το πολύ μέχρι δύο φορές το μήνα κατά το επισκεπτήριο η παράδοση φαγητών και τροφίμων τα οποία είναι δυνατό να ελεγχθούν με ευχέρεια από το προσωπικό του καταστήματος κράτησης.

6. Δεν επιτρέπεται η παραλαβή από τους κρατουμένους κατά το επισκεπτήριο φρούτων.

7. Όλα τα τρόφιμα (φρούτα, λαχανικά, ψάρια, κρέατα κ.λπ.) ελέγχονται από πλευράς ποιότητας από την αρμόδια επιτροπή παραλαβής.

8. Τα τρόφιμα που προμηθεύονται οι κρατούμενοι και τα είδη που εισάγονται στο κατάστημα γι' αυτούς υπόκεινται σε εξέταση και έρευνα. Εάν κατά την εξέταση και την έρευνα βρεθούν απαγορευμένα είδη, αυτά παρακρατούνται και το γεγονός αναφέρεται αμέσως στον διευθυντή του καταστήματος ή στο νόμιμο αναπληρωτή του ή στον αρχιφύλακα, όταν αυτοί κωλύονται ή απουσιάζουν.

9. Επιτρέπεται η χορήγηση στους κρατουμένους ποτών μικρής περιεκτικότητας σε οινόπνευμα (ζύθου ή οίνου) στις αργίες του νέου έτους, της 25ης Μαρτίου, του Πάσχα, της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (15 Αυγούστου), της 28ης Οκτωβρίου και των Χριστουγέννων καθώς και σε τοπικές εθνικές, και θρησκευτικές εορτές.

10. Η πληρωμή στο ήρατήριο - καντίνα ή κυλικείο του καταστήματος διενεργείται με μάρκες ή κουπόνια συμψηφιστικά με τη χρήση ατομικών βιβλιαρίων ή καρτελών σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 4 του παρόντος. Η αγορά ειδών επί πιστώσει απαγορεύεται.

Άρθρο 15

Ατομική υγιεινή και καθαριότητα κοινοχρήστων χώρων

1. Στους νεοεισαγόμενους κρατούμενους παρέχονται με μέριμνα του ιατρού τα απαραίτητα είδη υγιεινής μεταξύ των οποίων σαπούνι, αφρό ξυρίσματος, βαμβάκι, πλαστικές ξυριστικές μηχανές, οδοντόκρεμα, οδοντόβουρτσα και σαμπουάν.

2. Σαπούνι και χαρτί υγείας παρέχονται στους κρατουμένους καθ' όλη τη διάρκεια της κράτησής τους, από την υπηρεσία. Τα λοιπά είδη υγιεινής παρέχονται στους από-

ρους κρατούμενους με μέριμνα της κοινωνικής υπηρεσίας του καταστήματος.

3. Οι κρατούμενοι με δικές τους δαπάνες μπορούν να προμηθευτούν ατομικά είδη υγιεινής από το πρατήριο - καντίνα του καταστήματος ή από τον συμβεβλημένο προμηθευτή τροφίμων και λοιπών ειδών.

4. Σε κάθε κρατούμενο χορηγούνται: στρώμα, μαξιλάρι, δύο μαξιλαροθήκες, δύο κουβέρτες, τέσσερα σεντόνια, δύο πετσέτες προσώπου, δύο πετσέτες μάνιου. Τα είδη αυτά επιστρέφονται στην υπηρεσία από τον κρατούμενο κατά την ημέρα της μετακίνησής του από το κατάστημα για οποιοδήποτε λόγο. Επιτρέπεται στον κρατούμενο να χρησιμοποιεί δικές του κουβέρτες, σεντόνια και πετσέτες διαφορετικού χρώματος από τα αντίστοιχα είδη που χορηγεί η υπηρεσία, αφού ξηλωθούν προηγουμένως τα στριφώματα. Στην περίπτωση αυτή ο κρατούμενος υποχρεούται να επιστρέφει αντίστοιχα το σχετικό ιματισμό.

5. Τα ανωτέρω είδη πλένονται με μέριμνα της υπηρεσίας στο χώρο των πλυντηρίων του καταστήματος από εργαζόμενους κρατούμενους, υπό την επίβλεψη των εντεταλμένων υπαλλήλων.

6. Οι κρατούμενοι υποχρεούνται να τηρούν τους όρους ατομικής υγιεινής και καθαριότητας και να διατηρούν καθαρά τα είδη ρουχισμού, τα κλινοσκεπάσματα και τους χώρους διαβίωσής τους.

7. Στους κρατούμενους παρέχεται καθημερινά ζεστό νερό, τόσο στα λουτρά όσο και στους χώρους πλύσης ρούχων. Οι ώρες λειτουργίας των χώρων αυτών καθορίζονται με ημερήσια διαταγή του διευθυντή του καταστήματος, μετά από πρόταση του αρχιφύλακα.

8. Οι κοινόχρηστοι χώροι καθαρίζονται καθημερινά από τα συνεργεία των εργαζομένων καθαριστών κρατούμενων, υπό την επίβλεψη των εντεταλμένων υπαλλήλων. Επίσης, καθημερινά τοποθετείται από την υπηρεσία κατάλληλο φάρμακο σε αποχετεύσεις, φρεάτια και λοιπά κείρια σημεία για απεντόμωση και μυοκτονία.

9. Γενική καθαριότητα πραγματοποιείται μια φορά την εβδομάδα.

10. Γενική απολύμανση, μυοκτονία, απεντόμωση κ.λπ. πραγματοποιείται τακτικά δύο φορές το χρόνο και εκτάκτως, όταν υπάρχει ανάγκη, από συμβεβλημένα ιδιωτικά συνεργεία.

Άρθρο 16 Ιατρική μέριμνα

Εξασφαλίζεται στους κρατούμενους ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη επιπέδου ανάλογου με αυτό του λοιπού πληθυσμού, από υγειονομικό προσωπικό, ιατρούς και νοσηλευτές, όπως προβλέπεται στα άρθρα 44-49 του παρόντος.

Άρθρο 17 Άθληση

1. Οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα άθλησης επί μια ώρα τουλάχιστον ημερησίως, υπό την επίβλεψη φυλάκων και γυμναστών, στα προαύλια του καταστήματος ή σε γήπεδα, εφόσον υπάρχουν κατάλληλες εγκαταστάσεις, καθώς και σε στεγασμένους χώρους άθλησης που βρίσκονται εκτός των χώρων κράτησης.

2. Το τμήμα κοινωνικής εργασίας σε συνεργασία με το Γραφείο Φυσικής Αγωγής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης μπορεί να διοργανώνει προγράμματα ομαδικής άθλησης κρατούμενων με τη δημιουργία αθλητικών ομάδων, εφόσον υπάρχουν κατάλληλοι χώροι και δεν εμποδίζεται η εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος.

Άρθρο 18 Ενημέρωση

1. Η ενημέρωση των κρατούμενων πραγματοποιείται με: α) την παρακολούθηση τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών, από συσκευές των ιδίων ή της υπηρεσίας σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 2 - 4 του παρόντος κανονισμού, β) την ανάγνωση του ημερήσιου και περιοδικού τύπου και βιβλίων της επιλογής τους με την προϋπόθεση ότι περιεχόμενό τους δεν είναι άσεμνο, γ) διαλέξεις και συζητήσεις ειδικών επιστημόνων και φορέων και δ) κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο με απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής.

2. Στο κατάστημα λειτουργεί δανειστική βιβλιοθήκη διαρκώς εμπλουτιζόμενη με πρωτοβουλία του τμήματος κοινωνικής εργασίας και του κοινωνιολόγου. Εάν είναι δυνατόν η βιβλιοθήκη του καταστήματος συνδέεται με τη βιβλιοθήκη του Δήμου στον οποίο ανήκει το κατάστημα και η λειτουργία της καθορίζεται σε συνεργασία με ειδικό βιβλιοθηκονόμο. Η βιβλιοθήκη είναι ανοικτή όλες τις εργάσιμες ημέρες τουλάχιστον επί δύο ώρες, πρωί και απόγευμα. Πρόσβαση σ' αυτήν έχουν όλοι οι κρατούμενοι εφόσον αποκλείεται η επικοινωνία μεταξύ κρατούμενων διαφορετικών πτερυγών ή τμημάτων του καταστήματος.

Άρθρο 19 Ψυχαγωγία

1. Οι κρατούμενοι συμμετέχουν προαιρετικά στις ομαδικές ή ατομικές ψυχαγωγικές ή καλλιτεχνικές εκδηλώσεις τις οποίες οργανώνει το Συμβούλιο Φυλακής σε κατάλληλα διαμορφωμένο εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο του καταστήματος.

2. Σε κάθε κελί ή θάλαμο υπάρχει μια τουλάχιστον συσκευή τηλεόρασης το ωράριο λειτουργίας της οποίας είναι ελεύθερο με την προϋπόθεση ότι δεν παρενοχλούνται οι συγκαταρούμενοι και δεν δημιουργούνται εντάσεις μεταξύ τους.

3. Ύστερα από απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής μπορεί να τοποθετηθεί συνδρομητικό κανάλι για την προβολή αθλητικών γεγονότων ή ταινιών ψυχαγωγικού ή μορφωτικού περιεχομένου. Η σχετική δαπάνη καλύπτεται από τους ενδιαφερόμενους κρατούμενους.

4. Οι κρατούμενοι μπορεί να χρησιμοποιούν, ύστερα από έλεγχο της υπηρεσίας, μικρό ραδιόφωνο ή ιδιωτική συσκευή τηλεόρασης με ακουστικά, προκειμένου να μην παρενοχλούνται οι συγκαταρούμενοί τους.

5. Απαγορεύεται η κατοχή και χρήση μηχανημάτων μετάδοσης και αναπαραγωγής ήχου από μαγνητικές ταινίες και σύμμηκτους δίσκους.

6. Απαγορεύεται η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και παιχνιδιών, εκτός εάν υπάρχουν ειδικοί εκπαιδευτικοί λόγοι ύστερα από απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής. Στους χώρους κράτησης απαγορεύεται απολύτως η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και παιχνιδιών.

Άρθρο 20 Εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση και εργασία κρατούμενων

1. Σε κάθε κατάστημα οργανώνονται προγράμματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης ολιγομελών ομάδων κρατούμενων σε συνεργασία με ειδικά κέντρα κατάρτισης, υπό την επίβλεψη του τμήματος κοινωνικής εργασίας, του κοινωνιολόγου και του Συμβούλου Εκπαίδευσης, εάν υπηρετεί. Σε κάθε περίπτωση διατίθεται τουλάχιστον ένας φύλακας για τη συνοδεία και την επίβλεψη των κρατούμενων.

2. Τα προγράμματα διεξάγονται σε κατάλληλη αίθουσα, εντός ή εκτός των χώρων κράτησης.

3. Το Συμβούλιο Φυλακής μεριμνά για τη δημιουργία προγραμμάτων, εφόσον υπάρχει ανάγκη, όπως: α) για αναλφάβητους, β) σχολείου δεύτερης ευκαιρίας, γ) επαγγελματικής κατάρτισης, δ) ξένων γλωσσών.

4. Η συνέχιση των σπουδών των κρατουμένων εκτός καταστήματος γίνεται σε αναγνωρισμένα και πιστοποιημένα εκπαιδευτικά ιδρύματα και σχολές στις οποίες είναι εγγεγραμμένοι. Η εγγραφή και φοίτηση ή μαθητεία στα ιδρύματα αυτά και σε σχολές οποιασδήποτε βαθμίδας εξασφαλίζεται με τη χορήγηση εκπαιδευτικών αδειών. Η καλή χρήση της εκπαιδευτικής άδειας ελέγχεται από το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό και τον εισαγγελέα - επόπτη.

5. Η εργασία των κρατουμένων εκτελείται σε διάφορους τομείς λειτουργίας του καταστήματος, υπό την επίβλεψη των εντεταλμένων υπαλλήλων με τοποθέτησή τους από το αρμόδιο όργανο στις εγκεκριμένες από το Υπουργείο Δικαιοσύνης θέσεις εργασίας με ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής. Δεν επιτρέπεται η απασχόληση κρατουμένου σε θέση εργασίας διαφορετική από εκείνη στην οποία έχει τοποθετηθεί, ούτε η απασχόλησή του πριν από την απόφαση τοποθέτησής του σε συγκεκριμένη θέση εργασίας. Η τήρηση της σειράς προτεραιότητας των κρατουμένων που ζητούν να τοποθετηθούν σε βοηθητική εργασία, η εναλλαγή τους ανά τρίμηνο ή η αιτιολογημένη περαιτέρω παραμονή τους στη θέση στην οποία έχουν τοποθετηθεί ελέγχονται από τον εισαγγελέα επόπτη, όπως και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εργασία και την απασχόληση εντός και εκτός καταστήματος σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Ημερήσια δελτία εργασίας τηρούνται από τον αρμόδιο υπάλληλο του τομέα εργασίας.

Άρθρο 21 Επισκέψεις

1. Οι κατάδικοι δικαιούνται να δέχονται τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα επισκέψεις συζύγων και συγγενών μέχρι τετάρτου βαθμού διάρκειας το λιγότερο μισής ώρας. Το Συμβούλιο Φυλακής καθορίζει το μέγιστο αριθμό των επισκέψεων και τη διάρκειά τους.

2. Οι υπόδικοι δικαιούνται να δέχονται τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα επισκέψεις συζύγων και συγγενών μέχρι τετάρτου βαθμού διάρκειας το λιγότερο μισής ώρας. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν η εύρυθμη λειτουργία και η ασφάλεια του καταστήματος καθώς και η ομαλή διεξαγωγή της ανάκρισης το δικαιολογούν, είναι δυνατό να επιβάλλονται περιορισμοί με απόφαση του εισαγγελέα επόπτη.

3. Οι χρεοφειλέτες και οι «παραμένοντες» δεν υπόκεινται σε περιορισμό αριθμού επισκέψεων από συζύγους και συγγενείς μέχρι τετάρτου βαθμού.

4. Το ωράριο λειτουργίας του επισκεπτηρίου δικηγόρων και συγγενών κρατουμένων είναι:

α. 08.00 - 11.00 και 15.00 - μισή ώρα πριν από τη δύση του ηλίου κατά τη χειμερινή περίοδο και

β. 08.00 - 11.00 και 15.00 - 18.00 μ.μ. κατά τη θερινή περίοδο.

Οι ημέρες επισκεπτηρίου ορίζονται με ημερήσια διαταγή.

5. Οι ημέρες και το ωράριο του επισκεπτηρίου καθώς και τυχόν αλλαγές για έκτακτους λόγους γνωστοποιούνται στους κρατουμένους με ανακοινώσεις που εκδίδει ο αρχιφύλακας και αναρτώνται τόσο στους χώρους του επισκεπτηρίου όσο και στον πίνακα ανακοινώσεων των κρατουμένων.

6. Οι ημέρες επισκέψεων καθορίζονται με ημερήσια δια-

ταγή του διευθυντή ύστερα από πρόταση του αρχιφύλακα. Σε έκτακτες περιπτώσεις και ανάλογα με τον αριθμό των επισκεπτών το επισκεπτήριο μπορεί να παραταθεί με διαταγή του διευθυντή ύστερα από πρόταση του αρχιφύλακα.

7. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται σε ειδικό κατάλληλο χώρο του καταστήματος στον οποίο υπάρχει μόνον οπτικός έλεγχος. Οι επισκέψεις συζύγων και τέκνων πραγματοποιούνται και σε ιδιαίτερο κατάλληλο χώρο του καταστήματος. Ύστερα από αίτημα κρατουμένου και άδεια του Συμβουλίου Φυλακής επιτρέπεται επισκεπτήριο σε χώρο χωρίς πλέγμα ή άλλο διαχωριστικό μέσο.

8. Στους χώρους του επισκεπτηρίου δεν επιτρέπεται η χρήση κινητών τηλεφώνων, το κάπνισμα, η παράδοση τηλεκαρτών και άλλων ειδών τα οποία χορηγούνται από την υπηρεσία στους κρατουμένους ή είναι δυνατή η προμήθειά τους με δαπάνες αυτών από το πρατήριο - καντίνα του καταστήματος.

9. Πέραν των συγγενών και των δικηγόρων, το Συμβούλιο Φυλακής μπορεί με δική του πρωτοβουλία ή μετά από γραπτή ή προφορική πρόταση κοινωνικού λειτουργού ή μετά από αίτημα κρατουμένου να επιτρέψει την επίσκεψη και άλλων ατόμων ή φορέων που εκτιμάται ότι θα ασκήσουν ευμενή επίδραση στον κρατούμενο.

10. Εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων, βουλευτές, μέλη επιστημονικών εταιρειών, πολιτιστικών, θρησκευτικών ή άλλων συλλόγων μπορούν να επισκέπτονται κρατουμένους με άδεια του Συμβουλίου Φυλακής. Το Συμβούλιο Φυλακής ενημερώνει σχετικά τον Υπουργό Δικαιοσύνης ο οποίος εγκρίνει ή απορρίπτει τη χορήγηση της άδειας εντός τριών ημερών. Εάν ο χρόνος αυτός παρέλθει άπρακτος θεωρείται ότι η άδεια έχει εγκριθεί.

11. Οι επισκέπτες που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο παραδίδουν οποιοδήποτε αντικείμενο επιθυμούν να προσφέρουν σε κρατουμένους στο τμήμα κοινωνικής εργασίας του καταστήματος και εκδίδεται σχετική απόδειξη. Το τμήμα κοινωνικής εργασίας διανέμει ό,τι παραδίδουν οι επισκέπτες αυτοί σε κρατουμένους ανάλογα με τις ανάγκες τους.

12. Ύστερα από άδεια του εισαγγελέα επόπτη σε συγκροτήματα καταστημάτων κράτησης επιτρέπεται το επισκεπτήριο μεταξύ κρατουμένων συζύγων και συγγενών μέχρι δευτέρου βαθμού.

13. Σε αλλοδαπούς κρατουμένους και «παραμένοντες» παρέχονται διευκολύνσεις για να επικοινωνούν με τους διπλωματικούς ή προξενικούς εκπροσώπους του κράτους του οποίου φέρουν την ιθαγένεια. Κατά την κρίση του Συμβουλίου Φυλακής διευκολύνσεις παρέχονται και σε άλλα πρόσωπα και φορείς τα οποία συμβάλλουν στην εξομάλυνση ειδικών προβλημάτων που δημιουργούνται από την κράτησή τους. Οι επισκέψεις αυτών των εκπροσώπων, φορέων και προσώπων στους αλλοδαπούς κρατουμένους γνωστοποιούνται από τον διευθυντή του καταστήματος στον Υπουργό Δικαιοσύνης την επόμενη εργάσιμη ημέρα, με την αποστολή των στοιχείων του επισκέπτη και του κρατουμένου που επισκέφθηκε.

14. Στα βιβλία επισκέψεων συγγενών, δικηγόρων κ.ά. καταχωρίζονται τα πλήρη στοιχεία των επισκεπτών, η ιδιότητά τους, η ώρα εισόδου και εξόδου, το ονοματεπώνυμο του κρατουμένου τον οποίο επισκέπτονται ή το γραφείο της υπηρεσίας που μεταβαίνουν. Οι επισκέπτες παραδίδουν την ταυτότητά τους στον αρμόδιο υπάλληλο και εφοδιάζονται με ειδική καρτέλα όπου προσδιορίζεται ο χώρος προορισμού τους και την οποία αναρτούν σε εμφανές σημείο της ενδυμασίας τους. Μετά το πέρας της

επίσκεψης επιστρέφουν την καρτέλα και παραλαμβάνουν την ταυτότητά τους.

15. Οι επισκέπτες ελέγχονται κατά την είσοδό τους από μαγνητικές πύλες και μηχανήματα ανίχνευσης απαγορευμένων ουσιών. Επισκέπτες που αποδεδειγμένα δεν επιτρέπεται να υποβληθούν σε αυτήν την έρευνα για λόγους υγείας υπόκεινται σε σωματικό έλεγχο από αρμοδίους υπαλλήλους του ιδίου φύλου με αυτούς.

Άρθρο 22

Τηλεφωνική επικοινωνία

1. Η τηλεφωνική επικοινωνία των κρατουμένων πραγματοποιείται μόνο με τα άτομα που έχουν άδεια επίσκεψης από καρτοτηλέφωνα τοποθετημένα με ευθύνη της υπηρεσίας στο εσωτερικό των πτερυγών, σε αριθμό ικανό να εξυπηρετεί τις ανάγκες των κρατουμένων και σε ώρες πρωινές ή απογευματινές, όταν τα κελιά και οι θάλαμοι είναι ανοικτοί. Ο χρόνος χρήσης των καρτοτηλεφώνων πρέπει επίσης να είναι τέτοιος ώστε να εξυπηρετεί τις ανάγκες όλων των κρατουμένων.

2. Σε περιπτώσεις συνωστισμού κρατουμένων στο χώρο των τηλεφωνικών συσκευών ή κατάχρησης των καρτοτηλεφώνων, με ημερήσια διαταγή του διευθυντή ορίζεται ανώτατος χρόνος χρήσης τους ανά κρατούμενο.

3. Σε περιπτώσεις εκτάκτων συμβάντων που αφορούν συγγενείς των κρατουμένων (θάνατος, ασθένεια κ.λπ.), μετά από επιβεβαίωση του γεγονότος από την υπηρεσία, ο ενδιαφερόμενος κρατούμενος διευκολύνεται να επικοινωνήσει οποιαδήποτε ώρα τηλεφωνικά με τους συγγενείς του.

4. Απαγορεύεται η χρήση κινητών τηλεφώνων από κρατουμένους καθώς και η τηλεφωνική επικοινωνία των κρατουμένων από οποιοδήποτε τηλέφωνο από τον εξωτερικό χώρο του καταστήματος.

5. Οι κρατούμενοι εφοδιάζονται από το πρατήριο - καντίνα του καταστήματος τηλεκάρτες συνολικής αξίας ως 25 Ευρώ, τις οποίες χρεώνονται προσωπικά και τις επιστρέφουν κενές μονάδων προκειμένου να προμηθευτούν άλλες.

6. Δεν επιτρέπεται η χορήγηση τηλεφωνικών καρτών στους κρατουμένους από επισκέπτες ούτε η ανταλλαγή τηλεφωνικών καρτών μεταξύ κρατουμένων. Δεν επιτρέπεται επίσης η κατοχή καρτών μεγαλύτερης συνολικής αξίας από την προβλεπόμενη στην προηγούμενη παράγραφο. Εάν διαπιστωθεί ότι κρατούμενος κατέχει αδικαιολόγητα ενεργείς τηλεφωνικές κάρτες συνολικής αξίας μεγαλύτερης από την προβλεπόμενη, αυτές δεσμεύονται και ασκείται πειθαρχικός έλεγχος.

Άρθρο 23

Αλληλογραφία

1. Η επικοινωνία των κρατουμένων με αλληλογραφία πραγματοποιείται με τα άτομα του οικογενειακού και κοινωνικού περιβάλλοντός τους κατά την έννοια του άρθρου 51 Σωφρονιστικού Κώδικα καθώς και με συνηγόρους, δημόσιες εθνικές αρχές, διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις και διπλωματικούς και προξενικούς εκπροσώπους που έχουν αναλάβει ή υπερασπίζονται τα συμφέροντα των κρατουμένων.

2. Ο ταχυδρόμος υπάλληλος του καταστήματος διεκπεραιώνει την υπηρεσιακή αλληλογραφία, διακινεί επιστολές και επιταγές που προορίζονται για τους κρατουμένους και φροντίζει ώστε αυτά να παραδίδονται αυθημερόν στους παραλήπτες.

3. Οι κρατούμενοι καλούνται να παραλάβουν επιστολές ή επιταγές που απευθύνονται προς αυτούς.

4. Σε περίπτωση γραπτής άρνησης παραλαβής επιστολής ή αποδοχής επιταγής από κρατούμενο, αυτά επιστρέφονται την επόμενη ημέρα στον αποστολέα εφόσον υπάρχουν στοιχεία. Ειδάλλως, κρατούνται για να παραδοθούν μετά την αποφυλάκιση του παραλήπτη.

5. Όλες οι επιστολές ελέγχονται από ειδικό μηχανήμα ανίχνευσης και στη συνέχεια ανοίγονται και ελέγχονται χωρίς μηχανήμα παρουσία του παραλήπτη. Το κείμενο των επιστολών δεν ελέγχεται με την επφύλαξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 53 Σωφρονιστικού Κώδικα.

6. Η αλληλογραφία μεταξύ κρατουμένων απαγορεύεται, εκτός εάν το Συμβούλιο Φυλακής κρίνει ότι θα ασκήσει ευμενή επίδραση στους κρατουμένους αυτούς. Σε αντίθετη περίπτωση ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 24

Άδειες

1. Οι τακτικές και εκπαιδευτικές άδειες των κρατουμένων χορηγούνται από το Πειθαρχικό Συμβούλιο και τηρείται ειδικό βιβλίο στο οποίο καταχωρίζεται η ημερομηνία και ώρα εξόδου και εισόδου των αδειούχων κρατουμένων, ώστε να ελέγχεται η έγκαιρη επιστροφή τους. Οι έκτακτες άδειες χορηγούνται από τον εισαγγελέα - επόπτη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7 παρ. 2 περ. 3 του παρόντος.

2. Κατά την επιστροφή τους από την άδεια οι κρατούμενοι ελέγχονται υποχρεωτικά για τυχόν εισαγωγή στο κατάστημα απαγορευμένων ειδών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 παρ. 5 του παρόντος.

3. Σε περίπτωση παραβίασης αδειών ενημερώνονται αμέσως οι αρμόδιες δικαστικές και αστυνομικές αρχές καθώς και το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

4. Κάθε μήνα αποστέλλεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης κατάσταση που περιέχει στοιχεία για: α) τις αιτήσεις για άδεια που έχουν υποβληθεί, β) τις κάθε είδους άδειες που έχουν χορηγηθεί και γ) τις τυχόν παραβιάσεις αδειών.

Άρθρο 25

Ακροάσεις κρατουμένων

Με γνώμονα την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος καθορίζονται οι ημέρες και ώρες ακροάσεων των κρατουμένων ως εξής:

α. Ο εισαγγελέας - επόπτης καθορίζει ακροάσεις κρατουμένων τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα με διάρκεια τουλάχιστον δύο ωρών για την εξασφάλιση δικαίως μεταχείρισης και δικαστικής προστασίας για όλους τους κρατουμένους.

β. Ο διευθυντής, για θέματα που ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητά του, ακροάται κρατουμένους όποτε παραστεί ανάγκη.

γ. Ο προϊστάμενος του τμήματος διοίκησης, ο προϊστάμενος του τμήματος οικονομικού και ο προϊστάμενος του τμήματος φύλαξης, κατόπιν συνεννόησης μεταξύ τους και με τον προϊστάμενο του τμήματος κοινωνικής εργασίας, καθορίζουν ακροάσεις με κρατουμένους, κατόπιν αιτήσεώς τους, τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα.

δ. Με ημερήσια διαταγή του διευθυντή, η οποία αναρτάται στους πίνακες ανακοινώσεων των χώρων κράτησης, καθορίζονται οι ημέρες και οι ώρες ακρόασης κάθε μήνα των προσώπων της παραπάνω παραγράφου. Σε περίπτωση αδυναμίας πραγματοποίησης της ακρόασης κατά την καθορισμένη ημέρα και ώρα, ο εισαγγελέας - επόπτης και το προσωπικό υποχρεούνται να καθορίσουν άλλη ημέρα και ώρα ακρόασης για τον ίδιο σκοπό το πολύ

εντός πέντε ημερών ενημερώνοντας σχετικά τους κρατουμένους.

Άρθρο 26 Λειτουργία συμβουλίων

Το Συμβούλιο Φυλακής, το Πειθαρχικό Συμβούλιο και το Συμβούλιο Εργασίας Κρατουμένων συνεδριάζουν τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα με γνώμονα την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος. Με ημερήσια διαταγή του διευθυντή του καταστήματος κατόπιν σύμφωνης γνώμης του εισαγγελέα - επόπτη, οι ημέρες συνεδρίασης των συμβουλίων μπορεί να τροποποιούνται με έγκαιρη ανακοίνωση των αλλαγών στους κρατουμένους του καταστήματος.

Άρθρο 27 Αρμοδιότητες Συμβουλίου Φυλακής

Το Συμβούλιο Φυλακής, στο οποίο προεδρεύει ο διευθυντής, μεριμνά κυρίως για την επικοινωνία των κρατουμένων με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος. Ειδικότερα, το Συμβούλιο Φυλακής έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

1) Υποβάλλει στο Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο Φυλακών παρατηρήσεις για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και προτάσεις για την τροποποίηση και συμπλήρωσή του.

2) Εισηγείται στην Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών την εισαγωγή σε καταστήματα τύπου Β' ή ειδικά τμήματα των καταστημάτων αυτών κρατουμένων οι οποίοι δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στην κοινή διαβίωση.

3) Προτείνει την παραμονή νεαρών κρατουμένων στα ειδικά καταστήματα ή τμήματα κράτησης νέων, έως τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας τους για την ολοκλήρωση μορφωτικών ή επαγγελματικών προγραμμάτων.

4) Αποφασίζει, μετά το πέρας της διαδικασίας ενημέρωσης των νεοεισαγόμενων κρατουμένων, την προσωρινή ή μόνιμη τοποθέτησή τους σε συγκεκριμένο τμήμα και χώρο του καταστήματος ή προτείνει στην Κ.Ε.Μ. τη μεταγωγή τους σε άλλο, καταλληλότερο κατάστημα κράτησης.

5) Διαμορφώνει, σε συνεργασία με τον ιατρό του καταστήματος κράτησης, εναλλασσόμενα εβδομαδιαία προγράμματα συσσιτίου των κρατουμένων.

6) Αποφασίζει και ενημερώνει προς έγκριση από τον Υπουργό Δικαιοσύνης την οργάνωση μορφωτικών ή άλλων δραστηριοτήτων των κρατουμένων.

7) Διοργανώνει, μετά από γνώμη του Συμβούλου Εκπαίδευσης Κρατουμένων ή του νόμιμου αναπληρωτή του, διαλέξεις σε κρατουμένους από μέλη Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι., επιστημονικών, επαγγελματικών, πολιτιστικών και κοινωνικών φορέων.

8) Οργανώνει ψυχαγωγικές εκδηλώσεις μετά από εισήγηση αρμόδιων φορέων και σε συνεργασία με τους κρατουμένους που αναλαμβάνουν σχετική πρωτοβουλία.

9) Προσδιορίζει τις λεπτομέρειες που αφορούν την ενημέρωση των κρατουμένων με εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές.

10) Αποφασίζει για την παράκαμψη του ωρολογίου προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 6 του παρόντος.

11) Επιτρέπει την επίσκεψη σε κρατουμένους ατόμων ή συλλόγων, εκτός συγγενών μέχρι τετάρτου βαθμού και συνηγόρων, που εκτιμάται ότι θα ασκήσουν ευμενή επίδραση στους κρατουμένους, σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 9-11 και 13 του παρόντος. Οι εκπρόσωποι φορέων, εταιριών και συλλόγων μπορούν να επισκέπτονται τους

κρατουμένους κατόπιν άδειας του Υπουργού Δικαιοσύνης, η οποία θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί, αν δεν απαντηθεί η σχετική πρόταση του Συμβουλίου Φυλακής εντός τριών ημερών.

12) Διευκολύνει την επικοινωνία αλλοδαπών κρατουμένων με πρόσωπα που κρίνει ότι συμβάλλουν στην εξομάλυνση των ειδικών προβλημάτων, τα οποία δημιουργούνται από την κράτησή τους.

13) Λαμβάνει μέτρα τάξης και κάθε άλλο συναφές και ανάλογο με τις περιστάσεις μέτρο για τη διατήρηση και την αποκατάσταση της τάξης και της ασφάλειας του καταστήματος κράτησης. Σε έκτακτες περιπτώσεις εγκρίνει τα μέτρα αυτά εντός 24 ωρών από τη λήψη τους από τον διευθυντή.

14) Λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα προφυλακτικής μόνωσης ή κατευνασμού των κρατουμένων σε περιπτώσεις απόπειρας αυτοκτονίας, άλλων αυτοκαταστροφικών πράξεων, μεταδοτικών νόσων ή διατάραξης των ψυχικών λειτουργιών, μετά από γνωμάτευση ιατρού κατάλληλης ειδικότητας και, σε περίπτωση απουσίας του, ανεξάρτητα από την ειδικότητα και την εργασιακή του σχέση. Σε έκτακτες περιπτώσεις εγκρίνει τα μέτρα αυτά εντός 24 ωρών από τη λήψη τους από τον διευθυντή ή το νόμιμο αναπληρωτή του ή τον αρχιφύλακα.

15) Προτείνει στον Υπουργό Δικαιοσύνης την απονομή αμοιβών σε κρατουμένους για αξιόπαινες πράξεις τους, σε συνεργασία με το Πειθαρχικό Συμβούλιο.

16) Διατυπώνει γνώμη προς την Κ.Ε.Μ. για τη μεταγωγή κρατουμένων για λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς, εκπαιδευτικούς και για τοποθέτηση σε εργασία.

17) Προτείνει στην Κ.Ε.Μ. τη μεταγωγή ασθενών κρατουμένων σε θεραπευτικά καταστήματα κράτησης ή σε νοσηλευτικά ιδρύματα και μεριμνά για την πραγματοποίησή της, εάν η Κ.Ε.Μ. δεν αποφασίσει εντός είκοσι ημερών από την υποβολή της πρότασης.

18) Προτείνει στην Κ.Ε.Μ. τη μεταγωγή κρατουμένων, οι οποίοι δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στην κοινή διαβίωση ή την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης.

19) Προσκαλεί ιερέα ή εκπρόσωπο θρησκευματος ή δόγματος για να εκφράσει τη γνώμη του σε θέματα που άπτονται του λειτουργημάτων τους.

20) Καθορίζει τους ειδικότερους όρους επικοινωνίας των κρατουμένων με τα κοινόχρηστα τηλέφωνα και τις περιπτώσεις επικοινωνίας με άτομα τα οποία δεν έχουν δικαίωμα επίσκεψης.

21) Αποφασίζει για την άδεια ή απαγόρευση τέλεσης στο κατάστημα γάμων, θρησκευτικών ή πολιτικών, βαπτίσεων και άλλων τελετών που αφορούν κρατουμένους ή τέκνα τους.

22) Επιτρέπει σε κρατουμένους, ύστερα από αίτησή τους, τη χρήση διάφορων αντικειμένων τα οποία εξυπηρετούν εκπαιδευτικούς, καλλιτεχνικούς ή άλλους σκοπούς, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 15 του παρόντος.

23) Έχει όσες επιπλέον αρμοδιότητες καθορίζονται με τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 28

Αρμοδιότητες Συμβουλίου Εργασίας Κρατουμένων

1. Το Συμβούλιο Εργασίας Κρατουμένων, στο οποίο προεδρεύει ο εισαγγελέας - επόπτης, επιλέγει, κατανέμει και εποπτεύει τους εργαζόμενους κρατουμένους και προσδιορίζει το ωράριο και τις λοιπές ώρες εργασίας και απασχόλησης κάθε εργαζόμενου κρατουμένου.

2. Προτείνει στον Υπουργό Δικαιοσύνης τον αριθμό των θέσεων εργασίας στο κατάστημα και το χαρακτηρισμό

τους ως θέσεων με ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποι- νής και με αμοιβές κάθε είδους.

3. Εγκρίνει την εργασία των κρατούμενων για δικό τους λογαριασμό ή ύστερα από παραγγελία του δημότη ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή ιδιώτη μέσα στους χώ- ρους κράτησης, εφ' όσον δεν παραβλάπτονται οι όροι ασφαλείας και εύρυθμης λειτουργίας του καταστήματος.

4. Διατυπώνει σύμφωνη γνώμη για τη συνέχιση της επαγγελματικής απασχόλησης κρατούμενων ή την εργα- σία η οποία έχει εξευρεθεί γι' αυτούς, όταν τους χορηγεί- ται άδεια ημιελεύθερης διαβίωσης.

5. Συνεργάζεται με αρμόδιους επαγγελματικούς ή άλ- λους φορείς της περιοχής του καταστήματος ή άλλους παρεμφερείς κοινωνικούς φορείς για την επαγγελματική εκπαίδευση, κατάρτιση, μαθητεία ή εξειδίκευση των κρα- τούμενων, την εξεύρεση εργασίας και την ομαλή εκτέλε- σή της.

6. Προτείνει στον εισαγγελέα - επόπτη, τον ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής σε κρατούμενους, οι οποίοι παρέχουν εργασία οποιασδήποτε μορφής ή απασχολού- νται σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κα- τάρτισης.

Άρθρο 29

Αρμοδιότητες Πειθαρχικού Συμβουλίου

1. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο, στο οποίο προεδρεύει ο ει- σαγγελέας - επόπτης, κυρίως εξετάζει τις γραπτές ανα- φορές για την τέλεση πειθαρχικών παραπτώματων από τους κρατούμενους και επιβάλλει τις προβλεπόμενες πει- θαρχικές ποινές.

2. Χορηγεί στους κρατούμενους τακτικές άδειες απου- σίας από το κατάστημα.

3. Χορηγεί στους κρατούμενους εκπαιδευτικές άδειες απουσίας από το κατάστημα.

4. Χορηγεί στους κρατούμενους άδειες για ημιελεύθε- ρη διαβίωση.

5. Εισηγείται στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τό- που στον οποίο αρχίζει η έκτιση της ποινής για την τμη- ματική έκτισή της.

6. Εισηγείται στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τό- που στον οποίο αρχίζει η έκτιση της ποινής για την αντι- κατάσταση της με παροχή κοινωφελούς εργασίας.

7. Απονέμει, σε συνεργασία με τον Υπουργό Δικαιοσύ- νης, ύστερα από πρόταση του Συμβουλίου Φυλακής, αμοιβές σε κρατούμενους για τις αξιόπαινες πράξεις τους.

Άρθρο 30

Μεταγωγές

1. Οι μεταγωγές κρατούμενων παραγγέλλονται α) ύστε- ρα από αίτηση των ιδίων για λόγους προσωπικούς, οικο- γενειακούς, εκπαιδευτικούς και για τοποθέτηση σε εργα- σία, β) ύστερα από γνωμάτευση ιατρού για λόγους υγεί- ας, γ) από τον αρμόδιο εισαγγελέα για λόγους δικονομικούς και δ) με πρωτοβουλία του Συμβουλίου Φυ- λακής ή του διευθυντή για λόγους σχετικούς με την ομα- λή λειτουργία του καταστήματος κράτησης.

2. Οι μεταγωγές πραγματοποιούνται με τη διαδικασία και υπό τις προϋποθέσεις που περιγράφονται στο Σω- φρονιστικό Κώδικα και τη σχετική εγκύκλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 31

Δικαιώματα κρατούμενων

Κατά την εκτέλεση της ποινής ή την για οποιοδήποτε

άλλο λόγο εισαγωγή και παρκομνη των κρατουμένων στο κατάστημα, βάσει έγγραφης παραγγελίας αρμόδιου ορ- γάνου συνοδευόμενης από σχετικό νόμιμο τίτλο, δεν πε- ριορίζεται κανένα άλλο ατομικό δικαίωμα αυτών εκτός από το δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία. Όλοι οι κρα- τούμενοι μπορούν να ασκούν τα δικαιώματα που τους αναγνωρίζουν το Σύνταγμα και οι ειδικοί κατά περίπτωση κανόνες δικαίου, αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο. Ει- δικότερα οι κρατούμενοι δικαιούνται:

1) Να τους διασφαλίζεται ο σεβασμός της αξιοπρέπει- ας τους.

2) Να μην τυγχάνουν καμιάς διακριτικής μεταχείρισης. Ειδική μεταχείριση ως προς τις συνθήκες κράτησης, την τοποθέτηση σε εργασία κ.λπ. δικαιολογείται μόνο για άτομα με ειδικές ανάγκες ή έχοντα προβλήματα υγείας και ενγίνει προκειμένου να εξυπηρετηθούν ειδικές ανά- γκες που απορρέουν από τη νομική ή πραγματική κατά- σταση των κρατούμενων (λόγοι κράτησης, ηλικία, οικογε- νειακή κατάσταση, κατάσταση υγείας, πολιτισμικές ιδιαι- τερότητες κ.ο.κ.).

3) Να αναφέρονται εγγράφως σε κάθε δημόσια αρχή, εντός ή εκτός καταστήματος κράτησης και να ζητούν έν- καιοσύνη να αναφέρονται εγγράφως στα Συμβούλιο Φυ- λακής σε περίπτωση παράνομης ενέργειας σε βάρος τους ή παράνομης εντολής του προσωπικού για τις οποί- ες δεν προβλέπεται κάποιο ένδικο βοήθημα και προ- σφεύγουν στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής αν απορριφθεί το αίτημά τους, εντός δεκαπέντε ημερών από την κοινοποίηση σε αυτούς της απόφασης ή, αν δεν ληφθεί απόφαση, εντός μηνός από την υποβολή της έγγραφης αναφοράς τους. Σε περίπτω- ση προσφυγής ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδι- κών δικαιούνται να καταθέσουν υπόμνημα ή, αν το ζητή- σει το Συμβούλιο, να εμφανισθούν αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

4) Να απευθύνουν αναφορές ή επιστολές σε διεθνείς οργανισμούς οι οποίες διαβιβάζονται από τη διεύθυνση του καταστήματος χωρίς να ελέγχεται το περιεχόμενό τους, το αργότερο εντός τριών ημερών από την πρωτο- κόλλησή τους σε ιδιαίτερο βιβλίο.

5) Να ζητούν νομική βοήθεια, όταν βρίσκονται σε τεκ- μηριωμένη οικονομική αδυναμία πρόσβασης στη δικαιο- σύνη σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 33 του παρόντος

6) Να ψηφίζουν, κατά τις βουλευτικές εκλογές και τις εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σε εκλογικό τμήμα εντός του καταστήματος, εφόσον δεν τους έχει επιβληθεί αμετά- κλητα παρεπόμενη ποινή στέρησης των πολιτικών τους δικαιωμάτων.

7) Να διαβιούν σε ατομικό κελί εφόσον το επιβάλλουν οι ανάγκες τους και το επιτρέπουν οι κτιριακές συνθήκες του καταστήματος.

8) Να απολαμβάνουν ιατρικής και φαρμακευτικής περι- θαλψης ανάλογου επιπέδου με αυτό του λοιπού πληθυ- σμού.

9) Να εξετάζονται από τον ιατρό του καταστήματος κα- τά την εισαγωγή τους και στη συνέχεια ανά εξαμήνο ή όποτε το ζητήσουν.

10) Να παρακολουθούνται, αν το επιθυμούν, από θερά- ποντες ιατρούς της επιλογής τους με παρουσία του ια- τρού του καταστήματος και με δικές τους δαπάνες.

11) Να καλούν τον ιατρό του καταστήματος ή ιατρό της επιλογής τους για τη διαπίστωση της κατάστασης της σω-

ματικής, ψυχικής και πνευματικής τους υγείας, όταν κατέρχονται σε απεργία πείνας.

12) Να καλείται ο τοπικά αρμόδιος ιατροδικαστής ή ιατρός σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 4 Σωφρονιστικού Κώδικα σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ ιατρού του καταστήματος και του ιατρού της επιλογής των κρατουμένων.

13) Να παραπέμπονται για νοσηλεία σε θεραπευτικό κατάστημα κρατουμένων ή σε δημόσιο, δημοτικό, κοινοτικό ή άλλο θεραπευτήριο, αν δεν είναι δυνατή η νοσηλεία τους στο κατάστημα όπου κρατούνται.

14) Να αρνούνται, εφόσον δεν συναινούν, να υποβληθούν σε κάθε είδους ιατρική ή εργαστηριακή εξέταση, ιατροχειρουργική επέμβαση ή θεραπευτική αγωγή, εκτός εάν υπάρχει υπόνοια μεταδοτικού νοσήματος που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την υγεία των λοιπών κρατουμένων.

15) Να μην υποβάλλονται, ακόμη και αν συναινούν, σε ιατρικά ή συναφή πειράματα που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή και την υγεία τους ή προσβάλλουν την αξιοπρέπεια και την προσωπικότητά τους.

16) Να εισάγονται σε ειδικό τμήμα νοσηλείας του καταστήματος κράτησης ή σε θεραπευτικό κατάστημα κράτησης, αν ασθενήσουν ή παρουσιάσουν έντονα προβλήματα ψυχικής υγείας.

17) Να λαμβάνουν κατάλληλη διατροφή από το κράτος, τρεις φορές την ημέρα, βάσει εναλλασσόμενων εβδομαδιαίων προγραμμάτων συσσιτίου.

18) Να προμηθεύονται, εφόσον το επιθυμούν, με δικές τους δαπάνες, πρόσθετα τρόφιμα ή άλλα επιτρεπόμενα είδη από το πρατήριο - καντίνα ή το κυλικείο ή τον επιλεγμένο προμηθευτή του καταστήματος.

19) Να καλύπτονται οι ανάγκες ειδικής διαίτας ή συμπληρωματικής τροφής για λόγους υγείας, ύστερα από γραπτή γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος ή να προμηθεύονται, σύμφωνα με τα παραπάνω, είδη και να παρασκευάζουν φαγητό με απόφαση του διευθυντή κατόπι σύμφωνης γνώμης του ιατρού.

20) Να έχουν ατομική ενδυμασία της επιλογής τους και, όσοι έχουν ανάγκη να λαμβάνουν επαρκή ενδυμασία και υποδήματα με μέριμνα της διεύθυνσης του καταστήματος. Οι εργαζόμενοι να λαμβάνουν επίσης ρουχισμό, ανάλογα με το αντικείμενο της εργασίας τους.

21) Να ενημερώνονται με εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, να έχουν πρόσβαση σε δανειστική βιβλιοθήκη του καταστήματος και να προμηθεύονται βιβλία εκτός καταστήματος.

22) Να ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα και να επικοινωνούν με αναγνωρισμένους εκπροσώπους του θρησκευάτος και του δόγματός τους. Η άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων γίνεται τακτικά, στο ναό ή άλλο κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο του καταστήματος, μετά από απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής.

23) Να ζητούν, και αν κριθεί αναγκαίο να παρευρίσκονται σε συνεδρίαση του Συμβουλίου Φυλακής που τους αφορά. Επίσης να καλούνται ενώπιον του αρμοδίου για τη χορήγηση των αδειών οργάνου για την παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων.

24) Να έχουν μαζί τους το/α παιδί/ά τους, αν είναι μητέρες, μέχρις ότου γίνει/ουν 3 ετών. Εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν, να τοποθετούνται σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο.

25) Να ζητούν τη διενέργεια κάθε σωματικής έρευνας σε ιδιαίτερο χώρο από 2 υπαλλήλους του ίδιου φύλου και κατά τρόπο που να μη θίγει την αξιοπρέπειά τους.

26) Να περπατούν ή να ασκούνται ατομικά στο προαύλιο τουλάχιστον 1 ώρα την ημέρα.

27) Να έχουν ατομικό λογαριασμό που σχηματίζεται από α) τα χρήματα που έφεραν μαζί τους οι ίδιοι ή που β), κατά τη διάρκεια της κράτησης, κατέθεσαν συγγενείς ή άλλοι ή γ) απέκτησαν ο ίδιοι με την εργασία τους.

28) Να υπάγονται σε ασφάλιση του ΙΚΑ κατά του κινδύνου ατυχήματος, αν εργάζονται σε ορισμένες θέσεις ή παρακολουθούν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης.

29) Να δέχονται, εφόσον το επιθυμούν, επισκέψεις συζύγου και συγγενών μέχρι 4ου βαθμού τουλάχιστον 1 φορά την εβδομάδα.

30) Να διευκολύνονται από τις υπηρεσίες του καταστήματος, αν είναι αλλοδαποί, να επικοινωνούν με διπλωματικούς ή προξενικούς εκπροσώπους του κράτους της ιθαγένειάς τους ή άλλου σχετικού.

31) Να επικοινωνούν με τηλέφωνο που βρίσκεται σε κοινόχρηστο χώρο του καταστήματος, όπως ορίζει το Συμβούλιο Φυλακής και ο παρών Εσωτερικός Κανονισμός καθώς και να στέλνουν γράμματα ή τηλεγραφήματα, όπως ορίζει ο Σωφρονιστικός Κώδικας και ο παρών εσωτερικός κανονισμός, χωρίς να ελέγχεται το περιεχόμενο οποιασδήποτε επικοινωνίας, εκτός αν ο έλεγχος γίνεται για λόγους ασφάλειας ή διακρίβωσης ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

32) Να προσφεύγουν στον αρμόδιο εισαγγελέα, αν υπάρξουν εμπόδια στο επισκεπτήριό τους ή στην τηλεφωνική ή άλλη επικοινωνία τους.

33) Να ζητούν την κάλυψη των δαπανών επικοινωνίας από την υπηρεσία, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν οι ίδιοι αυτή τη δυνατότητα και η υπηρεσία μπορεί να ανταποκριθεί.

34) Να ζητούν τακτικές, έκτακτες και εκπαιδευτικές άδειες και σε περίπτωση δεύτερης συνεχόμενης απόρριψης της αίτησής τους να προσφεύγουν στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής μέσα σε δέκα ημέρες από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης.

35) Να συνεχίζουν την προηγούμενη επαγγελματική τους απασχόληση ή να εργάζονται εντός του καταστήματος ή να εργάζονται εκτός καταστήματος κράτησης, εφόσον υπάρχει ειδικός χώρος ημιελεύθερης διαβίωσης και τους χορηγηθεί σχετική άδεια.

36) Να προσφεύγουν στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής εντός δέκα ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης με την οποία απορρίπτεται αίτηση για άδεια ημιελεύθερης διαβίωσης ή ανακαλείται η άδεια.

37) Να ειδοποιούνται εγγράφως για το πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο κατηγορούνται και να καλούνται από το αρμόδιο όργανο για υπεράσπιση και απολογία με διερμηνέα, εάν δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα.

38) Να προσφεύγουν κατά των αποφάσεων του Πειθαρχικού Συμβουλίου εντός πέντε ημερών στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής.

39) Να ζητούν τη μεταγωγή τους σε άλλο κατάστημα κράτησης για λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς, εκπαιδευτικούς και για τοποθέτηση σε εργασία.

40) Να λαμβάνουν γνώση, προφορικά ή με χορήγηση αντιγράφων, αυτοπροσώπως ή με νόμιμο εκπρόσωπό τους, των μητρώων και ατομικών δελτίων που τηρούνται στο κατάστημα σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 2 - 5 Σωφρονιστικού Κώδικα καθώς και του μητρώου ιατρικών εξετάσεών τους.

Άρθρο 32

Δυνατότητες κρατουμένων

Εκτός από τα δικαιώματα του προηγούμενου άρθρου οι

κρατούμενοι διευκολύνονται στην άσκηση των δικαιωμάτων τους με δυνατότητες και μέτρα τα οποία λαμβάνονται για να ελαχιστοποιούνται οι δυσμενείς επιπτώσεις ή παρενέργειες που συνεπάγεται η εκτέλεση των ποινών και των μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας. Ειδικότερα οι κρατούμενοι μπορούν:

1) Να ενημερώνονται από τον διευθυντή, κατά την εισαγωγή τους στο κατάστημα και σε γλώσσα που κατανοούν, για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και για τον παρόντα κανονισμό και να λαμβάνουν σχετικό ενημερωτικό έντυπο.

2) Να ενημερώνονται από τον κοινωνικό λειτουργό για την παρεχόμενη από την κοινωνική υπηρεσία συμπαράσταση και να λαμβάνουν την απαραίτητη συνδρομή.

3) Να λαμβάνουν από τη διεύθυνση του καταστήματος τα απαραίτητα μέσα για την ατομική υγιεινή και την καθαριότητα των ιδίων και των ειδών ένδυσης και ρουχισμού τους.

4) Να ενημερώνονται σε θέματα υγιεινής και πρόληψης του AIDS και άλλων μεταδοτικών νοσημάτων.

5) Να διακοσμούν τον ατομικό τους χώρο ελεύθερα, εφόσον δεν διαταράσσουν τη συμβίωση και δεν παρακωλύουν τον έλεγχο προς τήρηση των όρων ασφαλείας του καταστήματος.

6) Να χρησιμοποιούν δικά τους κλινοσκεπάσματα και πετσέτες και, όσοι δεν διαθέτουν, να λαμβάνουν τα είδη αυτά με μέριμνα της διεύθυνσης του καταστήματος.

7) Να συμμετέχουν και να συνεργάζονται σε εκπαιδευτικές, μορφωτικές, αθλητικές, πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες δημιουργικής αξιοποίησης του χρόνου της κράτησης.

8) Να υποβάλλουν αιτήματα σε εκπροσώπους και λειτουργούς θρησκευμάτων και δογμάτων να τους επισκέπτονται με σκοπό ιδίως την ηθική στήριξή τους. Τα αιτήματα, ύστερα από πρόταση του Συμβουλίου Φυλακής διαβιβάζονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης το οποίο εγκρίνει ή απορρίπτει τη χορήγηση άδειας εντός τριών ημερών, άλλως θεωρείται ότι η γνώμη του Συμβουλίου Φυλακής έχει γίνει δεκτή.

9) Να εργάζονται για δικό τους λογαριασμό μέσα στο κατάστημα.

10) Να έχουν πρόσβαση σε γραμματοκιβώτιο και η αλληλογραφία τους να διεκπεραιώνεται με ταχύτητα.

11) Να δέχονται επισκέψεις και άλλων ατόμων, εκτός συζύγου και των συγγενών μέχρι 4ου βαθμού, τουλάχιστον 1 φορά το δεκαπενθήμερο, όταν οι ίδιοι το ζητήσουν και το επιτρέψει το Συμβούλιο Φυλακής κρίνοντας ότι τα πρόσωπα αυτά μπορούν να ασκήσουν ευμενή επίδραση.

12) Να ταξιδεύουν με δαπάνες του καταστήματος με δημόσια μεταφορικά μέσα, εάν δεν μπορούν να καταβάλουν τη δαπάνη του ταξιδιού τους όταν λαμβάνουν τακτική άδεια.

13) Να επιδοτούνται από τα Κεφάλαια Εργασίας Κρατουμένων για την κάλυψη τουλάχιστον των απολύτως αναγκαίων εξόδων, όταν λαμβάνουν εκπαιδευτική άδεια.

14) Να μεταγώνται χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπειά τους και η μεταγωγή τους να αναβάλλεται εάν υπάρχει κίνδυνος ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας τους.

15) Να ζητούν ενημέρωση για τη νομική και κοινωνική τους κατάσταση και υποστήριξη για την προσαρμογή τους στην κοινωνική ζωή μετά την αποφυλάκιση, συμπεριλαμβανομένων της εξασφάλισης στέγης και της ανεύρεσης εργασίας.

16) Να ζητούν να ανασταλεί, διακοπεί ή χαριστεί η πειθαρχική ποινή περιορισμού σε ατομικό κελί, αν υπάρχει

σοβαρός κίνδυνος για τη ζωή ή την υγεία τους ή αν με εξαιρετικές ενέργειες δείχνουν ότι ενισχύθηκε η συναίσθηση ευθύνης τους.

17) Να αμείβονται για τις αξιόπαινες πράξεις τους σύμφωνα με τα άρθρα 67 και 70 παρ. 1 του Σωφρονιστικού Κώδικα.

Άρθρο 33

Νομική βοήθεια

1. Εάν ο κρατούμενος δηλώσει ότι βρίσκεται σε οικονομική αδυναμία να ασκήσει τα υπερασπιστικά του δικαιώματα, ενημερώνεται το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό του καταστήματος κράτησης, το οποίο καλεί τον κρατούμενο να υποβάλει αίτηση με δικαιολογητικά οικονομικής αδυναμίας (φορολογική δήλωση και εκκαθαριστικό σημείωμα εφορίας, πιστοποιητικό οικονομικής αδυναμίας ή χορήγησης επιδόματος πρόνοιας, πιστοποιητικό επιδότησης ανεργίας Ο.Α.Ε.Δ., πρακτικά δικαστικών αρχών ή άλλα έγγραφα από τα οποία να προκύπτει προηγούμενη παράσταση χωρίς συνήγορο υπεράσπισης ή αυτεπάγγελτος διορισμός συνηγόρου ή αδυναμία καταβολής χρηματικών ποινών ή μετατροπής ποινών κατά της ελευθερίας σε χρηματικές κ.λπ.).

2. Η αίτηση απευθύνεται προς τον εισαγγελέα επόπτη και σ' αυτήν επισυνάπτονται σημειώματα των τμημάτων κοινωνικής εργασίας και οικονομικού του καταστήματος κράτησης σχετικά με την πιθανολογούμενη απορία ή οικονομική αδυναμία του αιτούντος κρατουμένου.

3. Η αίτηση και τα σχετικά δικαιολογητικά ελέγχονται από τον εισαγγελέα - επόπτη συνεπικουρούμενο από το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό του καταστήματος και, είτε ζητείται η συμπλήρωσή τους με πρόσθετα δικαιολογητικά (υπεύθυνες δηλώσεις, αντίγραφοκίνησης ατομικών λογαριασμών κ.λπ.) είτε, όταν κριθούν επαρκή, διαβιβάζονται από αυτόν στην αρμόδια δικαστική αρχή με σχετική ένδειξη προκειμένου να εξετασθεί το αίτημα αυτεπάγγελτου διορισμού συνηγόρου ή παροχής νομικής βοήθειας λόγω οικονομικής αδυναμίας. Σε κάθε περίπτωση καταβάλλεται προσπάθεια το αίτημα να διαβιβάζεται τουλάχιστον δεκαπέντε ημέρες πριν από τη ανακριτική πράξη ή τη δικαστική ενέργεια για την οποία ζητείται ο αυτεπάγγελτος διορισμός συνηγόρου και γενικότερα παροχής νομικής βοήθειας.

4. Ο ενδιαφερόμενος κρατούμενος ενημερώνεται τουλάχιστον πέντε ημέρες πριν από την ανακριτική πράξη ή τη δικαστική ενέργεια για το αποτέλεσμα της αίτησής του και σε περίπτωση απόρριψης έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του αμέσως ανώτερου οργάνου εντός τριών ημερών.

5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι ειδικές ρυθμίσεις για τον αυτεπάγγελτο διορισμό συνηγόρου και για την παροχή νομικής βοήθειας ως έχουν.

Άρθρο 34

Υποχρεώσεις κρατουμένων

Οι κρατούμενοι έχουν μόνο τις υποχρεώσεις και τους περιορισμούς των δικαιωμάτων τους που προβλέπονται ρητά στον Σωφρονιστικό Κώδικα και στις κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενες κανονιστικές πράξεις. Ειδικότερα οι κρατούμενοι υποχρεούνται:

1) Να υποβάλλονται στην εκτέλεση της απόφασης, του βουλεύματος ή άλλου νόμιμου τίτλου βάσει του οποίου κρατούνται.

2) Να συμμορφώνονται με τις νόμιμες οδηγίες και εντολές του προσωπικού, ώστε να εξασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος και η ασφάλεια προσώπων και εγκαταστάσεων. Ιδιαίτερα υποχρεούνται: α) να τη-

ρούν το ωρολόγιο πρόγραμμα του καταστήματος, β) να κινούνται στις εκτός χώρων κράτησης εγκαταστάσεις του καταστήματος μόνον ύστερα από άδεια ή με συνοδεία και γ) να μην επικοινωνούν με κρατούμενους άλλων πτερύγων και τμημάτων του καταστήματος ή και άλλων καταστημάτων κράτησης.

3) Να σέβονται τους συγκρατούμενους τους και να συμπεριφέρονται προς αυτούς και το προσωπικό με κόσμιο τρόπο.

4) Να έχουν ευπρεπή συμπεριφορά όταν παρουσιάζονται σε ακρόασεις ή καλούνται ενώπιον των συμβουλίων του καταστήματος ή δέχονται επισκέπτες ή συναντώνται με τους συνηγόρους τους.

5) Να συνεργάζονται με τους αρμόδιους υπαλλήλους κατά την υποβολή τους σε κάθε είδους έρευνα (τακτική, έκτακτη, σωματική και ατομικών ειδών).

6) Να παραδίδουν προς φύλαξη στο λογιστήριο και την αποθήκη του καταστήματος κάθε είδος που απαγορεύεται να φέρουν μαζί τους στο χώρο κράτησης και να φυλάσσουν τα προσωπικά τους είδη και αντικείμενα σε μια βαλίτσα κανονικού μεγέθους σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 11 του παρόντος.

7) Να συντάσσουν ενυπόγραφη αίτηση όταν επιθυμούν να τύχουν ακρόασης από τα όργανα του καταστήματος και σημείωμα, όταν επιθυμούν εξέταση από ιατρό ή ακρόαση από το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, αναγράφοντας το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, την πτέρυγα και το κελί ή το θάλαμό τους. Οι αιτήσεις και τα σημειώματα αυτά ρίπτονται σε γραμματοκιβώτιο και στη συνέχεια οι αιτήσεις πρωτοκολλούνται.

8) Να είναι σύντομοι όταν χρησιμοποιούν τα καρτοτηλέφωνα και να τηρούν τη σειρά προτεραιότητας.

9) Να εκτελούν την εργασία στην οποία τοποθετούνται ύστερα από απόφαση του Πενταμελούς Συμβουλίου Εργασίας Κρατουμένων με συνέπεια και επιμέλεια.

10) Να κάνουν καλή χρήση και να μην καταστρέφουν με πρόθεση εργαλεία ή άλλα αντικείμενα τα οποία χρησιμοποιούν στην εργασία τους.

11) Να τηρούν τους κανόνες της ατομικής υγιεινής, να φροντίζουν για την καθαριότητα και τακτοποίηση των ατομικών τους ειδών, των χώρων κράτησης και των κοινόχρηστων χώρων του καταστήματος και κυρίως να μην προκαλούν φθορές στα αντικείμενα και στις εγκαταστάσεις του καταστήματος.

12) Να λαμβάνουν παρουσία του νοσηλευτή τα φάρμακα που τους χορηγούνται με συνταγή ψυχιάτρου.

13) Να υποβάλλονται σε ιατρικές εξετάσεις, ακόμη και παρά τη θέλησή τους, αν υπάρχει υπόνοια μεταδοτικού νοσήματος ή διακίνησης ναρκωτικών που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την υγεία των ιδίων ή λοιπών κρατουμένων. Αν παρά ταύτα αρνούνται, τίθενται σε προφυλακτική μόνωση ύστερα από γνωμάτευση ιατρού και απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής, ή σε έκτακτες περιπτώσεις, από τον διευθυντή και σε απουσία του από τον αρχιφύλακα, πάντοτε ύστερα από ενημέρωση ιατρού. Στις περιπτώσεις αυτές ενημερώνεται και το Συμβούλιο Φυλακής και πραγματοποιούνται ημερήσιες επισκέψεις ιατρού, ο οποίος συντάσσει σχετική αναφορά.

14) Να υποβάλλονται σε ενδοσωματική ή ακτινολογική έρευνα από ιατρό, ακόμη και παρά τη θέλησή τους α) αν υπάρχει εύλογη αιτία για απόκρυψη ναρκωτικών ουσιών ή άλλη αιτία που δικαιολογεί την έρευνα αυτή ή β) όταν διενεργείται ιατρική πράξη αναγκαία για την υγεία τους, πάντοτε ύστερα από εντολή του εισαγγελέα επόπτη.

15) Να τοποθετούνται, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα-επόπτη, σε ειδικούς χώρους προς ολιγοήμερη παρακολούθηση, έως τριών ημερών, η οποία μπορεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις να παρατείνεται επί ένα τριήμερο, όταν εκτιμάται, βάσει συγκεκριμένων στοιχείων, ότι θα επιχειρήσουν να εισαγάγουν στο κατάστημα κράτησης απαγορευμένες ουσίες τις οποίες έχουν αποκρύψει στο σώμα τους με τρόπο ώστε να μην είναι δυνατό αυτές α) να εντοπισθούν με σωματική έρευνα ή ακτινολογικό έλεγχο ή β) να αφαιρεθούν αφού εντοπισθούν. Καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής στους χώρους παρακολούθησης λαμβάνεται μέριμνα για τη χρήση ειδικής τουαλέτας.

16) Να μην κατέχουν και χρησιμοποιούν με οποιονδήποτε τρόπο απαγορευόμενα από το νόμο και τον παρόντα κανονισμό είδη και ειδικότερα κινητό τηλέφωνο.

17) Να μη συναλλάσσονται με συγκρατούμενους τους χρησιμοποιώντας προς τούτο επιτρεπόμενα για ατομική χρήση είδη ή αγαθά.

18) Να μην παρεμποδίζουν με οποιονδήποτε τρόπο τον τεχνητό φωτισμό του κελιού ή του θαλάμου τους και να διευκολύνουν την καταμέτρηση και τον οπτικό έλεγχο.

19) Να μην καταθέτουν χρήματα κατά τη διάρκεια της κράτησης και έως την αποφυλάκισή τους σε λογαριασμό άλλου κρατουμένου, εκτός εάν πρόκειται για συγγενή μέχρι τέταρτου βαθμού.

20) Να υποβάλλονται σε πειθαρχικό και ποινικό έλεγχο και υπέχουν αστική ευθύνη για τη μη συμμόρφωσή τους στα ανωτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις του Σωφρονιστικού, του Ποινικού ή του Αστικού Κώδικα και των ειδικών νόμων.

Άρθρο 35

Προετοιμασία για την απόλυση

1. Οι κρατούμενοι, από την εισαγωγή τους στο κατάστημα κράτησης και καθ' όλο το διάστημα της παραμονής τους σ' αυτό υποβάλλονται σε μεταχείριση που προσανατολίζεται στην εξασφάλιση της δίκαιης εκδίκασης της υπόθεσής τους εάν είναι υπόδικοι και της προσαρμογής τους στο νόμιμο κοινωνικό βίο εάν είναι κατάδικοι.

2. Στο πλαίσιο της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου:

α) Οι υπόδικοι διευκολύνονται για να προετοιμάσουν την υπεράσπισή τους ενώπιον των δικαστικών αρχών.

β) Οι κρατούμενοι συνεργάζονται, εάν επιθυμούν, για τον σχεδιασμό προγράμματος εποικοδομητικής μεταχείρισης από το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό (συμμετοχή σε εκπαίδευση, εργασία, επαγγελματική κατάρτιση, ειδικές θεραπευτικές ομάδες κ.λπ.) ώστε να περιορίζεται η περαιτέρω υποβάθμιση της πραγματικής και νομικής κατάστασής τους και η επιδείνωση της θέσης των προσώπων που εξαρτώνται από αυτούς.

3. Τα αρμόδια όργανα του καταστήματος κράτησης μεριμνούν προκειμένου να εξασφαλίζεται σε όλους τους κρατούμενους η δυνατότητα να εντάσσονται σε θεσμούς έκτισης των ποινών με τους οποίους αξιοποιείται δημιουργικά ο χρόνος της κράτησης και ενισχύονται οι δεσμοί των κρατουμένων με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, ιδίως όταν πλησιάζει ο χρόνος για την οριστική ή υπό όρο απόλυσή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Άρθρο 36

Γενικά καθήκοντα προσωπικού

1. Το προσωπικό οφείλει να συνεργάζεται και να συντονίζει τις ενέργειές του για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του καταστήματος και την ακώλυτη άσκηση

των δικαιωμάτων των κρατουμένων. Ειδικότερα σε θέματα ασφαλείας του καταστήματος τα μέλη του προσωπικού συνεργάζονται τόσο με τους επόπτες εισαγγελείς, όσο και με την υπηρεσία εξωτερικής φρούρησης του καταστήματος.

2. Το προσωπικό κατά την είσοδό του στο κατάστημα κράτησης υποβάλλεται σε ηλεκτρονικό ή άλλου είδους έλεγχο ανίχνευσης απαγορευμένων ουσιών και αντικειμένων.

3. Το προσωπικό υποχρεούται σε ομοιόμορφη εμφάνιση όσον αφορά την ενδυμασία. Της υποχρέωσης αυτής εξαιρούνται ο προϊστάμενος της διεύθυνσης, το ιατρικό προσωπικό, το τεχνικό προσωπικό, το ειδικευμένο επισημονικό προσωπικό, οι ιερείς και οι γυμναστές.

4. Το προσωπικό οφείλει να ενημερώνει, το ταχύτερο δυνατό, τον αρμόδιο ιατρό, όταν αυτός απουσιάζει από το κατάστημα κράτησης, σχετικά με έκτακτα περιστατικά που αφορούν την υγεία και τη ζωή των κρατουμένων.

5. Το προσωπικό απαγορεύεται:

α. να εγκαταλείπει τη θέση του χωρίς προηγούμενη άδεια και αντικατάσταση,

β. να εισάγει στο κατάστημα και να εξάγει από αυτό χωρίς άδεια οποιοδήποτε αντικείμενο,

γ. να εισάγει στο κατάστημα οποιοδήποτε αντικείμενο προσωπικής χρήσης (αυτοκίνητο, ηλεκτρική συσκευή κ.λπ.) για οποιαδήποτε επίσκεψη ή άλλη εργασία, εκτός εάν λειτουργεί σχετικό εγκεκριμένο πρόγραμμα.

δ. να χρησιμοποιεί κινητό τηλέφωνο, υπηρεσιακό ή προσωπικό, εξαιρουμένων του διευθυντή, του αρχιφύλακα και των ιατρών σε ώρα υπηρεσίας,

ε. να συναλλάσσεται και να αναπτύσσει ιδιαίτερες σχέσεις με κρατουμένους, συγγενείς και φίλους τους, συνηγόρους και προμηθευτές του καταστήματος,

στ. να εκμεταλλεύεται την εργασία των κρατουμένων για προσωπικό όφελος.

Άρθρο 37

Καθήκοντα διευθυντή

Ο διευθυντής προϊστάται όλων των υπηρεσιών του καταστήματος κράτησης, είναι υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία τους και ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου κατά το άρθρο 34 Κ.Π.Δ. για τις αξιόπινες πράξεις που τελούνται στο χώρο του καταστήματος. Ειδικότερα ο διευθυντής:

1) Μεριμνά για την ορθή εφαρμογή των νόμων, διαταγμάτων, κανονισμών, εγκυκλίων κ.λπ., εκδίδοντας τις εκάστοτε απαιτούμενες οδηγίες, και είναι υπεύθυνος για τη νομιμότητα της κράτησης κάθε κρατουμένου.

2) Μεριμνά για την τήρηση της τάξης και της ασφάλειας του καταστήματος κράτησης εκδίδοντας τις απαιτούμενες εντολές στο πλαίσιο λειτουργίας των διαφόρων συμβουλίων του καταστήματος.

3) Επιθεωρεί τακτικά το κατάστημα κράτησης και ελέγχει όλες τις υπηρεσίες.

4) Καλεί καθημερινά τους αρμόδιους υπαλλήλους σε αναφορά σχετικά με τη λειτουργία του καταστήματος και συνεργάζεται με αυτούς για ό,τι αφορά την υπαγωγή των κρατουμένων στις διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα.

5) Ελέγχει την ταμειακή κατάσταση του καταστήματος, καθώς και την ορθή τήρηση όλων των βιβλίων γραμματείας, διαχείρισης, αρχιφυλακείου, ιατρείου, κοινωνικής υπηρεσίας κ.λπ.

6) Δίνει οδηγίες προς το προσωπικό, εγγράφως, υπό τη μορφή ημερήσιας διαταγής.

7) Ορίζει, μετά από εισήγηση του Αρχιφύλακα, το χώρο εργασίας και τα καθήκοντα που ασκεί κάθε μέλος του φυ-

λακτικού προσωπικού (φύλακας ή τοποθέτης) στο χώρο αυτό.

8) Δέχεται, ο ίδιος ή εξουσιοδοτημένος από αυτόν υπάλληλος, σε ακρόαση τους νέοεισαγόμενους κρατουμένους, το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την εισαγωγή τους, τους ενημερώνει σε γλώσσα κατανοητή από αυτούς για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και για τον παρόντα κανονισμό και τους παραδίδει σχετικό ενημερωτικό έντυπο που εκδίδεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

9) Συγκαλεί το Συμβούλιο Φυλακής σύμφωνα με το άρθρο 10 του Σωφρονιστικού Κώδικα, τακτικά και έκτακτως και προεδρεύει των συνεδριάσεων.

10) Λαμβάνει, κατά τη διάρκεια της κράτησης οποιουδήποτε κρατουμένου, τα αναγκαία κατά περίπτωση μέτρα προς ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων ή παρενεργειών τις οποίες συνεπάγεται η εκτέλεση των ποινών και των μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας.

11) Καλεί εξωτερικούς ιατρούς και νοσοκόμους αμειβόμενους κατ'επίσκεψιν για την 24ωρη κάλυψη των παρουσιαζόμενων αναγκών στην περίπτωση που στο κατάστημα κράτησης δεν υπηρετεί μόνιμο υγειονομικό προσωπικό. Αν, παρ'όλα αυτά δεν εξευρίσκεται το παραπάνω προσωπικό, προτείνει στον αρμόδιο εισαγγελέα επόπτη να καλέσει τους κατάλληλους κατά ειδικότητα ιατρούς και νοσηλευτές από πίνακα των οικείων συλλόγων.

12) Λαμβάνει, σε συνεργασία με τον ιατρό του καταστήματος, τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθηση και προστασίας της υγείας των κρατουμένων που δηλώνουν ότι κατέρχονται σε απεργία πείνας.

13) Ελέγχει και παρακολουθεί καθημερινά την ποιότητα και γενική κατάσταση του παρασκευαζόμενου συσσιτίου στο κατάστημα κράτησης.

14) Επιτρέπει, μετά από σύμφωνη γνώμη του ιατρού του καταστήματος, την παρασκευή φαγητού σε χώρο του καταστήματος από τους ίδιους τους κρατουμένους.

15) Χορηγεί στους κρατουμένους που έχουν ανάγκη επαρκή ενδυμασία και υπόδηση, καθώς και κλινოსκεπάσματα και άλλα είδη κλινοστρωμνής σε όσους δεν τα διαθέτουν.

16) Προμηθεύει τους κρατουμένους με τα αναγκαία είδη για την τήρηση της καθαριότητας στα είδη ένδυσης και ρουχισμού.

17) Συμμετέχει ως μέλος στο Συμβούλιο Εργασίας Κρατουμένων.

18) Αποφασίζει, μετά από εισήγηση του διαχειριστικού οργάνου του καταστήματος κράτησης, την ανάληψη μέρους του αδιάθετου ποσού του χρηματίου κάθε κρατουμένου, στις προβλεπόμενες από το νόμο περιπτώσεις.

19) Φροντίζει μέσω των αρμοδίων οργάνων του καταστήματος κράτησης για την έγκαιρη παραλαβή και αποστολή τηλεγραφημάτων ή συστημένων επιστολών από και προς τους κρατουμένους.

20) Μπορεί να τοποθετεί, με ημερήσια διαταγή, έναν ή περισσότερους βοηθούς αρχιφύλακα εκ των υπαρχιφυλάκων οι οποίοι υπηρετούν στο κατάστημα κράτησης και να αναθέτει σε αυτούς ορισμένες από τις αρμοδιότητες του αρχιφύλακα.

21) Μεριμνά για τη διατήρηση της τάξης και της ασφάλειας του καταστήματος κράτησης. Σε περίπτωση κατεπείγοντος και όταν απουσιάζει ο εισαγγελέας επόπτης, όταν εκδηλώνεται ομαδική απείθεια, στάση ή αντίσταση κρατουμένων σε νόμιμη διαταγή και ιδίως επιστροφής και εγκλεισμού στα κελιά και στους θαλάμους τους, καλεί την αστυνομική δύναμη προς παροχή οποιασδήποτε κατά

την κρίση του αναγκαίας συνδρομής, συμπεριλαμβανομένης, σε περίπτωση στάσης, της επέμβασης.

22) Διατάσσει τη λήψη μέτρων τάξης, όπως αυτά περιγράφονται στο άρθρο 65 παρ. 2 Σωφρονιστικού Κώδικα και στο άρθρο 65 του παρόντος κανονισμού, σε έκτακτες περιπτώσεις και όπου βίαιες ενέργειες κρατουμένων θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή, τη σωματική ακεραιότητα, την υγεία και την ελευθερία του προσωπικού ή των συγκρατούμενων τους.

23) Συμμετέχει ως μέλος στο πειθαρχικό συμβούλιο του καταστήματος κράτησης, είτε αυτό συνεδριάζει για τη χορήγηση τακτικών και εκπαιδευτικών αδειών στους κρατούμενους, είτε ως όργανο πειθαρχικού ελέγχου.

24) Αναστέλλει, διακόπτει ή χαρίζει εν όλω ή εν μέρει την πειθαρχική ποινή του περιορισμού σε ειδικό κελί, σε έκτακτες περιπτώσεις: α) όταν υπάρχει κίνδυνος ζωής ή σοβαρής ή μόνιμης βλάβης της υγείας των κρατουμένων ή β) όταν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις προερχόμενες από εξαιρετικές ενέργειες κρατουμένων οι οποίες πείθουν ότι έχει ενισχυθεί σημαντικά η συναίσθηση ευθύνης τους. Η σχετική απόφαση τίθεται στο πειθαρχικό συμβούλιο για έγκριση εντός δύο ημερών.

25) Παραγγέλλει τη μεταγωγή των κρατουμένων σε θεραπευτικά ή νοσηλευτικά ιδρύματα σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις και εφ' όσον ο ιατρός απουσιάζει προκειμένου να αποτραπεί κίνδυνος ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας τους ή κίνδυνος μετάδοσης μολυσματικών νόσων ή βλάβης της υγείας άλλων κρατουμένων. Στις περιπτώσεις αυτές ειδοποιεί άμεσα τους συγγενείς άλλων κρατουμένων ή πρόσωπα και αρχές που αυτοί υποδεικνύουν.

26) Αναφέρει αμέσως την αναβολή κάθε είδους μεταγωγής για λόγους υγείας κ.λπ. στην αρχή που την παρήγγειλε.

27) Παραγγέλλει, σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, τη μεταγωγή κρατουμένων για λόγους σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος και γνωστοποιεί αμέσως την παραγγελία στο Συμβούλιο Φυλακής και στην Κ.Ε.Μ..

28) Προτείνει τη μεταγωγή κρατουμένων σε ορισμένες περιπτώσεις, εκθέτοντας τους λόγους που τη δικαιολογούν. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Φυλακής, που συνεδριάζει χωρίς τη συμμετοχή του διευθυντή, υπό την προεδρία του εισαγγελέα επόπτη.

29) Διατάσσει την κάθε είδους αποφυλάκιση των κρατουμένων.

30) Ανακοινώνει αμέσως κάθε θάνατο κρατουμένου στις αρμόδιες δικαστικές αρχές, στον Υπουργό Δικαιοσύνης, τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και τη Γενική Διεύθυνση Σωφρονιστικής Πολιτικής, όπως και στους συγγενείς του θανόντος. Αν ο θανών είναι αλλοδαπός ενημερώνει και την πρεσβεία ή την πλησιέστερη προξενική αρχή της χώρας του.

31) Ειδοποιεί άμεσα τον Υπουργό Δικαιοσύνης, τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, τη Γενική Διεύθυνση Σωφρονιστικής Πολιτικής και τις αρμόδιες υπηρεσίες σε περιπτώσεις έκτακτων γεγονότων που αφορούν την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος κράτησης και τους κρατούμενους.

32) Είναι πρόεδρος της Διαχειριστικής Επιτροπής του καταστήματος.

33) Έχει όσα επιπλέον καθήκοντα προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό και ελέγχει το προσωπικό για την τήρησή του.

34) Μπορεί να μεταβιβάζει ορισμένα από τα καθήκοντά του στους νόμιμους αναπληρωτές, τμηματάρχες και λοιπούς υπαλλήλους εκδίδοντας προς τούτο σχετικές ημερήσιες διαταγές.

Άρθρο 38

Καθήκοντα προϊσταμένου τμήματος διοίκησης (γραμματείας)

Ο προϊστάμενος του τμήματος διοίκησης φροντίζει για την εύρυθμη λειτουργία της γραμματείας του καταστήματος, συντονίζει το έργο του προσωπικού και είναι συνυπεύθυνος με το διευθυντή για τον ακριβή καθορισμό του χρόνου έναρξης και λήξης της ποινής ή του μέτρου ασφαλείας και για τη νόμιμη κράτηση κάθε κρατουμένου. Ειδικότερα, ο προϊστάμενος του τμήματος διοίκησης:

1) Τηρεί την αλληλογραφία και επιμελείται για την τήρηση και ενημέρωση των βιβλίων και του αρχείου.

2) Χορηγεί τα έγγραφα, αντίγραφα και πιστοποιητικά, μετά από αίτηση αυτών που έχουν έννομο συμφέρον.

3) Μεριμνά για την τήρηση των βιβλίων και φακέλων του τμήματος. Η τήρηση αυτών δεν είναι απαραίτητη όταν γίνεται καταχώριση των στοιχείων που περιλαμβάνουν σε ηλεκτρονικό υπολογιστή. Τα βιβλία αυτά είναι:

α. το βιβλίο καταδικών,

β. το βιβλίο υποδικών,

γ. το βιβλίο κρατουμένων για χρηματικές ποινές ή έξοδα και κρατουμένων για χρέη.

4) Τέλος, ελέγχει τις καταχωρήσεις. Ειδικότερα, στα παραπάνω βιβλία καταχωρίζονται:

α. τα στοιχεία ταυτότητας, ο τόπος τελευταίας διαμονής πριν από την εισαγωγή στο κατάστημα, η οικογενειακή κατάσταση, τα δικαιολογητικά έγγραφα της κράτησης, τα στοιχεία ταυτότητας του θύματος, η ημερομηνία και ώρα εισαγωγής,

β. σε ειδική στήλη των βιβλίων η έκθεση για τα παραπάνω, η οποία συντάσσεται και υπογράφεται από τον αρμόδιο υπάλληλο του καταστήματος και τον υπάλληλο που συνοδεύει τον προσαγόμενο κρατούμενο,

γ. η χρονολογία έναρξης της κράτησης ή της εκτέλεσης της ποινής καθώς και η χρονολογία λήξης τους και δ. κάθε άλλη μεταβολή της νομικής κατάστασης των κρατουμένων.

5) Ελέγχει τις καταχωρήσεις στους φακέλους των κρατουμένων. Ειδικότερα:

A. στους φακέλους αυτούς καταχωρίζονται:

α. τα στοιχεία ταυτότητας του κρατουμένου,

β. τα δικωτικά έγγραφα,

γ. η έναρξη και η λήξη της ποινής και

δ. η ημερομηνία εισαγωγής του.

B. Σε υποφακέλους περιλαμβάνονται :

α. τα δικωτικά έγγραφα και δελτίο ποινικού μητρώου,

β. τα δελτία πειθαρχικού ελέγχου, σχετικές αποφάσεις

κ.λπ.,

γ. έγγραφα σχετικά με τις άδειες,

δ. δελτία κίνησης κρατουμένων και μεταγωγών και

ε. αρχείο αναφορών υπαλλήλων και

στ. λοιπή αλληλογραφία.

Άρθρο 39

Καθήκοντα προσωπικού τμήματος διοίκησης (γραμματείας)

Το προσωπικό του τμήματος διοίκησης ακολουθεί τις εντολές και οδηγίες του προϊσταμένου και ενημερώνει τα βιβλία και τους φακέλους που τηρούνται στο τμήμα σύμφωνα με το άρθρο 38 του παρόντος. Ειδικότερα, το προσωπικό του τμήματος διοίκησης :

1) Πρωτοκολλεί τα εισερχόμενα και εξερχόμενα έγγραφα.

2) Καταχωρίζει στα βιβλία κρατουμένων και τους φακέλους ή σε ηλεκτρονικό αρχείο τα στοιχεία ταυτότητας, τα δικαστικά έγγραφα, την έναρξη και λήξη της ποινής ή της προσωρινής κράτησης (προφυλάκισης) ή της προσωπικής κράτησης και την ημερομηνία εισαγωγής τους.

3) Συντάσσει εκθέσεις φυλάκισης και έγγραφα ενημέρωσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τους κρατούμενους οι οποίοι εισάγονται στο κατάστημα κράτησης για πρώτη φορά.

4) Ζητεί τη συμπλήρωση και την αποστολή ποινικού μητρώου από τις εισαγγελίες πρωτοδικών του τόπου γέννησης του κρατουμένου ή από το αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Δικαιοσύνης όταν πρόκειται για αλλοδαπούς κρατουμένους.

5) Ενημερώνει την Πρεσβεία ή την Προξενική Αρχή κάθε αλλοδαπού κρατουμένου ή άλλη εθνική αρχή ή διεθνή οργάνωση η οποία υπερασπίζεται τα συμφέροντα αυτού, εάν προέρχεται από κράτη τα οποία δεν εκπροσωπούνται διπλωματικά ή είναι πρόσφυγας ή ανιθαγενής.

6) Μεριμνά για την αποστολή της κάθε αίτησης αλλοδαπού κρατουμένου, ιδίως αυτής που απευθύνεται στις αρμόδιες αρχές για την εκτέλεση της ποινής του στη χώρα της οποίας φέρει την ιθαγένεια και αυτής που αφορά τη χορήγηση πολιτικού ασύλου.

7) Συντάσσει και διαβιβάζει εκθέσεις ενδίκων μέσων και βοηθημάτων στις αρμόδιες δικαστικές αρχές.

8) Διαβιβάζει στις αρμόδιες αρχές αιτήσεις κρατουμένων που αφορούν τις συνθήκες κράτησης και τους όρους εκτέλεσης των ποινών, αιτήματα παροχής νομικής βοήθειας, καταγγελίες, εγκλήσεις, αγωγές και γενικά την επικοινωνία για κάθε θέμα που εμπίπτει στην αρμοδιότητα των δικαστικών και των δημόσιων αρχών.

9) Εκδίδει ύστερα από σχετική αίτηση των κρατουμένων πιστοποιητικά και βεβαιώσεις κράτησης και πειθαρχικού ελέγχου.

10) Υποβάλλει τα δικαιολογητικά των κρατουμένων για την απόλυσή τους υπό όρο αυτεπαγγέλτως, ακόμη και χωρίς προηγούμενη σχετική αίτηση του κρατουμένου και την απονομή χάριτος, ύστερα από σχετική αίτηση.

11) Υποβάλλει δικαιολογητικά για την επιμέτρηση των ποινών των κρατουμένων είτε ύστερα από αίτησή τους είτε αυτεπάγγελτα.

12) Προβαίνει στις ενέργειες και προωθεί τις διαδικασίες που απαιτούνται για τις μεταγωγές των κρατουμένων για λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς, εκπαιδευτικούς, τοποθέτησης σε εργασία, υγείας, δικονομικούς και συναφείς καθώς και σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης.

13) Επιδίδει δικάγραφα και λοιπά έγγραφα στους κρατούμενους και αποστέλλει τα σχετικά αποδεικτικά επίδοσης.

14) Τηρεί και ενημερώνει τα βιβλία εργασίας των κρατουμένων.

15) Πληροφορεί και γενικά εξυπηρετεί τους κρατουμένους, συγγενείς και συνηγόρους τους και τρίτους που έχουν έννομο συμφέρον επί θεμάτων αρμοδιότητας της γραμματείας.

16) Τηρεί και συντάσσει σε συνεργασία και με το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό του καταστήματος στατιστικά στοιχεία και τα θέτει στη διάθεση του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

17) Τηρεί τους φακέλους του προσωπικού του καταστήματος και ενημερώνει κάθε υπάλληλο για όλα τα θέ-

ματα που αφορούν την υπηρεσιακή του κατάσταση, ιδίως τις κανονικές και αναρρωτικές άδειες. Διαβιβάζει αιτήσεις των υπαλλήλων για υπηρεσιακές μεταβολές (μεταθέσεις, αποσπάσεις κ.λπ.) και επιδίδει σε αυτούς διάφορα έγγραφα που τους αφορούν.

Άρθρο 40

Καθήκοντα προϊστάμενου τμήματος οικονομικού

1. Ο προϊστάμενος τμήματος οικονομικού είναι μέλος της Διαχειριστικής Επιτροπής του καταστήματος.

2. Φροντίζει για την καλή και ομαλή λειτουργία του τμήματος.

3. Συντονίζει το έργο του προσωπικού του τμήματος.

4. Συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες και τα άλλα τμήματα του καταστήματος για το σχεδιασμό της διαχείρισης των διαθέσιμων κονδυλίων και την έγκαιρη αντιμετώπιση των αναγκών των κρατουμένων και του καταστήματος σε υλικοτεχνική υποδομή.

Άρθρο 41

Καθήκοντα διαχειριστή

1. Ο διαχειριστής διαχειρίζεται τα χρήματα του καταστήματος και των κρατουμένων.

2. Είναι μέλος της Διαχειριστικής Επιτροπής του καταστήματος.

3. Τηρεί το βιβλίο ταμείου εσόδων - εξόδων.

4. Διενεργεί κάθε είδους εισπραξη και πληρωμή που αφορά τη λειτουργία του καταστήματος καθώς και των σχετικών γεωργικών, βιομηχανικών, βιοτεχνικών και άλλων εκμεταλλεύσεων.

5. Είναι ο μόνος υπόλογος για εισπράξεις ή πληρωμές έναντι τραπεζοπιστωτικών οργανισμών, δημόσιων οικονομικών υπηρεσιών κ.λπ.

6. Ενημερώνει, ύστερα από συνεννόηση με τον λογιστή, τους αρμόδιους φύλακες - τοποθέτες πριν από την παραλαβή των κάθε είδους προμηθειών για τα στοιχεία των οδηγών αυτοκινήτων των προμηθευτών του καταστήματος.

Άρθρο 42

Καθήκοντα λογιστή

1. Ο λογιστής τηρεί τα βιβλία Δημοσίου Λογιστικού και Διαχειριστικού Κανονισμού Κεφαλαίων Εργασίας Κρατουμένων και είναι υπεύθυνος για την ακριβή και έγκαιρη καταχώριση των εγγράφων σ' αυτά ή στο ηλεκτρονικό αρχείο.

2. Εκδίδει τα σχετικά εντάλματα πληρωμής και γραμμάτια εισπραξης καθώς και κάθε άλλου είδους παραστατικά για την εύρυθμη λειτουργία της διαχείρισης του καταστήματος.

3. Ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων του διαχειριστή (εισπράξεις - πληρωμές).

4. Διενεργεί το ετήσιο κλείσιμο των ταμείων της διαχείρισης.

5. Ενημερώνει, ύστερα από συνεννόηση με τον διαχειριστή, τους αρμόδιους φύλακες - τοποθέτες πριν από την παραλαβή των κάθε είδους προμηθειών για τα στοιχεία των οδηγών αυτοκινήτων των προμηθευτών του καταστήματος.

6. Υποβάλλει σε τακτά χρονικά διαστήματα, σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις:

α. τριμηνιαίο φάκελο αρτοτροφοδοσίας,
β. μηνιαία διαχειριστικά στοιχεία Κεφαλαίων Εργασίας Κρατουμένων,

γ. μηνιαία κίνηση Ταμείου Κέρδους Σιγαρέτων και Φιλόπτωχου Ταμείου και

δ. δικαιολογητικά μηνιαίων και εκτάκτων πιστώσεων κα-

θώς και κάθε είδους Χρηματικά Εντάλματα Προπληρωμής.

Άρθρο 43 Καθήκοντα αποθηκάριου

Ο αποθηκάριος και ο βοηθός του, ο οποίος μπορεί να ορίζεται με ημερήσια διαταγή του διευθυντή του καταστήματος, ευθύνονται για τη διαχείριση και συντήρηση του υλικού και της αποθήκης τροφίμων και για την επιμελή φύλαξη των ατομικών ειδών των κρατουμένων. Κατά την παραλαβή των ατομικών ειδών των κρατουμένων εκδίδουν απόδειξη στην οποία τούτα περιγράφονται λεπτομερώς.

Άρθρο 44 Καθήκοντα υγειονομικού προσωπικού

Το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό κατά την παροχή των υπηρεσιών του προς τους κρατουμένους πράττει καθέτι που επιβάλλεται από τα σύγχρονα επιστημονικά και επαγγελματικά δεδομένα, τις αρχές της ηθικής και της δεοντολογίας, τις διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα και του παρόντος κανονισμού και τις διατάξεις που αφορούν την άσκηση του ιατρικού και του νοσηλευτικού επαγγέλματος. Ειδικότερα το υγειονομικό προσωπικό :

1) Παρέχει τις υπηρεσίες του με αποκλειστικό γνώμονα το συμφέρον του ασθενή κρατουμένου και καλύπτει τις ανάγκες του ως βιοψυχοκοινωνικής και πνευματικής οντότητας στο πλαίσιο της πρόληψης, της διάγνωσης, της θεραπείας, της αποκατάστασης και της ανακούφισης από τον πόνο, σύμφωνα με τα δεδομένα της ιατρικής και νοσηλευτικής επιστήμης και τους κανόνες που αφορούν την άσκηση του επαγγέλματος, διατηρώντας την επιστημονική και επαγγελματική του ανεξαρτησία. Για το σκοπό αυτό οφείλει να ενημερώνεται και να βελτιώνει τις δεξιότητές του στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης. Απαγορεύεται να εφαρμόζει οποιαδήποτε μη ενδεδειγμένη ή πειραματική διαγνωστική ή θεραπευτική μέθοδο.

2) Σέβεται την ιδιωτική ζωή του ασθενή κρατουμένου και απέχει από κάθε πράξη και παράλειψη που είναι δυνατό να προσβάλλει τον απόρρητο χαρακτήρα των κάθε είδους πληροφοριών των οποίων λαμβάνει γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

3) Διαφυλάττει τα ατομικά δικαιώματα του ασθενή κρατουμένου και αποτρέπει με κάθε δυνατό μέσο οποιαδήποτε μορφή παράβασής τους.

4) Φροντίζει τον ασθενή κρατούμενο με τη δημιουργία του κατάλληλου θεραπευτικού περιβάλλοντος, ώστε ο ασθενής να απολαμβάνει την καλύτερη δυνατή σωματική, ψυχική και πνευματική υγεία.

Άρθρο 45 Καθήκοντα ιατρικού προσωπικού

Ο ιατρός του καταστήματος εξετάζει κλινικά και προγραμματίζει τον εργαστηριακό έλεγχο τον οποίο κρίνει απαραίτητο για κάθε νεοεισαγόμενο κρατούμενο το αργότερο την επόμενη ημέρα από την εισαγωγή του στο κατάντημα. Ειδικότερα, ο ιατρός:

1) Εξετάζει καθημερινά τους ασθενείς κρατουμένους οι οποίοι το ζητούν καθώς και κάθε έκτακτο περιστατικό και γενικά προβαίνει στις απαιτούμενες ενέργειες, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

2) Καθορίζει τη θεραπευτική, διαιτητική και φαρμακευτική αγωγή και ελέγχει την ακριβή τήρησή της.

3) Γνωστοποιεί στο διευθυντή κάθε περίπτωση κρατουμένου που πάσχει ή εικάζεται ότι πάσχει από λοιμώδες μεταδοτικό νόσημα για την άμεση λήψη των αναγκαίων μέτρων προφυλακτικού περιορισμού μέχρι τη μεταφορά του κρατουμένου σε κατάλληλο νοσηλευτικό ίδρυμα.

4) Συνεργάζεται με το διευθυντή του καταστήματος για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων παρακολούθησης και προστασίας κάθε κρατουμένου ο οποίος δηλώνει ότι κατέρχεται σε απεργία πείνας.

5) Διενεργεί τις ιατρικές πράξεις που κρίνει ότι είναι αναγκαίες για την υγεία κρατουμένου ο οποίος δεν βρίσκεται σε κατάσταση να συναινέσει ή αρνείται τη συναίνεσή του ή περιέρχεται σε κατάσταση άμεσου κινδύνου ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του από απεργία πείνας, μετά από διαταγή του εισαγγελέα επόπτη του καταστήματος.

6) Μεριμνά για την προμήθεια του φαρμακευτικού και υγειονομικού υλικού σε συνεργασία με τον υπεύθυνο του φαρμακείου και ελέγχει κάθε μήνα την καταλληλότητα του υλικού.

7) Γνωματεύει για την εισαγωγή των ασθενών κρατουμένων στο αναρρωτήριο του καταστήματος κράτησης, στο τοπικό νοσοκομείο ή στο νοσοκομείο κρατουμένων, εκτάκτως ή προγραμματισμένα.

8) Εκδίδει όλες τις γνωματεύσεις που απαιτούνται για μεταγωγές κρατουμένων, απονομή χάριτος και άλλα ζητήματα εκτέλεσης των ποινών.

9) Φροντίζει για τη διενέργεια τακτικών εργαστηριακών εξετάσεων των εργαζομένων κρατουμένων και των κρατουμένων οι οποίοι πρόκειται να τοποθετηθούν για πρώτη φορά σε εργασία και ορίζει μια φορά την εβδομάδα ημέρα αιμοληψίας για έλεγχο μεταδοτικών και άλλων νοσημάτων.

10) Μεριμνά για τον εμβολιασμό των κρατουμένων και του προσωπικού για την πρόληψη μεταδοτικών νοσημάτων.

11) Ελέγχει την ποιότητα του συσσιτίου, τα είδη και τα αντικείμενα υγιεινής.

12) Συνεννοείται με το νοσηλευτικό και λοιπό προσωπικό του καταστήματος κράτησης για τον τρόπο ειδοποίησής του, κατά τη διάρκεια της απουσίας του από αυτό εφόσον υπάρξει ανάγκη.

Άρθρο 46 Καθήκοντα οδοντίατρου

Ο οδοντίατρος ασχολείται με τη στοματική υγιεινή των κρατουμένων, ιδίως με εμφράξεις και εξαγωγές οδόντων, οδοντοθεραπείες και προσθετικές εργασίες. Οι προσθετικές εργασίες βαρύνουν τους κρατουμένους.

Άρθρο 47 Καθήκοντα φαρμακοποιού

1. Ο φαρμακοποιός, σε συνεργασία με το ιατρικό προσωπικό του καταστήματος, προμηθεύεται το απαιτούμενο φαρμακευτικό υλικό και είναι υπεύθυνος για τη φύλαξη, συντήρηση και για τη διανομή των φαρμάκων, σύμφωνα με τις εντολές των ιατρών.

2. Εάν δεν υπηρετεί φαρμακοποιός, τα καθήκοντά του εκτελούνται από το νοσηλευτικό προσωπικό.

Άρθρο 48 Καθήκοντα προϊστάμενου νοσηλευτικού προσωπικού

Ο προϊστάμενος νοσηλευτικού ή ο αρχαιότερος νοσηλευτής εποπτεύει του νοσηλευτικού προσωπικού για τη σωστή εκτέλεση των καθηκόντων του. Ειδικότερα, ο προϊστάμενος νοσηλευτικού ή ο αρχαιότερος νοσηλευτής:

1) Καθορίζει τις βάρδιες και προγραμματίζει τη χορήγηση αδειών στους νοσηλευτές σε συνεργασία με το ιατρικό προσωπικό και τον διευθυντή του καταστήματος φροντίζοντας ώστε να εξασφαλίζεται η παροχή υγειονομικών υπηρεσιών στους κρατουμένους καθημερινά και σε 24ωρη βάση, εφόσον επαρκεί το προσωπικό.

2) Φροντίζει για την αρχειοθέτηση όλων των βιβλίων και δελτίων του ιατρείου. Τα βιβλία αυτά είναι:

α. το βιβλίο ημερήσιας αναφοράς νοσηλευτών,
β. τα βιβλία ιατρών κατά ειδικότητα (καρδιολόγου, παθολόγου, ψυχιάτρου, οδοντιάτρου κ.λπ.) στα οποία οι ιατροί αναγράφουν την κλινική εξέταση του ασθενούς, τη διάγνωση και τη φαρμακευτική ή άλλη αγωγή,

γ. ο ατομικός ιατρικός φάκελος ή δελτίο υγείας κρατούμενου, που τον ακολουθεί σε κάθε μετακίνησή του - στο δελτίο αυτό αναγράφονται οι ασθένειες που έχουν διαγνωσθεί, τα φάρμακα που έχουν χορηγηθεί, οι εμβολιασμοί που έχουν πραγματοποιηθεί, οι εργαστηριακοί έλεγχοι που έχουν διενεργηθεί και γενικά ό,τι σχετίζεται με την υγεία του κρατούμενου,

δ. το βιβλίο παραπομπής κρατούμενων σε νοσηλευτικά ιδρύματα είτε παραπομπή γίνεται εκτάκτως ή προγραμματισμένα - στο βιβλίο αυτό καταγράφονται ι) το ονοματεπώνυμο του υπαλλήλου που ενήργησε για τον καθορισμό της ημερομηνίας μεταγωγής στο νοσηλευτικό ίδρυμα με την υπογραφή του και ιι) ο χρόνος παραμονής του κρατούμενου στο νοσοκομείο και ο χρόνος επιστροφής του από αυτό.

ε. το βιβλίο αιμοληψίας,

στ. το βιβλίο εμβολιασμών,

ζ. το βιβλίο ψυχιατρικών φαρμάκων - στο βιβλίο αυτό καταγράφεται καθημερινά η χορήγηση φαρμάκων στους κρατούμενους οι οποίοι τελούν υπό ψυχοφαρμακευτική αγωγή,

η. το βιβλίο ιατρικών συμβάντων - στο βιβλίο αυτό καταγράφεται κάθε έκτακτο περιστατικό σχετικό με την υγεία ή και το θάνατο των κρατούμενων,

θ. το βιβλίο θυμάτων επίθεσης και κακομεταχείρισης,

ι. το βιβλίο εισερχομένων - εξερχόμενων φαρμάκων, ψυχιατρικών και παθολογικών,

ια. το βιβλίο δοσοληψίας φαρμάκων,

ιβ. το βιβλίο καταχώρισης ασθενών με μεταδοτικά νοσήματα - στο βιβλίο αυτό καταγράφονται: ι) το είδος της νόσου, ιι) η διάρκειά της ιιι) η φαρμακευτική αγωγή και ιιι) η πορεία της νόσου (επιδείνωση, βελτίωση, ίαση).

Άρθρο 49

Καθήκοντα νοσηλεύτη

Ο νοσηλεύτης φροντίζει για την έγκαιρη προμήθεια φαρμακευτικού και υγειονομικού υλικού από το φαρμακείο, ενημερώνοντας σχετικά το ιατρικό προσωπικό και σε συνεργασία με τον προϊστάμενο του τμήματος οικονομικού του καταστήματος. Ειδικότερα ο νοσηλεύτης:

1) Μεριμνά για τη χορήγηση των φαρμάκων στους κρατούμενους και την ακριβή πήρηση των οδηγιών του ιατρού τον οποίο ενημερώνει σχετικά.

2) Συνοδεύει τον ιατρό σε κάθε εξέταση κρατούμενου.

3) Έχει την ευθύνη για την ατομική καθαριότητα και υγιεινή των ασθενών κρατούμενων.

4) Προβαίνει στις νοσηλευτικές πράξεις που του αναθέτει ο ιατρός, εφόσον ο ιατρός κρίνει ότι ι) αυτές μπορούν να εκτελεστούν από το νοσηλευτή τηρώντας πιστά τις οδηγίες του ιατρού και ιι) δεν εκτίθεται έτσι σε κίνδυνο η υγεία του ασθενούς κρατούμενου.

Άρθρο 50

Καθήκοντα θρησκευτικού λειτουργού

Ο θρησκευτικός λειτουργός μεριμνά για την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων των κρατούμενων στο πλαίσιο της προαιρετικής θρησκευτικής τους αγωγής. Ειδικότερα, ο θρησκευτικός λειτουργός:

1) Οργανώνει τακτικά εκδηλώσεις θρησκευτικής λα-

τρείας σε ναό ή άλλο κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο του καταστήματος.

2) Επισκέπτεται κρατούμενους, οι οποίοι βρίσκονται σε ειδικούς χώρους κράτησης.

3) Συνεργάζεται με θρησκευτικούς λειτουργούς ή εκπροσώπους άλλων αναγνωρισμένων θρησκευμάτων ή δογμάτων για τη διευκόλυνση του έργου τους και την αποφυγή πράξεων προσηλυτισμού.

4) Εκφράζει τη γνώμη του για θέματα που άπτονται του λειτουργήματός του ενώπιον του Συμβουλίου Φυλακής.

5) Προβαίνει σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την τέλεση βαπτίσεων και γάμων κρατούμενων με θρησκευτικό τύπο σε συνεργασία με το Συμβούλιο Φυλακής το οποίο αποφασίζει για τη χορήγηση άδειας και όλες τις αναγκαίες λεπτομέρειες (ημέρα, ώρα και τόπος τέλεσης, αριθμός και ιδιότητα παρευρισκομένων κ.λπ.).

6) Μεριμνά, σε συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη του τόπου όπου εδρεύει το κατάστημα κράτησης ή με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, για την κάλυψη των θρησκευτικών αναγκών των κρατούμενων, οι οποίοι πρεσβεύουν άλλο θρήσκευμα ή δόγμα και εκδηλώνουν σχετική επιθυμία. Στις περιπτώσεις αυτές τηρείται η διαδικασία του άρθρου 52 παρ. 2 Σωφρονιστικού Κώδικα. Εάν δεν υπηρετεί θρησκευτικός λειτουργός στο κατάστημα, το Συμβούλιο Φυλακής μεριμνά για την κάλυψη των θρησκευτικών αναγκών των κρατούμενων.

Άρθρο 51

Γενικά καθήκοντα ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού

Το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό του καταστήματος (κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος, κοινωνιολόγος, εγκληματολόγος και εκπαιδευτικός) τελεί υπό την διοικητική εποπτεία και τον υπηρεσιακό έλεγχο του διευθυντή. Ειδικότερα, τα μέλη του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού:

1) Συντονίζουν από κοινού, με μέριμνα του προϊσταμένου της κοινωνικής υπηρεσίας, και σε συνεργασία με το ιατρικό προσωπικό το έργο τους, το οποίο διέπεται από τους κανόνες της επιστημονικής και επαγγελματικής δεοντολογίας.

2) Συμβάλλουν σε συνεργασία μεταξύ τους και με διάφορους κοινωνικούς φορείς και οργανισμούς ή αυτοδύναμα στην αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων των κρατούμενων με την παροχή ειδικών υπηρεσιών ενημερωτικού, συμβουλευτικού και υποστηρικτικού χαρακτήρα.

3) Εκπονούν, με τη συνεργασία των κρατούμενων, εφόσον αυτοί το επιθυμούν και προετοιμάζουν τη συμμετοχή τους σε προγράμματα εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης ή σε ειδικές θεραπευτικές ομάδες. Στη διαδικασία αυτή λαμβάνουν υπόψη τους α) τη νομική, πραγματική ή κοινωνική κατάσταση των κρατούμενων, β) τις αξιόποινες πράξεις και το ποινικό μητρώο, γ) το κοινωνικό ιστορικό και τις κοινωνικές ανάγκες, δ) τις γραμματικές και επαγγελματικές γνώσεις, ε) την κατάσταση της σωματικής και ψυχικής υγείας και στ) την προσαρμοστικότητα στο περιβάλλον του καταστήματος και τη συμμόρφωση των κρατούμενων στους κανόνες κοινής διαβίωσης σε αυτό.

4) Διευκολύνουν την επικοινωνία των κρατούμενων με κάθε αρμόδια αρχή και την πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη, σε συνεργασία με τον εισαγγελέα - επόπτη, όταν οι κρατούμενοι βρίσκονται σε αντικειμενική, τεκμηριωμένη οικονομική αδυναμία, να υπερασπιστούν με ίδια μέσα τον εαυτό τους και να προαγάγουν τα νόμιμα συμφέροντά τους.

5) Συμμετέχουν στα συμβούλια του καταστήματος τα οποία συγκροτούνται με κοινωνικούς λειτουργούς και ειδικούς επιστήμονες και μπορούν να προτείνουν θέματα προς συζήτηση.

6) Συλλέγουν και επεξεργάζονται τα απαραίτητα για την εργασία τους ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα.

7) Συντάσσουν και υποβάλλουν, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, στο Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο Φυλακών και στις αρμόδιες αρχές, μέσω του διευθυντή του καταστήματος κράτησης, εκθέσεις με τα πορίσματα της εργασίας τους και τις προτάσεις τους, είτε για επιμέρους είτε για γενικότερα θέματα μεταχείρισης των κρατουμένων και λειτουργίας του καταστήματος.

8) Μπορούν να συμμετέχουν στην εκπαίδευση και την επιμόρφωση του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης και να διδάσκουν στη Σχολή Σωφρονιστικών Υπαλλήλων.

9) Είναι δυνατό να εναλλάσσονται σε πρωινές και απογευματινές υπηρεσίες ύστερα από έγκριση του διευθυντή.

10) Είναι δυνατό να εκτελούν εξωτερική υπηρεσία, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο κατά τον από κοινού προγραμματισμό του έργου τους, σύμφωνα με τα ισχύοντα για το προσωπικό του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας.

Άρθρο 52

Καθήκοντα προϊστάμενου του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας

Το έργο του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας αφορά: α) στην εξατομίκευση της μεταχείρισης των κρατουμένων, β) την προετοιμασία της κοινωνικής και επαγγελματικής αποκατάστασής τους, γ) τη συμπαράσταση και την προστατευτική επίβλεψη των απολυομένων υπό όρο εφόσον κρίνεται αναγκαίο και μέχρι να διοριστούν οι επιμελητές κοινωνικής αρωγής και δ) την παρακολούθηση της κοινωνικής τους επανόδου. Ειδικότερα, ο προϊστάμενος του τμήματος κοινωνικής εργασίας ή ο αρχαιότερος κοινωνικός λειτουργός:

1) Κατανέμει τις περιπτώσεις των κρατουμένων στους κοινωνικούς λειτουργούς.

2) Εποπτεύει, συντονίζει και ελέγχει τακτικά την εργασία τους.

3) Καταρτίζει το πρόγραμμα εσωτερικής και εξωτερικής εργασίας το οποίο, αφού θεωρηθεί από τον διευθυντή, αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων κρατουμένων.

4) Φροντίζει για την οργάνωση του γραφείου, την τήρηση των προβλεπόμενων δελτίων και βιβλίων, την αρχειοθέτηση των φακέλων, τη συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων και την κατάρτιση της ετήσιας έκθεσης απολογισμού εργασίας.

5) Καλεί σε τακτικές συναντήσεις τους κοινωνικούς λειτουργούς και τους ειδικούς επιστήμονες για ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τη λειτουργία της κοινωνικής υπηρεσίας και συντονισμό έργου του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού και ενημερώνει σχετικά τον διευθυντή.

Άρθρο 53

Καθήκοντα κοινωνικού λειτουργού

1. Ο κοινωνικός λειτουργός εκτελεί εσωτερική και εξωτερική υπηρεσία εφαρμόζοντας τις μεθόδους κοινωνικής εργασίας με άτομα και με ομάδες. Ειδικότερα, η εσωτερική υπηρεσία συνίσταται σε: i) ατομικές συνεντεύξεις με τον κρατούμενο και ii) εργασία με ομάδα κρατουμένων, η δε εξωτερική σε: i) επικοινωνία με τις οικογένειες των κρατουμένων, συγγενείς, εργοδότες, άλλες υπηρεσίες, ορ-

γανώσεις ή άτομα που έχουν σχέση με την κοινωνική αποκατάστασή τους και ii) στήριξη και επίβλεψη των απολυθέντων υπό όρο κρατουμένων. Για την εκτέλεση της εξωτερικής υπηρεσίας ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί να μετακινείται και εκτός έδρας σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

2. Επικοινωνεί με τους νεοεισαγόμενους στο γραφείο του ή σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους ή στους χώρους κράτησης το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την εισαγωγή τους και διατηρεί τακτική επαφή μαζί τους κατά το πρώτο τουλάχιστον στάδιο της προσαρμογής τους στο κατάστημα κράτησης.

3. Δέχεται ακροάσεις των κρατουμένων και των συγγενών τους, εφαρμοζομένων αναλόγως των ρυθμίσεων που ισχύουν για το διοικητικό προσωπικό.

4. Λαμβάνει γνώση του ατομικού φακέλου των κρατουμένων και με προσωπικές συνεντεύξεις και επιτόπιες έρευνες συγκεντρώνει τα απαραίτητα στοιχεία σχετικά με την ατομική, οικογενειακή και κοινωνική κατάσταση τους.

5. Δημιουργεί ατομική μερίδα κρατούμενου με δελτίο κοινωνικής έρευνας και εξέλιξης ή καρτέλα και επισυνάπτει όσα έγγραφα (εκθέσεις κ.λπ.) αφορούν τον κρατούμενο και αποτελούν τον ατομικό του φάκελο. Το περιεχόμενο του φακέλου είναι απόρρητο. Γνώση των στοιχείων του λαμβάνουν μόνο οι δικαστικές αρχές και τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του καταστήματος κράτησης.

6. Προβαίνει στις προβλεπόμενες από τις ισχύουσες διατάξεις εισηγήσεις για θέματα που αφορούν κρατούμενους και συντάσσει τις ανάλογες εκθέσεις.

7. Μεριμνά για την κάλυψη υλικών και ψυχοκοινωνικών αναγκών των κρατουμένων σε συνεργασία με κοινωνικούς φορείς και άλλες ομάδες.

8. Οργανώνει και ελέγχει την αποθήκη ειδών ιματισμού και υγιεινής για άπορους κρατουμένους και διανέμει τα αναγκαία στους δικαιούχους με βάση τις σχετικές καταστάσεις παραλαβής και διάθεσης των ειδών αυτών.

9. Παρακολουθεί την κίνηση του Φιλόπρωχου Ταμείου του καταστήματος, ενθαρρύνει τις υπέρ αυτού δωρεές και προτείνει στον διευθυντή τον τρόπο διάθεσης των χρημάτων.

10. Τηρεί βιβλίο-ημερολόγιο εσωτερικής και εξωτερικής εργασίας.

11. Συμβάλλει στη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των κρατουμένων με την ανάπτυξη εκπαιδευτικών, ψυχαγωγικών, αθλητικών και πολιτιστικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων.

12. Διευκολύνει τους ενδιαφερόμενους κρατούμενους να απευθυνθούν στα θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης και συνεργάζεται με το προσωπικό τους.

13. Προετοιμάζει τον απολυόμενο κρατούμενο και το οικογενειακό, εργασιακό και κοινωνικό περιβάλλον του για την ομαλή επάνοδό του στην κοινωνία.

14. Συνεργάζεται με τους αρμόδιους φορείς για την ένταξη αποφυλακισμένων σε προγράμματα και παρακολουθεί όσες περιπτώσεις κρίνει αναγκαίο.

15. Οργανώνει και ελέγχει από κοινού με τον κοινωνικό λόγο και έως ότου καλυφθούν οι θέσεις των Συμβούλων Εκπαίδευσης-Κρατουμένων, τη βιβλιοθήκη του καταστήματος. Έχει την ευθύνη των εισερχομένων βιβλίων και άλλων εντύπων.

16. Μεριμνά για την ικανοποίηση αιτημάτων των κρατουμένων για άλλα βιβλία ή έντυπα, τα οποία ελέγχονται από το προσωπικό ερευνών.

Άρθρο 54
Καθήκοντα ψυχολόγου

1. Ο ψυχολόγος παρέχει ψυχολογική υποστήριξη στους κρατούμενους μέσω ατομικών ή ομαδικών συνεδριών, κατόπιν προγραμματισμού και σε συνεργασία με τα υπόλοιπα μέλη του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού με στόχο α) την προσαρμογή των κρατουμένων στις συνθήκες διαβίωσης στο κατάστημα κράτησης, β) την ασφαλή έκτιση της ποινής τους και γ) την προετοιμασία τους για την ομαλή επάνοδό τους στον κοινωνικό βίο.

2. Μεριμνά για την προμήθεια του υλικού που απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων του.

3. Στο πλαίσιο των στόχων της παρ. 1, δύναται:

α. να εξετάζει τους κρατούμενους με ειδικές δοκιμασίες ψυχολογικής αξιολόγησης και να συντάσσει σχετική έκθεση, στο πλαίσιο της συνεργασίας με το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό,

β. να εντοπίζει την ύπαρξη τυχόν αδυναμιών που πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να τοποθετηθεί ο κρατούμενος στην καταλληλότερη γι' αυτόν εργασία και να εισηγείται σχετικά στο αρμόδιο Συμβούλιο,

γ. να συνεργάζεται με τις οικογένειες των κρατουμένων στο χώρο εργασίας του,

δ. να προτείνει συγκεκριμένα μέτρα για την προαγωγή της ψυχικής υγείας των κρατουμένων (εργασία, μεταγωγή σε κατάλληλο θεραπευτικό κατάστημα κράτησης, συμμετοχή σε προγράμματα κ.λπ.) και να συνεργάζεται με το προσωπικό του καταστήματος για τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης και την κάλυψη των ψυχοκοινωνικών αναγκών των κρατουμένων,

ε. να συνεργάζεται με τις υπηρεσίες του καταστήματος και με εξωτερικούς κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς φορείς στο σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικών, ψυχαγωγικών ή άλλων προγραμμάτων τα οποία έχουν ως στόχο την προσωπική ανάπτυξη και ομαλή κοινωνική επάνοδο των κρατουμένων.

Άρθρο 55
Καθήκοντα εγκληματολόγου

Ο εγκληματολόγος εξετάζει τη νομική και την πραγματική κατάσταση των κρατουμένων με στόχο την εναρμόνιση των μέσων και μεθόδων έκτισης των ποινών με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τις συστάσεις και τους στοιχειώδεις κανόνες διεθνών οργανισμών. Γι' αυτό το σκοπό μελετά αρχαιακό υλικό, επικοινωνεί με τους κρατούμενους ατομικά ή ομαδικά, συνεργάζεται με τις υπηρεσίες του καταστήματος, του Υπουργείου Δικαιοσύνης, τις αστυνομικές, δικαστικές, διοικητικές και λοιπές δημόσιες αρχές. Ειδικότερα ο εγκληματολόγος:

1) Διατηρεί τακτική συνεργασία με τον εισαγγελέα-επόπτη, τον συνδράμει στην παροχή νομικής βοήθειας προς τους κρατούμενους και τον ενημερώνει για όσα θεσμικά προβλήματα έκτισης των ποινών και απονομής της ποινικής δικαιοσύνης διαπιστώνει.

2) Παρακολουθεί τις τάσεις και εξελίξεις της θεωρίας και της νομολογίας σχετικά με την προσωρινή κράτηση, την εκτέλεση των ποινών και των μέτρων ασφαλείας.

3) Μελετά και αξιολογεί την εφαρμογή θεσμών που συνεπάγονται i) μείωση του χρόνου έκτισης των ποινών εντός του καταστήματος, ιδίως τον ευεργετικό υπολογισμό των ημερών εργασίας, την υπό όρο απόλυση, τις άδειες, τον υπολογισμό του χρόνου προσωρινής κράτησης ως χρόνου ποινής και ii) διαφοροποιήσεις του καθεστώτος κράτησης, ιδίως την εργασία και την απασχόληση, τον πειθαρχικό έλεγχο των κρατουμένων, την εισαγω-

γή κρατουμένων σε κατάσταση ή τμήμα με αυξημένα μέτρα ασφαλείας.

4) Επικοινωνεί με αστυνομικές, δικαστικές και δημόσιες αρχές, φορείς νομικής βοήθειας, υπηρεσίες έκτισης ποινών και καταστήματα κράτησης της ημεδαπής και της αλλοδαπής για την εξέταση υποθέσεων κρατουμένων όσον αφορά τη νομική κατάστασή τους.

5) Επικοινωνεί με Α.Ε.Ι., κυβερνητικούς οργανισμούς και μη κυβερνητικές οργανώσεις, ακαδημαϊκούς - ερευνητικούς φορείς και κέντρα της ημεδαπής καθώς και της αλλοδαπής σχετικά με τις σύγχρονες τάσεις και εξελίξεις στην εκτέλεση των ποινών και την οργάνωση των καταστημάτων κράτησης.

6) Συμμετέχει σε επιστημονικές εκδηλώσεις ώστε να ενημερώνεται διαρκώς και να συμβάλει στην αξιοποίηση της εμπειρίας του για την απονομή της ποινικής δικαιοσύνης και την εκτέλεση των ποινών.

Άρθρο 56
Καθήκοντα κοινωνιολόγου

1. Ο κοινωνιολόγος επεξεργάζεται για ερευνητικούς σκοπούς τα στατιστικά δεδομένα τα οποία διαθέτουν τα Τμήματα Διοίκησης και Οικονομικού του καταστήματος και αφορούν τους κρατούμενους και τη λειτουργία του καταστήματος.

2. Συνδράμει τον εισαγγελέα-επόπτη στην παροχή νομικής βοήθειας προς τους κρατούμενους.

3. Συνεργάζεται με το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας στην οργάνωση και τη λειτουργία δανειστικής βιβλιοθήκης και παρακολουθεί την κίνηση των βιβλίων και άλλων εντύπων.

4. Αναλαμβάνει και εκτελεί καθήκοντα Συμβούλου Εκπαίδευσης Κρατουμένων ή, εφόσον υπάρχει, τον συνδράμει κατά την εκτέλεσή τους.

5. Αξιολογεί προγράμματα κατάρτισης και εκπαίδευσης κρατουμένων.

6. Επικοινωνεί με τους κρατούμενους και διερευνά τη συμπεριφορά τους εντός του καταστήματος, τις σχέσεις μεταξύ τους, τη δημιουργία ομάδων επιρροής, την κινητικότητα των κρατουμένων εντός του καταστήματος, τις μεταγωγές τους σε διάφορα καταστήματα και τους τρόπους επικοινωνίας τους με το κοινωνικό περιβάλλον.

Άρθρο 57
Καθήκοντα αρχιφύλακα

1. Ο αρχιφύλακας τελεί υπό τις διαταγές του διευθυντή και προϊστάται του τμήματος φύλαξης.

2. Καλεί, όταν απουσιάζουν ο εισαγγελέας-επόπτης, ο διευθυντής και ο νόμιμος αναπληρωτής του, τις αστυνομικές δυνάμεις, προς παροχή οποιασδήποτε αναγκαίας κατά την κρίση του συνδρομής, σε περιπτώσεις εκδήλωσης ομαδικής απείθειας, στάσης ή αντίστασης κρατουμένων σε νόμιμες διαταγές, ιδίως για την επιστροφή και τον εγκλεισμό στα κελιά και τους θαλάμους τους. Σε περίπτωση στάσης καλεί την αστυνομική δύναμη για επέμβαση.

3. Συμμετέχει χωρίς ψήφο στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Φυλακής.

4. Προβαίνει σε συγκέντρωση του προσωπικού του τμήματος φύλαξης τουλάχιστον μια φορά το μήνα.

5. Είναι μέλος του Συμβουλίου Εργασίας Κρατουμένων.

6. Μεριμνά για τη διατήρηση της τάξης και της ασφαλείας του καταστήματος κράτησης. Και ειδικότερα:

1) Ελέγχει την παρουσία των κρατουμένων στα κελιά και τους θαλάμους κατά το πρωινό εγερτήριο, τη μεσημβρινή ανάπαυση και την εσπερινή κατάκλιση, λαμβάνοντας

αναφορά από τους βαθμοφόρους υπηρεσίας και τους φύλακες.

2) Επιθεωρεί καθημερινώς τα κελιά και τους θαλάμους, τα εργαστήρια και τους λοιπούς χώρους του καταστήματος, καταχωρίζει σε ιδιαίτερο βιβλίο τις παρατηρήσεις του και αναφέρει σχετικά στο διευθυντή.

3) Επιβλέπει τη σωματική έρευνα κάθε κρατουμένου και προβαίνει σε τακτικές και έκτακτες έρευνες στους χώρους του καταστήματος.

4) Μεριμνά για την ασφαλή φύλαξη των οργάνων ασφαλείας και των κλειδιών εκτός από τα κλειδιά των κυλικείων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 παρ. 6 του παρόντος.

5) Ελέγχει καθημερινά με τους τοποθέτες φύλακες και υπαρχιφύλακες όλα τα συστήματα ασφαλείας που διαθέτει το κατάστημα κράτησης (εικονοληπτικές μηχανές, κυκλώματα επιτήρησης χώρων, συστήματα ενδοσυνεννόησης, συναγερμούς, κλειδαριές κ.λπ.).

6) Είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο κάθε ατομικού είδους ή αντικειμένου που εισάγεται στο κατάστημα ή εξάγεται από αυτό.

7) Μεριμνά για την πιστή εφαρμογή των διατάξεων και των αποφάσεων του Συμβουλίου Φυλακής που αφορούν τις επισκέψεις σε κρατούμενους. Εάν διαπιστώσει οποιοδήποτε πρόβλημα δεν επιτρέπει τη διεξαγωγή του επισκεπτηρίου και ενημερώνει σχετικά τον διευθυντή.

8) Εισηγείται στον διευθυντή το χώρο εργασίας και τα καθήκοντα του προσωπικού του τμήματος φύλαξης και μεριμνά για την εκτέλεση των καθηκόντων αυτών.

9) Εποπτεύει τους υπαρχιφύλακες και φύλακες κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και αναφέρει στο διευθυντή εγγράφως κάθε πειθαρχικό παράπτωμά τους.

10) Καλεί καθημερινά τους υπαρχιφύλακες και φύλακες και τους δίνει οδηγίες για την εκτέλεση του προγράμματος κάθε ημέρας.

11) Ενεργεί σε οποιαδήποτε ώρα έλεγχο για τη διαπίσωση της εκτέλεσης της υπηρεσίας τους.

12) Ελέγχει την πιστή εφαρμογή των διατάξεων που καθορίζουν την ένδυση και τη συμπεριφορά τους.

13) Ορίζει, μετά από έγκριση του διευθυντή, τους χώρους εργασίας κάθε υπαρχιφύλακα και φύλακα και τα συγκεκριμένα καθήκοντα που εκτελούν στο χώρο εποπτείας τους (κιγκλίδες, επισκεπτήρια, θυρωρεία, προαυλία, μαγειρεία, συνεργεία, εργαστήρια, σκοπιές κ.λπ.). Για το σκοπό αυτό οργανώνει τις υπηρεσίες του προσωπικού φύλαξης σε τέσσερις βάρδιες, σε εικοσιτετράωρη βάση, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 4 και 5 του παρόντος.

14) Ελέγχει ενυπογράφως σε καθημερινή βάση την πιστή τήρηση και ενημέρωση των βιβλίων του αρχιφυλακείου ή τις αντίστοιχες εγγραφές στο ηλεκτρονικό αρχείο του που αφορούν όλες τις διαδικασίες και τα μέτρα που λαμβάνονται για την ασφάλεια του καταστήματος καθώς και την εκτέλεση των καθηκόντων του προσωπικού φύλαξης. Τα βιβλία αυτά (ή τα αντίστοιχα αρχεία) είναι:

α. το βιβλίο υπηρεσίας, όπου καταγράφονται καθημερινά η υπηρεσία και τα συγκεκριμένα καθήκοντα κάθε μέλους του προσωπικού φύλαξης σε κάθε βάρδια,

β. το βιβλίο καταμέτρησης κρατουμένων, όπου καταγράφονται όλες οι καταμετρήσεις των κρατουμένων κατά πτέρυγα, οι εισερχόμενοι και εξερχόμενοι κρατούμενοι και ο έλεγχος των προαυλιών,

γ. το βιβλίο πρακτικών ερευνών (θαλάμων, κελιών, κιγκλιωμάτων, λοιπών κοινοχρήστων εσωτερικών και εξωτερικών χώρων) όπου καταγράφονται οι έρευνες, οι χώροι που πραγματοποιήθηκαν, το αποτέλεσμα τους, ο

αριθμός και το ονοματεπώνυμο των υπαλλήλων οι οποίοι τις ενήργησαν και οι υπογραφές τους,

δ. το βιβλίο έρευνας εισερχομένων κρατουμένων, όπου καταγράφονται καθημερινά οι ερευνώμενοι κρατούμενοι, οι ερευνώντες υπάλληλοι με αντίστοιχες υπογραφές και τα είδη τα οποία κρίνονται απαγορευμένα και φυλάσσονται σε ειδική αποθήκη,

ε. το βιβλίο ελέγχου εισερχομένων τροφίμων και άλλων ειδών τα οποία παραγγέλλονται με δαπάνες των κρατουμένων από συμβεβλημένο με το κατάστημα ιδιώτη, όπου καταγράφονται η ημερομηνία, ο αριθμός του οχήματος μεταφοράς, το ονοματεπώνυμο του ερευνώντος υπαλλήλου και η υπογραφή του,

στ. το βιβλίο πρακτικών κατάσχεσης απαγορευμένων ειδών, όπου καταγράφονται τα απαγορευμένα είδη που κατάσχονται μετά από έρευνα,

ζ. το βιβλίο νυκτερινής υπηρεσίας, όπου καταγράφονται οι νυκτερινές υπηρεσίες, η εκτέλεση των οποίων ελέγχεται με τη χρήση ρολογιών νυκτοφρουράς,

η. το βιβλίο έκπτωσης πειθαρχικών ποινών κρατουμένων, όπου καταγράφονται τα ονοματεπώνυμα των τιμωρηθέντων κρατουμένων, η επιβληθείσα πειθαρχική ποινή, το πειθαρχικό αδίκημα, οι ημερομηνίες τέλεσης της πράξης, επιβολής και διαγραφής της κύρωσης,

θ. το βιβλίο παρουσίας υπαλλήλων, όπου καταγράφονται οι ώρες εισόδου και εξόδου κάθε υπαλλήλου,

ι. το βιβλίο επισκεπτών, όπου καταγράφονται η ημερομηνία και η ώρα εισόδου κάθε επισκέπτη, το ονοματεπώνυμό του, ο αριθμός ταυτότητας ή άλλου σχετικού εγγράφου (διαβατηρίου, κάρτας παραμονής κ.λπ.), η ιδιότητά του, ο προορισμός του, η ώρα αποχώρησής του και υπογραφή υπαλλήλου,

ια. το βιβλίο μεταγωγών κρατουμένων σε νοσοκομεία, όπου καταγράφονται οι ημέρες και ώρες παράδοσης και παραλαβής των κρατουμένων, τα ονοματεπώνυμα κάθε κρατουμένου και των συνοδών του, οι υπογραφές των τελευταίων και το νοσοκομείο στο οποίο ή από το οποίο μετάγεται κάθε κρατούμενος,

ιβ. το βιβλίο μεταγωγών κρατουμένων σε τμήματα τάξης, όπου καταγράφονται τα ανωτέρω και το τμήμα στο οποίο ή από το οποίο μετάγεται κάθε κρατούμενος,

ιγ. το βιβλίο μεταγωγών σε δικαστικές αρχές, όπου καταγράφονται τα ανωτέρω και η δικαστική αρχή στην οποία ή από την οποία μετάγεται κάθε κρατούμενος,

ιδ. το βιβλίο επισκέψεων δικηγόρων και συμβολαιογράφων, όπου καταγράφονται η ημέρα και η ώρα επίσκεψης, τα ονοματεπώνυμα των κρατουμένων και των επισκεπτών δικηγόρων και συμβολαιογράφων, ο αριθμός μητρώου των δικηγόρων και η ώρα αποχώρησής τους,

ιε. το βιβλίο εισόδου - εξόδου αδειούχων κρατουμένων, όπου καταγράφονται τα ονοματεπώνυμα των αδειούχων κρατουμένων, η ημέρα και η ώρα εξόδου τους με υπογραφή τους, η ημέρα και η ώρα επιστροφής με υπογραφή του αδειούχου και υπαλλήλου και τυχόν παρατηρήσεις (καθυστερημένη ή μη επιστροφή του κρατουμένου κ.λπ.),

ιστ. το βιβλίο εκτέλεσης ελεύθερων επισκεπτηρίων, όπου καταγράφονται η ημέρα και η ώρα διεξαγωγής, το ονοματεπώνυμο του κρατουμένου και του επισκέπτη, ο αριθμός ταυτότητας ή άλλου σχετικού εγγράφου (διαβατηρίου, κάρτας παραμονής κ.λπ.) του επισκέπτη, ο ιδιαίτερος χώρος του καταστήματος στον οποίο διεξάγεται το επισκεπτήριο, η ιδιότητα του επισκέπτη, η ώρα αποχώρησής του και η υπογραφή υπαλλήλου,

ιζ. το βιβλίο παραλαβής - παράδοσης εργαζομένων και

εκπαιδευομένων κρατουμένων εκτός καταστήματος κράτησης, όπου καταγράφονται η ημέρα και η ώρα εξόδου, το ονοματεπώνυμο κάθε κρατουμένου και του συνοδού του, υπογραφή του συνοδού, η ώρα εισόδου με υπογραφή του συνοδού,

ιη. το βιβλίο επισκεπτηρίου, όπου καταγράφονται τα ονοματεπώνυμα επισκεπτών και κρατουμένου, ο βαθμός συγγένειας ή η σχέση τους, η ώρα άφιξης και αναχώρησης, ο αριθμός ταυτότητας ή άλλου σχετικού εγγράφου (διαβατηρίου, κάρτας παραμονής κ.λπ.), η διεύθυνση κατοικίας και ο τόπος κατοικίας των επισκεπτών,

ιθ. το βιβλίο εισόδου - εξόδου κρατουμένων που φοιτούν εκτός καταστήματος κράτησης με εκπαιδευτική άδεια, όπου καταγράφονται η ημέρα και η ώρα εξόδου και επιστροφής, το ονοματεπώνυμο του κρατουμένου, οι υπογραφές του κρατουμένου και του υπαλλήλου,

κ. το βιβλίο εισόδου - εξόδου οχημάτων τροφοδοσίας, όπου καταγράφονται από τον θυρωρό της πύλης εισόδου οχημάτων τροφοδοσίας ο αριθμός κυκλοφορίας κάθε οχήματος τροφοδοσίας, το ονοματεπώνυμο του οδηγού του, η ώρα εισόδου και εξόδου και το ονοματεπώνυμο και η υπογραφή του ερευνητή υπαλλήλου,

κα. το βιβλίο εισερχομένων επιστολών, απλών και συστημένων, όπου καταγράφονται η ημερομηνία, το ονοματεπώνυμο του παραλήπτη κρατουμένου, του αποστολέα, το τυχόν χρηματικό ποσό, το ονοματεπώνυμο του ερευνητή υπαλλήλου και οι υπογραφές του κρατουμένου και του υπαλλήλου.

Άρθρο 58

Καθήκοντα υπαρχιφύλακα

1. Ο υπαρχιφύλακας είναι υπεύθυνος για την καθαριότητα, την τάξη και την ασφάλεια του καταστήματος.

2. Δίνει αναφορά στον αρχιφύλακα για την εκτέλεση των εντολών και οδηγιών καθώς και για κάθε συμβάν κατά το χρόνο της υπηρεσίας του.

3. Είναι ο κυρίως υπεύθυνος για την άσκηση των δοκιμών φυλάκων.

4. Είναι υπεύθυνος για το χώρο εργασίας στον οποίο έχει τοποθετηθεί καθώς και για την εργασία των κρατουμένων που εκτελείται στα κελιά και τους θαλάμους, στα εργαστήρια ή στην ύπαιθρο.

5. Επιβλέπει τους φύλακες που ευρίσκονται σε υπηρεσία.

6. Καθίσταται υπεύθυνος, με εντολή του αρχιφύλακα, για την ενημέρωση και τήρηση των βιβλίων του αρχιφυλάκειου.

7. Τοποθετείται ως επικεφαλής σε μια από τις πτέρυγες του καταστήματος.

Άρθρο 59

Καθήκοντα φύλακα

1. Ο φύλακας είναι υπεύθυνος για την τήρηση της τάξης και της ασφάλειας του καταστήματος και κάθε χώρου στον οποίο διαβιούν ή εργάζονται κρατούμενοι. Δεν επιτρέπει την έξοδο κρατουμένου από την κιγκλίδα του ορόφου ή της πτέρυγας στην οποία κρατείται εάν δεν υφίσταται συγκεκριμένος υπηρεσιακός λόγος και την παραμονή κρατουμένου εκτός της κιγκλίδας όταν δεν υφίσταται πλέον ο λόγος της εξόδου.

2. Συμβάλλει στην ομαλή διαβίωση των κρατουμένων και συντείνει με την εν γένει συμπεριφορά του στη διασφάλιση του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και στην ενίσχυση του αυτοσεβασμού και της συναίσθησης της κοινωνικής ευθύνης τους, ενόψει και της απόλυσής τους.

3. Ενεργεί σωματική έρευνα στους κρατουμένους, σύμφωνα με τους σχετικούς νόμους και τον παρόντα κανονισμό.

4. Ερευνά τα κελιά, τους θαλάμους και τους υπόλοιπους χώρους, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

5. Κρατά τα κλειδιά που τού έχουν παραδοθεί και τα επιστρέφει μετά το τέλος της υπηρεσίας του στον αρχιφύλακα ή στον υπαρχιφύλακα.

6. Είναι υποχρεωμένος να μην εγκαταλείπει τη θέση του πριν από τον καθορισμένο χρόνο αλλαγής και την αντικατάστασή του.

7. Αναφέρει μετά το τέλος της υπηρεσίας του στον αρχιφύλακα και υποβάλλει έγγραφη αναφορά για τα τυχόν έκτακτα συμβάντα.

8. Ειδικότερα:

α. ο φύλακας επισκεπτηρίου ελέγχει το νόμιμο των επισκέψεων, ενημερώνει και καταγράφει κάθε επίσκεψη στο βιβλίο επισκέψεων κρατουμένων,

β. ο φύλακας θυρωρός του καταστήματος ελέγχει κάθε είσοδο στο κατάστημα και κάθε έξοδο από αυτό και είναι υπεύθυνος για την τήρηση των βιβλίων που περιγράφονται στο άρθρο 57 του παρόντος,

γ. ο φύλακας γενικών υπηρεσιών - έρευνας:

(α) ερευνά κάθε κρατούμενο εισερχόμενο στο κατάστημα και εξερχόμενο από αυτό, τα προσωπικά είδη αυτού, την ένδυση και τα επιτρεπόμενα τρόφιμα και είδη που παραδίδουν οι επισκέπτες,

(β) ενεργεί σωματική έρευνα στους κρατουμένους, στα προσωπικά τους αντικείμενα και στους χώρους κράτησης,

(γ) ερευνά τα επιτρεπόμενα τρόφιμα και αγαθά που προμηθεύονται οι κρατούμενοι με μεσολάβηση των υπηρεσιών του καταστήματος και

(δ) συμπράττει στις τακτικές και έκτακτες έρευνες σε όλους τους χώρους του καταστήματος,

δ. ο φύλακας που είναι τοποθετημένος στον κεντρικό ηλεκτρονικό έλεγχο παρακολουθεί μέσω του εγκατεστημένου ηλεκτρονικού συστήματος παρακολούθησης τους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους που αυτό καλύπτει, αναλαμβάνει σε έκτακτες περιπτώσεις το χειρισμό των ηλεκτρονικών κλειδαριών, ενεργοποιεί το συναγερμό και ενημερώνει για κάθε σοβαρό γεγονός σχετικά με την ασφάλεια του καταστήματος,

ε. ο φύλακας που είναι τοποθετημένος στο επισκεπτήριο των δικηγόρων επιβλέπει την ομαλή και απρόσκοπτη εκτέλεση του επισκεπτηρίου και ελέγχει την τήρηση όλων των μέτρων ασφαλείας για την αποτροπή εισαγωγής όλων των απαγορευμένων ειδών ή τέλεσης άλλων συναλλαγών,

στ. ο φύλακας τοποθέτης κεντρικής κιγκλίδας και των κιγκλίδων πτέρυγας ελέγχει την κίνηση των κρατουμένων, απαγορεύει τη διέλευση οποιουδήποτε κρατουμένου χωρίς συγκεκριμένο λόγο και σχετική άδεια, και καταγράφει σε ειδικό βιβλίο τη σχετική κίνηση.

ζ. ο φύλακας θυρωρός πύλης εισόδου οχημάτων τροφοδοσίας ελέγχει την είσοδο και έξοδο των οχημάτων, καταγράφοντας τα στοιχεία οδηγών και οχημάτων και ερευνώντας σχολαστικά τα οχήματα εσωτερικά και εξωτερικά,

η. ο φύλακας τοποθέτης στους ειδικούς χώρους κράτησης ή στα κελιά των άρθρων 21 παρ. 3 και 65 παρ. 2 και 3 Σωφρονιστικού Κώδικα παραμένει στο χώρο ευθύνης του ελέγχοντας κατά τακτά διαστήματα τα κελιά, ενημερώνει τους προϊσταμένους του για κάθε σοβαρό γεγονός και είναι υπεύθυνος για την τήρηση της καθαριότητας στο χώρο.

θ. ο φύλακας τοποθέτης μαγειρείων μεριμνά για την ασφαλή φύλαξη μαχαριών και άλλων αιχμηρών αντικειμένων που είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν ως όπλα και ενημερώνει σε κάθε περίπτωση αμέσως τους προϊσταμένους του για τη σωστή χρήση, συντήρηση ή απώλεια μαγειρικών σκευών και συσκευών. Είναι υπεύθυνος για την τήρηση καθαριότητας στο χώρο, επιβλέπει τους εργαζόμενους κρατούμενους και ενημερώνει τους προϊσταμένους του για κάθε σχόλιο ή διαμαρτυρία σχετικά με το σιτισμό,

ι. ο φύλακας τοποθέτης - επόπτης προαυλίων ελέγχει το χώρο ευθύνης του, ακόμη και όταν ο ίδιος χώρος ελέγχεται ηλεκτρονικά, πριν από το άνοιγμα και μετά το κλείσιμο του καταστήματος, εποπτεύει συνεχώς την τήρηση της τάξης στο προαύλιο, επιβλέπει την ήρεμη διεξαγωγή αθλοπαιδιών και ομαδικών παιχνιδιών. Ελέγχει την απομάκρυνση των κρατουμένων από το προαύλιο κατά το κλείσιμο του καταστήματος και, αφού ελέγξει το χώρο, κλειδώνει τις πόρτες,

ια. ο φύλακας θυρωρός πτέρυγας κρατά πάντοτε τα κλειδιά της πτέρυγας σε ασφαλές μέρος, δεν επιτρέπει την είσοδο και έξοδο των κρατουμένων χωρίς να γνωρίζει τον προορισμό τους, συνεργάζεται με το αρχιφυλακείο ώστε οι εξερχόμενοι κρατούμενοι να συνοδεύονται πάντοτε από υπάλληλο. Σε κάθε έκτακτο γεγονός σχετικά με την ασφάλεια του καταστήματος, των υπαλλήλων ή και των κρατουμένων σε αυτό ενεργοποιεί το συναγερμό και ενημερώνει αμέσως το αρχιφυλακείο,

ιβ. ο φύλακας τοποθέτης πτέρυγας δεν απομακρύνεται από το χώρο ευθύνης του. Είναι υπεύθυνος για το άνοιγμα και κλείσιμο των θαλάμων και κελιών, την καταμέτρηση των κρατουμένων και τη σίτισή τους. Ελέγχει πριν αναλάβει καθήκοντα την κατάσταση των κλειδαριών και των κιγκλιδωμάτων. Πριν από τη δύση του ηλίου ελέγχει μακροσκοπικά, δια της αφής και με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο ή μηχανισμό την κατάσταση των κιγκλιδωμάτων και των παραθύρων των θαλάμων και κελιών. Ενεργοποιεί το συναγερμό και ενημερώνει σχετικά για οποιοδήποτε γεγονός έλαβε χώρα στο χώρο ευθύνης του κατά τη διάρκεια της βάρδιας. Παρέχει πληροφορίες στους κρατούμενους σχετικά με τη λειτουργία του καταστήματος και κάθε άλλο θέμα, ενημερώνοντας και την αρμόδια υπηρεσία του καταστήματος,

ιγ. ο φύλακας που εκτελεί νυκτερινή υπηρεσία ενημερώνει κάθε μισή ώρα ή σε τακτικά χρονικά διαστήματα τα ειδικά ρολόγια νυκτοφρουρών, σύμφωνα με οδηγίες που τού παρέχονται με ημερήσια διαταγή του διευθυντή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Άρθρο 60 Τρόποι λήξης της κράτησης

Η κράτηση λήγει σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, του Σωφρονιστικού Κώδικα και άλλων ειδικών νόμων.

Άρθρο 61

Διαδικασία απόλυσης - Ενημέρωση για τη μετασωφρονιστική μέριμνα

1. Σε κάθε περίπτωση λήξης της κράτησης, ο διευθυντής του καταστήματος ή ο αναπληρωτής του ενημερώνεται από το προϊστάμενο του τμήματος διοικητικού και μεριμνά για την άμεση απόλυση του κρατουμένου. Εάν η

ημέρα λήξης της κράτησης είναι αργία ή εξαιρέσιμη, η απόλυση πραγματοποιείται την προηγούμενη εργάσιμη ημέρα.

2. Η απόλυση επέρχεται με την έκδοση αποφυλακιστηρίου από το τμήμα διοίκησης του καταστήματος. Το αποφυλακιστήριο υπογράφεται από τον γραμματέα και θεωρείται από τον διευθυντή. Σ' αυτό αναγράφονται οι λόγοι κράτησης και η διάρκειά της και τίθεται πρόσφατη φωτογραφία του απολυόμενου κρατουμένου.

3. Ο κρατούμενος λαμβάνει αντίγραφο του αποφυλακιστηρίου και, εάν επιθυμεί, ενημερώνεται από το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό για τους φορείς και τις υπηρεσίες που παρέχουν υποστήριξη μετά την απόλυση και παραπέμπεται αναλόγως. Η ενημέρωση αυτή μπορεί να γίνεται και μετά την αποφυλάκιση.

4. Σε περίπτωση θανάτου του κρατουμένου ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 80 Σωφρονιστικού Κώδικα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 62 Συμπλήρωση και τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού

1. Μετά την πάροδο τριετίας από την έναρξη ισχύος του, και μέσα σε ένα μήνα, τα Συμβούλια Φυλακής υποβάλλουν στο Κ.Ε.Σ.Φ. παρατηρήσεις και μπορούν να προτείνουν τη συμπλήρωση του κανονισμού, εφαρμοζόμενης της διαδικασίας του άρθρου 10 παρ. 5 Σωφρονιστικού Κώδικα.

2. Πρόσθετες λεπτομέρειες στις οποίες δεν αναφέρεται ο παρών κανονισμός ρυθμίζονται με εγκυκλίους, οδηγίες και συστάσεις που εισηγείται το Κ.Ε.Σ.Φ. κατόπιν προτάσεων των οικείων Συμβουλίων Φυλακής.

Άρθρο 63

Δυνατότητα παράλληλης λειτουργίας συμβουλίων σε συνθήκες υπερπλήρωσης των καταστημάτων

Σε καταστήματα κράτησης με πραγματικό αριθμό κρατουμένων που υπερβίνει το διπλάσιο των βεβαιωμένων διαθέσιμων θέσεων, ο εισαγγελέας-επόπτης ως πρόεδρος του Πειθαρχικού Συμβουλίου και ο διευθυντής του καταστήματος ως πρόεδρος του Συμβουλίου Φυλακής μπορούν να κατανέμουν τις αρμοδιότητες των συλλογικών αυτών οργάνων σε δύο συνθέσεις, μία με τα τακτικά και μία με τα αναπληρωματικά μέλη.

Άρθρο 64

Ειδικοί εσωτερικοί κανονισμοί για αγροτικά καταστήματα, θεραπευτικά καταστήματα και καταστήματα κράτησης νέων

Στην περίπτωση δημιουργίας πρόσθετων, ειδικών εσωτερικών κανονισμών για ορισμένα καταστήματα κράτησης ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 8 παρ. 3β Σωφρονιστικού Κώδικα.

Άρθρο δεύτερο

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει ένα μήνα μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 7 Απριλίου 2003

ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΗΝΙΚΟΣ

02004631704030024

6397

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 463

17 Απριλίου 2003

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. Αποφ. 58819/7.4.2003

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας Γενικών Καταστημάτων Κράτησης τύπου Α' και Β'.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Έχοντας υπόψη:

α. Τα άρθρα 8 παρ. 3β και 10 παρ. 5 Σωφρονιστικού Κώδικα (Ν. 2776/1999) και

β. Το σχέδιο εσωτερικών κανονισμών λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης, τύπου Α' και Β', το οποίο κατήρτισε και υπέβαλε το Κ.Ε.Σ.Φ. κατόπιν εισηγήσεων των οικείων Συμβουλίων Φυλακών.

γ) Το γεγονός ότι από τις διατάξεις αυτής της απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Εγκρίνουμε τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης τύπου Α' και Β', ο οποίος έχει ως εξής:

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται σύμφωνα με τα άρθρα 8 παρ. 3β και 10 παρ. 5 Σωφρονιστικού Κώδικα (Ν. 2776/1999) λαμβανομένων υπόψη των άρθρων 18 παρ. 3, 21 παρ. 7, 25 παρ. 2, 32 παρ. 6, 37 παρ. 5, 39 παρ. 1, 52 παρ. 4 και 65 παρ. 4 του ίδιου Κώδικα, το ακόλουθο σχέδιο εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης τύπου Α' και Β'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Οι κανόνες που ακολουθούν ρυθμίζουν λεπτομερώς τους όρους και τις συνθήκες εκτέλεσης των ποινών κατά της ελευθερίας και των συμπληρωματικών μέτρων ασφαλείας (άρθρο 74 παρ. 4 ΠΚ) σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Συντάγματος, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και του Σωφρονιστικού Κώδικα.

2. Αντικείμενο του παρόντος Εσωτερικού Κανονισμού είναι η περιγραφή α) της εποπτείας και της λειτουργίας του καταστήματος κράτησης, β) των διαδικασιών που ακολουθούνται κατά τη μεταχείριση των κρατουμένων και γ) των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των κρατουμένων και των καθηκόντων του προσωπικού του καταστήματος κράτησης, όπως προβλέπονται στο Σωφρονιστικό Κώδικα και στον Οργανισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Άρθρο 2 Ορισμοί

1. Ως «κατάστημα κράτησης» εννοείται η ειδική περιφερειακή υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης που υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Σωφρονιστικής Πολιτικής και λειτουργεί σε επίπεδο διεύθυνσης.

2. Ως «προσωπικό καταστήματος κράτησης» εννοούνται όλοι οι εργαζόμενοι στο κατάστημα κράτησης ανεξαρτήτως κατηγορίας, κλάδου ή ειδικότητας, κατέχοντες μόνιμη ή προσωρινή θέση ή θέση ιδιωτικού δικαίου, πλήρους ή μερικής απασχόλησης.

3. Ως «κρατούμενοι» θεωρούνται όσοι εκτίουν ποινές ή μέτρα ασφαλείας κατά της ελευθερίας, οι υπόδοκοι (προφυλακισμένοι ή προσωρινά κρατούμενοι), οι κρατούμενοι για χρέη ή για άλλο λόγο σε εκτέλεση απόφασης πολιτικού δικαστηρίου, οι οφειλέτες χρηματικής ποινής, αυτοτελώς ή κατά μετατροπή ή προστίμου ή δικαστικών εξόδων και οι «παραμένοντες». Ως «παραμένοντες» εννοούνται οι αλλοδαποί οι οποίοι μετά την αποφυλάκισή τους παραμένουν κρατούμενοι έως τη δικαστική απέλασή τους ή τη χορήγηση άδειας παραμονής στη χώρα λόγω ανέφικτης απέλασης.

4. Ως «εισαγγελέας - επόπτης» εννοείται ο δικαστικός λειτουργός ο οποίος ασκεί την εποπτεία στην έκταση των ποινών ή των μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας. Στα καταστήματα Πειραιώς (Κορυδαλλού), Θεσσαλονίκης (Διαβατών), Πατρών (Αγίου Στεφάνου) και Λάρισας σύμφωνα με το άρθρο 572 παρ. 3 Κ.Π.Δ., ορίζεται ως εισαγγελέας - επόπτης αντεισαγγελέας εφετών με νόμιμο αναπληρωτή εισαγγελέα πλημμελειοδικών, ο οποίος επικουρεί τον πρώτο στην άσκηση των καθηκόντων του. Στα λοιπά καταστήματα την εποπτεία ασκεί ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή σύμφωνα με το άρθρο 572 παρ. 1 Κ.Π.Δ.

5. Ως «διευθυντής» εννοείται ο διοικητικός προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών του καταστήματος κράτησης, ο οποίος ασκεί τα καθήκοντα που περιγράφονται κατωτέρω, στο άρθρο 37 του παρόντος. Ως «νόμιμος αναπληρωτής» του διευθυντή εννοείται ο υποδιευθυντής, όπου υπάρχει, ή ο αρχαιότερος προϊστάμενος των τμημάτων διοίκησης ή οικονομικού και, σε περίπτωση έλλειψης ή κωλύματός τους, ο αρχαιότερος προϊστάμενος των λοιπών τμημάτων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο Σωφρονιστικό Κώδικα.

6. Ως «ιατρικό προσωπικό» εννοούνται οι ιατροί ειδικοτήτων και οδοντίατροι κλάδου ΠΕ. Εάν στο κατάστημα

δεν υπηρετεί μόνιμο προσωπικό αυτών των ειδικοτήτων, ως ιατρικό προσωπικό εννοούνται και οι ιατροί ανάλογων ειδικοτήτων, οι οποίοι συμβάλλονται με τον διευθυντή για μερική απασχόληση, αμειβόμενοι κατ' επίσκεψιν ή οι αγροτικοί ιατροί.

7. Ως «νοσηλευτικό προσωπικό» εννοούνται οι νοσηλευτές κλάδου ΤΕ Υγείας Πρόνοιας και ΔΕ Νοσηλευτικής, όπως και άλλα μέλη του προσωπικού στα οποία έχουν ανατεθεί καθήκοντα νοσηλευτών με ημερήσια διαταγή του διευθυντή, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του ιατρού του καταστήματος.

8. Ως «ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό» εννοούνται κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, εγκληματολόγοι, κοινωνιολόγοι και εκπαιδευτικοί οι οποίοι ασκούν τα καθήκοντα που περιγράφονται κατωτέρω, στα άρθρα 51-56 του παρόντος.

9. Τα μέλη του προσωπικού εντάσσονται σε κατηγορίες και κλάδους, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις και τις διακρίσεις του Υπαλληλικού Κώδικα, του Σωφρονιστικού Κώδικα, του Οργανισμού του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του παρόντος Εσωτερικού Κανονισμού.

Άρθρο 3

Βασικές αρχές λειτουργίας

1. Το κατάστημα κράτησης λειτουργεί καθημερινά σε εικοσιτετράωρη βάση ως προς το έργο του τμήματος φύλαξης και την παροχή υγειονομικών υπηρεσιών προς τους κρατούμενους. Οι υπόλοιπες υπηρεσίες λειτουργούν έτσι ώστε να καλύπτονται πλήρως οι πρωινές και, τουλάχιστον ως προς το έργο των τμημάτων διοίκησης και οικονομικού, οι απογευματινές βάρδιες.

2. Οι κρατούμενοι και οι επισκέπτες κυκλοφορούν σε προκαθορισμένους χώρους του καταστήματος για να μην εμποδίζεται η εύρυθμη λειτουργία του.

3. Κάθε κρατούμενος και κάθε επισκέπτης που εισέρχεται στο κατάστημα ή εξέρχεται από αυτό υποβάλλεται σε ηλεκτρονικό ή άλλου είδους έλεγχο ανίχνευσης απαγορευμένων ουσιών και αντικείμενων.

4. Οι κρατούμενοι δεν επιτρέπεται να κυκλοφορούν εκτός της κεντρικής κιγκλίδος χωρίς άδεια ή συνοδεία.

5. Οι επισκέπτες δεν επιτρέπεται να εισέρχονται και να παραμένουν στους χώρους κράτησης του καταστήματος χωρίς άδεια και συνοδεία.

6. Απαγορεύεται η κατοχή κλειδιών των χώρων του καταστήματος από κρατούμενους. Με ευθύνη του διαχειριστή ρυθμίζεται η παράδοση και παραλαβή των κλειδιών των κυλικείων στους και από τους κρατούμενους που εργάζονται σε αυτά. Με ευθύνη του αρχιφύλακα ή του εποπτεύοντος τους χώρους εργασίας ρυθμίζεται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες η παράδοση και παραλαβή των κλειδιών της βιβλιοθήκης και της αποθήκης ιματισμού κρατούμενων.

Άρθρο 4

Προστασία προσωπικών δεδομένων των κρατούμενων

1. Κάθε στοιχείο σχετικό με κρατούμενους (όνομα, ηλικία, επάγγελμα, οικογενειακή κατάσταση, ιατρικό και κοινωνικό ιστορικό, ιθαγένεια, ποινική κατάσταση κ.λπ.) ανήκει στην κατηγορία των «ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων» σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. β του Ν. 2472/1997. Πρόσβαση στα στοιχεία αυτά έχουν οι δικαστικές αρχές, τα αρμόδια όργανα του καταστήματος κράτησης και οι υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, τηρώντας τις διατάξεις του Παράπνω νόμου. Γνώση των στοιχείων αυτών, με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, λαμβάνουν οι ενδιαφερόμενοι κρατούμενοι ή οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους

και, κατόπιν αδείας του αρμόδιου εισαγγελέα, τρίτα πρόσωπα τα οποία έχουν έννομο συμφέρον. Η συλλογή και επεξεργασία αυτών των στοιχείων απαγορεύεται, εκτός εάν πραγματοποιούνται αποκλειστικά για ερευνητικούς και επιστημονικούς σκοπούς, υπό τον όρο ότι τηρείται η ανωνυμία και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αυτά τα δεδομένα αναφέρονται.

2. Ουδείς λαμβάνει γνώση με οποιονδήποτε τρόπο εγγράφων που από τη φύση τους είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα, ακόμη και αν δεν είναι διαβαθμισμένα, και αφορούν την έκταση της ποινής και το καθεστώς κράτησης των κρατούμενων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Άρθρο 5

Εποπτεία

1. Η διοικητική εποπτεία της λειτουργίας των καταστημάτων ασκείται από την αρμόδια Διεύθυνση της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

2. Ο έλεγχος της λειτουργίας των καταστημάτων γίνεται από τη Διεύθυνση Επιθεώρησης Καταστημάτων Κράτησης, Θεραπευτικών Καταστημάτων και Ειδικών Καταστημάτων Κράτησης Νέων του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

3. Τακτικοί και έκτακτοι έλεγχοι διενεργούνται από το Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης σύμφωνα με το νόμο 3090/2002.

Άρθρο 6

Έλεγχος νομιμότητας

1. Ο έλεγχος της νομιμότητας κατά την εκτέλεση των ποινών κατά της ελευθερίας και κατά την κράτηση υποδίκων, κρατούμενων για χρέη, «παραμενόντων» και άλλων κατηγοριών κρατούμενων ασκείται από τον αρμόδιο εισαγγελέα - επόπτη.

2. Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει: α) την παρακολούθηση της εφαρμογής των νόμων που αφορούν την εκτέλεση των ποινών και των μέτρων ασφαλείας, β) την εξασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης και δικαστικής προστασίας για το σύνολο των κρατούμενων και γ) την ενημέρωση των κατά περίπτωση αρμόδιων δικαστικών και διοικητικών αρχών για το περιεχόμενο ακροάσεων ή αναφορών κρατούμενων ή μελών του προσωπικού, από τις οποίες προκύπτουν ενδείξεις για την τέλεση αξιόποινων πράξεων ή πειθαρχικών αδικημάτων κρατούμενων ή προσωπικού.

Άρθρο 7

Εισαγγελική εποπτεία

1. Στο πλαίσιο της εποπτείας ο εισαγγελέας συνεργάζεται με τον διευθυντή και τους προϊστάμενους των τμημάτων του καταστήματος, και προβαίνει σε υποδείξεις σε θέματα που αφορούν την έκταση των ποινών.

2. Ο εισαγγελέας - επόπτης ή ο αναπληρωτής του, ασκεί αρμοδιότητες δικαιοδοτικού, πειθαρχικού και ελεγκτικού χαρακτήρα. Ειδικότερα, ο εισαγγελέας - επόπτης:

1) Μεριμνά για την εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν εκάστοτε για τη μεταχείριση των κρατούμενων καθώς και εκείνων του Ποινικού Κώδικα και των ειδικών νόμων που αφορούν την εκτέλεση των ποινών και την εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας.

2) Προεδρεύει του Πειθαρχικού Συμβουλίου και του Συμβουλίου Εργασίας Κρατούμενων.

3) Χορηγεί έκτακτες άδειες σε κρατούμενους για την εκπλήρωση οικογενειακών, επαγγελματικών ή άλλων έκτακτων και απρόβλεπτων εξαιρετικού χαρακτήρα αναγκών

τους. Για τη χορήγηση της έκτακτης άδειας απαιτείται υποβολή έγγραφων δικαιολογητικών από τους αιτούντες κρατούμενους με τα οποία αποδεικνύεται ότι: i) δεν πρόκειται για συνθήκες και χρόνες καταστάσεις και ii) δεν υπάρχουν ρυθμίσεις για την κάλυψη των αναγκών αυτών, ανάλογες με αυτές που αφορούν την υγειονομική περίθαλψη των κρατουμένων και τη διεξαγωγή επισκεπτηρίων με πρόσωπα, εκτός των συγγενών μέχρι τετάρτου βαθμού.

4) Αποφασίζει για τον ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής μετά από πρόταση του Συμβουλίου Εργασίας Κρατουμένων.

5) Συμμετέχει, ύστερα από σχετική πρόσκληση ή αυτεπαγγέλτως, στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Φυλακής.

6) Προεδρεύει στο Συμβούλιο Φυλακής, όταν τούτο αποφαινεται επί προτάσεως του διευθυντή για μεταγωγή κρατουμένου.

7) Ασκεί, κατά την κρίση του, προσφυγή κατά των αποφάσεων του Συμβουλίου Φυλακής ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών ως Δικαστηρίου Εκτέλεσης Ποινών.

8) Συμμετέχει στη σύνθεση του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το κατάστημα κράτησης, όταν αυτό συνεδριάζει ως Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών, εκτός εάν αυτό εξετάζει προσφυγή του ιδίου κατά απόφασης του Συμβουλίου Φυλακής.

9) Δέχεται σε ακρόαση κρατουμένους, συγγενείς και συνηγόρους τους, αν το ζητήσουν.

10) Εξετάζει θέματα δικαστικής προστασίας των κρατουμένων, υποδεικνύοντας στους ενδιαφερομένους να προβούν στις ενδεδειγμένες ενέργειες και προωθεί στις αρμόδιες αρχές αιτήματα νομικής βοήθειας κρατουμένων, οι οποίοι βρίσκονται σε οικονομική αδυναμία πρόσβασης στη δικαιοσύνη και άσκησης των υπερασπιστικών δικαιωμάτων τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 33 του παρόντος.

11) Καλεί την αστυνομική δύναμη προς παροχή οποιασδήποτε αναγκαίας συνδρομής σε περίπτωση εκδήλωσης ομαδικής απείθειας, στάσης ή αντίστασης κρατουμένων σε νόμιμη διαταγή και ιδίως στη διαταγή επιστροφής και εγκλεισμού στα κελιά ή τους θαλάμους.

12) Ελέγχει τα αυξημένα μέτρα ασφαλείας των καταστημάτων.

13) Καθορίζει περιορισμούς στους όρους διαβίωσης των κρατουμένων σε εξαιρετικές περιπτώσεις, για να εξασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία και η ασφάλεια του καταστήματος το οποίο εποπτεύει.

14) Αποφασίζει για την εισαγωγή ή μη παιδιών κρατουμένων γυναικών σε ιδρύματα παιδικής μέριμνας μετά τη συμπλήρωση του τρίτου έτους της ηλικίας τους, εφόσον στερούνται κατάλληλου συγγενικού περιβάλλοντος, ύστερα από ακρόαση των γονέων τους.

15) Καλεί σε συνεργασία το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό και αξιοποιεί τις παρατηρήσεις τους και τα πορίσματα των ερευνών τους όταν αφορούν την ασκούμενη από αυτόν εποπτεία.

16) Μεριμνά για τη διενέργεια υγειονομικού ελέγχου του καταστήματος κράτησης τακτικά, το πρώτο δεκαήμερο κάθε τριμήνου, και έκτακτα, όποτε κρίνει ότι είναι αναγκαίο και παρίσταται κατά τη διενέργειά του ελέγχου αυτού.

17) Διατάσσει τη λήψη των κατάλληλων κατά περίπτωση μέτρων, αν ο κρατούμενος δεν βρίσκεται σε κατάσταση να συναινέσει ή αρνείται τη συναίνεσή του σε ιατρική πράξη η οποία κρίνεται από τον αρμόδιο ιατρό απαραίτητη για την υγεία του.

18) Διατάσσει τη λήψη των κατάλληλων μέτρων, κατό-

πιν υποδείξεως αρμόδιου ιατρού, στην περίπτωση κρατούμενου απεργού πείνας ο οποίος περιέρχεται σε κατάσταση άμεσου κινδύνου ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του, συνεκτιμώντας την προσωπικότητα του κρατουμένου, τις επιδιώξεις του και τη σταθερότητα της απόφασής του.

19) Προσδιορίζει, ύστερα από σχετική ιατρική γνωμάτευση, την αντιμετώπιση που επιβάλλει η νομική ή πραγματική κατάσταση των υποδίκων κρατουμένων.

20) Καλεί ιατρό κατάλληλης ειδικότητας για την εξέταση κρατουμένων, όταν δεν υπηρετεί στο κατάστημα κράτησης και δεν εξευρίσκεται τέτοιος ιατρός, από πίνακα επισκεπτιών ιατρών και νοσοκόμων, ύστερα από πρόταση του διευθυντή του καταστήματος.

21) Προβαίνει σε κάθε άλλη ενέργεια που προβλέπεται από τον παρόντα κανονισμό και παρακολουθεί την τήρησή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Άρθρο 8

Οργάνωση του χρόνου των κρατουμένων

1. Το ωρολόγιο πρόγραμμα λειτουργίας του καταστήματος κράτησης για τους κρατουμένους είναι το εξής:

07.30: Εγερτήριο - Άνοιγμα κελιών και θαλάμων - Καταμέτρηση κρατουμένων

07.45 : Διανομή προγεύματος

08.00 - 12.00: Άθληση, εργασία, εκπαίδευση, συμμετοχή σε προγράμματα, ελεύθερος χρόνος

12.00: Διανομή γεύματος

12.15 : Μεσημβρινό κλείσιμο κελιών και θαλάμων - Καταμέτρηση κρατουμένων

12.30 - 15.00: Μεσημβρινή ανάπαυση

15.00: Απογευματινό άνοιγμα καταστήματος

15.00 έως μισή ώρα πριν από τη δύση του ηλίου: Άθληση, εργασία, εκπαίδευση, συμμετοχή σε προγράμματα, ελεύθερος χρόνος

Μισή ώρα πριν από τη δύση ηλίου: Βραδινό κλείσιμο καταστήματος - Διανομή δείπνου - Τελική καταμέτρηση.

2. Επιτρέπεται η παραμονή κρατουμένων στις πτέρυγες με κλειστές τις κιγκλίδες κατά τη χειμερινή περίοδο έως τις 20.30 και κατά τη θερινή περίοδο έως τις 21.00. Μετά τις ώρες αυτές οι κρατούμενοι εγκλείονται στα κελιά ή στους θαλάμους τους έως το επόμενο πρωί.

3. Η τήρηση του ωρολογίου προγράμματος είναι υποχρεωτική.

4. Κατ' εξαίρεση οι κρατούμενοι παραμένουν εκτός κελιών και θαλάμων στις πτέρυγες με κλειστές τις κιγκλίδες:

α. Την 31η Δεκεμβρίου έως τη 00.30 της 1ης Ιανουαρίου.

β. Κατά τις καθιερωμένες θρησκευτικές, εθνικές και τοπικές αργίες κατά τις μεσημβρινές ώρες.

γ. Σε ημέρες καύσωνα, όταν η θερμοκρασία υπερβαίνει τους 36ο C κατά τις μεσημβρινές ώρες.

δ. Κατά τις μεσημβρινές ώρες και επί 1 - 2 ώρες πέραν του καθορισμένου νυκτερινού κλεισίματος όταν λαμβάνονται από την Πολιτεία ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση καύσωνα.

5. Κατά τις αργίες και εξαιρεσιμες ημέρες το ανωτέρω πρόγραμμα δεν περιλαμβάνει εκπαίδευση και συμμετοχή σε προγράμματα.

6. Επιτρέπεται, μετά από απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής, η παράκαμψη του ωρολογίου προγράμματος της παρ. 1 για κρατουμένους οι οποίοι συμμετέχουν σε εκπαίδευση ή εργασία εντός ή εκτός καταστήματος κράτησης.

Άρθρο 9

Οργάνωση των υπηρεσιών του προσωπικού

1. Ο διευθυντής εγκρίνει την οργάνωση των υπηρεσιών του προσωπικού μετά από εισήγηση του αρμόδιου κατά περίπτωση τμηματάρχη. Το ωράριο του προσωπικού των τμημάτων διοίκησης και οικονομικού είναι πρωινό (07.00 - 14.00) και απογευματινό (12.00 - 19.00). Το ωράριο του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού είναι πρωινό (07.00 - 14.00) και απογευματινό (12.00 - 19.00) εφόσον ο αριθμός των υπηρετούντων σε κάθε κατάσταση το επιτρέπει.

2. Το ωράριο του προσωπικού των ανωτέρω κατηγοριών είναι ελαστικό κατά μία ώρα κατά την προσέλευση και επιμηκύνεται αντίστοιχα κατά την αποχώρηση.

3. Το ωράριο της Παρασκευής είναι μειωμένο κατά μισή ώρα.

4. Το ωράριο του προσωπικού φύλαξης οργανώνεται σε τέσσερις βάρδιες, ως εξής:

α' πρωινή βάρδια 07.00 ή 07.30 - 14.00 ή 14.30 αντίστοιχα.

β' πρωινή βάρδια 14.00 ή 14.30 - 20.30 ή 21.00.

α' νυκτερινή βάρδια 18.00 ή 19.00 - 01.00 και

β' νυκτερινή βάρδια 01.00 - 07.00 ή 07.30.

5. Κατά τους μήνες που εφαρμόζεται η θερινή ώρα η β' πρωινή βάρδια μπορεί να αυξάνεται κατά μισή ώρα και η α' νυκτερινή βάρδια να μειώνεται κατά μία ώρα, ώστε να καλύπτεται το νυκτερινό κλείσιμο του καταστήματος κράτησης που προβλέπεται για τις 21.00.

6. Σε τελείως εξαιρετικές περιπτώσεις, με ημερήσια διαταγή του διευθυντή που υποβάλλεται για έγκριση στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, είναι δυνατόν το ωράριο του προσωπικού να τροποποιείται ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στο κατάστημα, ώστε να καλύπτεται το σύνολο των ωρών υποχρεωτικής παρουσίας και να εξασφαλίζεται ο κατά το δυνατό μεγαλύτερος αριθμός παρόντων υπαλλήλων κατά τις ώρες της διανομής συσσίτιου, του εσπερινού και νυκτερινού κλεισίματος των κελιών και των θαλάμων καθώς και των καταμετρήσεων των κρατούμενων.

Άρθρο 10

Εισαγωγή και τοποθέτηση κρατούμενων

1. Για κάθε νεοεισαγόμενο κρατούμενο τηρείται η διαδικασία εισαγωγής που προβλέπεται από τα άρθρα 22 επ. Σωφρονιστικού Κώδικα, κυρίως ως προς τις οριζόμενες σ' αυτά προθεσμίες.

2. Ο κρατούμενος κατά την είσοδό του στο κατάστημα κράτησης για οποιοδήποτε λόγο (εισαγωγή, επιστροφή από άδεια, μεταγωγή κ.λπ.) παραδίδει υποχρεωτικά στο λογιστήριο χρήματα - σε οποιοδήποτε νόμισμα, βιβλιάρια τραπεζών, επιταγές και πιστωτικές κάρτες που φέρει μαζί του. Παραδίδει επίσης διάφορα τιμαλφή ή άλλα προσωπικά είδη προς ασφαλή φύλαξη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 12 του παρόντος. Η ημερομηνία παράδοσης κάθε χρηματικού ποσού, το ονοματεπώνυμο του κρατούμενου, το ακριβές ποσό - αριθμητικώς και αλογράφως - καταγράφονται σε ειδικό βιβλίο του λογιστηρίου και υπογράφονται από τον κρατούμενο και τον αρμόδιο υπάλληλο. Τα υπόλοιπα είδη καταγράφονται επίσης σε ειδικό βιβλίο παράδοσης και παραλαβής. Τα χρήματα και τα είδη αυτά επιστρέφονται στον κρατούμενο σε περίπτωση μεταγωγής του σε άλλο κατάστημα κράτησης ή αποφυλάκισής του.

3. Ο κρατούμενος κατά την εισαγωγή του στο κατάστημα κράτησης δηλώνει εγγράφως στο προσωπικό του τμήματος κοινωνικής εργασίας ή, όπου δεν υπηρετούν κοι-

νωνικοί λειτουργοί, στο προσωπικό του τμήματος διοίκησης ότι δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να διορίσει συνήγορο της επιλογής του για την υπεράσπισή του. Σε περίπτωση οικονομικής αδυναμίας εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 33 του παρόντος.

4. Κρατούμενος, ο οποίος δηλώνει ότι είναι άγαμος, σε διάσταση, διαζευγμένος ή στερείται οικογενειακού / συγγενικού υποστηρικτικού περιβάλλοντος, καλείται να υποδείξει πρόσωπο, το οποίο απολαμβάνει της εμπιστοσύνης του και μπορεί να του συμπαρασταθεί κατά τη διάρκεια της κράτησής του και να διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων του και την επικοινωνία του με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

5. Ο κρατούμενος κατά την είσοδό του στο κατάστημα κράτησης υποβάλλεται σε έρευνα σωματική και προσωπικών ειδών. Εφόσον υπάρχουν υπόνοιες ότι ο συγκεκριμένος κρατούμενος φέρει απαγορευμένες ουσίες ή άλλα απαγορευμένα είδη στο κατάστημα κράτησης, επιτρέπεται με εντολή του εισαγγελέα - επόπτη η ενδοσωματική ή ακτινολογική έρευνα. Η έρευνα αυτή γίνεται μόνο από ιατρό, σύμφωνα με τους κανόνες της ιατρικής. Σε επείγουσες περιπτώσεις, όταν συναινεί ο κρατούμενος, εντολή για ενδοσωματική ή ακτινολογική έρευνα δίνεται από τον διευθυντή ή, σε απουσία του, από τον αρχιφύλακα και ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση ο εισαγγελέας - επόπτης.

6. Ο κρατούμενος, πριν από την πρόσωρινή ή οριστική τοποθέτησή του σε συγκεκριμένο τμήμα και χώρο του καταστήματος, οδηγείται ενώπιον του αρχιφύλακα ή του αναπληρωτή του, και καλείται να δηλώσει, εγγράφως και ενυπόγραφα α) αν επιθυμεί να ληφθούν μέτρα για την προσωπική του ασφάλεια, β) αν υπάρχουν κρατούμενοι με τους οποίους αντιμετωπίζει προβλήματα ή γ) αν, αντιθέτως, συνδέεται με ορισμένους κρατούμενους. Στη συνέχεια ο κρατούμενος λαμβάνει οδηγίες ως προς το πού θα διαμείνει, σύμφωνα με ειδικά κριτήρια διάκρισης και διαχωρισμού, τα οποία καθορίζει το Συμβούλιο Φυλακής στο πλαίσιο των άρθρων 11-17 Σωφρονιστικού Κώδικα, λαμβανομένης υπ' όψιν της κτηριακής υποδομής του καταστήματος κράτησης και της στελέχωσής του.

7. Μετά την αρχική επιλογή χώρου διαμονής από τον αρχιφύλακα ή αναπληρωτή του, την ακρόαση από τον διευθυντή, τον κοινωνικό λειτουργό ή άλλους υπαλλήλους του καταστήματος στους οποίους ανατίθεται αυτό το καθήκον με ημερήσια διαταγή του διευθυντή και την ιατρική εξέτασή του, ο κρατούμενος τοποθετείται από τον αρχιφύλακα ή αναπληρωτή του σε συγκεκριμένο τμήμα και χώρο του καταστήματος κράτησης, σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου Φυλακής.

8. Μετά την τοποθέτηση, όπως και σε κάθε περίπτωση μεταβολής της, ο αρχιφύλακας ή αναπληρωτής του ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση το Συμβούλιο Φυλακής για να ελεγχθεί η ορθή εφαρμογή των αποφάσεων.

9. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν διαπιστώνεται ότι υπάρχει ανάγκη ειδικής μεταχείρισης κρατούμενου λόγω ιδίως διαφορών με συγκρατούμενους του, αυτοκαταστροφικών τάσεων, προβλημάτων υγείας ή γενετικής ιδιαιτερότητας και εφόσον υφίστανται οι προϋποθέσεις υποδομής και στελέχωσης είναι δυνατόν ο κρατούμενος να τοποθετείται σε ειδικό χώρο προστασίας με απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής. Ο χώρος αυτός επιτρέπει συστηματικά ακόμη και με χρήση ηλεκτρονικών μέσων, εφόσον ενημερώνονται οι κρατούμενοι οι οποίοι τελούν υπό προστασία. Η τοποθέτηση γίνεται με σύμφωνη γνώμη ή έγκριση εκ των υστέρων του εισαγγελέα-επόπτη ή του ιατρού, ανάλογα με την περίπτωση. Σε έκτακτες περιπτώ-

σεις η τοποθέτηση του κρατούμενου σε ειδικό χώρο προστασίας γίνεται και από τον αρχιφύλακα ή τον επικεφαλής της βάρδιας και ενημερώνεται το Συμβούλιο Φυλακής το οποίο εγκρίνει εκ των υστέρων. Όταν συντρέχουν ειδικοί λόγοι και προκειμένου να προληφθεί η διατάραξη της τάξης και να αποτραπεί η τέλεση πειθαρχικών ή ποινικών παραβάσεων διεξάγονται έκτακτες έρευνες από τον αρχιφύλακα, ύστερα από διαταγή του διευθυντή ή και χωρίς αυτήν. Οι έρευνες αυτές συνίστανται στο λεπτομερή έλεγχο χώρων, προσώπων και πραγμάτων και διεξάγονται χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπεια των κρατούμενων ή να προκαλείται φθορά στα προσωπικά τους αντικείμενα. Για κάθε έκτακτη έρευνα συντάσσεται πρακτικό. Σε περίπτωση ευρήματος, αυτό δεσμεύεται και συντάσσεται αναφορά η οποία υποβάλλεται στο Πειθαρχικό Συμβούλιο του καταστήματος, ενώπιον του οποίου βεβαιώνεται ενόρκως το περιεχόμενό της, σύμφωνα με το άρθρο 71 παρ. 2 Σωφρονιστικού Κώδικα.

Άρθρο 11

Επιτρεπόμενα είδη

Ο κρατούμενος μπορεί να έχει στο κελί ή στο θάλαμό του αντικείμενα ή είδη άμεσης και καθημερινής χρήσης τα οποία δεν υπερβαίνουν σε όγκο το μέγεθος μιας βαλίτσας κανονικού τύπου, χωρίς μεταλλικά ελάσματα. Ειδικότερα, ο κρατούμενος επιτρέπεται να έχει:

- 1) Ρουχισμό, υποδήματα, εσώρουχα, παντόφλες τα οποία σε αριθμό κρίνονται απολύτως απαραίτητα και εφόσον δεν έχουν εξαρτήματα τα οποία μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε εκδηλώσεις αυτοκαταστροφής, βίας κατά συγκρατούμενων, προσωπικού και τρίτων (καρφιά, αγκράφες κ.λπ.)
- 2) Ρολόι χειρός εφόσον αυτό λειτουργεί, δακτύλιο αρραβώνα (βέρα) και ένα θρησκευτικό σύμβολο σύμφωνα με τις θρησκευτικές ή πεποιθήσεις.
- 3) Κρεμάστρες πλαστικές.
- 4) Οδοντόβουρτσα, πλαστικές ξυριστικές μηχανές, χτένα πλαστική, αναπτήρα τύπου BIC, εφόσον αυτός λειτουργεί.
- 5) Μικρό ραδιόφωνο εφόσον αυτό λειτουργεί.
- 6) Γυαλιά ηλίου ή οφθαλμικών παθήσεων.
- 7) Μικρό νυχοκόπτη χωρίς μαχαιράκι.
- 8) Μολύβια, στυλό, χαρτιά, βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά σε περιορισμένο αριθμό και εφόσον αυτά επιδέχονται έλεγχο.
- 9) Σεντόνια, μαξιλαροθήκες, πετσέτες και κουβέρτες χωρίς φάσα.
- 10) Πλαστικά σκεύη όπως κουτάλια, πιρούνια, τάπερ και μικρό θερμός, εφόσον μπορεί να ελεγχθεί.
- 11) Σακίδιο - τσάντα ταξιδιού από ύφασμα μαλακό, πλαστικό ή άλλο εύκαμπτο υλικό χωρίς διπλό πάτο και μεταλλικά υποστηρίγματα.
- 12) Κάθε είδος που δύναται να προμηθευτεί από το πρατήριο - καντίνα του καταστήματος.
- 13) Ελαστική ζώνη υποστήριξης της μέσης, ζώνη για κολλη, πατερίτσες και άλλα ορθοπεδικά είδη ύστερα από άδεια του ιατρού του καταστήματος και εφόσον αυτά επιδέχονται έρευνας.
- 14) Φάρμακα, κυρίως παθολογικά και παραφαρμακευτικά είδη ύστερα από άδεια του ιατρού του καταστήματος.
- 15) Διάφορα άλλα αντικείμενα τα οποία εξυπηρετούν εκπαιδευτικούς, καλλιτεχνικούς ή άλλους σκοπούς στο πλαίσιο της δημιουργικής αξιοποίησης του χρόνου του, ύστερα από αίτησή του και άδεια του Συμβουλίου Φυλακής και εφόσον αυτά επιδέχονται έρευνας.

Άρθρο 12

Απαγορευόμενα είδη

1. Ο κρατούμενος απαγορεύεται να φέρει μαζί του κατά την αρχική εισαγωγή στο κατάστημα τα ακόλουθα είδη:
 - α. Σαπούνια γενικά, σε στερεά και υγρή μορφή ή σκόνη.
 - β. Οδοντόκρεμα, αφρό ξυρίσματος, κρέμες σε διάφορες συσκευασίες, αρώματα.
 - γ. Ραδιοκασετόφωνα, κασετόφωνα, μηχανήματα ψηφιακού ήχου εκτός ραδιοφώνου, μικροϋπολογιστές, ηλεκτρονικά παιχνίδια, κινητά τηλέφωνα, ηλεκτρονικές ατζέντες.
 - δ. Στυλό και μαρκαδόρους εφόσον δεν είναι δυνατό να ελεγχθούν.
 - ε. Μαξιλάρια, στρώματα, παπλώματα, βελόντζες, κουβέρτες όμοιες με τις χορηγούμενες από την υπηρεσία.
 - στ. Τσιγάρα και καπνό σε οποιαδήποτε συσκευασία.
 - ζ. Χαρπά υγείας, χαρτοπετσέτες, πάνες, σερβιέτες.
 - η. Καλλυντικά κάθε είδους.
 - θ. Υποδήματα δύσκολα ή με αερόσολες και μπότες, εφόσον δεν είναι δυνατό να ελεγχθούν, χωρίς να χαλάσουν.
 - ι. Μπουφάν ενισχυμένα με υαλοβάμβακα εφόσον δεν είναι δυνατό να ελεγχθούν.
 - ια. Στολές, φόρμες παραλλαγής και οποιαδήποτε άλλη ειδική περιβολή.
 - ιβ. Οποδήποτε θεωρηθεί από τον αρμόδιο υπάλληλο ότι δεν επιδέχεται μακροσκοπικού ελέγχου. Σε περίπτωση αμφισβήτησης αποφασίζει ο αρχιφύλακας.
2. Ο κρατούμενος απαγορεύεται να κατέχει στο κελί ή στο θάλαμο τα εξής είδη:
 - α. Τηλεκάρτες συνολικής αξίας άνω των 25 Ευρώ.
 - β. Αιχμηρά ή άλλα αντικείμενα τα οποία μπορεί να χρησιμοποιηθούν ως όπλα.
 - γ. Ναρκωτικές ή οινοπνευματώδεις ουσίες, συσκευές παρασκευής και αντικείμενα χρήσης αυτών.
 - δ. Περιουσιακά στοιχεία ή είδη αποκλειστικής χρήσης συγκρατούμενων του.
 - ε. Χρήματα, κοσμήματα, τμαλφή και άλλα αντικείμενα πέραν των επιτρεπομένων σύμφωνα με το άρθρο 11 του παρόντος.
 - στ. Οποιοδήποτε είδος απαγορεύεται να έχει μαζί του κατά την είσοδό του στο κατάστημα και δεν χορηγείται από την υπηρεσία ή δεν διατίθεται από το πρατήριο - καντίνα του καταστήματος και τον συμβεβλημένο προμηθευτή.
3. Ατομικά είδη ή άλλα αντικείμενα των οποίων η κατοχή και χρήση δεν επιτρέπεται, παραδίδονται στην αποθήκη προς φύλαξη. Στην αποθήκη παραδίδονται και είδη των οποίων η χρήση επιτρέπεται, αλλά δεν χρησιμοποιούνται από τον κρατούμενο.

Άρθρο 13

Χρημάτιο

1. Ο ατομικός χρηματικός λογαριασμός του κρατούμενου (χρημάτιο) αποτελείται από χρήματα που φέρει ο ίδιος κατά την είσοδό του στο κατάστημα, εμβάσματα από επισκεπτήρια ή επιταγές από συγγενείς ή τρίτους προς αυτόν, τα οποία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν συνολικά το ποσό που ορίζεται κάθε φορά με Υπουργική Απόφαση, τα προϊόντα της εργασίας του, αμειβές για την εργασία ή τις συναφείς με την εργασία ασφαλιστικές παροχές σε χρήμα ή έπαθλα που απονέμονται ως χρηματικά βραβεία.
2. Ο ατομικός χρηματικός λογαριασμός των κρατούμενων (χρημάτιο) τηρείται, χρεώνεται και πιστώνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τις σχετικές αποφάσεις του Υπουργού Δικαιοσύνης.

3. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ορίζεται το ανώτατο ποσό του χρηματίου, το οποίο ποσό αποτελεί τρεχούμενο λογαριασμό (διαθέσιμο) για την αντιμετώπιση των αναγκών του κρατουμένου και κατατίθεται στο λογιστήριο του καταστήματος. Το τυχόν υπόλοιπο κατατίθεται σε έντοκο λογαριασμό ταμειευτηρίου. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η κατάθεση αδιάθετου ποσού σε έντοκο λογαριασμό στο όνομα του κρατουμένου, ο διαχειριστής καταθέτει το σχετικό ποσό στην Τράπεζα της Ελλάδος.

4. Ένα μέρος από το διαθέσιμο υπόλοιπο του χρηματίου των κρατουμένων, είναι δυνατό να διατίθεται σε μάρκες ή κουπόνια για διευκόλυνση των συναλλαγών τους με το πρατήριο - καντίνα και το κυλικείο του καταστήματος αποκλειστικά για αγορές γλυκισμάτων, παγωτών και αναψυκτικών. Δεν επιτρέπεται το ποσό αυτό να υπερβαίνει τα 20 Ευρώ εβδομαδιαίως. Παραγγελίες των κρατουμένων από τους συμβεβλημένους προμηθευτές του καταστήματος κράτησης ελέγχονται οικονομικά από υπάλληλο του λογιστηρίου και για λόγους ασφαλείας από το προσωπικό του τμήματος φύλαξης.

5. Σε περίπτωση εκτάκτων αναγκών, ιδίως για τεκμηριωμένες πληρωμές συνηγόρων, δικαστικών εξόδων και για αντιμετώπιση οικογενειακών προβλημάτων και εφόσον δεν επαρκεί για την κάλυψή τους το διαθέσιμο τμήμα του λογαριασμού του, ο κρατούμενος μπορεί ύστερα από γραπτή έγκριση της προβλεπόμενης στον εκάστοτε ισχύοντα Διαχειριστικό Κανονισμό διαχειριστικής επιτροπής του καταστήματος, να αναλάβει όλο το ποσό ή μέρος αυτού που βρίσκεται στον έντοκο λογαριασμό ταμειευτηρίου. Ο κρατούμενος δεν μπορεί να διαθέτει οποιοδήποτε ποσό από το χρημάτιό του υπέρ άλλου κρατουμένου, ούτε με πράξη εν ζωή ούτε αιτία θανάτου, εκτός αν ο δικαιούχος είναι σύζυγος ή συγγενής πρώτου βαθμού.

6. Απώλεια χρημάτων, κοσμημάτων, τιμαλφών, αξιών και κάθε άλλου αντικειμένου που έχει κατατεθεί και καταχωρηθεί σε ειδικά βιβλία, με εξαίρεση περιπτώσεις ανωτέρας βίας, βαρύνει τον αρμόδιο υπάλληλο του τμήματος οικονομικού του καταστήματος.

7. Το χρημάτιο σε περίπτωση θανάτου του κρατουμένου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αποζημίωση του παθόντος ή για ικανοποίηση απαιτήσεων του κράτους ή για απόσβεση οφελών προς τρίτους, το δε τυχόν απομείνον υπόλοιπο περιέρχεται στους δικαιούχους σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα. Μετά την πάροδο τριών μηνών από το θάνατο του κρατουμένου, εάν το υπόλοιπο δεν έχει αναληφθεί από πρόσωπα που έχουν δικαίωμα προς τούτο, το ποσό παραδίδεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων προς φύλαξη σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

8. Κατά την αποφυλάκιση ή μεταγωγή του κρατουμένου τα χρήματα, κοσμήματα, τιμαλφή, αξίες, ενδύματα και ό,τι άλλο του ανήκει, αποδίδονται στον ίδιο μετά την υπογραφή του στα σχετικά βιβλία. Σε περίπτωση που ο κρατούμενος δεν γνωρίζει ή δεν μπορεί ή αρνείται να υπογράψει τα βιβλία στα οποία έχουν γίνει οι σχετικές καταχωρήσεις, η βεβαίωση της απόδοσης των παραπάνω γίνεται με πράξη της διαχειριστικής επιτροπής του καταστήματος.

Άρθρο 14

Σίτιση - διατροφή

1. Η διατροφή των κρατουμένων είναι υποχρέωση της πολιτείας.

2. Σε όλους τους κρατουμένους παρέχεται καθημερινά πρωινό, γεύμα και δείπνο σύμφωνα με το ημερήσιο πρό-

γραμμα λειτουργίας του καταστήματος κατά τις ακόλουθες ώρες: 07.30, 12.00 μεσημβρινή και μισή ώρα πριν από τη δύση του ηλίου.

3. Τα προγράμματα του συσσιτίου καταρτίζονται στο τέλος κάθε εβδομάδας με μέριμνα του τμήματος οικονομικού με βάση γνωστά πρότυπα διαίτολογίας, είναι εναλλασσόμενα και υπογράφονται από τον ιατρό και τα μέλη του Συμβουλίου Φυλακής. Η τήρηση του προγράμματος και η ποιότητα του συσσιτίου παρακολουθούνται καθημερινά από τον ιατρό και τον διευθυντή του καταστήματος.

4. Στους ασθενείς κρατουμένους χορηγείται ειδικό διαιτολόγιο το οποίο καταρτίζεται από τον ιατρό του καταστήματος. Αν στο κατάστημα δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν όλες οι μεμονωμένες περιπτώσεις ειδικής διαίτας, οι ασθενείς μετά από εισήγηση του ιατρού και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Φυλακής προμηθεύονται, με δική τους δαπάνη, τρόφιμα από τους συμβεβλημένους προμηθευτές του καταστήματος και παρασκευάζουν το διαιτητικό φαγητό τους. Ειδικό διαιτολόγιο χορηγείται και για θρησκευτικούς λόγους.

5. Επιτρέπεται η προμήθεια τροφίμων και άλλων ειδών που γίνεται με δαπάνη των κρατουμένων είτε από το πρατήριο - καντίνα / κυλικείο που λειτουργεί στο κατάστημα είτε μέσω προμηθευτή που αναδεικνύεται με διαγωνισμό είτε, τέλος, από το ελεύθερο εμπόριο με μέριμνα της υπηρεσίας. Η προμήθεια περιορίζεται σε ποσότητες επαρκείς για την κάλυψη των αναγκών ενός ατόμου. Με απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής μπορεί να επιτραπεί το πολύ μέχρι δύο φορές το μήνα κατά το επισκεπτήριο η παράδοση φαγητών και τροφίμων τα οποία είναι δυνατό να ελεγχθούν με ευχέρεια από το προσωπικό του καταστήματος κράτησης.

6. Δεν επιτρέπεται η παραλαβή από τους κρατουμένους κατά το επισκεπτήριο φρούτων.

7. Όλα τα τρόφιμα (φρούτα, λαχανικά, ψάρια, κρέατα κ.λπ.) ελέγχονται από πλευράς ποιότητας από την αρμόδια επιτροπή παραλαβής.

8. Τα τρόφιμα που προμηθεύονται οι κρατούμενοι και τα είδη που εισάγονται στο κατάστημα γι' αυτούς υπόκεινται σε εξέταση και έρευνα. Εάν κατά την εξέταση και την έρευνα βρεθούν απαγορευμένα είδη, αυτά παρακρατούνται και το γεγονός αναφέρεται αμέσως στον διευθυντή του καταστήματος ή στο νόμιμο αναπληρωτή του ή στον αρχιφύλακα, όταν αυτοί κωλύονται ή απουσιάζουν.

9. Επιτρέπεται η χορήγηση στους κρατουμένους ποτών μικρής περιεκτικότητας σε οινόπνευμα (ζύθου ή οίνου) στις αργίες του νέου έτους, της 25ης Μαρτίου, του Πάσχα, της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (15 Αυγούστου), της 28ης Οκτωβρίου και των Χριστουγέννων καθώς και σε τοπικές εθνικές, και θρησκευτικές εορτές.

10. Η πληρωμή στο πρατήριο - καντίνα ή κυλικείο του καταστήματος διενεργείται με μάρκες ή κουπόνια συμψηφιστικά με τη χρήση ατομικών βιβλιαρίων ή καρτελών σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 4 του παρόντος. Η αγορά ειδών επί πιστώσει απαγορεύεται.

Άρθρο 15

Ατομική υγιεινή και καθαριότητα κοινοχρήστων χώρων

1. Στους νεοεισαγόμενους κρατούμενους παρέχονται με μέριμνα του ιατρού τα απαραίτητα είδη υγιεινής μεταξί των οποίων σαπούνι, αφρό ξυρίσματος, βαμβάκι, πλαστικές ξυριστικές μηχανές, οδοντόκρεμα, οδοντόβουρτσα και σαμπουάν.

2. Σαπούνι και χαρτί υγείας παρέχονται στους κρατουμένους καθ' όλη τη διάρκεια της κράτησής τους, από την υπηρεσία. Τα λοιπά είδη υγιεινής παρέχονται στους από-

ρους κρατούμενους με μέριμνα της κοινωνικής υπηρεσίας του καταστήματος.

3. Οι κρατούμενοι με δικές τους δαπάνες μπορούν να προμηθευτούν ατομικά είδη υγιεινής από το πρατήριο - καντίνα του καταστήματος ή από τον συμβεβλημένο προμηθευτή τροφίμων και λοιπών ειδών.

4. Σε κάθε κρατούμενο χορηγούνται: στρώμα, μαξιλάρι, δύο μαξιλαροθήκες, δύο κουβέρτες, τέσσερα σεντόνια, δύο πετσέτες προσώπου, δύο πετσέτες μπάνιου. Τα είδη αυτά επιστρέφονται στην υπηρεσία από τον κρατούμενο κατά την ημέρα της μετακίνησής του από το κατάστημα για οποιοδήποτε λόγο. Επιτρέπεται στον κρατούμενο να χρησιμοποιεί δικές του κουβέρτες, σεντόνια και πετσέτες διαφορετικού χρώματος από τα αντίστοιχα είδη που χορηγεί η υπηρεσία, αφού ξηλωθούν προηγουμένως τα στριφώματα. Στην περίπτωση αυτή ο κρατούμενος υποχρεούται να επιστρέφει αντίστοιχα το σχετικό ιματισμό.

5. Τα ανωτέρω είδη πλένονται με μέριμνα της υπηρεσίας στο χώρο των πλυντηρίων του καταστήματος από εργαζόμενους κρατούμενους, υπό την επίβλεψη των εντεταλμένων υπαλλήλων.

6. Οι κρατούμενοι υποχρεούνται να τηρούν τους όρους ατομικής υγιεινής και καθαριότητας και να διατηρούν καθαρά τα είδη ρουχισμού, τα κλινοσκεπάσματα και τους χώρους διαβίωσής τους.

7. Στους κρατούμενους παρέχεται καθημερινά ζεστό νερό, τόσο στα λουτρά όσο και στους χώρους πλύσης ρούχων. Οι ώρες λειτουργίας των χώρων αυτών καθορίζονται με ημερήσια διαταγή του διευθυντή του καταστήματος, μετά από πρόταση του αρχιφύλακα.

8. Οι κοινόχρηστοι χώροι καθαρίζονται καθημερινά από τα συνεργεία των εργαζομένων καθαριστών κρατούμενων, υπό την επίβλεψη των εντεταλμένων υπαλλήλων. Επίσης, καθημερινά τοποθετείται από την υπηρεσία κατάλληλο φάρμακο σε αποχετεύσεις, φρεάτια και λοιπά καίρια σημεία για απεντόμωση και μυοκτονία.

9. Γενική καθαριότητα πραγματοποιείται μια φορά την εβδομάδα.

10. Γενική απολύμανση, μυοκτονία, απεντόμωση κ.λπ. πραγματοποιείται τακτικά δύο φορές το χρόνο και εκτάκτως, όταν υπάρχει ανάγκη, από συμβεβλημένα ιδιωτικά συνεργεία.

Άρθρο 16

Ιατρική μέριμνα

Εξασφαλίζεται στους κρατούμενους ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη επιπέδου ανάλογου με αυτό του λοιπού πληθυσμού, από υγειονομικό προσωπικό, ιατρούς και νοσηλευτές, όπως προβλέπεται στα άρθρα 44-49 του παρόντος.

Άρθρο 17

Άθληση

1. Οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα άθλησης επί μια ώρα τουλάχιστον ημερησίως, υπό την επίβλεψη φυλάκων και γυμναστών, στα προαύλια του καταστήματος ή σε γήπεδα, εφόσον υπάρχουν κατάλληλες εγκαταστάσεις, καθώς και σε στεγασμένους χώρους άθλησης που βρίσκονται εκτός των χώρων κράτησης.

2. Το τμήμα κοινωνικής εργασίας σε συνεργασία με το Γραφείο Φυσικής Αγωγής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης μπορεί να διοργανώνει προγράμματα ομαδικής άθλησης κρατούμενων με τη δημιουργία αθλητικών ομάδων, εφόσον υπάρχουν κατάλληλοι χώροι και δεν εμποδίζεται η εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος.

Άρθρο 18

Ενημέρωση

1. Η ενημέρωση των κρατούμενων πραγματοποιείται με: α) την παρακολούθηση τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών, από συσκευές των ιδίων ή της υπηρεσίας σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 2 - 4 του παρόντος κανονισμού, β) την ανάγνωση του ημερήσιου και περιοδικού τύπου και βιβλίων της επιλογής τους με την προϋπόθεση ότι το περιεχόμενό τους δεν είναι άσεμνο, γ) διαλέξεις και συζητήσεις ειδικών επιστημόνων και φορέων και δ) κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο με απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής.

2. Στο κατάστημα λειτουργεί δανειστική βιβλιοθήκη διαρκώς εμπλουτιζόμενη με πρωτοβουλία του τμήματος κοινωνικής εργασίας και του κοινωνιολόγου. Εάν είναι δυνατόν η βιβλιοθήκη του καταστήματος συνδέεται με τη βιβλιοθήκη του Δήμου στον οποίο ανήκει το κατάστημα και η λειτουργία της καθορίζεται σε συνεργασία με ειδικό βιβλιοθηκονόμο. Η βιβλιοθήκη είναι ανοικτή όλες τις εργάσιμες ημέρες τουλάχιστον επί δύο ώρες, πρωί και απόγευμα. Πρόσβαση σ' αυτήν έχουν όλοι οι κρατούμενοι εφόσον αποκλείεται η επικοινωνία μεταξύ κρατούμενων διαφορετικών πτερωγών ή τμημάτων του καταστήματος.

Άρθρο 19

Ψυχαγωγία

1. Οι κρατούμενοι συμμετέχουν προαιρετικά στις ομαδικές ή ατομικές ψυχαγωγικές ή καλλιτεχνικές εκδηλώσεις τις οποίες οργανώνει το Συμβούλιο Φυλακής σε κατάλληλα διαμορφωμένο εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο του καταστήματος.

2. Σε κάθε κελί ή θάλαμο υπάρχει μια τουλάχιστον συσκευή τηλεόρασης το ωράριο λειτουργίας της οποίας είναι ελεύθερο με την προϋπόθεση ότι δεν παρενοχλούνται οι συγκρατούμενοι και δεν δημιουργούνται εντάσεις μεταξύ τους.

3. Ύστερα από απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής μπορεί να τοποθετηθεί συνδρομητικό κανάλι για την προβολή αθλητικών γεγονότων ή ταινιών ψυχαγωγικού ή μορφωτικού περιεχομένου. Η σχετική δαπάνη καλύπτεται από τους ενδιαφερόμενους κρατούμενους.

4. Οι κρατούμενοι μπορεί να χρησιμοποιούν, ύστερα από έλεγχο της υπηρεσίας, μικρό ραδιόφωνο ή ιδιωτική συσκευή τηλεόρασης με ακουστικά, προκειμένου να μην παρενοχλούνται οι συγκρατούμενοί τους.

5. Απαγορεύεται η κατοχή και χρήση μηχανημάτων μετάδοσης και αναπαραγωγής ήχου από μαγνητικές ταινίες και σύμπηκτους δίσκους.

6. Απαγορεύεται η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και παιχνιδιών, εκτός εάν υπάρχουν ειδικοί εκπαιδευτικοί λόγοι ύστερα από απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής. Στους χώρους κράτησης απαγορεύεται απολύτως η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και παιχνιδιών.

Άρθρο 20

Εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση και εργασία κρατούμενων

1. Σε κάθε κατάστημα οργανώνονται προγράμματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης ολιγομελών ομάδων κρατούμενων σε συνεργασία με ειδικά κέντρα κατάρτισης, υπό την επίβλεψη του τμήματος κοινωνικής εργασίας, του κοινωνιολόγου και του Συμβούλου Εκπαίδευσης, εάν υπηρετεί. Σε κάθε περίπτωση διατίθεται τουλάχιστον ένας φύλακας για τη συνοδεία και την επίβλεψη των κρατούμενων.

2. Τα προγράμματα διεξάγονται σε κατάλληλη αίθουσα, εντός ή εκτός των χώρων κράτησης.

3. Το Συμβούλιο Φυλακής μεριμνά για τη δημιουργία προγραμμάτων, εφόσον υπάρχει ανάγκη, όπως: α) για αναλαβή, β) σχολείο δεύτερης ευκαιρίας, γ) επαγγελματικής κατάρτισης, δ) ξένων γλωσσών.

4. Η συνέχιση των σπουδών των κρατουμένων εκτός καταστήματος γίνεται σε αναγνωρισμένα και πιστοποιημένα εκπαιδευτικά ιδρύματα και σχολές στις οποίες είναι εγγεγραμμένοι. Η εγγραφή και φοίτηση ή μαθητεία στα ιδρύματα αυτά και σε σχολές οποιασδήποτε βαθμίδας εξασφαλίζεται με τη χορήγηση εκπαιδευτικών αδειών. Η καλή χρήση της εκπαιδευτικής άδειας ελέγχεται από το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό και τον εισαγγελέα - επόπτη.

5. Η εργασία των κρατουμένων εκτελείται σε διάφορους τομείς λειτουργίας του καταστήματος, υπό την επίβλεψη των εντεταλμένων υπαλλήλων με τοποθέτησή τους από το αρμόδιο όργανο στις εγκεκριμένες από το Υπουργείο Δικαιοσύνης θέσεις εργασίας με ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής. Δεν επιτρέπεται η απασχόληση κρατουμένου σε θέση εργασίας διαφορετική από εκείνη στην οποία έχει τοποθετηθεί, ούτε η απασχόλησή του πριν από την απόφαση τοποθέτησής του σε συγκεκριμένη θέση εργασίας. Η πύρση της σειράς προτεραιότητας των κρατουμένων που ζητούν να τοποθετηθούν σε βοηθητική εργασία, η εναλλαγή τους ανά τρίμηνο ή η αιτιολογημένη περαιτέρω παραμονή τους στη θέση στην οποία έχουν τοποθετηθεί ελέγχονται από τον εισαγγελέα επόπτη, όπως και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εργασία και την απασχόληση εντός και εκτός καταστήματος σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Ημερήσια δελτία εργασίας τηρούνται από τον αρμόδιο υπάλληλο του τομέα εργασίας.

Άρθρο 21

Επισκέψεις

1. Οι κατάδικοι δικαιούνται να δέχονται τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα επισκέψεις συζύγων και συγγενών μέχρι τετάρτου βαθμού διάρκειας το λιγότερο μισής ώρας. Το Συμβούλιο Φυλακής καθορίζει το μέγιστο αριθμό των επισκέψεων και τη διάρκειά τους.

2. Οι υπόδικοι δικαιούνται να δέχονται τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα επισκέψεις συζύγων και συγγενών μέχρι τετάρτου βαθμού διάρκειας το λιγότερο μισής ώρας. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν η εύρυθμη λειτουργία και η ασφάλεια του καταστήματος καθώς και η ομαλή διεξαγωγή της ανάκρισης το δικαιολογούν, είναι δυνατό να επιβάλλονται περιορισμοί με απόφαση του εισαγγελέα επόπτη.

3. Οι χρεοφειλέτες και οι «παραμένοντες» δεν υπόκεινται σε περιορισμό αριθμού επισκέψεων από συζύγους και συγγενείς μέχρι τετάρτου βαθμού.

4. Το ωράριο λειτουργίας του επισκεπτηρίου δικηγόρων και συγγενών κρατουμένων είναι:

α. 08.00 - 11.00 και 15.00 - μισή ώρα πριν από τη δύση του ηλίου κατά τη χειμερινή περίοδο και

β. 08.00 - 11.00 και 15.00 - 18.00 μ.μ. κατά τη θερινή περίοδο.

Οι ημέρες επισκεπτηρίου ορίζονται με ημερήσια διαταγή.

5. Οι ημέρες και το ωράριο του επισκεπτηρίου καθώς και τυχόν αλλαγές για έκτακτους λόγους γνωστοποιούνται στους κρατουμένους με ανακοινώσεις που εκδίδει ο αρχιφύλακας και αναρτώνται τόσο στους χώρους του επισκεπτηρίου όσο και στον πίνακα ανακοινώσεων των κρατουμένων.

6. Οι ημέρες επισκέψεων καθορίζονται με ημερήσια δια-

ταγή του διευθυντή ύστερα από πρόταση του αρχιφύλακα. Σε έκτακτες περιπτώσεις και ανάλογα με τον αριθμό των επισκεπτών το επισκεπτήριο μπορεί να παραταθεί με διαταγή του διευθυντή ύστερα από πρόταση του αρχιφύλακα.

7. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται σε ειδικό κατάλληλο χώρο του καταστήματος στον οποίο υπάρχει μόνον οπτικός έλεγχος. Οι επισκέψεις συζύγων και τέκνων πραγματοποιούνται και σε ιδιαίτερο κατάλληλο χώρο του καταστήματος. Ύστερα από αίτημα κρατουμένου και άδεια του Συμβουλίου Φυλακής επιτρέπεται επισκεπτήριο σε χώρο χωρίς πλέγμα ή άλλο διαχωριστικό μέσο.

8. Στους χώρους του επισκεπτηρίου δεν επιτρέπεται η χρήση κινητών τηλεφώνων, το κάπνισμα, η παράδοση τηλεκαρτών και άλλων ειδών τα οποία χορηγούνται από την υπηρεσία στους κρατουμένους ή είναι δυνατή η προμήθειά τους με δαπάνες αυτών από το πρατήριο - καντίνα του καταστήματος.

9. Πέραν των συγγενών και των δικηγόρων, το Συμβούλιο Φυλακής μπορεί με δική του πρωτοβουλία ή μετά από γραπτή ή προφορική πρόταση κοινωνικού λειτουργού ή μετά από αίτημα κρατουμένου να επιτρέψει την επίσκεψη και άλλων ατόμων ή φορέων που εκτιμάται ότι θα ασκήσουν ευμενή επίδραση στον κρατούμενο.

10. Εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων, βουλευτές, μέλη επιστημονικών εταιρειών, πολιτιστικών, θρησκευτικών ή άλλων συλλόγων μπορούν να επισκέπτονται κρατουμένους με άδεια του Συμβουλίου Φυλακής. Το Συμβούλιο Φυλακής ενημερώνει σχετικά τον Υπουργό Δικαιοσύνης ο οποίος εγκρίνει ή απορρίπτει τη χορήγηση της άδειας εντός τριών ημερών. Εάν ο χρόνος αυτός παρέλθει άπρακτος θεωρείται ότι η άδεια έχει εγκριθεί.

11. Οι επισκέπτες που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο παραδίδουν οποιοδήποτε αντικείμενο επιθυμούν να προσφέρουν σε κρατουμένους στο τμήμα κοινωνικής εργασίας του καταστήματος και εκδίδεται σχετική απόδειξη. Το τμήμα κοινωνικής εργασίας διανέμει ό,τι παραδίδουν οι επισκέπτες αυτοί σε κρατουμένους ανάλογα με τις ανάγκες τους.

12. Ύστερα από άδεια του εισαγγελέα επόπτη σε συγκεκριμένα καταστήματα κράτησης επιτρέπεται το επισκεπτήριο μεταξύ κρατουμένων συζύγων και συγγενών μέχρι δευτέρου βαθμού.

13. Σε αλλοδαπούς κρατουμένους και «παραμένοντες» παρέχονται διευκολύνσεις για να επικοινωνούν με τους διπλωματικούς ή προξενικούς εκπροσώπους του κράτους του οποίου φέρουν την ιθαγένεια. Κατά την κρίση του Συμβουλίου Φυλακής διευκολύνσεις παρέχονται και σε άλλα πρόσωπα και φορείς τα οποία συμβάλλουν στην εξομάλυνση ειδικών προβλημάτων που δημιουργούνται από την κράτησή τους. Οι επισκέψεις αυτών των εκπροσώπων, φορέων και προσώπων στους αλλοδαπούς κρατουμένους γνωστοποιούνται από τον διευθυντή του καταστήματος στον Υπουργό Δικαιοσύνης την επόμενη εργάσιμη ημέρα, με την αποστολή των στοιχείων του επισκέπτη και του κρατουμένου που επισκέφθηκε.

14. Στα βιβλία επισκέψεων συγγενών, δικηγόρων κ.ά. καταχωρίζονται τα πλήρη στοιχεία των επισκεπτών, η ιδιότητά τους, η ώρα εισόδου και εξόδου, το ονοματεπώνυμο του κρατουμένου τον οποίο επισκέπτονται ή το γραφείο της υπηρεσίας που μεταβαίνουν. Οι επισκέπτες παραδίδουν την ταυτότητά τους στον αρμόδιο υπάλληλο και εφοδιάζονται με ειδική καρτέλα όπου προσδιορίζεται ο χώρος προορισμού τους και την οποία αναρτούν σε εμφανές σημείο της ενδυμασίας τους. Μετά το πέρας της

επίσκεψης επιστρέφουν την καρτέλα και παραλαμβάνουν την ταυτότητά τους.

15. Οι επισκέπτες ελέγχονται κατά την είσοδό τους από μηχανητικές πύλες και μηχανήματα ανίχνευσης απαγορευμένων ουσιών. Επισκέπτες που αποδεδειγμένα δεν επιτρέπεται να υποβληθούν σε αυτήν την έρευνα για λόγους υγείας υπόκεινται σε σωματικό έλεγχο από αρμοδίων υπαλλήλους του ίδιου φύλου με αυτούς.

Άρθρο 22

Τηλεφωνική επικοινωνία

1. Η τηλεφωνική επικοινωνία των κρατουμένων πραγματοποιείται μόνο με τα άτομα που έχουν άδεια επίσκεψης από καρτοτηλέφωνα τοποθετημένα με ευθύνη της υπηρεσίας στο εσωτερικό των πτερυγών, σε αριθμό κανόν να εξυπηρετεί τις ανάγκες των κρατουμένων και σε ώρες πρωινές ή απογευματινές, όταν τα κελιά και οι θάλαμοι είναι ανοικτοί. Ο χρόνος χρήσης των καρτοτηλεφώνων πρέπει επίσης να είναι τέτοιος ώστε να εξυπηρετεί τις ανάγκες όλων των κρατουμένων.

2. Σε περιπτώσεις συνωστισμού κρατουμένων στο χώρο των τηλεφωνικών συσκευών ή κατάχρησης των καρτοτηλεφώνων, με ημερήσια διαταγή του διευθυντή ορίζεται ανώτατος χρόνος χρήσης τους ανά κρατούμενο.

3. Σε περιπτώσεις εκτάκτων συμβάντων που αφορούν συγγενείς των κρατουμένων (θάνατος, ασθένεια κ.λπ.), μετά από επιβεβαίωση του γεγονότος από την υπηρεσία, ο ενδιαφερόμενος κρατούμενος διευκολύνεται να επικοινωνήσει οποιαδήποτε ώρα τηλεφωνικά με τους συγγενείς του.

4. Απαγορεύεται η χρήση κινητών τηλεφώνων από κρατουμένους καθώς και η τηλεφωνική επικοινωνία των κρατουμένων από οποιοδήποτε τηλέφωνο από τον εξωτερικό χώρο του καταστήματος.

5. Οι κρατούμενοι εφοδιάζονται από το πρατήριο - καντίνα του καταστήματος τηλεκάρτες συνολικής αξίας ως 25 Ευρώ, τις οποίες χρεώνονται προσωπικά και τις επιστρέφουν κενές μονάδων προκειμένου να προμηθευτούν άλλες.

6. Δεν επιτρέπεται η χορήγηση τηλεφωνικών καρτών στους κρατουμένους από επισκέπτες ούτε η ανταλλαγή τηλεφωνικών καρτών μεταξύ κρατουμένων. Δεν επιτρέπεται επίσης η κατοχή καρτών μεγαλύτερης συνολικής αξίας από την προβλεπόμενη στην προηγούμενη παράγραφο. Εάν διαπιστωθεί ότι κρατούμενος κατέχει αδικαιολόγητα ενεργείς τηλεφωνικές κάρτες συνολικής αξίας μεγαλύτερης από την προβλεπόμενη, αυτές δεσμεύονται και ασκείται πειθαρχικός έλεγχος.

Άρθρο 23

Αλληλογραφία

1. Η επικοινωνία των κρατουμένων με αλληλογραφία πραγματοποιείται με τα άτομα του οικογενειακού και κοινωνικού περιβάλλοντός τους κατά την έννοια του άρθρου 51 Σωφρονιστικού Κώδικα καθώς και με συνηγόρους, δημόσιες εθνικές αρχές, διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις και διπλωματικούς και προξενικούς εκπροσώπους που έχουν αναλάβει ή υπερασπίζονται τα συμφέροντα των κρατουμένων.

2. Ο ταχυδρόμος υπάλληλος του καταστήματος διακρίνει την υπηρεσιακή αλληλογραφία, διακινεί επιστολές και επιταγές που προορίζονται για τους κρατουμένους και φροντίζει ώστε αυτά να παραδίδονται αυθημερόν στους παραλήπτες.

3. Οι κρατούμενοι καλούνται να παραλάβουν επιστολές ή επιταγές που απευθύνονται προς αυτούς.

4. Σε περίπτωση γραπτής άρνησης παραλαβής επιστολής ή αποδοχής επιταγής από κρατούμενο, αυτά επιστρέφονται την επόμενη ημέρα στον αποστολέα εφόσον υπάρχουν στοιχεία. Ειδάλλως, κρατούνται για να παραδοθούν μετά την αποφυλάκιση του παραλήπτη.

5. Όλες οι επιστολές ελέγχονται από ειδικό μηχανήμα ανίχνευσης και στη συνέχεια ανοίγονται και ελέγχονται χωρίς μηχανήμα παρουσία του παραλήπτη. Το κείμενο των επιστολών δεν ελέγχεται με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 53 Σωφρονιστικού Κώδικα.

6. Η αλληλογραφία μεταξύ κρατουμένων απαγορεύεται εκτός εάν το Συμβούλιο Φυλακής κρίνει ότι θα ασκήσει ευμενική επίδραση στους κρατουμένους αυτούς. Σε αντίθετη περίπτωση ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 24

Άδειες

1. Οι τακτικές και εκπαιδευτικές άδειες των κρατουμένων χορηγούνται από το Πειθαρχικό Συμβούλιο και τηρείται ειδικό βιβλίο στο οποίο καταχωρίζεται η ημερομηνία και ώρα εξόδου και εισόδου των αδειούχων κρατουμένων, ώστε να ελέγχεται η έγκαιρη επιστροφή τους. Οι έκτακτες άδειες χορηγούνται από τον εισαγγελέα - επόπτη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7 παρ. 2 περ. 3 του παρόντος.

2. Κατά την επιστροφή τους από την άδεια οι κρατούμενοι ελέγχονται υποχρεωτικά για τυχόν εισαγωγή στο κατάστημα απαγορευμένων ειδών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 παρ. 5 του παρόντος.

3. Σε περίπτωση παραβίασης αδειών ενημερώνονται αμέσως οι αρμόδιες δικαστικές και αστυνομικές αρχές καθώς και το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

4. Κάθε μήνα αποστέλλεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης κατάσταση που περιέχει στοιχεία για: α) τις αιτήσεις για άδεια που έχουν υποβληθεί, β) τις κάθε είδους άδειες που έχουν χορηγηθεί και γ) τις τυχόν παραβιάσεις αδειών.

Άρθρο 25

Ακροάσεις κρατουμένων

Με γνώμονα την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος καθορίζονται οι ημέρες και ώρες ακροάσεων των κρατουμένων ως εξής:

α. Ο εισαγγελέας - επόπτης καθορίζει ακροάσεις κρατουμένων τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα με διάρκεια τουλάχιστον δύο ωρών για την εξασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης και δικαστικής προστασίας για όλους τους κρατουμένους.

β. Ο διευθυντής, για θέματα που ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητά του, ακροάει κρατουμένους όποτε παραστεί ανάγκη.

γ. Ο προϊστάμενος του τμήματος διοίκησης, ο προϊστάμενος του τμήματος οικονομικού και ο προϊστάμενος του τμήματος φύλαξης, κατόπιν συνεννόησης μεταξύ τους και με τον προϊστάμενο του τμήματος κοινωνικής εργασίας, καθορίζουν ακροάσεις με κρατουμένους, κατόπιν αιτήσεώς τους, τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα.

δ. Με ημερήσια διαταγή του διευθυντή, η οποία αναρτάται στους πίνακες ανακοινώσεων των χώρων κράτησης, καθορίζονται οι ημέρες και οι ώρες ακρόασης κάθε μήνα των προσώπων της παραπάνω παραγράφου. Σε περίπτωση αδυναμίας πραγματοποίησης της ακρόασης κατά την καθορισμένη ημέρα και ώρα, ο εισαγγελέας - επόπτης και το προσωπικό υποχρεούνται να καθορίσουν άλλη ημέρα και ώρα ακρόασης για τον ίδιο σκοπό το πολύ

εντός πέντε ημερών ενημερώνοντας σχετικά τους κρατούμενους.

Άρθρο 26 Λειτουργία συμβουλίων

Το Συμβούλιο Φυλακής, το Πειθαρχικό Συμβούλιο και το Συμβούλιο Εργασίας Κρατουμένων συνεδριάζουν τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα με γνώμονα την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος. Με ημερήσια διαταγή του διευθυντή του καταστήματος κατόπιν σύμφωνης γνώμης του εισαγγελέα - επόπτη, οι ημέρες συνεδρίασης των συμβουλίων μπορεί να τροποποιούνται με έγκαιρη ανακοίνωση των αλλαγών στους κρατούμενους του καταστήματος.

Άρθρο 27 Αρμοδιότητες Συμβουλίου Φυλακής

Το Συμβούλιο Φυλακής, στο οποίο προεδρεύει ο διευθυντής, μεριμνά κυρίως για την επικοινωνία των κρατουμένων με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος. Ειδικότερα, το Συμβούλιο Φυλακής έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- 1) Υποβάλλει στο Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο Φυλακών παρατηρήσεις για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και προτάσεις για την τροποποίηση και συμπλήρωσή του.
- 2) Εισηγείται στην Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών την εισαγωγή σε καταστήματα τύπου Β' ή ειδικά τμήματα των καταστημάτων αυτών κρατουμένων οι οποίοι δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στην κοινή διαβίωση.
- 3) Προτείνει την παραμονή νεαρών κρατουμένων στα ειδικά καταστήματα ή τμήματα κράτησης νέων, έως τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας τους για την ολοκλήρωση μορφωτικών ή επαγγελματικών προγραμμάτων.
- 4) Αποφασίζει, μετά το πέρας της διαδικασίας ενημέρωσης των νεοεισαγόμενων κρατουμένων, την προσωρινή ή μόνιμη τοποθέτησή τους σε συγκεκριμένο τμήμα και χώρο του καταστήματος ή προτείνει στην Κ.Ε.Μ. τη μεταγωγή τους σε άλλο, καταλληλότερο κατάστημα κράτησης.
- 5) Διαμορφώνει, σε συνεργασία με τον ιατρό του καταστήματος κράτησης, εναλλασσόμενα εβδομαδιαία προγράμματα συσσιτίου των κρατουμένων.
- 6) Αποφασίζει και ενημερώνει προς έγκριση από τον Υπουργό Δικαιοσύνης την οργάνωση μορφωτικών ή άλλων δραστηριοτήτων των κρατουμένων.
- 7) Διοργανώνει, μετά από γνώμη του Συμβουλίου Εκπαίδευσης Κρατουμένων ή του νόμιμου αναπληρωτή του, διαλέξεις σε κρατούμενους από μέλη Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι., επιστημονικών, επαγγελματικών, πολιτιστικών και κοινωνικών φορέων.
- 8) Οργανώνει ψυχαγωγικές εκδηλώσεις μετά από εισήγηση αρμόδιων φορέων και σε συνεργασία με τους κρατούμενους που αναλαμβάνουν σχετική πρωτοβουλία.
- 9) Προσδιορίζει τις λεπτομέρειες που αφορούν την ενημέρωση των κρατουμένων με εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές.

10) Αποφασίζει για την παράκαμψη του ωρολογίου προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 6 του παρόντος.

11) Επιτρέπει την επίσκεψη σε κρατούμενους ατόμων ή συλλόγων, εκτός συγγενών μέχρι τετάρτου βαθμού και συνηγόρων, που εκτιμάται ότι θα ασκήσουν ευμενή επίδραση στους κρατούμενους, σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 9-11 και 13 του παρόντος. Οι εκπρόσωποι φορέων, εταιριών και συλλόγων μπορούν να επισκέπτονται τους

κρατούμενους κατόπιν αδείας του Υπουργού Δικαιοσύνης, η οποία θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί, αν δεν απαντηθεί η σχετική πρόταση του Συμβουλίου Φυλακής εντός τριών ημερών.

12) Διευκολύνει την επικοινωνία αλλοδαπών κρατουμένων με πρόσωπα που κρίνει ότι συμβάλλουν στην εξομάλυνση των ειδικών προβλημάτων, τα οποία δημιουργούνται από την κράτησή τους.

13) Λαμβάνει μέτρα τάξης και κάθε άλλο συναφές και ανάλογο με τις περιστάσεις μέτρο για τη διατήρηση και την αποκατάσταση της τάξης και της ασφάλειας του καταστήματος κράτησης. Σε έκτακτες περιπτώσεις εγκρίνει τα μέτρα αυτά εντός 24 ωρών από τη λήψη τους από τον διευθυντή.

14) Λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα προφυλακτικής μόνωσης ή κατευνασμού των κρατουμένων σε περιπτώσεις απόπειρας αυτοκτονίας, άλλων αυτοκαταστροφικών πράξεων, μεταδοτικών νόσων ή διατάραξης των ψυχικών λειτουργιών, μετά από γνωμάτευση ιατρού κατάλληλης ειδικότητας και, σε περίπτωση απουσίας του, ανεξάρτητα από την ειδικότητα και την εργασιακή του σχέση. Σε έκτακτες περιπτώσεις εγκρίνει τα μέτρα αυτά εντός 24 ωρών από τη λήψη τους από τον διευθυντή ή τον νόμιμο αναπληρωτή του ή τον αρχιφύλακα.

15) Προτείνει στον Υπουργό Δικαιοσύνης την απονομή αμοιβών σε κρατούμενους για αξιόπαινες πράξεις τους, σε συνεργασία με το Πειθαρχικό Συμβούλιο.

16) Διατυπώνει γνώμη προς την Κ.Ε.Μ. για τη μεταγωγή κρατουμένων για λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς, εκπαιδευτικούς και για τοποθέτηση σε εργασία.

17) Προτείνει στην Κ.Ε.Μ. τη μεταγωγή ασθενών κρατουμένων σε θεραπευτικά καταστήματα κράτησης ή σε νοσηλευτικά ιδρύματα και μεριμνά για την πραγματοποίησή της, εάν η Κ.Ε.Μ. δεν αποφασίσει εντός είκοσι ημερών από την υποβολή της πρότασης.

18) Προτείνει στην Κ.Ε.Μ. τη μεταγωγή κρατουμένων, οι οποίοι δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στην κοινή διαβίωση ή την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης.

19) Προσκαλεί ιερέα ή εκπρόσωπο θρησκευματος ή δόγματος για να εκφράσει τη γνώμη του σε θέματα που άπτονται του λειτουργήματός του.

20) Καθορίζει τους ειδικότερους όρους επικοινωνίας των κρατουμένων με τα κοινόχρηστα τηλέφωνα και τις περιπτώσεις επικοινωνίας με άτομα τα οποία δεν έχουν δικαίωμα επίσκεψης.

21) Αποφασίζει για την άδεια ή απαγόρευση τέλεσης στο κατάστημα γάμων, θρησκευτικών ή πολιτικών, βαπτίσεων και άλλων τελετών που αφορούν κρατούμενους ή τέκνα τους.

22) Επιτρέπει σε κρατούμενους, ύστερα από αίτησή τους, τη χρήση διάφορων αντικειμένων τα οποία εξυπηρετούν εκπαιδευτικούς, καλλιτεχνικούς ή άλλους σκοπούς, σύμφωνα με το άρθρο 11 περ. 15 του παρόντος.

23) Έχει όσες επιπλέον αρμοδιότητες καθορίζονται με τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 28

Αρμοδιότητες Συμβουλίου Εργασίας Κρατουμένων

1. Το Συμβούλιο Εργασίας Κρατουμένων, στο οποίο προεδρεύει ο εισαγγελέας - επόπτης, επιλέγει, κατανέμει και εποπτεύει τους εργαζόμενους κρατούμενους και προσδιορίζει το ωράριο και τις λοιπές ώρες εργασίας και απασχόλησης κάθε εργαζόμενου κρατουμένου.

2. Προτείνει στον Υπουργό Δικαιοσύνης τον αριθμό των θέσεων εργασίας στο κατάστημα και το χαρακτηρισμό

τους ως θέσεων με ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής και με αμοιβές κάθε είδους.

3. Εγκρίνει την εργασία των κρατουμένων για δικό τους λογαριασμό ή ύστερα από παραγγελία του δημότη ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή ιδιώτη μέσα στους χώρους κράτησης, εφ' όσον δεν παραβλάπτονται οι όροι ασφαλείας και εύρυθμης λειτουργίας του καταστήματος.

4. Διατυπώνει σύμφωνη γνώμη για τη συνέχιση της επαγγελματικής απασχόλησης κρατουμένων ή την εργασία η οποία έχει εξευρεθεί γι' αυτούς, όταν τους χορηγείται άδεια ημιελεύθερης διαβίωσης.

5. Συνεργάζεται με αρμόδιους επαγγελματικούς ή άλλους φορείς της περιοχής του καταστήματος ή άλλους παρεμφερείς κοινωνικούς φορείς για την επαγγελματική εκπαίδευση, κατάρτιση, μαθητεία ή εξειδίκευση των κρατουμένων, την εξεύρεση εργασίας και την ομαλή εκτέλεσή της.

6. Προτείνει στον εισαγγελέα - επόπτη, τον ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής σε κρατούμενους, οι οποίοι παρέχουν εργασία οποιασδήποτε μορφής ή απασχολούνται σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης.

Άρθρο 29

Αρμοδιότητες Πειθαρχικού Συμβουλίου

1. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο, στο οποίο προεδρεύει ο εισαγγελέας - επόπτης, κυρίως εξετάζει τις γραπτές αναφορές για την τέλεση πειθαρχικών παραπτώματων από τους κρατούμενους και επιβάλλει τις προβλεπόμενες πειθαρχικές ποινές.

2. Χορηγεί στους κρατούμενους τακτικές άδειες απουσίας από το κατάστημα.

3. Χορηγεί στους κρατούμενους εκπαιδευτικές άδειες απουσίας από το κατάστημα.

4. Χορηγεί στους κρατούμενους άδειες για ημιελεύθερη διαβίωση.

5. Εισηγείται στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου στον οποίο αρχίζει ή έκπηση της ποινής για την τμηματική έκπασή της.

6. Εισηγείται στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου στον οποίο αρχίζει ή έκπηση της ποινής για την αντικατάστασή της με παροχή κοινωφελούς εργασίας.

7. Απονέμει, σε συνεργασία με τον Υπουργό Δικαιοσύνης, ύστερα από πρόταση του Συμβουλίου Φυλακής, αμοιβές σε κρατούμενους για τις αξιόπαινες πράξεις τους.

Άρθρο 30

Μεταγωγές

1. Οι μεταγωγές κρατουμένων παραγγέλλονται α) ύστερα από αίτηση των ιδίων για λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς, εκπαιδευτικούς και για τοποθέτηση σε εργασία, β) ύστερα από γνωμάτευση ιατρού για λόγους υγείας, γ) από τον αρμόδιο εισαγγελέα για λόγους οικονομικούς και δ) με πρωτοβουλία του Συμβουλίου Φυλακής ή του διευθυντή για λόγους σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης.

2. Οι μεταγωγές πραγματοποιούνται με τη διαδικασία και υπό τις προϋποθέσεις που περιγράφονται στο Σωφρονιστικό Κώδικα και τη σχετική εγκύκλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 31

Δικαιώματα κρατουμένων

Κατά την εκτέλεση της ποινής ή την για οποιοδήποτε

άλλο λόγο εισαγωγή και παραμονή των κρατουμένων στο κατάστημα, βάσει έγγραφης παραγγελίας αρμόδιου οργάνου συνοδευόμενης από σχετικό νόμιμο τίτλο, δεν περιορίζεται κανένα άλλο ατομικό δικαίωμα αυτών εκτός από το δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία. Όλοι οι κρατούμενοι μπορούν να ασκούν τα δικαιώματα που τους αναγνωρίζουν το Σύνταγμα και οι ειδικοί κατά περίπτωση κανόνες δικαίου, αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο. Ειδικότερα οι κρατούμενοι δικαιούνται:

1) Να τους διασφαλίζεται ο σεβασμός της αξιοπρέπειάς τους.

2) Να μην τυγχάνουν καμιάς διακριτικής μεταχείρισης. Ειδική μεταχείριση ως προς τις συνθήκες κράτησης, την τοποθέτηση σε εργασία κ.λπ. δικαιολογείται μόνο για άτομα με ειδικές ανάγκες ή έχοντα προβλήματα υγείας και ενγένη προκειμένου να εξυπηρετηθούν ειδικές ανάγκες που απορρέουν από τη νομική ή πραγματική κατάσταση των κρατουμένων (λόγοι κράτησης, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, κατάσταση υγείας, πολιτισμικές ιδιαιτερότητες κ.ο.κ.).

3) Να αναφέρονται εγγράφως σε κάθε δημόσια αρχή, εντός ή εκτός καταστήματος κράτησης και να ζητούν έννομη προστασία από τα δικαστήρια. Στο πλαίσιο αυτό δικαιούνται να αναφέρονται εγγράφως στο Συμβούλιο Φυλακής σε περίπτωση παράνομης ενέργειας σε βάρος τους ή παράνομης εντολής του προσωπικού για τις οποίες δεν προβλέπεται κάποιο ένδικο βοήθημα και προσφεύγουν στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου έκπησης της ποινής αν απορριφθεί το αίτημά τους, εντός δεκαπέντε ημερών από την κοινοποίηση σε αυτούς της απόφασης ή, αν δεν ληφθεί απόφαση, εντός μηνός από την υποβολή της έγγραφης αναφοράς τους. Σε περίπτωση προσφυγής ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών δικαιούνται να καταθέσουν υπόμνημα ή, αν το ζητήσει το Συμβούλιο, να εμφανισθούν αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

4) Να απευθύνουν αναφορές ή επιστολές σε διεθνείς οργανισμούς οι οποίες διαβιβάζονται από τη διεύθυνση του καταστήματος χωρίς να ελέγχεται το περιεχόμενό τους, το αργότερο εντός τριών ημερών από την πρωτοκόλλησή τους σε ιδιαίτερο βιβλίο.

5) Να ζητούν νομική βοήθεια, όταν βρίσκονται σε τεκμηριωμένη οικονομική αδυναμία πρόσβασης στη δικαιοσύνη σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 33 του παρόντος.

6) Να ψηφίζουν, κατά τις βουλευτικές εκλογές και τις εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σε εκλογικό τμήμα εντός του καταστήματος, εφόσον δεν τους έχει επιβληθεί αμετάκλητα παρεπόμενη ποινή στέρησης των πολιτικών τους δικαιωμάτων.

7) Να διαβιούν σε ατομικό κελί εφόσον το επιβάλλουν οι ανάγκες τους και το επιτρέπουν οι κτηριακές συνθήκες του καταστήματος.

8) Να απολαμβάνουν ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης ανάλογου επιπέδου με αυτό του λοιπού πληθυσμού.

9) Να εξετάζονται από τον ιατρό του καταστήματος κατά την εισαγωγή τους και στη συνέχεια ανά εξαμήνο ή όποτε το ζητήσουν.

10) Να παρακολουθούνται, αν το επιθυμούν, από θεράποντες ιατρούς της επιλογής τους με παρουσία του ιατρού του καταστήματος και με δικές τους δαπάνες.

11) Να καλούν τον ιατρό του καταστήματος ή ιατρό της επιλογής τους για τη διαπίστωση της κατάστασης της σω-

ματικής, ψυχικής και πνευματικής τους υγείας, όταν κατέρχονται σε απεργία πείνας.

12) Να καλείται ο τοπικά αρμόδιος ιατροδικαστής ή ιατρός σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 4 Σωφρονιστικού Κώδικα σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ ιατρού του καταστήματος και του ιατρού της επιλογής των κρατουμένων.

13) Να παραπέμπονται για νοσηλεία σε θεραπευτικό κατάστημα κρατουμένων ή σε δημόσιο, δημοτικό, κοινοτικό ή άλλο θεραπευτήριο, αν δεν είναι δυνατή η νοσηλεία τους στο κατάστημα όπου κρατούνται.

14) Να αρνούνται, εφόσον δεν συναινούν, να υποβληθούν σε κάθε είδους ιατρική ή εργαστηριακή εξέταση, ιατροχειρουργική επέμβαση ή θεραπευτική αγωγή, εκτός εάν υπάρχει υπόνοια μεταδοτικού νοσήματος που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την υγεία των λοιπών κρατουμένων.

15) Να μην υποβάλλονται, ακόμη και αν συναινούν, σε ιατρικά ή συναφή πειράματα που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή και την υγεία τους ή προσβάλλουν την αξιοπρέπεια και την προσωπικότητά τους.

16) Να εισάγονται σε ειδικό τμήμα νοσηλείας του καταστήματος κράτησης ή σε θεραπευτικό κατάστημα κράτησης, αν ασθενήσουν ή παρουσιάσουν έντονα προβλήματα ψυχικής υγείας.

17) Να λαμβάνουν κατάλληλη διατροφή από το κράτος, τρεις φορές την ημέρα, βάσει εναλλασσόμενων εβδομαδιαίων προγραμμάτων συσσιτίου.

18) Να προμηθεύονται, εφ' όσον το επιθυμούν, με δικές τους δαπάνες, πρόσθετα τρόφιμα ή άλλα επιτρεπόμενα είδη από το πρατήριο - καντίνα ή το κυλικείο ή τον επιλεγμένο προμηθευτή του καταστήματος.

19) Να καλύπτονται οι ανάγκες ειδικής διαίτας ή συμπληρωματικής τροφής για λόγους υγείας, ύστερα από γραπτή γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος ή να προμηθεύονται, σύμφωνα με τα παραπάνω, είδη και να παρασκευάζουν φαγητό με απόφαση του διευθυντή κατόπιν σύμφωνης γνώμης του ιατρού.

20) Να φέρουν ατομική ενδυμασία της επιλογής τους και, όσοι έχουν ανάγκη να λαμβάνουν επαρκή ενδυμασία και υποδήματα με μέριμνα της διεύθυνσης του καταστήματος. Οι εργαζόμενοι να λαμβάνουν επίσης ρουχισμό, ανάλογα με το αντικείμενο της εργασίας τους.

21) Να ενημερώνονται με εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, να έχουν πρόσβαση σε δανειστική βιβλιοθήκη του καταστήματος και να προμηθεύονται βιβλία εκτός καταστήματος.

22) Να ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα και να επικοινωνούν με αναγνωρισμένους εκπροσώπους του θρησκευματος και του δόγματός τους. Η άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων γίνεται τακτικά, στο ναό ή άλλο κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο του καταστήματος, μετά από απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής.

23) Να ζητούν, και αν κριθεί αναγκαίο να παρευρίσκονται σε συνεδρίαση του Συμβουλίου Φυλακής που τους αφορά. Επίσης να καλούνται ενώπιον του αρμοδίου για τη χορήγηση των αδειών οργάνου για την παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων.

24) Να έχουν μαζί τους το/α παιδί/ά τους, αν είναι μητέρες, μέχρις ότου γίνει/ουν 3 ετών. Εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν, να τοποθετούνται σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο.

25) Να ζητούν τη διενέργεια κάθε σωματικής έρευνας σε ιδιαίτερο χώρο από 2 υπαλλήλους του ίδιου φύλου και κατά τρόπο που να μη θίγει την αξιοπρέπειά τους.

26) Να περπατούν ή να ασκούνται ατομικά στο προαύλιο τουλάχιστον 1 ώρα την ημέρα.

27) Να έχουν ατομικό λογαριασμό που σχηματίζεται από α) τα χρήματα που έφεραν μαζί τους οι (ίδιοι ή που β), κατά τη διάρκεια της κράτησης, κατέθεσαν συγγενείς ή άλλοι ή γ) απέκτησαν ο ίδιος με την εργασία τους.

28) Να υπάγονται σε ασφάλιση του ΙΚΑ κατά του κινδύνου ατυχήματος, αν εργάζονται σε ορισμένες θέσεις ή παρακολουθούν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης.

29) Να δέχονται, εφόσον το επιθυμούν, επισκέψεις συζύγου και συγγενών μέχρι 4ου βαθμού τουλάχιστον 1 φορά την εβδομάδα.

30) Να διευκολύνονται από τις υπηρεσίες του καταστήματος, αν είναι αλλοδαποί, να επικοινωνούν με διπλωματικούς ή προξενικούς εκπροσώπους του κράτους της ιθαγένειάς τους ή άλλου σχετικού.

31) Να επικοινωνούν με τηλεφωνο που βρίσκεται σε κοινόχρηστο χώρο του καταστήματος, όπως ορίζει το Συμβούλιο Φυλακής και ο παρών Εσωτερικός Κανονισμός καθώς και να στέλνουν γράμματα ή τηλεγραφήματα, όπως ορίζει ο Σωφρονιστικός Κώδικας και ο παρών εσωτερικός κανονισμός, χωρίς να ελέγχεται το περιεχόμενο οποιασδήποτε επικοινωνίας, εκτός αν ο έλεγχος γίνεται για λόγους ασφάλειας ή διακρίβωσης ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

32) Να προσφεύγουν στον αρμόδιο εισαγγελέα, αν υπάρξουν εμπόδια στο επισκεπτήριό τους ή στην τηλεφωνική ή άλλη επικοινωνία τους.

33) Να ζητούν την κάλυψη των δαπανών επικοινωνίας από την υπηρεσία, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν οι ίδιοι αυτή τη δυνατότητα και η υπηρεσία μπορεί να ανταποκριθεί.

34) Να ζητούν τακτικές, έκτακτες και εκπαιδευτικές άδειες και σε περίπτωση δεύτερης συνεχόμενης απόρριψης της αίτησής τους να προσφεύγουν στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου έκπτωσης της ποινής μέσα σε δέκα ημέρες από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης.

35) Να συνεχίζουν την προηγούμενη επαγγελματική τους απασχόληση ή να εργάζονται εντός του καταστήματος ή να εργάζονται εκτός καταστήματος κράτησης, εφόσον υπάρχει ειδικός χώρος ημιελεύθερης διαβίωσης και τους χορηγηθεί σχετική άδεια.

36) Να προσφεύγουν στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου έκπτωσης της ποινής εντός δέκα ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης με την οποία απορρίπτεται αίτηση για άδεια ημιελεύθερης διαβίωσης ή ανακαλείται η άδεια.

37) Να ειδοποιούνται εγγράφως για το πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο κατηγορούνται και να καλούνται από το αρμόδιο όργανο για υπεράσπιση και απολογία με διερμηνέα, εάν δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα.

38) Να προσφεύγουν κατά των αποφάσεων του Πειθαρχικού Συμβουλίου εντός πέντε ημερών στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου έκπτωσης της ποινής.

39) Να ζητούν τη μεταγωγή τους σε άλλο κατάστημα κράτησης για λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς, εκπαιδευτικούς και για τοποθέτηση σε εργασία.

40) Να λαμβάνουν γνώση, προφορικά ή με χορήγηση αντιγράφων, αυτοπροσώπως ή με νόμιμο εκπρόσωπό τους, των μητρώων και ατομικών δελτίων που τηρούνται στο κατάστημα σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 2 - 5 Σωφρονιστικού Κώδικα καθώς και του μητρώου ιατρικών εξετάσεών τους.

Άρθρο 32

Δυνατότητες κρατουμένων

Εκτός από τα δικαιώματα του προηγούμενου άρθρου οι

κρατούμενοι διευκολύνονται στην άσκηση των δικαιωμάτων τους με δυνατότητες και μέτρα τα οποία λαμβάνονται για να ελαχιστοποιούνται οι δυσμενείς επιπτώσεις ή παρενέργειες που συνεπάγεται η εκτέλεση των ποινών και των μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας. Ειδικότερα οι κρατούμενοι μπορούν:

1) Να ενημερώνονται από τον διευθυντή, κατά την εισαγωγή τους στο κατάστημα και σε γλώσσα που κατανοούν, για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και για τον παρόντα κανονισμό και να λαμβάνουν σχετικό ενημερωτικό έντυπο.

2) Να ενημερώνονται από τον κοινωνικό λειτουργό για την παρεχόμενη από την κοινωνική υπηρεσία συμπαράσταση και να λαμβάνουν την απαραίτητη συνδρομή.

3) Να λαμβάνουν από τη διεύθυνση του καταστήματος τα απαραίτητα μέσα για την ατομική υγιεινή και την καθαριότητα των ιδίων και των ειδών ένδυσης και ρουχισμού τους.

4) Να ενημερώνονται σε θέματα υγιεινής και πρόληψης του AIDS και άλλων μεταδοτικών νοσημάτων.

5) Να διακοσμούν τον ατομικό τους χώρο ελεύθερα, εφόσον δεν διαταράσσουν τη συμβίωση και δεν παρακωλύουν τον έλεγχο προς τήρηση των όρων ασφαλείας του καταστήματος.

6) Να χρησιμοποιούν δικά τους κλινοσκεπάσματα και πετσέτες και, όσοι δεν διαθέτουν, να λαμβάνουν τα είδη αυτά με μέριμνα της διεύθυνσης του καταστήματος.

7) Να συμμετέχουν και να συνεργάζονται σε εκπαιδευτικές, μορφωτικές, αθλητικές, πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες δημιουργικής αξιοποίησης του χρόνου της κράτησης.

8) Να υποβάλλουν αιτήματα σε εκπροσώπους και λειτουργούς θρησκειμάτων και δογμάτων να τους επισκέπτονται με σκοπό ιδίως την ηθική στήριξη τους. Τα αιτήματα, ύστερα από πρόταση του Συμβουλίου Φυλακής διαβιβάζονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης το οποίο εγκρίνει ή απορρίπτει τη χορήγηση άδειας εντός τριών ημερών, άλλως θεωρείται ότι η γνώμη του Συμβουλίου Φυλακής έχει γίνει δεκτή.

9) Να εργάζονται για δικό τους λογαριασμό μέσα στο κατάστημα.

10) Να έχουν πρόσβαση σε γραμματοκιβώτιο και η αλληλογραφία τους να διεκπεραιώνεται με ταχύτητα.

11) Να δέχονται επισκέψεις και άλλων ατόμων, εκτός συζύγου και των συγγενών μέχρι 4ου βαθμού, τουλάχιστον 1 φορά το δεκαπενθήμερο, όταν οι ίδιοι το ζητήσουν και το επιτρέψει το Συμβούλιο Φυλακής κρίνοντας ότι τα πρόσωπα αυτά μπορούν να ασκήσουν ευμενή επίδραση.

12) Να ταξιδεύουν με δαπάνες του καταστήματος με δημόσια μεταφορικά μέσα, εάν δεν μπορούν να καταβάλουν τη δαπάνη του ταξιδιού τους όταν λαμβάνουν τακτική άδεια.

13) Να επιδοτούνται από τα Κεφάλαια Εργασίας Κρατούμενων για την κάλυψη τουλάχιστον των απολύτως αναγκαίων εξόδων, όταν λαμβάνουν εκπαιδευτική άδεια.

14) Να μεταγόνται χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπεία τους και η μεταγωγή τους να αναβάλλεται εάν υπάρχει κίνδυνος ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας τους.

15) Να ζητούν ενημέρωση για τη νομική και κοινωνική τους κατάσταση και υποστήριξη για την προσαρμογή τους στην κοινωνική ζωή μετά την αποφυλάκιση, συμπεριλαμβανομένων της εξασφάλισης στέγης και της ανεύρεσης εργασίας.

16) Να ζητούν να ανασταλεί, διακοπεί ή χαριστεί η πειθαρχική ποινή περιορισμού σε ατομικό κελί, αν υπάρχει

σοβαρός κίνδυνος για τη ζωή ή την υγεία τους ή αν με εξαιρετικές ενέργειες δείχνουν ότι ενισχύθηκε η συνείδηση ευθύνης τους.

17) Να αμείβονται για τις αξιόπαινες πράξεις τους σύμφωνα με τα άρθρα 67 και 70 παρ. 1 του Σωφρονιστικού Κώδικα.

Άρθρο 33

Νομική βοήθεια

1. Εάν ο κρατούμενος δηλώσει ότι βρίσκεται σε οικονομική αδυναμία να ασκήσει τα υπερασπιστικά του δικαιώματα, ενημερώνεται το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό του καταστήματος κράτησης, το οποίο καλεί τον κρατούμενο να υποβάλει αίτηση με δικαιολογητικά οικονομικής αδυναμίας (φορολογική δήλωση και εκκαθαριστικό σημείωμα εφορίας, πιστοποιητικό οικονομικής αδυναμίας ή χορήγησης επιδόματος πρόνοιας, πιστοποιητικό επιδότησης ανεργίας Ο.Α.Ε.Δ., πρακτικά δικαστικών αρχών ή άλλα έγγραφα από τα οποία να προκύπτει προηγούμενη παράσταση χωρίς συνήγορο υπεράσπισης ή αυτεπάγγελτος διορισμός συνηγόρου ή αδυναμία καταβολής χρηματικών ποινών ή μετατροπής ποινών κατά της ελευθερίας σε χρηματικές κ.λπ.).

2. Η αίτηση απευθύνεται προς τον εισαγγελέα επόπτη και σ' αυτήν επισυνάπτονται σημειώματα των τμημάτων κοινωνικής εργασίας και οικονομικού του καταστήματος κράτησης σχετικά με την αιτιολογούμενη απορία ή οικονομική αδυναμία του αιτούντος κρατούμενου.

3. Η αίτηση και τα σχετικά δικαιολογητικά ελέγχονται από τον εισαγγελέα - επόπτη συνεπικουρούμενο από το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό του καταστήματος και, είτε ζητείται η συμπλήρωσή τους με πρόσθετα δικαιολογητικά (υπεύθυνες δηλώσεις, αντίγραφοκίνησης ατομικών λογαριασμών κ.λπ.) είτε, όταν κριθούν επαρκή, διαβιβάζονται από αυτόν στην αρμόδια δικαστική αρχή με σχετική ένδειξη προκειμένου να εξετασθεί το αίτημα αυτεπάγγελτου διορισμού συνηγόρου ή παροχής νομικής βοήθειας λόγω οικονομικής αδυναμίας. Σε κάθε περίπτωση καταβάλλεται προσπάθεια το αίτημα να διαβιβάζεται τουλάχιστον δεκαπέντε ημέρες πριν από τη ανακριτική πράξη ή τη δικαστική ενέργεια για την οποία ζητείται ο αυτεπάγγελτος διορισμός συνηγόρου και γενικότερα παροχής νομικής βοήθειας.

4. Ο ενδιαφερόμενος κρατούμενος ενημερώνεται τουλάχιστον πέντε ημέρες πριν από την ανακριτική πράξη ή τη δικάσιμο για το αποτέλεσμα της αίτησής του και σε περίπτωση απόρριψης έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του αμέσως ανώτερου οργάνου εντός τριών ημερών.

5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι ειδικές ρυθμίσεις για τον αυτεπάγγελο διορισμό συνηγόρου και για την παροχή νομικής βοήθειας ως έχουν.

Άρθρο 34

Υποχρεώσεις κρατούμενων

Οι κρατούμενοι έχουν μόνο τις υποχρεώσεις και τους περιορισμούς των δικαιωμάτων τους που προβλέπονται ρητά στον Σωφρονιστικό Κώδικα και στις κατ' εξουσιοδότηση του εκδιδόμενες κανονιστικές πράξεις. Ειδικότερα οι κρατούμενοι υποχρεούνται:

1) Να υποβάλλονται στην εκτέλεση της απόφασης, του βουλεύματος ή άλλου νόμιμου τίτλου βάσει του οποίου κρατούνται.

2) Να συμμορφώνονται με τις νόμιμες οδηγίες και εντολές του προσωπικού, ώστε να εξασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος και η ασφάλεια προσώπων και εγκαταστάσεων. Ιδιαίτερα υποχρεούνται: α) να τη-

ρούν το ωρολόγιο πρόγραμμα του καταστήματος, β) να κινούνται στις εκτός χώρων κράτησης εγκαταστάσεις του καταστήματος μόνον ύστερα από άδεια ή με συνοδεία και γ) να μην επικοινωνούν με κρατούμενους άλλων πτερυγών και τμημάτων του καταστήματος ή και άλλων καταστημάτων κράτησης.

3) Να σέβονται τους συγκρατούμενους τους και να συμπεριφέρονται προς αυτούς και το προσωπικό με κόσμιο τρόπο.

4) Να έχουν ευπρεπή συμπεριφορά όταν παρουσιάζονται σε ακροάσεις ή κάλούνται ενώπιον των συμβουλίων του καταστήματος ή δέχονται επισκέπτες ή συναντώνται με τους συνηγόρους τους.

5) Να συνεργάζονται με τους αρμόδιους υπαλλήλους κατά την υποβολή τους σε κάθε είδους έρευνα (τακτική, έκτακτη, σωματική και ατομικών ειδών).

6) Να παραδίδουν προς φύλαξη στο λογιστήριο και την αποθήκη του καταστήματος κάθε είδος που απαγορεύεται να φέρουν μαζί τους στο χώρο κράτησης και να φυλάσσουν τα προσωπικά τους είδη και αντικείμενα σε μια βαλίτσα κανονικού μεγέθους σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 11 του παρόντος.

7) Να συντάσσουν ενυπόγραφη αίτηση όταν επιθυμούν να τύχουν ακρόασης από τα όργανα του καταστήματος και σημείωμα, όταν επιθυμούν εξέταση από ιατρό ή ακρόαση από το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, αναγράφοντας το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, την πτέρυγα και το κελί ή το θάλαμο τους. Οι αιτήσεις και τα σημειώματα αυτά ρίπτονται σε γραμματοκιβώτιο και στη συνέχεια οι αιτήσεις πρωτοκολλούνται.

8) Να είναι σύντομοι όταν χρησιμοποιούν τα καρτοτηλέφωνα και να τηρούν τη σειρά προτεραιότητας.

9) Να εκτελούν την εργασία στην οποία τοποθετούνται ύστερα από απόφαση του Πενταμελούς Συμβουλίου Εργασίας Κρατουμένων με συνέπεια και επιμέλεια.

10) Να κάνουν καλή χρήση και να μην καταστρέφουν με πρόθεση εργαλεία ή άλλα αντικείμενα τα οποία χρησιμοποιούν στην εργασία τους.

11) Να τηρούν τους κανόνες της ατομικής υγιεινής, να φροντίζουν για την καθαριότητα και τακτοποίηση των ατομικών τους ειδών, των χώρων κράτησης και των κοινόχρηστων χώρων του καταστήματος και κυρίως να μην προκαλούν φθορές στα αντικείμενα και στις εγκαταστάσεις του καταστήματος.

12) Να λαμβάνουν παρουσία του νοσηλευτή τα φάρμακα που τους χορηγούνται με συνταγή ψυχιάτρου.

13) Να υποβάλλονται σε ιατρικές εξετάσεις, ακόμη και παρά τη θέλησή τους, αν υπάρχει υπόνοια μεταδοτικού νοσήματος ή διακίνησης ναρκωτικών που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την υγεία των ιδίων ή λοιπών κρατουμένων. Αν παρά ταύτα αρνούνται, τίθενται σε προφυλακτική μόνωση ύστερα από γνωμάτευση ιατρού και απόφαση του Συμβουλίου Φυλακής, ή σε έκτακτες περιπτώσεις, από τον διευθυντή και σε απουσία του από τον αρχιφύλακα, πάντοτε ύστερα από ενημέρωση ιατρού. Στις περιπτώσεις αυτές ενημερώνεται και το Συμβούλιο Φυλακής και πραγματοποιούνται ημερήσιες επισκέψεις ιατρού, ο οποίος συντάσσει σχετική αναφορά.

14) Να υποβάλλονται σε ενδοσωματική ή ακτινολογική έρευνα από ιατρό, ακόμη και παρά τη θέλησή τους α) αν υπάρχει εύλογη αιτία για απόκρυψη ναρκωτικών ουσιών ή άλλη αιτία που δικαιολογεί την έρευνα αυτή ή β) όταν διενεργείται ιατρική πράξη αναγκαία για την υγεία τους, πάντοτε ύστερα από εντολή του εισαγγελέα επόπτη.

15) Να τοποθετούνται, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα-επόπτη, σε ειδικούς χώρους προς ολιγοήμερη παρακολούθηση, έως τριών ημερών, η οποία μπορεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις να παρατείνεται επί ένα τριήμερο, όταν εκτιμάται, βάσει συγκεκριμένων στοιχείων, ότι θα επιχειρήσουν να εισαγάγουν στο κατάστημα κράτησης απαγορευμένες ουσίες τις οποίες έχουν αποκρύψει στο σώμα τους με τρόπο ώστε να μην είναι δυνατό αυτές α) να εντοπισθούν με σωματική έρευνα ή ακτινολογικό έλεγχο ή β) να αφαιρεθούν αφού εντοπισθούν. Καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής στους χώρους παρακολούθησης λαμβάνεται μέριμνα για τη χρήση ειδικής τουαλέτας.

16) Να μην κατέχουν και χρησιμοποιούν με οποιονδήποτε τρόπο απαγορευόμενα από το νόμο και τον παρόντα κανονισμό είδη και ειδικότερα κινητό τηλέφωνο.

17) Να μη συναλλάσσονται με συγκρατούμενους τους χρησιμοποιώντας προς τούτο επιτρεπόμενα για ατομική χρήση είδη ή αγαθά.

18) Να μην παρεμποδίζουν με οποιοδήποτε τρόπο τον τεχνητό φωτισμό του κελιού ή του θαλάμου τους και να διευκολύνουν την καταμέτρηση και τον οπτικό έλεγχο.

19) Να μην καταθέτουν χρήματα κατά τη διάρκεια της κράτησης και έως την αποφυλάκισή τους σε λογαριασμό άλλου κρατουμένου, εκτός εάν πρόκειται για συγγενή μέχρι τετάρτου βαθμού.

20) Να υποβάλλονται σε πειθαρχικό και ποινικό έλεγχο και υπέχουν αστική ευθύνη για τη μη συμμόρφωσή τους στα ανωτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις του Σωφρονιστικού, του Ποινικού ή του Αστικού Κώδικα και των ειδικών νόμων.

Άρθρο 35

Προετοιμασία για την απόλυση

1. Οι κρατούμενοι, από την εισαγωγή τους στο κατάστημα κράτησης και καθ' όλο το διάστημα της παραμονής τους σ' αυτό υποβάλλονται σε μεταχείριση που προσανατολίζεται στην εξασφάλιση της δίκαιης εκδίκασης της υπόθεσής τους εάν είναι υπόδικοι και της προσαρμογής τους στο νόμιμο κοινωνικό βίο εάν είναι κατάδικοι.

2. Στο πλαίσιο της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου:

α) Οι υπόδικοι διευκολύνονται για να προετοιμάσουν την υπεράσπισή τους ενώπιον των δικαστικών αρχών.

β) Οι κρατούμενοι συνεργάζονται, εάν επιθυμούν, για τον σχεδιασμό προγράμματος εποικοδομητικής μεταχείρισης από το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό (συμμετοχή σε εκπαίδευση, εργασία, επαγγελματική κατάρτιση, ειδικές θεραπευτικές ομάδες κ.λπ.) ώστε να περιορίζεται η περαιτέρω υποβάθμιση της πραγματικής και νομικής κατάστασής τους και η επιδείνωση της θέσης των προσώπων που εξαρτώνται από αυτούς.

3. Τα αρμόδια όργανα του καταστήματος κράτησης μεριμνούν προκειμένου να εξασφαλίζεται σε όλους τους κρατουμένους η δυνατότητα να εντάσσονται σε θεσμούς έκτισης των ποινών με τους οποίους αξιοποιείται δημιουργικά ο χρόνος της κράτησης και ενισχύονται οι δεσμοί των κρατουμένων με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, ιδίως όταν πλησιάζει ο χρόνος για την οριστική ή υπό όρο απόλυσή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Άρθρο 36

Γενικά καθήκοντα προσωπικού

1. Το προσωπικό οφείλει να συνεργάζεται και να συντονίζει τις ενέργειές του για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του καταστήματος και την ακώλυτη άσκηση

των δικαιωμάτων των κρατουμένων. Ειδικότερα σε θέματα ασφαλείας του καταστήματος τα μέλη του προσωπικού συνεργάζονται τόσο με τους επόπτες εισαγγελείς, όσο και με την υπηρεσία εξωτερικής φρούρησης του καταστήματος.

2. Το προσωπικό κατά την είσοδό του στο κατάστημα κράτησης υποβάλλεται σε ηλεκτρονικό ή άλλου είδους έλεγχο ανίχνευσης απαγορευμένων ουσιών και αντικειμένων.

3. Το προσωπικό υποχρεούται σε ομοιόμορφη εμφάνιση όσον αφορά την ενδυμασία. Της υποχρέωσης αυτής εξαιρούνται ο προϊστάμενος της διεύθυνσης, το ιατρικό προσωπικό, το τεχνικό προσωπικό, το ειδικευμένο επισημονικό προσωπικό, οι ιερείς και οι γυμναστές.

4. Το προσωπικό οφείλει να ενημερώνει, το ταχύτερο δυνατό, τον αρμόδιο ιατρό, όταν αυτός απουσιάζει από το κατάστημα κράτησης, σχετικά με έκτακτα περιστατικά που αφορούν την υγεία και τη ζωή των κρατουμένων.

5. Το προσωπικό απαγορεύεται:

α. να εγκαταλείπει τη θέση του χωρίς προηγούμενη άδεια και αντικατάσταση,

β. να εισάγει στο κατάστημα και να εξάγει από αυτό χωρίς άδεια οποιοδήποτε αντικείμενο,

γ. να εισάγει στο κατάστημα οποιοδήποτε αντικείμενο προσωπικής χρήσης (αυτοκίνητο, ηλεκτρική συσκευή κ.λπ.) για οποιαδήποτε επισκευή ή άλλη εργασία, εκτός εάν λειτουργεί σχετικά εγκεκριμένο πρόγραμμα.

δ. να χρησιμοποιεί κινητό τηλέφωνο, υπηρεσιακό ή προσωπικό, εξαιρουμένων του διευθυντή, του αρχιφύλακα και των ιατρών σε ώρα υπηρεσίας,

ε. να συναλλάσσεται και να αναπτύσσει ιδιαίτερες σχέσεις με κρατούμενους, συγγενείς και φίλους τους, συνηγόρους και προμηθευτές του καταστήματος,

στ. να εκμεταλλεύεται την εργασία των κρατουμένων για προσωπικό όφελος.

Άρθρο 37

Καθήκοντα διευθυντή

Ο διευθυντής προϊστάται όλων των υπηρεσιών του καταστήματος κράτησης, είναι υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία τους και ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου κατά το άρθρο 34 Κ.Π.Δ. για τις αξιόποινες πράξεις που τελούνται στο χώρο του καταστήματος. Ειδικότερα ο διευθυντής:

1) Μεριμνά για την ορθή εφαρμογή των νόμων, διαταγμάτων, κανονισμών, εγκυκλίων κ.λπ., εκδίδοντας τις εκάστοτε απαιτούμενες οδηγίες, και είναι υπεύθυνος για τη νομιμότητα της κράτησης κάθε κρατουμένου.

2) Μεριμνά για την τήρηση της τάξης και της ασφάλειας του καταστήματος κράτησης εκδίδοντας τις απαιτούμενες εντολές στο πλαίσιο λειτουργίας των διαφόρων συμβουλίων του καταστήματος.

3) Επιθεωρεί τακτικά το κατάστημα κράτησης και ελέγχει όλες τις υπηρεσίες.

4) Καλεί καθημερινά τους αρμόδιους υπαλλήλους σε αναφορά σχετικά με τη λειτουργία του καταστήματος και συνεργάζεται με αυτούς για ό,τι αφορά την υπαγωγή των κρατουμένων στις διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα.

5) Ελέγχει την ταμειακή κατάσταση του καταστήματος, καθώς και την ορθή τήρηση όλων των βιβλίων γραμματείας, διαχείρισης, αρχιφυλακείου, ιατρείου, κοινωνικής υπηρεσίας κ.λπ.

6) Δίνει οδηγίες προς το προσωπικό, εγγράφως, υπό τη μορφή ημερήσιας διαταγής.

7) Ορίζει, μετά από εισήγηση του Αρχιφύλακα, το χώρο εργασίας και τα καθήκοντα που ασκεί κάθε μέλος του φυ-

λακτικού προσωπικού (φύλακας ή τοποθέτης) στο χώρο αυτό.

8) Δέχεται, ο ίδιος ή εξουσιοδοτημένος από αυτόν υπάλληλος, σε ακρόαση τους νεοεισαγόμενους κρατούμενους, το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την εισαγωγή τους, τους ενημερώνει σε γλώσσα κατανοητή από αυτούς για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και για τον παρόντα κανονισμό και τους παραδίδει σχετικό ενημερωτικό έντυπο που εκδίδεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

9) Συγκαλεί το Συμβούλιο Φυλακής σύμφωνα με το άρθρο 10 του Σωφρονιστικού Κώδικα, τακτικά και εκτάκτως και προεδρεύει των συνεδριάσεων.

10) Λαμβάνει, κατά τη διάρκεια της κράτησης οποιουδήποτε κρατουμένου, τα αναγκαία κατά περίπτωση μέτρα προς ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων ή παρενεργειών τις οποίες συνεπάγεται η εκτέλεση των ποινών και των μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας.

11) Καλεί εξωτερικούς ιατρούς και νοσοκόμους αμειβόμενους κατ' επίσκεψιν για την 24ωρη κάλυψη των παρουσασζόμενων αναγκών στην περίπτωση που στο κατάστημα κράτησης δεν υπηρετεί μόνιμο υγειονομικό προσωπικό. Αν, παρ' όλα αυτά δεν εξευρίσκεται το παραπάνω προσωπικό, προτείνει στον αρμόδιο εισαγγελέα επόπτη να καλέσει τους κατάλληλους κατά ειδικότητα ιατρούς και νοσηλευτές από πίνακα των οικείων συλλόγων.

12) Λαμβάνει, σε συνεργασία με τον ιατρό του καταστήματος, τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθηση και προστασίας της υγείας των κρατουμένων που δηλώνουν ότι κατέρχονται σε απεργία πείνας.

13) Ελέγχει και παρακολουθεί καθημερινά την ποιότητα και γενική κατάσταση του παρασκευαζόμενου συσσιτίου στο κατάστημα κράτησης.

14) Επιτρέπει, μετά από σύμφωνη γνώμη του ιατρού του καταστήματος, την παρασκευή φαγητού σε χώρο του καταστήματος από τους ίδιους τους κρατούμενους.

15) Χορηγεί στους κρατούμενους που έχουν ανάγκη επαρκή ενδυμασία και υπόδηση, καθώς και κλινοσκεπάσματα και άλλα είδη κλινοστρωμνής σε όσους δεν τα διαθέτουν.

16) Προμηθεύει τους κρατούμενους με τα αναγκαία είδη για την τήρηση της καθαριότητας στα είδη ένδυσης και ρουχισμού.

17) Συμμετέχει ως μέλος στο Συμβούλιο Εργασίας Κρατουμένων.

18) Αποφασίζει, μετά από εισήγηση του διαχειριστικού οργάνου του καταστήματος κράτησης, την ανάληψη μέρους του αδιάθετου ποσού του χρηματίου κάθε κρατουμένου, στις προβλεπόμενες από το νόμο περιπτώσεις.

19) Φροντίζει μέσω των αρμοδίων οργάνων του καταστήματος κράτησης για την έγκαιρη παραλαβή και αποστολή τηλεγραφημάτων ή συστημένων επιστολών από και προς τους κρατούμενους.

20) Μπορεί να τοποθετεί, με ημερήσια διαταγή, έναν ή περισσότερους βοηθούς αρχιφύλακα εκ των υπαρχιφυλάκων οι οποίοι υπηρετούν στο κατάστημα κράτησης και να αναθέτει σε αυτούς ορισμένες από τις αρμοδιότητες του αρχιφύλακα.

21) Μεριμνά για τη διατήρηση της τάξης και της ασφάλειας του καταστήματος κράτησης. Σε περίπτωση κατεπίγοντος και όταν απουσιάζει ο εισαγγελέας επόπτης, όταν εκδηλώνεται ομαδική απείθεια, στάση ή αντίσταση κρατουμένων σε νόμιμη διαταγή και ιδίως επιστροφής και εγκλεισμού στα κελιά και στους θαλάμους τους, καλεί την αστυνομική δύναμη προς παροχή οποιασδήποτε κατά

την κρίση του αναγκαίας συνδρομής, συμπεριλαμβανομένης, σε περίπτωση στάσης, της επέμβασης.

22) Διατάσσει τη λήψη μέτρων τάξης, όπως αυτά περιγράφονται στο άρθρο 65 παρ. 2 Σωφρονιστικού Κώδικα και στο άρθρο 65 του παρόντος κανονισμού, σε έκτακτες περιπτώσεις και όπου βίαιες ενέργειες κρατουμένων θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή, τη σωματική ακεραιότητα, την υγεία και την ελευθερία του προσωπικού ή των συγκρατούμενων τους.

23) Συμμετέχει ως μέλος στο πειθαρχικό συμβούλιο του καταστήματος κράτησης, είτε αυτό συνεδριάζει για τη χορήγηση τακτικών και εκπαιδευτικών αδειών στους κρατούμενους, είτε ως όργανο πειθαρχικού ελέγχου.

24) Αναστέλλει, διακόπτει ή χαρίζει εν όλω ή εν μέρει την πειθαρχική ποινή του περιορισμού σε ειδικό κελί, σε έκτακτες περιπτώσεις: α) όταν υπάρχει κίνδυνος ζωής ή σοβαρής ή μόνιμης βλάβης της υγείας των κρατουμένων ή β) όταν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις προερχόμενες από εξαιρετικές ενέργειες κρατουμένων οι οποίες πείθουν ότι έχει ενισχυθεί σημαντικά η συναίσθηση ευθύνης τους. Η σχετική απόφαση τίθεται στο πειθαρχικό συμβούλιο για έγκριση εντός δύο ημερών.

25) Παραγγέλλει τη μεταγωγή των κρατουμένων σε θεραπευτικά ή νοσηλευτικά ιδρύματα σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις και εφ' όσον ο ιατρός απουσιάζει προκειμένου να αποτραπεί κίνδυνος ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας τους ή κίνδυνος μετάδοσης μολυσματικών νόσων ή βλάβης της υγείας άλλων κρατουμένων. Στις περιπτώσεις αυτές ειδοποιεί άμεσα τους συγγενείς άλλων κρατουμένων ή πρόσωπα και αρχές που αυτοί υποδεικνύουν.

26) Αναφέρει αμέσως την αναβολή κάθε είδους μεταγωγής για λόγους υγείας κ.λπ. στην αρχή που την παρήγγειλε.

27) Παραγγέλλει, σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, τη μεταγωγή κρατουμένων για λόγους σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος και γνωστοποιεί αμέσως την παραγγελία στο Συμβούλιο Φυλακής και στην Κ.Ε.Μ..

28) Προτείνει τη μεταγωγή κρατουμένων σε ορισμένες περιπτώσεις, εκθέτοντας τους λόγους που τη δικαιολογούν. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Φυλακής, που συνεδριάζει χωρίς τη συμμετοχή του διευθυντή, υπό την προεδρία του εισαγγελέα επίοπτη.

29) Διατάσσει την κάθε είδους αποφυλάκιση των κρατουμένων.

30) Ανακοινώνει αμέσως κάθε θάνατο κρατουμένου στις αρμόδιες δικαστικές αρχές, στον Υπουργό Δικαιοσύνης, τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και τη Γενική Διεύθυνση Σωφρονιστικής Πολιτικής, όπως και στους συγγενείς του θανόντος. Αν ο θανών είναι αλλοδαπός ενημερώνει και την πρεσβεία ή την πλησιέστερη προξενική αρχή της χώρας του.

31) Ειδοποιεί άμεσα τον Υπουργό Δικαιοσύνης, τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, τη Γενική Διεύθυνση-Σωφρονιστικής Πολιτικής και τις αρμόδιες υπηρεσίες σε περιπτώσεις έκτακτων γεγονότων που αφορούν την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος κράτησης και τους κρατούμενους.

32) Είναι πρόεδρος της Διαχειριστικής Επιτροπής του καταστήματος.

33) Έχει όσα επιπλέον καθήκοντα προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό και ελέγχει το προσωπικό για την τήρησή του.

34) Μπορεί να μεταβιβάζει ορισμένα από τα καθήκοντά του στους νόμιμους αναπληρωτές, τμηματάρχες και λοιπούς υπαλλήλους εκδίδοντας προς τούτο σχετικές ημερήσιες διαταγές.

Άρθρο 38

Καθήκοντα προϊστάμενου τμήματος διοίκησης (γραμματείας)

Ο προϊστάμενος του τμήματος διοίκησης φροντίζει για την εύρυθμη λειτουργία της γραμματείας του καταστήματος, συντονίζει το έργο του προσωπικού και είναι συνυπεύθυνος με το διευθυντή για τον ακριβή καθορισμό του χρόνου έναρξης και λήξης της ποινής ή του μέτρου ασφαλείας και για τη νόμιμη κράτηση κάθε κρατουμένου. Ειδικότερα, ο προϊστάμενος του τμήματος διοίκησης:

1) Τηρεί την αλληλογραφία και επιμελείται για την τήρηση και ενημέρωση των βιβλίων και του αρχείου.

2) Χορηγεί τα έγγραφα, αντίγραφα και πιστοποιητικά, μετά από αίτηση αυτών που έχουν έννομο συμφέρον.

3) Μεριμνά για την τήρηση των βιβλίων και φακέλων του τμήματος. Η τήρηση αυτών δεν είναι απαραίτητη όταν γίνεται καταχώριση των στοιχείων που περιλαμβάνουν σε ηλεκτρονικό υπολογιστή. Τα βιβλία αυτά είναι:

α. το βιβλίο καταδικών,

β. το βιβλίο υποδικών,

γ. το βιβλίο κρατουμένων για χρηματικές ποινές ή έξοδα και κρατουμένων για χρέη.

4) Τέλος, ελέγχει τις καταχωρήσεις. Ειδικότερα, στα παραπάνω βιβλία καταχωρίζονται:

α. τα στοιχεία ταυτότητας, ο τόπος τελευταίας διαμονής πριν από την εισαγωγή στο κατάστημα, η οικογενειακή κατάσταση, τα δικαιολογητικά έγγραφα της κράτησης, τα στοιχεία ταυτότητας του θύματος, η ημερομηνία και ώρα εισαγωγής,

β. σε ειδική στήλη των βιβλίων η έκθεση για τα παραπάνω, η οποία συντάσσεται και υπογράφεται από τον αρμόδιο υπάλληλο του καταστήματος και τον υπάλληλο που συνοδεύει τον προσαγόμενο κρατούμενο,

γ. η χρονολογία έναρξης της κράτησης ή της εκτέλεσης της ποινής καθώς και η χρονολογία λήξης τους και

δ. κάθε άλλη μεταβολή της νομικής κατάστασης των κρατουμένων.

5) Ελέγχει τις καταχωρήσεις στους φακέλους των κρατουμένων. Ειδικότερα:

A. στους φακέλους αυτούς καταχωρίζονται:

α. τα στοιχεία ταυτότητας του κρατουμένου,

β. τα δικαστικά έγγραφα,

γ. η έναρξη και η λήξη της ποινής και

δ. η ημερομηνία εισαγωγής του.

B. Σε υποφακέλους περιλαμβάνονται:

α. τα δικαστικά έγγραφα και δελτίο ποινικού μητρώου,

β. τα δελτία πειθαρχικού ελέγχου, σχετικές αποφάσεις κ.λπ.,

γ. έγγραφα σχετικά με τις άδειες,

δ. δελτία κίνησης κρατουμένων και μεταγωγών και

ε. αρχείο αναφορών υπαλλήλων και

στ. λοιπή αλληλογραφία.

Άρθρο 39

Καθήκοντα προσωπικού τμήματος διοίκησης (γραμματείας)

Το προσωπικό του τμήματος διοίκησης ακολουθεί τις εντολές και οδηγίες του προϊστάμενου και ενημερώνει τα βιβλία και τους φακέλους που τηρούνται στο τμήμα σύμφωνα με το άρθρο 38 του παρόντος. Ειδικότερα, το προσωπικό του τμήματος διοίκησης:

1) Πρωτοκολλεί τα εισερχόμενα και εξερχόμενα έγγραφα.

2) Καταχωρίζει στα βιβλία κρατουμένων και τους φακέλους ή σε ηλεκτρονικό αρχείο τα στοιχεία ταυτότητας, τα δικαστικά έγγραφα, την έναρξη και λήξη της ποινής ή της προσωρινής κράτησης (προφυλάκισης) ή της προσωπικής κράτησης και την ημερομηνία εισαγωγής τους.

3) Συντάσσει εκθέσεις φυλάκισης και έγγραφα ενημέρωσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τους κρατούμενους οι οποίοι εισάγονται στο κατάστημα κράτησης για πρώτη φορά.

4) Ζητεί τη συμπλήρωση και την αποστολή ποινικού μητρώου από τις εισαγγελίες πρωτοδικών του τόπου γέννησης του κρατουμένου ή από το αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Δικαιοσύνης όταν πρόκειται για αλλοδαπούς κρατούμενους.

5) Ενημερώνει την Πρεσβεία ή την Προξενική Αρχή κάθε αλλοδαπού κρατουμένου ή άλλη εθνική αρχή ή διεθνή οργάνωση η οποία υπερασπίζεται τα συμφέροντα αυτού, εάν προέρχεται από κράτη τα οποία δεν εκπροσωπούνται διπλωματικά ή είναι πρόσφυγας ή ανιθαγενής.

6) Μεριμνά για την αποστολή της κάθε αίτησης αλλοδαπού κρατουμένου, ιδίως αυτής που απευθύνεται στις αρμόδιες αρχές για την εκτέλεση της ποινής του στη χώρα της οποίας φέρει την ιθαγένεια και αυτής που αφορά τη χορήγηση πολιτικού ασύλου.

7) Συντάσσει και διαβιβάζει εκθέσεις ενδίκων μέσων και βοηθημάτων στις αρμόδιες δικαστικές αρχές.

8) Διαβιβάζει στις αρμόδιες αρχές αιτήσεις κρατουμένων που αφορούν τις συνθήκες κράτησης και τους όρους εκτέλεσης των ποινών, αιτήματα παροχής νομικής βοήθειας, καταγγελίες, εγκλήσεις, αγωγές και γενικά την επικοινωνία για κάθε θέμα που επιπίπτει στην αρμοδιότητα των δικαστικών και των δημόσιων αρχών.

9) Εκδίδει ύστερα από σχετική αίτηση των κρατουμένων πιστοποιητικά και βεβαιώσεις κράτησης και πειθαρχικού ελέγχου.

10) Υποβάλλει τα δικαιολογητικά των κρατουμένων για την απόλυσή τους υπό όρο αυτεπαγγέλτως, ακόμη και χωρίς προηγούμενη σχετική αίτηση του κρατουμένου και την απονομή χάριτος, ύστερα από σχετική αίτηση.

11) Υποβάλλει δικαιολογητικά για την επιμέτρηση των ποινών των κρατουμένων είτε ύστερα από αίτησή τους είτε αυτεπάγγελα.

12) Προβαίνει στις ενέργειες και προωθεί τις διαδικασίες που απαιτούνται για τις μεταγωγές των κρατουμένων για λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς, εκπαιδευτικούς, τοποθέτησης σε εργασία, υγείας, δικονομικούς και συναφείς καθώς και σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης.

13) Επιδίδει δικόγραφα και λοιπά έγγραφα στους κρατούμενους και αποστέλλει τα σχετικά αποδεικτικά επίδοσης.

14) Τηρεί και ενημερώνει τα βιβλία εργασίας των κρατουμένων.

15) Πληροφορεί και γενικά εξυπηρετεί τους κρατούμενους, συγγενείς και συνηγόρους τους και τρίτους που έχουν έννομο συμφέρον επί θεμάτων αρμοδιότητας της γραμματείας.

16) Τηρεί και συντάσσει σε συνεργασία και με το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό του καταστήματος στατιστικά στοιχεία και τα θέτει στη διάθεση του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

17) Τηρεί τους φακέλους του προσωπικού του καταστήματος και ενημερώνει κάθε υπάλληλο για όλα τα θέ-

ματα που αφορούν την υπηρεσιακή του κατάσταση, ιδίως τις κανονικές και αναρρωτικές άδειες. Διαβιβάζει αιτήσεις των υπαλλήλων για υπηρεσιακές μεταβολές (μεταθέσεις, αποσπάσεις κ.λπ.) και επιδίδει σε αυτούς διάφορα έγγραφα που τους αφορούν.

Άρθρο 40

Καθήκοντα προϊσταμένου τμήματος οικονομικού

1. Ο προϊστάμενος τμήματος οικονομικού είναι μέλος της Διαχειριστικής Επιτροπής του καταστήματος.

2. Φροντίζει για την καλή και ομαλή λειτουργία του τμήματος.

3. Συντονίζει το έργο του προσωπικού του τμήματος.

4. Συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες και τα άλλα τμήματα του καταστήματος για το σχεδιασμό της διαχείρισης των διαθέσιμων κονδυλίων και την έγκαιρη αντιμετώπιση των αναγκών των κρατουμένων και του καταστήματος σε υλικοτεχνική υποδομή.

Άρθρο 41

Καθήκοντα διαχειριστή

1. Ο διαχειριστής διαχειρίζεται τα χρήματα του καταστήματος και των κρατουμένων.

2. Είναι μέλος της Διαχειριστικής Επιτροπής του καταστήματος.

3. Τηρεί το βιβλίο ταμείου εσόδων - εξόδων.

4. Διενεργεί κάθε είδους εισπραξη και πληρωμή που αφορά τη λειτουργία του καταστήματος καθώς και των σχετικών γεωργικών, βιομηχανικών, βιοτεχνικών και άλλων εκμεταλλεύσεων.

5. Είναι ο μόνος υπόλογος για εισπράξεις ή πληρωμές έναντι τραπεζοπιστωτικών οργανισμών, δημόσιων οικονομικών υπηρεσιών κ.λπ.

6. Ενημερώνει, ύστερα από συνεννόηση με τον λογιστή, τους αρμόδιους φύλακες - τοποθέτες πριν από την παραλαβή των κάθε είδους προμηθειών για τα στοιχεία των οδηγών αυτοκινήτων των προμηθευτών του καταστήματος.

Άρθρο 42

Καθήκοντα λογιστή

1. Ο λογιστής τηρεί τα βιβλία Δημοσίου Λογιστικού και Διαχειριστικού Κανονισμού Κεφαλαίων Εργασίας Κρατουμένων και είναι υπεύθυνος για την ακριβή και έγκαιρη καταχώριση των εγγράφων σ' αυτά ή στο ηλεκτρονικό αρχείο.

2. Εκδίδει τα σχετικά εντάλματα πληρωμής και γραμμάτια εισπραξης καθώς και κάθε άλλο είδους παραστατικά για την εύρυθμη λειτουργία της διαχείρισης του καταστήματος.

3. Ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων του διαχειριστή (εισπράξεις - πληρωμές).

4. Διενεργεί το ετήσιο κλείσιμο των ταμείων της διαχείρισης.

5. Ενημερώνει, ύστερα από συνεννόηση με τον διαχειριστή, τους αρμόδιους φύλακες - τοποθέτες πριν από την παραλαβή των κάθε είδους προμηθειών για τα στοιχεία των οδηγών αυτοκινήτων των προμηθευτών του καταστήματος.

6. Υποβάλλει σε τακτά χρονικά διαστήματα, σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις:

α. τριμηνιαίο φάκελο αρτοτροφοδοσίας,
β. μηνιαία διαχειριστικά στοιχεία Κεφαλαίων Εργασίας Κρατουμένων,

γ. μηνιαία κίνηση Ταμείου Κέρδους Σιγαρέτων και Φιλόπρωχου Ταμείου και

δ. δικαιολογητικά μηνιαίων και εκτάκτων πιστώσεων κα-

θώς και κάθε είδους Χρηματικά Εντάλματα Προπληρωμής.

Άρθρο 43

Καθήκοντα αποθηκάριου

Ο αποθηκάριος και ο βοηθός του, ο οποίος μπορεί να ορίζεται με ημερήσια διαταγή του διευθυντή του καταστήματος, ευθύνονται για τη διαχείριση και συντήρηση του υλικού και της αποθήκης τροφίμων και για την επιμελή φύλαξη των ατομικών ειδών των κρατουμένων. Κατά την παραλαβή των ατομικών ειδών των κρατουμένων εκδίδουν απόδειξη στην οποία τούτα περιγράφονται λεπτομερώς.

Άρθρο 44

Καθήκοντα υγειονομικού προσωπικού

Το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό κατά την παροχή των υπηρεσιών του προς τους κρατούμενους πράττει καθετί που επιβάλλεται από τα σύγχρονα επιστημονικά και επαγγελματικά δεδομένα, τις αρχές της ηθικής και της δεοντολογίας, τις διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα και του παρόντος κανονισμού και τις διατάξεις που αφορούν την άσκηση του ιατρικού και του νοσηλευτικού επαγγέλματος. Ειδικότερα τó υγειονομικό προσωπικό :

1) Παρέχει τις υπηρεσίες του με αποκλειστικό γνώμονα το συμφέρον του ασθενή κρατούμενου και καλύπτει τις ανάγκες του ως βιοψυχοκοινωνικής και πνευματικής οντότητας στο πλαίσιο της πρόληψης, της διάγνωσης, της θεραπείας, της αποκατάστασης και της ανακούφισης από τον πόνο, σύμφωνα με τα δεδομένα της ιατρικής και νοσηλευτικής επιστήμης και τους κανόνες που αφορούν την άσκηση του επαγγέλματος, διατηρώντας την επιστημονική και επαγγελματική του ανεξαρτησία. Για το σκοπό αυτό οφείλει να ενημερώνεται και να βελτιώνει τις δεξιότητές του στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης. Απαγορεύεται να εφαρμόζει οποιαδήποτε μη ενδεδειγμένη ή πειραματική διαγνωστική ή θεραπευτική μέθοδο.

2) Σέβεται την ιδιωτική ζωή του ασθενή κρατούμενου και απέχει από κάθε πράξη και παράλειψη που είναι δυνατό να προσβάλλει τον απόρρητο χαρακτήρα των κάθε είδους πληροφοριών των οποίων λαμβάνει γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

3) Διαφυλάττει τα ατομικά δικαιώματα του ασθενή κρατούμενου και αποτρέπει με κάθε δυνατό μέσο οποιαδήποτε μορφή παραβίασής τους.

4) Φροντίζει τον ασθενή κρατούμενο με τη δημιουργία του κατάλληλου θεραπευτικού περιβάλλοντος, ώστε ο ασθενής να απολαμβάνει την καλύτερη δυνατή σωματική, ψυχική και πνευματική υγεία.

Άρθρο 45

Καθήκοντα ιατρικού προσωπικού

Ο ιατρός του καταστήματος εξετάζει κλινικά και προγραμματίζει τον εργαστηριακό έλεγχο τον οποίο κρίνει απαραίτητο για κάθε νεοεισαγόμενο κρατούμενο το αργότερο την επόμενη ημέρα από την εισαγωγή του στο κατάστημα. Ειδικότερα, ο ιατρός:

1) Εξετάζει καθημερινά τους ασθενείς κρατούμενους οι οποίοι το ζητούν καθώς και κάθε έκτακτο περιστατικό και γενικά προβαίνει στις απαιτούμενες ενέργειες, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

2) Καθορίζει τη θεραπευτική, διαιτητική και φαρμακευτική, αγωγή και ελέγχει την ακριβή τήρησή της.

3) Γνωστοποιεί στο διευθυντή κάθε περίπτωση κρατούμενου που πάσχει ή εικάζεται ότι πάσχει από λοιμώδες μεταδοτικό νόσημα για την άμεση λήψη των αναγκαίων μέτρων προφυλακτικού περιορισμού μέχρι τη μεταφορά του κρατούμενου σε κατάλληλο νοσηλευτικό ίδρυμα.

4) Συνεργάζεται με το διευθυντή του καταστήματος για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων παρακολούθησης και προστασίας κάθε κρατουμένου ο οποίος δηλώνει ότι κατέρχεται σε απεργία πείνας.

5) Διενεργεί τις ιατρικές πράξεις που κρίνει ότι είναι αναγκαίες για την υγεία κρατουμένου ο οποίος δεν βρίσκεται σε κατάσταση να συναινέσει ή αρνείται τη συναίνεσή του ή περιέρχεται σε κατάσταση άμεσου κινδύνου ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του από απεργία πείνας, μετά από διαταγή του εισαγγελέα επίτη του καταστήματος.

6) Μεριμνά για την προμήθεια του φαρμακευτικού και υγειονομικού υλικού σε συνεργασία με τον υπεύθυνο του φαρμακείου και ελέγχει κάθε μήνα την καταλληλότητα του υλικού. 1

7) Γνωματεύει για την εισαγωγή των ασθενών κρατούμενων στο αναρρωτήριο του καταστήματος κράτησης, στο τοπικό νοσοκομείο ή στο νοσοκομείο κρατουμένων, εκτάκτως ή προγραμματισμένα.

8) Εκδίδει όλες τις γνωματεύσεις που απαιτούνται για μεταγωγές κρατουμένων, απονομή χάριτος και άλλα ζητήματα εκτέλεσης των ποινών.

9) Φροντίζει για τη διενέργεια τακτικών εργαστηριακών εξετάσεων των εργαζομένων κρατουμένων και των κρατουμένων οι οποίοι πρόκειται να τοποθετηθούν για πρώτη φορά σε εργασία και ορίζει μια φορά την εβδομάδα ημέρα αιμοληψίας για έλεγχο μεταδοτικών και άλλων νοσημάτων.

10) Μεριμνά για τον εμβολιασμό των κρατουμένων και του προσωπικού για την πρόληψη μεταδοτικών νοσημάτων.

11) Ελέγχει την ποιότητα του συσσιτίου, τα είδη και τα αντικείμενα υγιεινής.

12) Συνενοείται με το νοσηλευτικό και λοιπό προσωπικό του καταστήματος κράτησης για τον τρόπο ειδοποίησής του, κατά τη διάρκεια της απουσίας του από αυτό εφόσον υπάρξει ανάγκη.

Άρθρο 46

Καθήκοντα οδοντιάτρου

Ο οδοντίατρος ασχολείται με τη στοματική υγιεινή των κρατουμένων, ιδίως με εμφράξεις και εξαγωγές οδόντων, οδοντοθεραπείες και προσθετικές εργασίες. Οι προσθετικές εργασίες βαρύνουν τους κρατούμενους.

Άρθρο 47

Καθήκοντα φαρμακοποιού

1. Ο φαρμακοποιός, σε συνεργασία με το ιατρικό προσωπικό του καταστήματος, προμηθεύεται το απαιτούμενο φαρμακευτικό υλικό και είναι υπεύθυνος για τη φύλαξη, συντήρηση και για τη διανομή των φαρμάκων, σύμφωνα με τις εντολές των ιατρών.

2. Εάν δεν υπηρετεί φαρμακοποιός, τα καθήκοντά του εκτελούνται από το νοσηλευτικό προσωπικό.

Άρθρο 48

Καθήκοντα προϊσταμένου νοσηλευτικού προσωπικού

Ο προϊστάμενος νοσηλευτικού ή ο αρχαιότερος νοσηλευτής εποπτεύει το νοσηλευτικό προσωπικό για τη σωστή εκτέλεση των καθηκόντων του. Ειδικότερα, ο προϊστάμενος νοσηλευτικού ή ο αρχαιότερος νοσηλευτής:

1) Καθορίζει τις βάρδιες και προγραμματίζει τη χορήγηση αδειών στους νοσηλευτές σε συνεργασία με το ιατρικό προσωπικό και τον διευθυντή του καταστήματος φροντίζοντας ώστε να εξασφαλίζεται η παροχή υγειονομικών υπηρεσιών στους κρατούμενους καθημερινά και σε 24ωρη βάση, εφόσον επαρκεί το προσωπικό.

2) Φροντίζει για την αρχειοθέτηση όλων των βιβλίων και δελτίων του ιατρείου. Τα βιβλία αυτά είναι:

α. το βιβλίο ημερήσιας αναφοράς νοσηλευτών,

β. τα βιβλία ιατρών κατά ειδικότητα (καρδιολόγου, παθολόγου, ψυχιάτρου, οδοντίατρου κ.λπ.) στα οποία οι ιατροί αναγράφουν την κλινική εξέταση του ασθενούς, τη διάγνωση και τη φαρμακευτική ή άλλη αγωγή,

γ. ο ατομικός ιατρικός φάκελος ή δελτίο υγείας κρατούμενου, που τον ακολουθεί σε κάθε μετακίνησή του - στο δελτίο αυτό αναγράφονται οι ασθένειες που έχουν διαγνωσθεί, τα φάρμακα που έχουν χορηγηθεί, οι εμβολιασμοί που έχουν πραγματοποιηθεί, οι εργαστηριακοί έλεγχοι που έχουν διενεργηθεί και γενικά ό,τι σχετίζεται με την υγεία του κρατούμενου,

δ. το βιβλίο παραπομπής κρατούμενων σε νοσηλευτικά ιδρύματα είτε παραπομπή γίνεται εκτάκτως ή προγραμματισμένα - στο βιβλίο αυτό καταγράφονται ι) το ονοματεπώνυμο του υπαλλήλου που ενήργησε για τον καθαρισμό της ημερομηνίας μεταγωγής στο νοσηλευτικό ίδρυμα με την υπογραφή του και ιι) ο χρόνος παραμονής του κρατούμενου στο νοσοκομείο και ο χρόνος επιστροφής του από αυτό,

ε. το βιβλίο αιμοληψίας,

στ. το βιβλίο εμβολιασμών,

ζ. το βιβλίο ψυχιατρικών φαρμάκων - στο βιβλίο αυτό καταγράφεται καθημερινά η χορήγηση φαρμάκων στους κρατούμενους οι οποίοι τελούν υπό ψυχοφαρμακευτική αγωγή,

η. το βιβλίο ιατρικών συμβάντων - στο βιβλίο αυτό καταγράφεται κάθε έκτακτο περιστατικό σχετικό με την υγεία ή και το θάνατο των κρατούμενων,

θ. το βιβλίο θυμάτων επίθεσης και κακομεταχείρισης,

ι. το βιβλίο εισερχομένων - εξερχόμενων φαρμάκων, ψυχιατρικών και παθολογικών,

ια. το βιβλίο δοσοληψίας φαρμάκων,

ιβ. το βιβλίο καταχώρισης ασθενών με μεταδοτικά νοσήματα - στο βιβλίο αυτό καταγράφονται: ι) το είδος της νόσου, ιι) η διάρκειά της ιιι) η φαρμακευτική αγωγή και ιιι) η πορεία της νόσου (επιδείνωση, βελτίωση, ίαση).

Άρθρο 49

Καθήκοντα νοσηλευτή

Ο νοσηλευτής φροντίζει για την έγκαιρη προμήθεια φαρμακευτικού και υγειονομικού υλικού από το φαρμακείο, ενημερώνοντας σχετικά το ιατρικό προσωπικό και σε συνεργασία με τον προϊστάμενο του τμήματος οικονομικού του καταστήματος. Ειδικότερα ο νοσηλευτής:

1) Μεριμνά για τη χορήγηση των φαρμάκων στους κρατούμενους και την ακριβή τήρηση των οδηγιών του ιατρού τον οποίο ενημερώνει σχετικά.

2) Συνοδεύει τον ιατρό σε κάθε εξέταση κρατούμενου.

3) Έχει την ευθύνη για την ατομική καθαριότητα και υγιεινή των ασθενών κρατούμενων.

4) Προβάνει στις νοσηλευτικές πράξεις που του αναθέτει ο ιατρός, εφόσον ο ιατρός κρίνει ότι ι) αυτές μπορούν να εκτελεστούν από το νοσηλευτή τηρώντας πιστά τις οδηγίες του ιατρού και ιι) δεν εκτίθεται έτσι σε κίνδυνο η υγεία του ασθενούς κρατούμενου.

Άρθρο 50

Καθήκοντα θρησκευτικού λειτουργού

Ο θρησκευτικός λειτουργός μεριμνά για την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων των κρατούμενων στο πλαίσιο της προαιρετικής θρησκευτικής τους αγωγής. Ειδικότερα, ο θρησκευτικός λειτουργός:

1) Οργανώνει τακτικά εκδηλώσεις θρησκευτικής λα-

τρείας σε ναό ή άλλο κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο του καταστήματος.

2) Επισκέπτεται κρατούμενους, οι οποίοι βρίσκονται σε ειδικούς χώρους κράτησης.

3) Συνεργάζεται με θρησκευτικούς λειτουργούς ή εκπαιδευτικούς άλλων αναγνωρισμένων θρησκευμάτων ή δογμάτων για τη διευκόλυνση του έργου τους και την αποφυγή πράξεων προσηλυτισμού.

4) Εκφράζει τη γνώμη του για θέματα που άπτονται του λειτουργήματός του ενώπιον του Συμβουλίου Φυλακής.

5) Προβάνει σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την τέλεση βαπτίσεων και γάμων κρατούμενων με θρησκευτικό τύπο σε συνεργασία με το Συμβούλιο Φυλακής το οποίο αποφασίζει για τη χορήγηση άδειας και όλες τις αναγκαίες λεπτομέρειες (ημέρα, ώρα και τόπος τέλεσης, αριθμός και ιδιότητα παρευρισκομένων κ.λπ.).

6) Μεριμνά, σε συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη του τόπου όπου εδρεύει το κατάστημα κράτησης ή με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, για την κάλυψη των θρησκευτικών αναγκών των κρατούμενων, οι οποίοι πρεσβεύουν άλλο θρήσκευμα ή δόγμα και εκδηλώνουν σχετική επιθυμία. Στις περιπτώσεις αυτές τηρείται η διαδικασία του άρθρου 52 παρ. 2 Σωφρονιστικού Κώδικα. Εάν δεν υπηρετεί θρησκευτικός λειτουργός στο κατάστημα, το Συμβούλιο Φυλακής μεριμνά για την κάλυψη των θρησκευτικών αναγκών των κρατούμενων.

Άρθρο 51

Γενικά καθήκοντα ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού

Το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό του καταστήματος (κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος, κοινωνιολόγος, εγκληματολόγος και εκπαιδευτικός) τελεί υπό την διοικητική εποπτεία και τον υπηρεσιακό έλεγχο του διευθυντή. Ειδικότερα, τα μέλη του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού:

1) Συντονίζουν από κοινού, με μέριμνα του προϊστάμενου της κοινωνικής υπηρεσίας, και σε συνεργασία με το ιατρικό προσωπικό το έργο τους, το οποίο διέπεται από τους κανόνες της επιστημονικής και επαγγελματικής δεοντολογίας.

2) Συμβάλλουν σε συνεργασία μεταξύ τους και με διάφορους κοινωνικούς φορείς και οργανισμούς ή αυτοδύναμα στην αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων των κρατούμενων με την παροχή ειδικών υπηρεσιών ενημερωτικού, συμβουλευτικού και υποστηρικτικού χαρακτήρα.

3) Εκπονούν, με τη συνεργασία των κρατούμενων, εφόσον αυτοί το επιθυμούν και προετοιμάζουν τη συμμετοχή τους σε προγράμματα εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης ή σε ειδικές θεραπευτικές ομάδες. Στη διαδικασία αυτή λαμβάνουν υπόψη τους α) τη νομική, πραγματική ή κοινωνική κατάσταση των κρατούμενων, β) τις αξιόποινες πράξεις και το ποινικό μητρώο, γ) το κοινωνικό ιστορικό και τις κοινωνικές ανάγκες, δ) τις γραμματικές και επαγγελματικές γνώσεις, ε) την κατάσταση της σωματικής και ψυχικής υγείας και στ) την προσαρμοστικότητα στο περιβάλλον του καταστήματος και τη συμμόρφωση των κρατούμενων στους κανόνες κοινής διαβίωσης σε αυτό.

4) Διευκολύνουν την επικοινωνία των κρατούμενων με κάθε αρμόδια αρχή και την πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη, σε συνεργασία με τον εισαγγελέα - επίτιμη, όταν οι κρατούμενοι βρίσκονται σε αντικειμενική, τεκμηριωμένη οικονομική αδυναμία, να υπερασπιστούν με ίδια μέσα τον εαυτό τους και να προαγάγουν τα νόμιμα συμφέροντά τους.

5) Συμμετέχουν στα συμβούλια του καταστήματος τα οποία συγκροτούνται με κοινωνικούς λειτουργούς και ειδικούς επιστήμονες και μπορούν να προτείνουν θέματα προς συζήτηση.

6) Συλλέγουν και επεξεργάζονται τα απαραίτητα για την εργασία τους ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα.

7) Συντάσσουν και υποβάλλουν, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, στο Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο Φυλακών και στις αρμόδιες αρχές, μέσω του διευθυντή του καταστήματος κράτησης, εκθέσεις με τα πορίσματα της εργασίας τους και τις προτάσεις τους, είτε για επιμέρους είτε για γενικότερα θέματα μεταχείρισης των κρατουμένων και λειτουργίας του καταστήματος.

8) Μπορούν να συμμετέχουν στην εκπαίδευση και την επιμόρφωση του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης και να διδάσκουν στη Σχολή Σωφρονιστικών Υπαλλήλων.

9) Είναι δυνατό να εναλλάσσονται σε πρωινές και απογευματινές υπηρεσίες ύστερα από έγκριση του διευθυντή.

10) Είναι δυνατό να εκτελούν εξωτερική υπηρεσία, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο κατά τον από κοινού προγραμματισμό του έργου τους, σύμφωνα με τα ισχύοντα για το προσωπικό του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας.

Άρθρο 52

Καθήκοντα προϊσταμένου του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας

Το έργο του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας αφορά: α) στην εξατομίκευση της μεταχείρισης των κρατουμένων, β) την προετοιμασία της κοινωνικής και επαγγελματικής αποκατάστασής τους, γ) τη συμπάρασταση και την προστατευτική επίβλεψη των απολυομένων υπό όρο εφόσον κρίνεται αναγκαίο και μέχρι να διοριστούν οι επιμελητές κοινωνικής αρωγής και δ) την παρακολούθηση της κοινωνικής τους επανόδου. Ειδικότερα, ο προϊστάμενος του τμήματος κοινωνικής εργασίας ή ο αρχαιότερος κοινωνικός λειτουργός:

1) Κατανέμει τις περιπτώσεις των κρατουμένων στους κοινωνικούς λειτουργούς.

2) Εποπτεύει, συντονίζει και ελέγχει τακτικά την εργασία τους.

3) Καταρτίζει το πρόγραμμα εσωτερικής και εξωτερικής εργασίας το οποίο, αφού θεωρηθεί από τον διευθυντή, αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων κρατουμένων.

4) Φροντίζει για την οργάνωση του γραφείου, την τήρηση των προβλεπόμενων δελτίων και βιβλίων, την αρχειοθέτηση των φακέλων, τη συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων και την κατάρτιση της ετήσιας έκθεσης απολογισμού εργασίας.

5) Καλεί σε τακτικές συναντήσεις τους κοινωνικούς λειτουργούς και τους ειδικούς επιστήμονες για ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τη λειτουργία της κοινωνικής υπηρεσίας και συντονισμό έργου του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού και ενημερώνει σχετικά τον διευθυντή.

Άρθρο 53

Καθήκοντα κοινωνικού λειτουργού

1. Ο κοινωνικός λειτουργός εκτελεί εσωτερική και εξωτερική υπηρεσία εφαρμόζοντας τις μεθόδους κοινωνικής εργασίας με άτομα και με ομάδες. Ειδικότερα, η εσωτερική υπηρεσία συνίσταται σε: i) ατομικές συνεντεύξεις με τον κρατούμενο και ii) εργασία με ομάδα κρατουμένων, η δε εξωτερική σε: i) επικοινωνία με τις οικογένειες των κρατουμένων, συγγενείς, εργοδότες, άλλες υπηρεσίες, ορ-

γανώσεις ή άτομα που έχουν σχέση με την κοινωνική αποκατάστασή τους και ii) στήριξη και επίβλεψη των απολυθέντων υπό όρο κρατουμένων. Για την εκτέλεση της εξωτερικής υπηρεσίας ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί να μετακινείται και εκτός έδρας σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

2. Επικοινωνεί με τους νεοεισαγόμενους στο γραφείο του ή σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους ή στους χώρους κράτησης το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την εισαγωγή τους και διατηρεί τακτική επαφή μαζί τους κατά το πρώτο τουλάχιστον στάδιο της προσαρμογής τους στο κατάστημα κράτησης.

3. Δέχεται ακροάσεις των κρατουμένων και των συγγενών τους, εφαρμοζόμενων αναλόγως των ρυθμίσεων που ισχύουν για το διοικητικό προσωπικό.

4. Λαμβάνει γνώση του ατομικού φακέλου των κρατουμένων και με προσωπικές συνεντεύξεις και επιτόπιες έρευνες συγκεντρώνει τα απαραίτητα στοιχεία σχετικά με την ατομική, οικογενειακή και κοινωνική κατάστασή τους.

5. Δημιουργεί ατομική μερίδα κρατουμένου με δελτίο κοινωνικής έρευνας και εξέλιξης ή καρτέλα και επισυνάπτει όλα έγγραφα (εκθέσεις κ.λπ.) αφορούν τον κρατούμενο και αποτελούν τον ατομικό του φάκελο. Το περιεχόμενο του φακέλου είναι απόρρητο. Γνώση των στοιχείων του λαμβάνουν μόνο οι δικαστικές αρχές και τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του καταστήματος κράτησης.

6. Προβαίνει στις προβλεπόμενες από τις ισχύουσες διατάξεις εισηγήσεις για θέματα που αφορούν κρατούμενους και συντάσσει τις ανάλογες εκθέσεις.

7. Μεριμνά για την κάλυψη υλικών και ψυχοκοινωνικών αναγκών των κρατουμένων σε συνεργασία με κοινωνικούς φορείς και άλλες ομάδες.

8. Οργανώνει και ελέγχει την αποθήκη ειδών ιματισμού και υγιεινής για άπορους κρατούμενους και διανέμει τα αναγκαία στους δικαιούχους με βάση τις σχετικές καταστάσεις παραλαβής και διάθεσης των ειδών αυτών.

9. Παρακολουθεί την κίνηση του Φιλόπτωχου Ταμείου του καταστήματος, ενθαρρύνει τις υπέρ αυτού δωρεές και προτείνει στον διευθυντή τον τρόπο διάθεσης των χρημάτων.

10. Τηρεί βιβλίο-ημερολόγιο εσωτερικής και εξωτερικής εργασίας.

11. Συμβάλλει στη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των κρατουμένων με την ανάπτυξη εκπαιδευτικών, ψυχαγωγικών, αθλητικών και πολιτιστικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων.

12. Διευκολύνει τους ενδιαφερόμενους κρατούμενους να απευθυνθούν στα θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης και συνεργάζεται με το προσωπικό τους.

13. Προετοιμάζει τον απολυόμενο κρατούμενο και το οικογενειακό, εργασιακό και κοινωνικό περιβάλλον του για την ομαλή επανόδο του στην κοινωνία.

14. Συνεργάζεται με τους αρμόδιους φορείς για την ένταξη αποφυλακισμένων σε προγράμματα και παρακολουθεί όσες περιπτώσεις κρίνει αναγκαίο.

15. Οργανώνει και ελέγχει από κοινού με τον κοινωνιολόγο και έως ότου καλυφθούν οι θέσεις των Συμβούλων Εκπαίδευσης Κρατουμένων, τη βιβλιοθήκη του καταστήματος. Έχει την ευθύνη των εισερχομένων βιβλίων και άλλων εντύπων.

16. Μεριμνά για την ικανοποίηση αιτημάτων των κρατουμένων για άλλα βιβλία ή έντυπα, τα οποία ελέγχονται από το προσωπικό ερευνών.

Άρθρο 54

Καθήκοντα ψυχολόγου

1. Ο ψυχολόγος παρέχει ψυχολογική υποστήριξη στους κρατούμενους μέσω ατομικών ή ομαδικών συνεδριών, κατόπιν προγραμματισμού και σε συνεργασία με τα υπολοιπα μέλη του ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού με στόχο α) την προσαρμογή των κρατούμενων στις συνθήκες διαβίωσης στο κατάστημα κράτησης, β) την ασφαλή έκπση της ποινής τους και γ) την προετοιμασία τους για την ομαλή επάνοδό τους στον κοινωνικό βίο.

2. Μεριμνά για την προμήθεια του υλικού που απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων του.

3. Στο πλαίσιο των στόχων της παρ. 1, δύναται:

α. να εξετάζει τους κρατούμενους με ειδικές δοκιμασίες ψυχολογικής αξιολόγησης και να συντάσσει σχετική έκθεση, στο πλαίσιο της συνεργασίας με το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό,

β. να εντοπίζει την ύπαρξη τυχόν αδυναμιών που πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να τοποθετηθεί ο κρατούμενος στην καταλληλότερη γι' αυτόν εργασία και να εισηγηθεί σχετικά στο αρμόδιο Συμβούλιο,

γ. να συνεργάζεται με τις οικογένειες των κρατούμενων στο χώρο εργασίας του,

δ. να προτείνει συγκεκριμένα μέτρα για την προαγωγή της ψυχικής υγείας των κρατούμενων (εργασία, μεταγωγή σε κατάλληλο θεραπευτικό κατάστημα κράτησης, συμμετοχή σε προγράμματα κ.λπ.) και να συνεργάζεται με το προσωπικό του καταστήματος για τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης και την κάλυψη των ψυχοκοινωνικών αναγκών των κρατούμενων,

ε. να συνεργάζεται με τις υπηρεσίες του καταστήματος και με εξωτερικούς κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς φορείς στο σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικών, ψυχαγωγικών ή άλλων προγραμμάτων τα οποία έχουν ως στόχο την προσωπική ανάπτυξη και ομαλή κοινωνική επάνοδο των κρατούμενων.

Άρθρο 55

Καθήκοντα εγκληματολόγου

Ο εγκληματολόγος εξετάζει τη νομική και την πραγματική κατάσταση των κρατούμενων με στόχο την εναρμόνιση των μέσων και μεθόδων έκπσης των ποινών με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τις συστάσεις και τους στοιχειώδεις κανόνες διεθνών οργανισμών. Γι' αυτό το σκοπό μελετά αρχιαικό υλικό, επικοινωνεί με τους κρατούμενους ατομικά ή ομαδικά, συνεργάζεται με τις υπηρεσίες του καταστήματος, του Υπουργείου Δικαιοσύνης, τις αστυνομικές, δικαστικές, διοικητικές και λοιπές δημόσιες αρχές. Ειδικότερα ο εγκληματολόγος:

1) Διατηρεί τακτική συνεργασία με τον εισαγγελέα-επόπτη, τον συνδράμει στην παροχή νομικής βοήθειας προς τους κρατούμενους και τον ενημερώνει για όσα θεσμικά προβλήματα έκπσης των ποινών και απανομής της ποινικής δικαιοσύνης διαπιστώνει.

2) Παρακολουθεί τις τάσεις και εξελίξεις της θεωρίας και της νομολογίας σχετικά με την προσωρινή κράτηση, την εκτέλεση των ποινών και των μέτρων ασφαλείας.

3) Μελετά και αξιολογεί την εφαρμογή θεσμών που συνεπάγονται i) μείωση του χρόνου έκπσης των ποινών εντός του καταστήματος, ιδίως τον ευεργετικό υπολογισμό των ημερών εργασίας, την υπό όρο απόλυση, τις άδειες, τον υπολογισμό του χρόνου προσωρινής κράτησης ως χρόνου ποινής και ii) διαφοροποιήσεις του καθεστώτος κράτησης, ιδίως την εργασία και την απασχόληση, τον πειθαρχικό έλεγχο των κρατούμενων, την εισαγω-

γή κρατούμενων σε κατάσταση ή τιμή με αυξημένα μέτρα ασφαλείας.

4) Επικοινωνεί με αστυνομικές, δικαστικές και δημοτικές αρχές, φορείς νόμικης βοήθειας, υπηρεσίες έκπσης ποινών και καταστήματα κράτησης της ημεδαπής και της αλλοδαπής για την εξέταση υποθέσεων κρατούμενων όσον αφορά τη νομική κατάστασή τους.

5) Επικοινωνεί με Α.Ε.Ι., κυβερνητικούς οργανισμούς και μη κυβερνητικές οργανώσεις, ακαδημαϊκού - ερευνητικού φορείς και κέντρα της ημεδαπής καθώς και της αλλοδαπής σχετικά με τις σύγχρονες τάσεις και εξελίξεις στην εκτέλεση των ποινών και την οργάνωση των καταστημάτων κράτησης.

6) Συμμετέχει σε επιστημονικές εκδηλώσεις ώστε να ενημερώνεται διαρκώς και να συμβάλει στην αξιοποίηση της εμπειρίας του για την απανομή της ποινικής δικαιοσύνης και την εκτέλεση των ποινών.

Άρθρο 56

Καθήκοντα κοινωνιολόγου

1. Ο κοινωνιολόγος επεξεργάζεται για ερευνητικούς σκοπούς τα στατιστικά δεδομένα τα οποία διαθέτουν τα Τμήματα Διοίκησης και Οικονομικού του καταστήματος και αφορούν τους κρατούμενους και τη λειτουργία του καταστήματος.

2. Συνδράμει τον εισαγγελέα-επόπτη στην παροχή νομικής βοήθειας προς τους κρατούμενους.

3. Συνεργάζεται με το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας στην οργάνωση και τη λειτουργία δανειστικής βιβλιοθήκης και παρακολουθεί την κίνηση των βιβλίων και άλλων εντύπων.

4. Αναλαμβάνει και εκτελεί καθήκοντα Συμβούλου Εκπαίδευσης Κρατούμενων ή, εφόσον υπάρχει, τον συνδράμει κατά την εκτέλεσή τους.

5. Αξιολογεί προγράμματα κατάρτισης και εκπαίδευσης κρατούμενων.

6. Επικοινωνεί με τους κρατούμενους και διερευνά τη συμπεριφορά τους εντός του καταστήματος, τις σχέσεις μεταξύ τους, τη δημιουργία ομάδων επιρροής, την κινητικότητα των κρατούμενων εντός του καταστήματος, τις μεταγωγές τους σε διάφορα καταστήματα και τους τρόπους επικοινωνίας τους με το κοινωνικό περιβάλλον.

Άρθρο 57

Καθήκοντα αρχιφύλακα

1. Ο αρχιφύλακας τελεί υπό τις διαταγές του διευθυντή και προϊστάται του τμήματος φύλαξης.

2. Καλεί, όταν απουσιάζουν ο εισαγγελέας-επόπτης, ο διευθυντής και ο νόμιμος αναπληρωτής του, τις αστυνομικές δυνάμεις, προς παροχή οποιασδήποτε αναγκαίας κατά την κρίση του συνδρομής, σε περιπτώσεις εκδήλωσης ομαδικής απείθειας, στάσης ή αντίστασης κρατούμενων σε νόμιμες διαταγές, ιδίως για την επιστροφή και τον εγκλεισμό στα κελιά και τους θαλάμους τους. Σε περίπτωση στάσης καλεί την αστυνομική δύναμη για επέμβαση.

3. Συμμετέχει χωρίς ψήφο στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Φυλακής.

4. Προβαίνει σε συγκέντρωση του προσωπικού του τμήματος φύλαξης

τουλάχιστον μια φορά το μήνα.

5. Είναι μέλος του Συμβουλίου Εργασίας Κρατούμενων.

6. Μεριμνά για τη διατήρηση της τάξης και της ασφαλείας του καταστήματος κράτησης. Και ειδικότερα:

1) Ελέγχει την παρουσία των κρατούμενων στα κελιά και τους θαλάμους κατά το πρωινό εγερτήριο, τη μεσημβρινή ανάπαυση και την εσπερινή κατάκλιση, λαμβάνοντας

αναφορά από τους θερμογράφους υπηρεσιών και τους φύλακες.

2) Επιθεωρεί καθημερινώς τα καλιά και τους θαλάμους, τα εργαστήρια και τους λοιπούς χώρους του καταστήματος, καταχωρίζει σε ιδιαίτερο βιβλίο τις παρατηρήσεις του και αναφέρει σχετικά στο διευθυντή.

3) Επιβλέπει τη σωματική έρευνα κάθε κρατουμένου και προβαίνει σε τακτικές και έκτακτες έρευνες στους χώρους του καταστήματος.

4) Μεριμνά για την ασφαλή φύλαξη των οργάνων ασφαλείας και των κλειδιών εκτός από τα κλειδιά των κυλικίων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 παρ. 6 του παρόντος.

5). Ελέγχει καθημερινά με τους τοποθέτες φύλακες και υπαρχιφύλακες όλα τα συστήματα ασφαλείας που διαθέτει το κατάστημα κράτησης (εικονοληπτικές μηχανές, κυκλώματα επιτήρησης χώρων, συστήματα ενδοσυνεννόησης, συναγερμούς, κλειδαριές κ.λπ.).

6) Είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο κάθε ατομικού είδους ή αντικειμένου που εισάγεται στο κατάστημα ή εξάγεται από αυτό.

7) Μεριμνά για την πιστή εφαρμογή των διατάξεων και των αποφάσεων του Συμβουλίου Φυλακής που αφορούν τις επισκέψεις σε κρατούμενους. Εάν διαπιστώσει οποιοδήποτε πρόβλημα δεν επιτρέπει τη διεξαγωγή του επισκεπτηρίου και ενημερώνει σχετικά τον διευθυντή.

8) Εισηγείται στον διευθυντή το χώρο εργασίας και τα καθήκοντα του προσωπικού του τμήματος φύλαξης και μεριμνά για την εκτέλεση των καθηκόντων αυτών.

9) Εποπτεύει τους υπαρχιφύλακες και φύλακες κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και αναφέρει στο διευθυντή εγγράφως κάθε πειθαρχικό παράπτωμά τους.

10) Καλεί καθημερινά τους υπαρχιφύλακες και φύλακες και τους δίνει οδηγίες για την εκτέλεση του προγράμματος κάθε ημέρας.

11) Ενεργεί σε οποιαδήποτε ώρα έλεγχο για τη διαπίστωση της εκτέλεσης της υπηρεσίας τους.

12) Ελέγχει την πιστή εφαρμογή των διατάξεων που καθορίζουν την ένδυση και τη συμπεριφορά τους.

13) Ορίζει, μετά από έγκριση του διευθυντή, τους χώρους εργασίας κάθε υπαρχιφύλακα και φύλακα και τα συγκεκριμένα καθήκοντα που εκτελούν στο χώρο εποπτείας τους (κιγκλίδες, επισκεπτήρια, θυρωρεία, προαυλία, μαγειρεία, συνεργεία, εργαστήρια, σκοπιές κ.λπ.). Για το σκοπό αυτό οργανώνει τις υπηρεσίες του προσωπικού φύλαξης σε τέσσερις βάρδιες, σε εικοσιτετράωρη βάση, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 4 και 5 του παρόντος.

14) Ελέγχει ενυπογράφως σε καθημερινή βάση την πιστή τήρηση και ενημέρωση των βιβλίων του αρχιφυλακείου ή τις αντίστοιχες εγγραφές στο ηλεκτρονικό αρχείο του που αφορούν όλες τις διαδικασίες και τα μέτρα που λαμβάνονται για την ασφάλεια του καταστήματος καθώς και την εκτέλεση των καθηκόντων του προσωπικού φύλαξης. Τα βιβλία αυτά (ή τα αντίστοιχα αρχεία) είναι:

α. το βιβλίο υπηρεσίας, όπου καταγράφονται καθημερινά η υπηρεσία και τα συγκεκριμένα καθήκοντα κάθε μέλους του προσωπικού φύλαξης σε κάθε βάρδια,

β. το βιβλίο καταμέτρησης κρατουμένων, όπου καταγράφονται όλες οι καταμέτρήσεις των κρατουμένων κατά πτέρυγα, οι εισερχόμενοι και εξερχόμενοι κρατούμενοι και ο έλεγχος των προαυλιών,

γ. το βιβλίο πρακτικών ερευνών (θαλάμων, κελιών, κιγκλιδικιών, λοιπών κοινοχρήστων εσωτερικών και εξωτερικών χώρων) όπου καταγράφονται οι έρευνες, οι χώροι που πραγματοποιήθηκαν, το αποτέλεσμα τους, ο

αριθμός και το ονοματεπώνυμο των υπαλλήλων οι οποίοι τις ενήργησαν και οι υπογραφές τους,

δ. το βιβλίο έρευνας εισερχομένων κρατουμένων, όπου καταγράφονται καθημερινά οι ερευνώμενοι κρατούμενοι, οι ερευνώντες υπάλληλοι με αντίστοιχες υπογραφές και τα είδη τα οποία κρίνονται απαγορευμένα και φυλάσσονται σε ειδική αποθήκη,

ε. το βιβλίο ελέγχου εισερχομένων τροφίμων και άλλων ειδών τα οποία παραγγέλλονται με δαπάνες των κρατουμένων από συμβεβλημένο με το κατάστημα ιδιώτη, όπου καταγράφονται η ημερομηνία, ο αριθμός του οχήματος μεταφοράς, το ονοματεπώνυμο του ερευνώντος υπαλλήλου και η υπογραφή του,

στ. το βιβλίο πρακτικών κατάσχεσης απαγορευμένων ειδών, όπου καταγράφονται τα απαγορευμένα είδη που κατάσχονται μετά από έρευνα,

ζ. το βιβλίο νυκτερινής υπηρεσίας, όπου καταγράφονται οι νυκτερινές υπηρεσίες, η εκτέλεση των οποίων ελέγχεται με τη χρήση ρολογιών νυκτοφρουράς,

η. το βιβλίο έκπτωσης πειθαρχικών ποινών κρατουμένων, όπου καταγράφονται τα ονοματεπώνυμα των τιμωρηθέντων κρατουμένων, η επιβληθείσα πειθαρχική ποινή, το πειθαρχικό αδίκημα, οι ημερομηνίες τέλεσης της πράξης, επιβολής και διαγραφής της κύρωσης,

θ. το βιβλίο παρευσίας υπαλλήλων, όπου καταγράφονται οι ώρες εισόδου και εξόδου κάθε υπαλλήλου,

ι. το βιβλίο επισκεπτών, όπου καταγράφονται η ημερομηνία και η ώρα εισόδου κάθε επισκέπτη, το ονοματεπώνυμό του, ο αριθμός ταυτότητας ή άλλου σχετικού εγγράφου (διαβατηρίου, κάρτας παραμονής κ.λπ.), η ιδιότητά του, ο προορισμός του, η ώρα αποχώρησής του και υπογραφή υπαλλήλου,

ια. το βιβλίο μεταγωγών κρατουμένων σε νοσοκομεία, όπου καταγράφονται οι ημέρες και ώρες παράδοσης και παραλαβής των κρατουμένων, τα ονοματεπώνυμα κάθε κρατουμένου και των συνοδών του, οι υπογραφές των τελευταίων και το νοσοκομείο στο οποίο ή από το οποίο μεταγύεται κάθε κρατούμενος,

ιβ. το βιβλίο μεταγωγών κρατουμένων σε τμήματα τάξης, όπου καταγράφονται τα ανωτέρω και το τμήμα στο οποίο ή από το οποίο μεταγύεται κάθε κρατούμενος,

ιγ. το βιβλίο μεταγωγών σε δικαστικές αρχές, όπου καταγράφονται τα ανωτέρω και η δικαστική αρχή στην οποία ή από την οποία μεταγύεται κάθε κρατούμενος,

ιδ. το βιβλίο επισκέψεων δικηγόρων και συμβολαιογράφων, όπου καταγράφονται η ημέρα και η ώρα επίσκεψης, τα ονοματεπώνυμα των κρατουμένων και των επισκεπτών δικηγόρων και συμβολαιογράφων, ο αριθμός μητρώου των δικηγόρων και η ώρα αποχώρησής τους,

ιε. το βιβλίο εισόδου - εξόδου αδειούχων κρατουμένων, όπου καταγράφονται τα ονοματεπώνυμα των αδειούχων κρατουμένων, η ημέρα και η ώρα εξόδου τους με υπογραφή τους, η ημέρα και η ώρα επιστροφής με υπογραφή του αδειούχου και υπαλλήλου και τυχόν παρατηρήσεις (καθυστερημένη ή μη επιστροφή του κρατουμένου κ.λπ.),

ιστ. το βιβλίο εκτέλεσης ελεύθερων επισκεπτηρίων, όπου καταγράφονται η ημέρα και η ώρα διεξαγωγής, το ονοματεπώνυμο του κρατουμένου και του επισκέπτη, ο αριθμός ταυτότητας ή άλλου σχετικού εγγράφου (διαβατηρίου, κάρτας παραμονής κ.λπ.) του επισκέπτη, ο ιδιαίτερος χώρος του καταστήματος στον οποίο διεξάγεται το επισκεπτήριο, η ιδιότητα του επισκέπτη, η ώρα αποχώρησής του και η υπογραφή υπαλλήλου,

ιζ. το βιβλίο παραλαβής - παράδοσης εργαζομένων και

εκπαιδευομένων κρατουμένων εκτός καταστήματος κράτησης, όπου καταγράφονται η ημέρα και η ώρα εξόδου, το ονοματεπώνυμο κάθε κρατουμένου και του συνοδού του, υπογραφή του συνοδού, η ώρα εισόδου με υπογραφή του συνοδού,

ιη. το βιβλίο επισκεπτηρίου, όπου καταγράφονται τα ονοματεπώνυμα επισκεπτών και κρατουμένου, ο βαθμός συγγένειας ή η σχέση τους, η ώρα άφιξης και αναχώρησης, ο αριθμός ταυτότητας ή άλλου σχετικού εγγράφου (διαβατηρίου, κάρτας παραμονής κ.λπ.), η διεύθυνση κατοικίας και ο τόπος κατοικίας των επισκεπτών,

ιβ. το βιβλίο εισόδου - εξόδου κρατουμένων που φοιτούν εκτός καταστήματος κράτησης με εκπαιδευτική άδεια, όπου καταγράφονται η ημέρα και η ώρα εξόδου και επιστροφής, το ονοματεπώνυμο του κρατουμένου, οι υπογραφές του κρατουμένου και του υπαλλήλου,

κ. το βιβλίο εισόδου - εξόδου οχημάτων τροφοδοσίας, όπου καταγράφονται από τον θυρωρό της πύλης εισόδου οχημάτων τροφοδοσίας ο αριθμός κυκλοφορίας κάθε οχήματος τροφοδοσίας, το ονοματεπώνυμο του οδηγού του, η ώρα εισόδου και εξόδου και το ονοματεπώνυμο και η υπογραφή του ερευνησαντος υπαλλήλου,

κα. το βιβλίο εισερχομένων επιστολών, απλών και συστημένων, όπου καταγράφονται η ημερομηνία, το ονοματεπώνυμο του παραλήπτη κρατουμένου, του αποστολέα, το τυχόν χρηματικό ποσό, το ονοματεπώνυμο του ερευνησαντος υπαλλήλου και οι υπογραφές του κρατουμένου και του υπαλλήλου.

Άρθρο 58

Καθήκοντα υπαρχιφύλακα

1. Ο υπαρχιφύλακας είναι υπεύθυνος για την καθαριότητα, την τάξη και την ασφάλεια του καταστήματος.

2. Δίνει αναφορά στον αρχιφύλακα για την εκτέλεση των εντολών και οδηγιών καθώς και για κάθε συμβάν κατά το χρόνο της υπηρεσίας του.

3. Είναι ο κυρίως υπεύθυνος για την άσκηση των δοκιμών φυλάκων.

4. Είναι υπεύθυνος για το χώρο εργασίας στον οποίο έχει τοποθετηθεί καθώς και για την εργασία των κρατουμένων που εκτελείται στα κελιά και τους θαλάμους, στα εργαστήρια ή στην ύπαιθρο.

5. Επιβλέπει τους φύλακες που ευρίσκονται σε υπηρεσία.

6. Καθίσταται υπεύθυνος, με εντολή του αρχιφύλακα, για την ενημέρωση και τήρηση των βιβλίων του αρχιφυλάκειου.

7. Τοποθετείται ως επικεφαλής σε μια από τις πτέρυγες του καταστήματος.

Άρθρο 59

Καθήκοντα φύλακα

1. Ο φύλακας είναι υπεύθυνος για την τήρηση της τάξης και της ασφάλειας του καταστήματος και κάθε χώρου στον οποίο διαβιούν ή εργάζονται κρατούμενοι. Δεν επιτρέπει την έξοδο κρατουμένου από την κιγκλίδα του ορόφου ή της πτέρυγας στην οποία κρατείται εάν δεν υφίσταται συγκεκριμένος υπηρεσιακός λόγος και την παραμονή κρατουμένου εκτός της κιγκλίδας όταν δεν υφίσταται πλέον ο λόγος της εξόδου.

2. Συμβάλλει στην ομαλή διαβίωση των κρατουμένων και συντείνει με την εν γένει συμπεριφορά του στη διασφάλισή του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και στην ενίσχυση του αυτοσεβασμού και της συναισθησίας της κοινωνικής ευθύνης τους, ενόψει και της απόλυσής τους.

3. Ενεργεί σωματική έρευνα στους κρατουμένους, σύμφωνα με τους σχετικούς νόμους και τον παρόντα κανονισμό.

4. Ερευνά τα κελιά, τους θαλάμους και τους υπόλοιπους χώρους, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

5. Κρατά τα κλειδιά που τού έχουν παραδοθεί και τα επιστρέφει μετά το τέλος της υπηρεσίας του στον αρχιφύλακα ή στον υπαρχιφύλακα.

6. Είναι υποχρεωμένος να μην εγκαταλείπει τη θέση του πριν από τον καθορισμένο χρόνο αλλαγής και την αντικατάστασή του.

7. Αναφέρει μετά το τέλος της υπηρεσίας του στον αρχιφύλακα και υποβάλλει έγγραφη αναφορά για τα τυχόν έκτακτα συμβάντα.

8. Ειδικότερα:

α. ο φύλακας επισκεπτηρίου ελέγχει το νόμιμο των επισκέψεων, ενημερώνει και καταγράφει κάθε επίσκεψη στο βιβλίο επισκέψεων κρατουμένων,

β. ο φύλακας θυρωρός του καταστήματος ελέγχει κάθε είσοδο στο κατάστημα και κάθε έξοδο από αυτό και είναι υπεύθυνος για την τήρηση των βιβλίων που περιγράφονται στο άρθρο 57 του παρόντος,

γ. ο φύλακας γενικών υπηρεσιών - έρευνας:

(α) ερευνά κάθε κρατούμενο εισερχόμενο στο κατάστημα και εξερχόμενο από αυτό, τα προσωπικά είδη αυτού, την ένδυση και τα επιτρεπόμενα τρόφιμα και είδη που παραδίδουν οι επισκέπτες,

(β) ενεργεί σωματική έρευνα στους κρατουμένους, στα προσωπικά τους αντικείμενα και στους χώρους κράτησης,

(γ) ερευνά τα επιτρεπόμενα τρόφιμα και αγαθά που προμηθεύονται οι κρατούμενοι με μεσολάβηση των υπηρεσιών του καταστήματος και

(δ) συμπράττει στις τακτικές και έκτακτες έρευνες σε όλους τους χώρους του καταστήματος,

δ. ο φύλακας που είναι τοποθετημένος στον κεντρικό ηλεκτρονικό έλεγχο παρακολουθεί μέσω του εγκατεστημένου ηλεκτρονικού συστήματος παρακολούθησης τους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους που αυτό καλύπτει, αναλαμβάνει σε έκτακτες περιπτώσεις το χειρισμό των ηλεκτρονικών κλειδαριών, ενεργοποιεί το συναγερμό και ενημερώνει για κάθε σοβαρό γεγονός σχετικά με την ασφάλεια του καταστήματος,

ε. ο φύλακας που είναι τοποθετημένος στο επισκεπτήριο των δικηγόρων επιβλέπει την ομαλή και απρόσκοπτη εκτέλεση του επισκεπτηρίου και ελέγχει την τήρηση όλων των μέτρων ασφαλείας για την αποτροπή εισαγωγής όλων των απαγορευμένων ειδών ή τέλεσης άλλων συναλλαγών,

στ. ο φύλακας τοποθέτης κεντρικής κιγκλίδας και των κιγκλίδων πτέρυγας ελέγχει την κίνηση των κρατουμένων, απαγορεύει τη διέλευση οποιουδήποτε κρατουμένου χωρίς συγκεκριμένο λόγο και σχετική άδεια, και καταγράφει σε ειδικό βιβλίο τη σχετική κίνηση.

ζ. ο φύλακας θυρωρός πύλης εισόδου οχημάτων τροφοδοσίας ελέγχει την είσοδο και έξοδο των οχημάτων, καταγράφοντας τα στοιχεία οδηγών και οχημάτων και ερευνώντας σχολαστικά τα οχήματα εσωτερικά και εξωτερικά,

η. ο φύλακας τοποθέτης στους ειδικούς χώρους κράτησης ή στα κελιά των άρθρων 21 παρ. 3 και 65 παρ. 2 και 3 Σωφρονιστικού Κώδικα παραμένει στο χώρο ευθύνης του ελέγχοντας κατά τακτά διαστήματα τα κελιά, ενημερώνει τους προϊσταμένους του για κάθε σοβαρό γεγονός και είναι υπεύθυνος για την τήρηση της καθαριότητας στο χώρο.

θ. ο φύλακας τοποθέτης μαγειρειών μεριμνά για την ασφαλή φύλαξη μαχαιριών και άλλων αιχμηρών αντικειμένων που είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν ως όπλα και ενημερώνει σε κάθε περίπτωση αμέσως τους προϊστάμενους του για τη σωστή χρήση, συντήρηση ή απώλεια μαγειρικών σκευών και συσκευών. Είναι υπεύθυνος για την πήρηση καθαριότητας στο χώρο, επιβλέπει τους εργαζόμενους κρατουμένους και ενημερώνει τους προϊστάμενους του για κάθε σχόλιο ή διαμαρτυρία σχετικά με το συσσίτιο,

ι. ο φύλακας τοποθέτης - επόπτης προαυλίων ελέγχει το χώρο ευθύνης του, ακόμη και όταν ο ίδιος χώρος ελέγχεται ηλεκτρονικά, πριν από το άνοιγμα και μετά το κλείσιμο του καταστήματος, έμποτεύει συνεχώς την πήρηση της τάξης στο προαύλιο, επιβλέπει την ήρεμη διεξαγωγή αθλοπαιδιών και ομαδικών παιχνιδιών. Ελέγχει την απομάκρυνση των κρατουμένων από το προαύλιο κατά το κλείσιμο του καταστήματος και, αφού ελέγξει το χώρο, κλειδώνει τις πόρτες,

ια. ο φύλακας θυρωρός πτέρυγας κρατά πάντοτε τα κλειδιά της πτέρυγας σε ασφαλή μέρος, δεν επιτρέπει την είσοδο και έξοδο των κρατουμένων χωρίς να γνώριζει τον προορισμό τους, συνεργάζεται με το αρχιφυλακείο ώστε οι εξερχόμενοι κρατούμενοι να συνοδεύονται πάντοτε από υπάλληλο. Σε κάθε έκτακτο γεγονός σχετικά με την ασφάλεια του καταστήματος, των υπαλλήλων ή και των κρατουμένων σε αυτό ενεργοποιεί το συναγερμό και ενημερώνει αμέσως το αρχιφυλακείο,

ιβ. ο φύλακας τοποθέτης πτέρυγας δεν απομακρύνεται από το χώρο ευθύνης του. Είναι υπεύθυνος για το άνοιγμα και κλείσιμο των θαλάμων και κελιών, την καταμέτρηση των κρατουμένων και τη σίτισή τους. Ελέγχει πριν αναλάβει καθήκοντά την κατάσταση των κλειδαριών και των κιγκλιδωμάτων. Πριν από τη δύση του ηλίου ελέγχει μακροσκοπικά, δια της αφής και με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο ή μηχανισμό την κατάσταση των κιγκλιδωμάτων και των παραθύρων των θαλάμων και κελιών. Ενεργοποιεί το συναγερμό και ενημερώνει σχετικά για οποιοδήποτε γεγονός έλαβε χώρα στο χώρο ευθύνης του κατά τη διάρκεια της βάρδιας. Παρέχει πληροφορίες στους κρατουμένους σχετικά με τη λειτουργία του καταστήματος και κάθε άλλο θέμα, ενημερώνοντας και την αρμόδια υπηρεσία του καταστήματος,

ιγ. ο φύλακας που εκτελεί νυκτερινή υπηρεσία ενημερώνει κάθε μισή ώρα ή σε τακτικά χρονικά διαστήματα τα ειδικά ρολόγια νυκτοφρουρών, σύμφωνα με οδηγίες που του παρέχονται με ημερησία διαταγή του διευθυντή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Άρθρο 60 Τρόποι λήξης της κράτησης

Η κράτηση λήγει σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, του Σωφρονιστικού Κώδικα και άλλων ειδικών νόμων.

Άρθρο 61 Διαδικασία απόλυσης - Ενημέρωση για τη μετασωφρονιστική μέριμνα

1. Σε κάθε περίπτωση λήξης της κράτησης, ο διευθυντής του καταστήματος ή ο αναπληρωτής του ενημερώνεται από το προϊστάμενο του τμήματος διοικητικού και μεριμνά για την άμεση απόλυση του κρατουμένου. Εάν η

ημέρα λήξης της κράτησης είναι αργία ή εξαιρέσιμη, η απόλυση πραγματοποιείται την προηγούμενη εργάσιμη ημέρα.

2. Η απόλυση επέρχεται με την έκδοση αποφυλακιστηρίου από το τμήμα διοίκησης του καταστήματος. Το αποφυλακιστήριο υπογράφεται από τον γραμματέα και θεωρείται από τον διευθυντή. Σ' αυτό αναγράφονται οι λόγοι κράτησης και η διάρκειά της και τίθεται πρόσφατη φωτογραφία του απολυόμενου κρατουμένου.

3. Ο κρατούμενος λαμβάνει αντίγραφο του αποφυλακιστηρίου και, εάν επιθυμεί, ενημερώνεται από το ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό για τους φορείς και τις υπηρεσίες που παρέχουν υποστήριξη μετά την απόλυση και παραπέμπεται αναλόγως. Η ενημέρωση αυτή μπορεί να γίνεται και μετά την αποφυλάκιση.

4. Σε περίπτωση θανάτου του κρατουμένου ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 80 Σωφρονιστικού Κώδικα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 62

..... Συμπλήρωση και τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού

1. Μετά την πάροδο τριετίας από την έναρξη ισχύος του, και μέσα σε ένα μήνα, τα Συμβούλια Φυλακής υποβάλλουν στο Κ.Ε.Σ.Φ. παρατηρήσεις και μπορούν να προτείνουν τη συμπλήρωση του κανονισμού, εφαρμοζομένης της διαδικασίας του άρθρου 10 παρ. 5 Σωφρονιστικού Κώδικα.

2. Πρόσθετες λεπτομέρειες στις οποίες δεν αναφέρεται ο παρών κανονισμός ρυθμίζονται με εγκυκλίους, οδηγίες και συστάσεις που εισηγείται το Κ.Ε.Σ.Φ. κατόπιν προτάσεων των οικείων Συμβουλίων Φυλακής.

Άρθρο 63

Δυνατότητα παράλληλης λειτουργίας συμβουλίων σε συνθήκες υπερπλήρωσης των καταστημάτων

Σε καταστήματα κράτησης με πραγματικό αριθμό κρατουμένων που υπερβαίνει το διπλάσιο των βεβαιωμένων διαθέσιμων θέσεων, ο εισαγγελέας-επόπτης ως πρόεδρος του Πειθαρχικού Συμβουλίου και ο διευθυντής του καταστήματος ως πρόεδρος του Συμβουλίου Φυλακής μπορούν να κατανέμουν τις αρμοδιότητες των συλλογικών αυτών οργάνων σε δύο συνθέσεις, μία με τα τακτικά και μία με τα αναπληρωματικά μέλη.

Άρθρο 64

Ειδικοί εσωτερικοί κανονισμοί για αγροτικά καταστήματα, θεραπευτικά καταστήματα και καταστήματα κράτησης νέων

Στην περίπτωση δημιουργίας πρόσθετων, ειδικών εσωτερικών κανονισμών για ορισμένα καταστήματα κράτησης ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 8 παρ. 3β Σωφρονιστικού Κώδικα.

Άρθρο δεύτερο

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει ένα μήνα μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 7 Απριλίου 2003

ο Υπουργός

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΛΗΝΙΚΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΑΠΟ ΕΝΑΝ ΠΡΩΗΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟ.

- Την θεσμοθέτηση της κοινωνίας δικαιούχων ελευθέρων πολιτών συμπληρωματικά της κοινωνίας ελέους και φιλανθρωπίας.
- Την πλήρη εγκαθίδρυση του κράτους δικαίου και πρόνοιας με παράλληλη απεξάρτηση από τους μηχανισμούς και κράτους καταστολής.
- Την δημιουργία κοινωνικών πυρήνων – φορέων ως μηχανισμών αντισωματών σε όλο το φάσμα που σχετίζεται με τα παραβατικά άτομα και την κοινωνική τους επανένταξη.
- Την διάδοση των αναγκαίων γνώσεων και πληροφοριών προς διάπλαση ήθους και ελευθέρου πνεύματος – κοινωνική ενημέρωση και καταπολέμηση της προκατάληψης διά των μέσων μαζικής επικοινωνίας.
- Την διασφάλιση λειτουργικής διαφάνειας μέσω κοινωνικού και κρατικού ελέγχου.
- Την εξασφάλιση πόρων για την ίδρυση ταμείων στήριξης και παρέμβασης μεταρρυθμιστικής προσπάθειας, κυρίως των κοινωνικών πυρήνων και πρωτοβουλιών.
- Την έμφαση στην δημιουργία αγροτικών φυλακών για καθαρά ποινικούς κρατούμενους και κέντρων αποτοξίνωσης για τοξικό – εξαρτημένους. Επίσης έμφαση στο καθεστώς της ημιελεύθερης διαβίωσης και ίδρυση βιοτεχνιών και μονάδων παραγωγής σύγχρονης παραγωγής προϊόντων από φυλακισμένους και αποφυλακισμένους με ταυτόχρονη οικονομική τους χειραφέτηση μέσω εργασίας.
- Την εκπαίδευση των σωφρονιστικών υπαλλήλων σε σχολές ψυχολογίας, εγκληματολογίας και γενικώς συμπεριφοράς παραβατικών ατόμων.
- Την μεγάλη ενίσχυση του πληθυσμού επαγγελματιών σχετικών με τον σωφρονισμό από ειδικούς κοινωνιολόγους, εγκληματολόγους,

ψυχιάτρους συμπεριφοράς, τοξικολόγους, νομικούς συμβούλους, κοινωνιολόγους, κοστολόγους – οικονομολόγους.

- Την ίδρυση σχολείων αναλαβήτων και μεταπτυχιακών σπουδών σε κατάσταση ανελευθερίας.

- Τον σεβασμό στην ελευθερία και μετριασμό στην ποινική μεταχείριση των παραβατικών ατόμων, έλεγχο της προσωπικότητας κατά την διάρκεια της φυλάκισης, ταξινόμηση των φυλακισμένων σε σχέση προς την προσωπικότητά τους.

- Την πλούσια αρωγή στήριξης και αποκατάστασης των αποφυλακισμένων, καθώς την επαγγελματική τους μετεκπαίδευση.

- Τον εκσυγχρονισμό της δικαστικής λειτουργίας μέσω συνεχών μετεκπαιδεύσεων προς όφελος της ταχύτερης δικονομικής ροής.

- Την ενίσχυση του κύρους της δικαιοσύνης μέσω συνεχών μετεκπαιδεύσεων των δικαστικών λειτουργών, καθώς μέσω δημιουργίας χώρων και δικαστικών αιθουσών και κτιρίων αισθητικά και λειτουργικά καταλλήλων για το ανάλογο έργο.

- Την πολιτική αποποινικοποίησης της ζωής των Ελλήνων.

- Την κατάργηση της χρήσεως του ποινικού μητρώου νέων αποφυλακισμένων (μέχρι 45 ετών), αφού έχουν επαναεκπαιδευτεί και προσπαθούν να επανενταχθούν στην κοινωνία μέσω της εργασίας τους και εφαρμογής των γνώσεών τους.

- Την διοικητική παρέμβαση του κράτους, για την καταπολέμηση του διαφημιζόμενου εγκλήματος μέσω του τύπου και άλλων μέσων (εμμέσως, φωτογραφίες φρίκης, τίτλοι, κείμενα χαρακτηριστικά βίαια, βάνουσα και προκλητικά).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Καλπίνη – Παπαδοπούλου Χρυσή: "Θέματα κοινωνικής εργασίας". ΤΕΙ Πάτρας 1998.
2. Κουράκης Νέστορας: "Ποινική καταστολή". Εκδόσεις: Αντ. Ν. Σάκκουλα 1997.
3. Μανωλεδάκης Ι. και Παρασκευοπούλου Ν. " Εγχειρίδιο ποινικού δικαίου – Γενικό μέρος ". Εκδόσεις: Αντ. Ν. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1989.
4. Μαργαρίτη Λ. και Παρασκευοπούλου Ν. "Θεωρία της ποινής (θεωρία, νομολογία, εφαρμογή στην πράξη)". 3^η έκδοση ποινικού δικαίου. Διευθυντής σειράς: Μανωλεδάκης Ι. Εκδόσεις: Αντ. Ν. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1984.
5. Μαυρής Μιχάλης: "Το πανοπτικό του χρόνου". Εκδόσεις: Δαρδάνος Γιώργος, Αθήνα 2003.
6. Μπουρδάκα Κ. "Έγκλημα και τιμωρία στο Βυζάντιο – Οι Βυζαντινές φυλακές". Εκδόσεις: Αθήνα 1997.
7. Μπρατάκος Χ. "Στη φυλακή". Εκδόσεις: Εστία, Αθήνα 1997.
8. Πετρόπουλος Η. "Της φυλακής". Εκδόσεις: Νεφέλη, Αθήνα 1980.

9. Σπινέλλη Δ. Καλλιόπη και Κουράκης Ε. Νέστορας: "Σωφρονιστική Νομοθεσία". Εκδόσεις: 2001.
10. Σπινέλλης Δ. Διονύσιος: "Βασικά στοιχεία ποινικού δικαίου και ποινικής δικονομίας". Εκδόσεις: Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 1990.
11. Σταθόπουλος Α. Πέτρος: "Κοινωνική πρόνοια – Μια γενική θεώρηση". Εκδόσεις: Ελλην 1999.
12. Στεργίου Αλεξιάδη: "Ποινικά – Προς αναμόρφωση του σωφρονιστικού συστήματος". Εκδόσεις: Αντ. Ν. Σάκκουλα 1983.
13. Τρωϊάνος Σπύρος: "Έγκλημα και τιμωρία στο Βυζάντιο – Οι ποινές στο Βυζαντινό δίκαιο". Εκδόσεις: Αθήνα 1997.
14. Φουκό Μισέλ "Ο μεγάλος εγκλεισμός". Εκδόσεις: Μαύρη Λίστα, Αθήνα 2001.
15. Χαΐδου Ανθοζωή: "Το σωφρονιστικό σύστημα – Ζητήματα θεωρίας και πρακτικής". Εκδόσεις: 2002.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Cohen Louis / Manion Lawrence: "Μεθοδολογία της έρευνας". Μετάφραση: Μητσόπουλου Χρυσούλα και Φιλοπούλου Μάνια. Εκδόσεις: Μεταίχμιο 1994.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΕΣ

1. Γεωργοπαπαδάκος Α. "Το μεγάλο λεξικό της νεοελληνικής γλώσσας". Εκδόσεις: Μαλλιάρης παιδεία, 1992 – 93.
2. Μπαμπινιώτη Γ. "Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας" Εκδόσεις: Κέντρο λεξικολογίας, Αθήνα 1998.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ – ΕΝΤΥΠΙΑ

1. "ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΤΥΠΟΥ Α & Β (Φ.Ε.Κ. Β' 463 / 17 – 4 – 2003)".
2. "ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ". Τεύχος δεύτερο Αρ. φύλλου 463. 17 Απριλίου 2003.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

1. Παύλου Στέφανος και Γιούνη Μαρία: "Η ιστορία των φυλακών – Αρχαίες φυλακές". Ελευθεροτυπία: 4 Δεκεμβρίου 2003.
2. Τζαμτζής Ε. Ιωάννης. "Η ιστορία των φυλακών – Οι Ρωμαϊκές φυλακές". Ελευθεροτυπία: 4 Δεκεμβρίου 2003.
3. Τρωϊάνος Ν. Σπύρος. "Η ιστορία των φυλακών – Οι φυλακές στο Βυζάντιο". Ελευθεροτυπία: 4 Δεκεμβρίου 2003.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

1. Β' Συνέδριο Εταιρίας Ελλήνων Δικαστικών Λειτουργών για τη Δημοκρατία και τις Ελευθερίες. "Οι Ελληνικές φυλακές από το νόμο στην πραγματικότητα". Εκδόσεις: Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 1994.

